

પ્રસ્તાવના.

આ સંસારમાં પરિભ્રમણ કરતા પ્રાણીઓને યુક્તકાદિ દિશ કૃપાંતે દુર્લભ એવો મનુષ્યનો જન્મ, આર્યક્ષેત્ર, ઉત્તમકુલ અને નિરોગીકાયા, એ સર્વે પામવું દુર્લભ છે. કદાપી કોઈ સુદૃતના ઉદયથી તે પણ પામી શકાય, પરંતુ શ્રી જીનધર્મ પામવો, તે તો ઘણોજ દુર્લભ છે ! તે ધર્મ દાન, શીયળ, તપ અને ભાવ; એ ચાર પ્રકારે છે. તેમાં દાનના પ્રભાવથી ધનસાર્થવાહાદિક અનેક છવો સુખ સંપત્તિ પામિ સદ્ગતિના ભાજન થયા; શીયળના પ્રભાવથી સુદર્શનશેઠને શુળી પ્રીતીને સિંહાસન થયું; તપના પ્રભાવથી હઠપ્રહારી જેવા ચાર જીવની હત્યા કરનારે પણ મુક્તિ મેળવી અને ભાવના પ્રભાવથી ભરતેશ્વર મહારાજને આરીસા જીવનમાં કેવળજ્ઞાન આ પ્રકારે દાન, શીયળ, તપ અને ભાવનું કૃત સિદ્ધાંતમાં પ્રસિદ્ધ છે. તથાપિ આંહિ દાનધર્મનું પ્રધાનપણ હોવાથી કિંચિત્ દાનધર્મનું મહત્વપણું દેખાડીએ છીએ. સર્વ ધર્મમાં સાર પદાર્થો તે દાનધર્મજ છે. રાજ, રૂઢિ, સ્મૃત્તિ, ભોગ, શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ તેમજ પોતાનો તથા પરના દેશમાં જશ, મહિમા અને મનોવાંછિત કૃતીનો દેનાર, તે દાનધર્મજ છે.

ઋષભદેવ પ્રભુએ પ્રથમ ધનસાર્થવાહના ભવમાં મુનિજનોને ધૃતનું દાન દીધું, તો તીર્થંકર પદ પામ્યા; બાહુમુનિયે પાંચથે મુનિયોને આહાર પાણી લાવી આપવાથી આગડ્યા જન્મમાં ભરતચક્રવર્તિ થવાનું પુણ્ય ઉપાર્જન થયું; એયાંસકુમારે ઋષભદેવ ભગવાનને ઇશુરસથી પ્રતિલાભ્યા, તો સંસારનો અંત ઠરી તેજ ભવમાં મુક્તિને મેળવી; ચંદનઆગ્રાએ અડદના બાકુળ મહાવીર પ્રભુને વહોશબ્યા, તો તેજ વખત દુર્દશાનો અંત થયો, દીવ્યરૂપ થયું અને પંચદીવ્ય પ્રગટ થયા; શાંતિનાથ પ્રભુએ પૂર્વભવે (મેઘરથ રાજાના ભવમાં) પારેવાને અભયદાન

દીધું, જેથી તીર્થંકર, અને ચક્રવર્તિપણાનું પુણ્ય પ્રગટ થયું; મેઘ
કુમારે હાથીના ભવમાં સસલાને અભયદાન દીધું; તેા મહારુદ્ધિમાન
શ્રષ્ટિકરાજને ઘેર ઉત્પન્ન થયો; શંખરાજ અને યશોમતિ રાણી
મુનિને દ્રાક્ષનું પાણી વહોરાવવાથી નેમિનાથ અને રાજેમતી
થયા; મુનિને રત્નકંભલ આપવાથી રત્નભાઇ શેઠાણી મરૂદેવીમાતા
થયા; સુદત્ત મુનિને દાન દેવાથી મુળાહુકુમાર અત્યંત રૂપવાન
થયા; વીર પ્રભુને જીજીરાપાક દેવાથી રેવતી શ્રાનીકાએ તીર્થંકર
ગોત્ર ખાંધું; તેમજ માસખમજુને પારણે મુનિને ખીરનું દાન
દેવાથી ધન્નકુમર અને શાલિભદ્રકુમાર આ ભવમાં અગણિત
રુદ્ધિના લોગી થઈ વૈરાગ્ય પામી દીક્ષા લેઈ બંને જળ
સર્વાર્થસિદ્ધિ વિમાનમાં ગયા. ત્યાંથી અચી - મહાવિદેહક્ષેત્રે
કોઈ મહોટા શેઠને ઘેર જન્મ પામશે, ત્યાંપણ સદૃશ
કુમ્ભીપે દીક્ષા ગ્રહણ કરી કર્મ ખપાવી સિદ્ધિપદને વરશે.
ધન્નકુમર અને શાલિભદ્રકુમર માત્ર મુનિને દાન દેવાથી અત્યંત
રુદ્ધિવાન થઈ સુખી થયા, તથા પાછલા ભવમાં માત્ર દાનની
અનુમોદના કરવાથી સુખદ્રાવિક આઠે ધન્નકુમરની સ્ત્રીયો થઈ;
તેમજ ધનદત્ત અને ધનચંદ્ર, એ ત્રણ લાઇયોએ પાછલા ભવમાં
દાન હાઇને ત્રણ વાર પશ્ચાત્તાપ કયો, જેથી ત્રણ વખત મહાદુઃખ
પામ્યા. એમ જાણી સર્વ પ્રાણીઓએ દાન દેવું. આ પ્રકારે દાન
દેવાથી, દેવરાવવાથી અને અનુમોદના કરવાથી સુખ સંપદા તેમજ
મોક્ષ દેવલોકનાં સુખ મલે છે અને દાન દેઇને પશ્ચાત્તાપ કરવાથી દુઃખ
ઉત્તમ થાય છે. તે સર્વ આ રાસ વાંચવાથી પૂરેપૂરી રીતે સમજાસે.

પંડિત શ્રી જીવનકીર્તિસુરિ વિરચિત સંસ્કૃત ચરિત્ર જીપર
શ્રી જીવનવિજય મહારાજે સૂરત શેહેરમાં આ રાસ બનાવ્યો છે.
અસલ પ્રતમાં દૃષ્ટાંતિક સ્લોકોના અર્થ નહિ હોવાથી તેના,
તથા ઠંઠક શબ્દોના અર્થ (ટિપ્પણ તરીકે) મુક્યા છે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા, શા. લખમસી જેસિંગભાઈ.

ઝવેરી મોહોલાલ મગનભાઈનું

જીવન ચરિત્ર.

સુપ્રસિદ્ધ અમદાવાદ શહેર નિવાસી ઓણવાલ વસના આશુપલ્લ ૩૫ એવા મગનભાઈ તેમના સુપુત્ર મોહનલાલભાઈનો જન્મ સંવત ૧૯૦૧ ના અસાડ તરી ૩ ના રોજ થયો હતો તેમની માતાનું નામ દેવકો-રબાઈ હતું, બાલ્યવારમાં મોહોલાલભાઈએ ગુજરાતી અભ્યાસ પુરો કરી હઝીશ અભ્યાસ માણું કર્યો હતો, પરંતુ તેમને આખનું દરદ દો-વાથી તેની દવા ખાતર મુંઝઈ જવાનું થવાથી પછી અભ્યાસ બંધ કરવો પડ્યો. દવા કરાવી આવ્યા બાદ તેમણે શેડ દલપતભાઈ ભગુભાઈને ત્યાં એક પ્રોફેસર પાસે ખાનગી બે વરસ અભ્યાસ કરી સારી રીતે જ્ઞાન, બધ-દારમાં ઉપયોગી થાય તેવું સંપાદન કરી લીધું. પછી તેટલામાં વડોદરાના મદદાવરાવ ગાયકવાડને ત્યાં સન્ન પ્રમંગ હોવાથી સંવત ૧૯૨૭ માં તેમને ઝવેરાત આપવાને ત્યાં જવું પડ્યું. ત્યાં તેમણે પીનાના નામથી રૂ. ૧૧૯૧૦૦૦ નું ઝવેરાત સરકારને વેચાણ આપ્યું હતું. પણ તેમાં કાંઈ લાભ ન થયો.

પછી તેઓ અમદાવાદ આવ્યા ત્યાં પીનાની સરાફની પેઢી તેમજ ૩ તથા અશીશુના હાથમાં નહીં જોડાતાં સ્વતંત્ર તેમણે સંવત ૧૯૨૯ માં વીરમગામ પેઢી કાઢી ૩ નો હાથો રૂ. કર્યો. તેમાં પણ નહીં ફાવવાથી આઠ વરસ પછી એટલે સંવત ૧૯૩૭ માં તેઓ મુંગાઈ ગયા, ત્યાં ઝવે-રાતની દલાલી તથા આડતનો હાથો રૂ. કર્યો. અહીંયાં તેમણે પોતાના હાથને મારી રીતે ખીમતી આર્થિક ઉન્નતિ કરવા ઉપરાંત મુંગાઈમાં 'જૈન ઐશોરીયેમન ઓફ ઇન્ડિયા' નામનો જૈન સંસ્થાના જોઇન્ટ મેનેજરરી સેક્રેટરી તરીકે કામ કરતા હતા. એટલામાં તેમના સાથી જોઇન્ટ મેનેજરરી સેક્રેટરી વીરચંદ ગાંધી વિભાજિત થયા, ત્યારે પોતે એકલા સ્વતંત્ર મેનેજરરી સેક્રેટરી તરીકે નિભાવવા હતા. સમગ્ર ૧૭ વરસ પર્યંત આ કામ તેમણે બજાવ્યું હતું.

અમદાવાદના વૈદ્ય હર્ષચંદ્ર ગોસ્વામીજી અને મોહોલાલભાઈને

જયપણથી મિત્રાચારીનો સારો સંબંધ હતો અને તેને પરિણામે ગોસ્વા-
મીજીનાં કેટલાંક કાર્યો માહોલાલભાઈએ પ્રમાણિકપણે કરેલ હોવાથી તેમને
પોતાની માદીના વંશ વારસો, આચર્યો તેમજ વૈશ્નવ ધર્મના અનુયાયી
સર્વ કોઈની જાહેરાત જણ માટે તેમને સંતોષિત આપેલી છે. જેની
નકલ નીચે મુજબ ઉતારવામાં આવી છે.

ગોસ્વામીજી બાલકૃષ્ણલાલજી ઉદ્દે મનુ બાવાની સહી.

અમદાવાદ

“ શ્રી વૈશ્નવ ધર્મ પાલનારા અમારા સેવકોને જણાવવામાં આવે
છે કે ઝવેરી મોદોલાલ મનલાલ યાતે વીશા એશલાલ શ્રાવક જે અમ-
દાવાદમાં અમારી નટવરલાલજી મદારાજના મંદીરની હવેલીની સામે
રહે છે, તે માણસ સાથે અમારે વીશ વરસ થયાં બાંધવાવરથાથો ધણીજ
મિત્રાચારીનો સંબંધ વર્તે છે. ને તે પોતે ધણીજ પ્રમાણિક અને ખાનદાન
માણસ છે, ને અમારો તે માણસ ઉપર ધણીજ ભરોસો તથા માદ છે,
તેણે અમારાં ધણાં કામ પ્રમાણિકપણે કર્યાં છે. માટે અમે એવી ઇચ્છા
રાખીએ છીએ કે જે માણસ તેમની સાથે કામકાજ પાડશે તો તે પ્રમાણિ-
કપણે જાગરશે મિતિ સંવત ૧૯૩૭ ના બાદરવા વદી ૩ ને વાર યનેઉ. ”

x x x x x

મુંબાઇ તેમને ધંધામાં દેખપરદેશની અંગ્રેજી પેટીઓ સાથે પણ કામ
પાડી પોતાના ધંધાને સંવત ૧૯૪૦ માં તેમણે સારી રીતે ઉત્તરિએ
પહોંચાડ્યો હતો. (મેસર્સ એફ. શીસર કુલ.) ના ઝવેરાતના વેપારમાં
તેમણે સત્તર વરસ પર્વત દલાલ તરીકે કામ કર્યું હતું. તેમજ ઇંગ્લાંડ,
ફ્રાન્સ, જર્મની, હામ, જીનોવા અને સ્ટુટગાર્ટ વગેરે અનેક દર દેશાવરોની
અંગ્રેજી પેટીઓ સાથે પણ તેમણે આડત વગેરેનું કામકાજ કર્યું હતું.

પાલીનાણા રેલ અને ગૈનસંબના તીર્થસજાધીના કેશ વખતે પણ
મુંબાઇ-તરફના ડેપુટેશનમાં સંધ તરફથી નીમાઈને તેઓ પાલીનાણા
અથા દર્તા. મધીજીના કેશમાં પણ પાંચ સાત વાર મધી, ઉજાજન અને

લીવરના ડેપુટેશનમાં પણ તેઓ મવા દના તેમજ સમેનથીખરજના માં પણ ડેપુટેશનમાં મંચ તરફથી તેઓથી ચુંટાયા દના.

મુવન ૧૯૫૬ ના બપોરે દુબાઈ વખતે 'ધી ગુજરાત કેટલ પ્રોજેશન કુ.' લીમીટેડ સ્થાપી તેના ઓનરરી સેક્રેટરી તરીકે કામ કર્યું હતું. અરમામાં વિટન નામના એક સાહેબ આમડા માટે કારખાનું કાઢી તેની કતલ શરૂ કરેલી તેમાંથી ઢારોને બચાવવા મદાગન તરફથી તાની મદદ મેલવી આશરે રૂ ૧૪૦૦૦ એકડા કરી ૩૪૨૩ ટોર તેનાથી કવરામાં આવ્યાં હતાં. ત્યારપછી 'ધી દડીસંગ લાઈફ ઇન્સ્યુરન્સ કુ.' મળે કાઢી હતી.

વ્યવહારીક તેમજ ધાર્મિક કર્નળે સાથે તેમને મુસાફરીનો પણ રો શોખ હતો, જેને લઈને તેમણે નિઝામ હૈદરાબાદની મુસાફરી લગભગ ૬ વખત અને હિન્દી આમાં, લખનૌ, જયપુર, બનારસ, કલકત્તા વગેરે નિહામ પ્રસિદ્ધ શહેરોની દરમીયાન પંદર વખત મુસાફરી કરેલી છે. માઉન્ટ ભાલપ, રમિલા, અમૃતસર આદિની મુસાફરી તેમણે બેથી ત્રણ વખત કરેલી છે.

આમુનાં પવિત્ર જૈન દેરાસરોમાં અંગ્રેજો શુદ્ધ પહેરી જતા દના, તે માં કરાવવા માટે મુંબાઈ તેમજ અમદાવાદ વગેરેના મદરથીનું ડેપુટેશન એકલું તેમાં પણ તેઓથી મળેલા હતા.

જુનાગઢના રહીશ મી. લાલચંકર સદમીદામતા જીવલ્યા છપરેશના મામમાં મદદ કરવાને મુંબઈમાં તેનો ફેલાવો કરવાને તે તે સંજોગોટલીક રોપડીઓ વગેરે ઇલાવાનું ફંડ એકત્ર કરવા વગેરેનું કામકાજ તેમણે સાન રસ પર્યંત કર્યું હતું. તે સમયે બીજાં પણ ધર્મીદાનાં કેટલાંક કાર્યો ઓનરરી ડે તેમને બળવવાનાં હોવાથી આ જીવલ્યાનું કામ તેમણે વલમાડ નિવામી વિરી લખુભાઈ ગુલામચંદને સોંપ્યું હતું, જે અવાપિપર્યંત કામકાજ બળવે ર. તે ઉપરાંત વળી કાકટર દીનસાજી જીરાજ એલસ બહેરામે સ્થાપેલ જીવ, દયા પ્રબોધક નિતિ વર્ષક મંડલ' તથા 'અસત્તામમ' ના લાખક

મેન્જર થઇને મુંગાઇ સ્થિતિમાં ઉપરેઠ કરી પૈગા સંજોની મદદ તે ખાતા-
ઓને અપાવી હતી. તેમજ કોલોલવાળા મોડ ઝોરખનાસ અમુલખના દાણે
ચાલતા 'જીવણ' ના ફંદને પણ તેમણે મદદ અપાવી હતી. જેના
અનાણે ફેરીઓને નામે અપાતા મોચ તરીકે લગભગ ૪૦૦ પાયા અને
સેંકડો જારાઓના જાનનો જચાર થયો હતો. તેમજ તે સમયે મોટી
આદરજ, દાંતપરજોપણ, દીટોડા તથા પીરાના વગેરે રથાની જીવણ
પાગવાના નિયમે કાપા હતા જે હજી તથા પણ પગાતા આવે છે.

પોતાના ધંધાને અંગે તેમણે મોટાં મોટાં રાજ્યોની જેવાં કે ગામી-
યર, સિંધીયા મરઘર, ચાલચાલ સરઘર, નિઠમ સરઘર તેમજ જીન
પણ રાજ તથા નવાબોની મુલાકાતો થઈ હતી.

મુંગાઈમાં પ્લેમના સમયમાં સેંકડોને મદદ કરવાને તેમણે આગેવાની
બધો જામ લીધો હતો. મોદોલાલભાઈને મુંગાઈ ચર્ચના ચીફ મેનેજરી
ઓનરેબલ મી. ન્યુટન, નવાજ શીવાજ અલીખાન, નવાજ દાંત અલીખાન
વગેરેએ મરદોશીકેટો આપેલાં છે.

પોતાના ધર્મમાં જાનનો ફેલાવો કરવા માટે તેમણે 'માંડવજનો
મંત્રી પેયકુમાર' નામનું જૈન અંતિદામીક સાહિત્ય પ્રગટ કરાવી તેની
એક હજાર પ્રતો પોતાના ખર્ચે જદાર પડારી ગામે જામ ભેટ તરીકે
મોદલાલેથી છે, જે પુસ્તક સંવત ૧૯૭૦ માં પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું.

રા. રા. ઝવેરી મોદોલાલભાઈની ઉંમર લગભગ દાંત ૭૫ વરસની
છે જેઓ લગભગ દસ વરસથી પોતાના ધંધા રોજગારથી નિવૃત્ત થઈ
ધાર્મિક કર્તવ્યોમાં પોતાનો દાંતમ વ્યતીત કરી જાત જીવન ગુજારી
દેવ ગુરુ ધર્મની ભક્તિ કરે છે.

ઝવેરી મોદોલાલભાઈનાં ધર્મપત્ની સંવત ૧૯૭૪ ના કારનક વડી
૭ ના રોજ ગુજરી ગયાં છે, તેમને 'ગંગા બેન' નામે એક બેન છે.
તેમજ 'અમૃતલાલ' અને 'ભોળીલાલ' નામે બે પુત્ર છે જેઓ ઝવેરાતનો
ધંધો કરે છે. દાંતમાં મુંગાઈમાં જન્મી પેલીઓ આવે છે. ધર્મપસાયે આજે

પુત્રને ત્યાં પણ પુત્ર પુત્રી આદિનો પરિવાર છે, તેમજ મોડોલાસમાઈ
'માણેક બેન' નામે પુત્રી કે જેમણે અમિષ્ટ કેળવણી લીધેલી છે તેમ
અમદાવાદના દાસના નગર રોડ-કસ્ટુરભાઈ સાથે પરજાવેલ છે, જેમ
પોતાના ધણી સાથે ઈંગ્લેન્ડ, ફ્રાન્સ અને જર્મની આદિ દેશોની મુલાકાત
પણ કરી છે.

૨૧. ૨૧. ઝવેરી મોડોલાસમાઈ સ્વભાવે શાંત અને ધર્મચુસ્ત, શુદ્ધ
અને ધર્મની ભક્તિ કરનાર શ્રાવક સદૃશદસ્ય છે. દાસમાં તેમણે 'દાસ
પ્રચારિણી મદદા સભા' સ્થાપી તેના ઝોનરરી સેક્રટરી તરીકે જીવન
સંબંધી કામકાજ તેઓ કરી રહ્યા છે. યાત્રિ સેવાનાં ધાર્મિક તીર્થ વગેરે
બાબતોમાં, તેમજ જીવનમાં સંબંધીનાં મણાં કામો તેમણે કરેલાં છે, અને
દાસ જીવનચર્યાના નિવૃત્તિ જીવનમાં પણ તેઓ કરી રહ્યા છે.

જોતોમાં પ્રસીદ્ધ તેરીયમાં તીર્થંકર શ્રી પાર્શ્વનાથનાં ૧૦૯ તીર્થો
રચાનો, તેમજ ૧૦૮ નામ જેવી રીતે કેવા સંલેખોમાં પડ્યાં, તે સંબંધે
અંતિદાસીક શોધખોળ આજ કંઈ વરસોથી તેઓથી કરી રહ્યા હતા, અને
તેને પરિણામે પાર્શ્વનાથ સંબંધી કેટલીક અમત્કારીક કથાઓ જેન સા
સમાંથી તેમજ દંતકથાઓ વગેરેથી તેમણે એકઠી કરેલી છે, તેમજ જોતોમાં
અંતિદાસીક તીર્થ રચણો તે સંબંધી ટુંક દહીકત જે આજ કંઈ સમય
એક કરવા બગીરમ પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા, તે મદેનનના ફક્ત ૩૫
પુસ્તક 'પ્રમદ પ્રભાતી પાર્શ્વનાથ' અથવા પાર્શ્વનાથના અમત્કારો 'બદ
જાડી જેન સાદિત્વના ફેલાવામાં પોતાનો ફાળો પણ આપ્યો છે. તે ને
સાદિત્વની તેમણે અપૂર્વ સેવા બજાવી છે. તેમના વડીલપૂત અમત્કાર
અમદાવાદ પાંજગપોળોને વડીલદ દાસમાં કરી રહ્યા છે.

સુપ્રસિદ્ધ અમદાવાદ શહેરમાં ડોમીરામની પોળમાં ઝવેરી મોડોલાસમાઈ
અમત્કારની દેવેલી ગોસાઈજના મંદીરની પાસે આવેલી છે.

શ્રી. ચરબુરજ,
સખમશી જેરાંગભાઈ.

॥ श्री चिंतामणि पार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ श्री धन्वा शालिभद्रनो रास. ॥

॥ द्वादश ॥

ऐंद्र्येषु नत कभ कभल, स्वस्तिश्री गुणधाम ॥
वीर धीर अनपति प्रते, प्रेमे कर्त्तुं प्रयाम ॥ १ ॥
वसुधामे विद्या विपुल, वर दाता नितमेव ॥
समर्त्तुं यित चारके दृशी, ते प्रतिदिन श्रुतदेवि ॥ २ ॥
गुरु चरणेषु भुज सेवना, भुज मन भद्रकर लीन ॥
उपगारी अवनती तले, गुरु सम डो न प्रवीन ॥ ३ ॥
सिद्धायत्त वैभारगिरी, अष्टापद गिरनार ॥
समेतादि ऐ पंच वर, तीर्थ नभुं नित सार ॥ ४ ॥
संध यतुर्विधने सदा, त्रिकरण शुद्ध त्रिकाल ॥
वंदु विधि वंदन यक्षी, सुकृत करण सुविशाल ॥ ५ ॥
धर्म यतुर्विध उपदिशो, जगपति जनहित दाज ॥
दान शिष्य तप भावना, जलनिधि तरण लक्ष्मण ॥ ६ ॥
यता ॥ उपलतिवृत्तम् ॥ दानं मुपात्रे विशदं च शीलं,

(૧) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

તપો વિચિત્રં શુભ ભાવના ચ ॥ ભવતાર્જવિત્તારણ ચાનપાત્રં,
ધર્મ ચતુર્ધા મુનયો વહન્તિ ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:-મુપાત્રને ત્રિપેદાન આપવું, નિર્મલ શીલ પાત્રવું,
વિચિત્ર પ્રકારનો તપ કરવો અને શુભ ભાવના ભાવવી; એ
રીતે ભવ રૂપ સમુદ્રથી પાર પમાડવાને ઝાઝ સમાન એવો
ચાર મકારનો ધર્મ, મુનિયો ઉપદિસે છે. ॥ ૧ ॥ પ્રથમ દાન
પદ ધર્મના, દાખ્યા પંચ પ્રકાર ॥ અભય મુપાત્ર અનુકંપ
તિમ, ઉચિત કિર્તિ મુવિચાર ॥ ૭ ॥ ઇદ્યદ્દેકે મુખ સંપન્ને,
લલિતે નિત નવનીધિ ॥ અભયદાન દેતે થકે, પરભવ રૂદ્ધિ
સમૃદ્ધિ ॥ ૮ ॥ એક શશક ઊગારતે, પામ્યો રૂદ્ધિ ઉદાર ॥
મજ્જ ભવથી નર ભવ લહ્યો, મેઘકુમર મનોદાર ॥ ૯ ॥ તિમ
મુપાત્ર દાને કરી, શિવ મુખ પામે જીવ ॥ ચિત્ત વિત્ત શુભ
પાત્રથી, ત્રિકરણ શુદ્ધ અતીવ ॥ ૧૦ ॥ પાપસાન દાને કરી,
પામ્યો ભોગ રસાન્ન ॥ ધનશાહ ધર્મગ્રણી, પદ પદ મંજલ માન
॥ ૧૧ ॥ શાલિભદ્ર પિણુ દાનથી, મુખ પામ્યો શ્રીકાર ॥ એ-
ણુક કિરિયાણો કિયો, નર ભવ મુર અવતાર ॥ ૧૨ ॥ દીને
દાનદયા ધરી, કરી ચિત્ત મુમકાસ ॥ મનવંછિત મુખપામીએ,
કદપદ્રુમપરે ખાસ ॥ ૧૩ ॥ ધનશાહ ગુણ વર્ણવું, વચન થકી
લવલેશ ॥ નિદ્રા લવકથા છોડિને, શ્રોતા મુણો મુવિશેષ ॥ ૧૪ ॥

॥ દોલ ૧ લી. ॥

॥ જ્યુદીપના જરગમાં-ઝ રશી. ॥

જ્યુદીપ સોદામળો, સાખ જોયણ પરિમાળો રે ॥
 જુનોદારે વિરાજતો, જગતિ કન કમળ જાળો રે ॥ જ્યુદીપ
 સોદામળો ॥ ૧ ॥ એ આંકળી ॥ ત્રિવ્ય સાખસોલ સદસધી,
 આધક બસે સત્તાવીશોરે ॥ કોપ ત્રિક ઊપર કદના, ધનુ રાત
 એક જમીશોરે ॥ જ્યુનાર ॥ આઘીસે આગતા, અંગૂઠ સાડા
 નેર રે ॥ પરિધિ કદી જ્યુદીપની, એદમાં દાર ન ફેરે ॥ જ્યુના
 આભરન યેંદ દક્ષિણદીશે, સોદે જ્યુદીપે ॥ પાંચસે છઞ્વીસ છ-
 દક્ષા, નેયાળુધી અતિ દીપે રે ॥ જ્યુનાર ॥ ૫૪ ખંડ વેનાદયે
 કરી, ગંગા સિંધુધી સોદે રે ॥ જરન તણી શોખા ધળી,
 દેખી મુર નર મોદે રે ॥ જ્યુના ॥ મધ્યખંડમે શોખનો, પતન
 પુર પછાળોરે ॥ દંડપુરી સમ જોપનો, અતિ ઉત્તમ અદિશાળો
 રે ॥ જ્યુના ॥ ૬૬ ॥ ચારાસી ચતુરાં બતાં, ગદ મદ મંદિર દીપે
 રે ॥ દેડેલ શ્રી જનરાજનાં, અમર બુવનને છપે રે ॥ જ્યુના
 ॥ ૭૭ ॥ પોપધશાલા પડવડી, તિમ વક્ષી પાનની શાતો રે ॥
 દાન શાંત અતિ દીપતી, ઇષ્ટિત દાન રસાતો રે. ॥ જ્યુના
 ૮૮ ॥ ગોદાવરી તટિની તિલાં, અદ નિશિ વદે અસરાતો રે,
 ॥ મચ્છ મપૂર કિડા કરે, મુદર સોદે મરાતો રે ॥ જ્યુના ॥
 ૯ ॥ વન ઉપવન વાડી ધળી જુદાતણા બહુ વૃદા રે ॥ સધન

(५)

શ્રી મન્ના શાસ્ત્રિભદ્રનો રાસ.

[illegible]

॥ દોહા ॥

વડવખતી વ્યવહારિયો, તહાં વસે ધનસાર ॥
 રૂદિ વૃદિ દિન દિન અધિક, જલધિ પરે વિસ્તાર ॥ ૧ ॥
 જલધિતણા જિમ રતનો, પાર ન પામે કોય ॥
 તિમ ધનસારના ધન તણે, લેખો કદિય ન દોય ॥ ૨ ॥
 દાનાદિક ગુણથી અધિક, જિનધરમી ગુણ ગેર ॥
 ત્રિએય તત્ત્વ મુઘા ધરે, વ્રતપારિ શુચિ દેર ॥ ૩ ॥
 શીલવતી તસ ગેદિનિ, નામ તિસે પરિણામ ॥
 દંપતિ બેડી અતિ દૂરસ, હમ સીતા ને રામ ॥ ૪ ॥
 પંચ દાન નિતપ્રતિ દિયે, વ્રત પચ્ચખાણ ઉલાસ ॥
 દોંગુંદુક મુરની પરે, વિલસે ભોમ વિલાસ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૨ ॥

॥ કોયલો પરવન ખૂંપશેરેલો—એ દશી ॥

વ્યવહારી ધનસારને રે લો, વિલસતે મુખ ભોગરે ॥
 સોભાગી લાલ ॥ પુત્ર થયા અતિ રૂચડા રે લો, પૂરવ પુણ્ય
 સયોગે રે ॥ સોભાગી લાલ ॥ વ્યવહારી ધનસારનેરે લો ॥
 ૧ ॥ એ આંકણી ॥ ધનદત્ત ને ધનદેવજીરે લો, ધનચંડાલિધ
 બાલ રે, ॥ સો ॥ અધ્યાપક પાસે ભણ્યા રેલો, શાસ્ત્રાદિક
 મુવિશાલ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૨ ॥ વિનયાદિક ગુણ અભ્યસે

(૬)

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

રે લો, સકલ કલા ગ્રહે તેહ રે ॥સોનાઅતિ મુંદર સોહામણી
રે લો, દેવકુમર સમ દેહ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૩ ॥
યોવન વય આઘ્યા યદા રે લો, તાતે તવ તતકાલ રે ॥સો ॥
મિત થકી પરણાવિયારે લો, કન્યા અતિ મુકુમાલ રે ॥સોના
॥વ્યા ॥૪ ॥ ધનશ્રી ધનદેવી ભક્તી રે લો, ધનચંદ્ર મુખકાર રે
॥સોના ॥ અતિ રૂયડી રલીયામણી રે લો, ગુણમણિ રચણ
ભંડાર રે ॥સોના ॥ વ્ય ॥ ૫ ॥ પ્રમદાથી પ્રેમે રમે રે લો, ધન-
હતાદિક પૂત્ર રે ॥સોના ॥ ધરમ કરમ વિધિ સાચવે રે લો,
રાખે ધરનો સૂત્ર રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૬ ॥ નિર્વાહક ગૃહ
ભારના રે લો, જાણી પૂત્ર મુજત રે ॥ સો ॥ ધનસારેભ્ય
કરે તદા રે લો, સ્ત્રીયુત ધર્મ વિખ્યાત રે ॥સો ॥ વ્ય ॥
૭ ॥ નવપદ ધ્યાન ધરે ભક્તો રે લો, પશ્ચિમ રાત્રિ ત્રિભાગ
રે ॥સો ॥ આવશ્યક બે ટંકનાં રે લો, સાચવે મન ધરી
રામ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૮ ॥ ચૈત્યવંદન સાતે સદા રે
લો, દેવાર્ચન ત્રિણ્ય ટંક રે ॥ સો ॥ તિર્થાર્ચન યુગતે કરે
લો, ટાલવા પાપના પંકરે ॥સોના ॥વ્ય ॥ ૯ ॥ રથયાત્રા રલીયા-
મણી રે લો, સાધુને વસતી દાન રે ॥સોના ॥ પડિલાભે ભાવ
કરિ રે લો, નિરવદ્ય આસન ને પાન રે ॥સોના ॥ વ્ય ॥ ૧૦ ॥
યતઃ ॥ અનુષ્ઠાનવૃત્તમ્ જ્યંતિ વંદ્યુલાદ્યા, ડોરયા આશ્રય
દાનતઃ ॥ અવંતિમુકુમાલશ્ચ, તિર્થા સંસારસાગરં ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ-સાધુ મુનિરાજને રહેવા માટે સ્થાનક આપવાથી

કેશયા વંશયા, અવંતિમુકુમાસ અને વંદ્યુતાદિકા એ સર્વે
જયવંતા વર્નો. કારણ કે, તેઓ સંસાર સાગરને તરી ગયા
॥ ૧ ॥ દેશના નિત્ય પ્રત્યે સાંભણે રે લો, કંપતિ દિલ ધરી
હામ રે ॥ સો ॥ સાતદેશને સાચવે રે લો, નિયમ ધરે હિત
હામ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૧૧ ॥ પુણ્ય સંયોગે અન્યહા રે
લો, શીલવતી મુકુમાસ રે ॥ સો ॥ ગર્ભ ધરે સયોગથી રે
લો, નિરૂપમ ભાગ્ય વિશાસ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૧૨ ॥ દેખ્યો
મુપનો દીપનો રે લો, દુષ્યો પુષ્યો ઋષુરવસ રે ॥ સો ॥ દેખી
આનંદ ઊપન્યા રે લો, કંતને કદે પરતસ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥
૧૩ ॥ કંત કદે કામિની પ્રને રે લો, દોરો પુત્ર પ્રધાન રે
॥ સો ॥ કુલ મંડળ કુલ દિનમળી રે લો, રૂપે ભુપ સમાન
રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૧૪ ॥ + પ્રત્યુપે અતિ પ્રેમશું રે લો,
તેડ્યા શાન્તના જાણુ રે ॥ સો ॥ કુલ પુછ્યાં મુદળાંતળાં રે
લો, બોડ્યા તેદ મુલ્તળુ રે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૧૫ ॥ અંગજ
આહુત રૂપથી રે લો, દોરો મુગુળ નિધાન રે ॥ સો ॥
સાંભડી શો પુરો ગયા રે લો, દીધા પ્રેમે દાન રે ॥ સો ॥
વ્ય ॥ ૧૬ ॥ અનુક્રમે ગર્ભ વધે મુખે રે લો, માનસ સર
જિમ દસ રે ॥ સો ॥ જિન કદે બીજ દાસમાં રે લો, પુ-
ણ્યે કુલ અવતંસરે ॥ સો ॥ વ્ય ॥ ૧૭ ॥

રૂપમધિકં પ્રચ્છન્ન ગુપ્તં ધનં, વિદ્યા ભોગકરી યશઃ સુખ-
કરી વિદ્યા ગુરુણાં ગુરુઃ ॥ વિદ્યા બંધુજનો વિદેશ ગમને
વિદ્યા પરં દૈવતં, વિદ્યા રાજસુ પૂજ્યતેન હિ ધનં વિદ્યા
વિહિતઃ પશુઃ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—વિદ્યાજ પુરૂષનું અધિક
રૂપ, ઢાંકેલું ગુપ્ત ધન, ભોગ, યશ, સુખને આપનારી, ગુરૂની
પણ ગુરુ, પ્રવાસમાં વાટે જતાં બંધુજન સમાન અને પરમ
દૈવત રૂપ છે; રાજદરબારમાં વિદ્યાજ પૂજ્ય છે, પણ ધન
પુજ્યતું નથી; માટે વિદ્યા રહિત પુરૂષને જનાવર સમાન બ-
ણવો, ॥ ૨ ॥ વડી પણ વિદ્યાના ગુણ કહે છે. ॥ ઉપજાતિ
વ્રતમ્ ॥ ન ચોર હાર્ય ન ચ રાજ હાર્ય, ન ભ્રાતૃ ભાજ્યં ન
ચ ભારકારિ ॥ વ્યયે કૃતે વર્ધત એવ નિત્યં, વિદ્યા ધનં સવ
ધન પ્રધાનં ॥ ૩ ॥ ભાવાર્થઃ—વિદ્યા રૂપ ધન, ચોર તથા રા-
જથી લેઇ લેવાતું નથી, ભાઈથી વહેંચી લેવાતું નથી,
ઠાંઇ ભાર કરતું નથી અને કોઇને આપવાથી ઘટવાને બદલે
નિરંતર વધે છે; માટે વિદ્યા રૂપ ધન, સર્વ ધનમાં મુખ્ય ધન
છે. ॥ ૩ ॥ અનુષ્ટુપ્ત્રતમ્ ॥ રૂપ યૌવન સંપન્ના, વિશાલ-
કુલ સંભવા ॥ વિદ્યા હીના ન શોભને, નિર્ગદ્યા ઇવ કિંશુકાઃ
॥ ૪ ॥ ભાવાર્થઃ—રૂપાક્ષા, યુવાન અને મહોટા કુલમાં ઉત્પન્ન
થએલા, એવા પાખુ જે વિદ્યા હીન હોય, તે મુગંધ વિનાનાં
કેશુણાંનાં ફુલની પેઠે શોભના નથી ॥ ૪ ॥ વિદ્યત્વં ચ નૃપત્વં
ચ. નેવ તુલ્યં કદાચના ॥ સ્વદેશે પૂજ્યતેરાન્ત, વિદ્યાન્ સર્વત્ર

પુન્યતે ॥૫॥ ભાવાર્થઃ—વિદ્યાનપણું અને રાજપણું એ કહિ
ખરોખર છેજ નહિ. કારણ કે, રાજ પોતાના દેશમાં પુન્ય
છે અને વિદ્યાન સર્વે ઠેકાણે પુન્ય છે, ॥ ૫ ॥ લીખીત
ગણીતાદી બદોતેર કલા, તીમ વડી શુકન વીચાર રે ॥ ગીત
નૃત્યાદી વીધિ મદી, શબ્દશાસ્ત્રાદિ અવદાર રે ॥ પુણ્યો ॥૧૧॥
જેતીપ નીમીત્ત વંચક ભક્તાં, અશ્વ પસાયથી તેદ રે ॥
૧૨ ॥ ભુદ્ધિ ચારતણે ઉદધી તે, તીમ વડી નીતિનો ગણ રે ॥
વીળુજ વ્યાપારે કુશલપણે, પરીક્ષક મોહિ મુખમાળ રે ॥
પુણ્યે ॥૧૩॥ નીપન્યો પુત્ર તે નિરખીને, દીક્ષ ધરી અધીક
આણુંદ રે ॥ અધ્યાપક ધન આપને, સંતોષ્યો અતીહિ અમંદ
રે ॥ પુણ્યે ॥ ૧૪ ॥ બાક્ષ વય છોડી બક્ષવંત તે, થયો યાવન
વેશ રે ॥ અતુલ્ય અતી રૂપ લાવણ્યથી, મગર્યો જાણે મુરેશ
રે ॥ પુણ્યે ॥ ૧૫ ॥ પંચ મોડી પ્રશ્ન પુછે જીકે, ઉત્તર દીયે
તસં દીક રે ॥ નીતિ રીને કરી દાખવે, સાહસપણે નીરકભીરે
પુણ્યે ॥ ૧૬ ॥ ધન મુતથી ધનસારનો, વધ્યો મુજસ જગમાંદ
રે ॥ રૂઢી રમુદ્ધિ પામી ધણી, દીન દીન અતીદી ઉચ્છાદ રે
॥ ૧૭ ॥ ધવલ પક્ષે જીમ ચંદ્રમા પ્રતીદીન અધીક દીપંત રે
॥ તેમ કુમર ચદતી કલા, કોય ન તાસ જીપંતરે પુણ્યે ॥ ૧૮ ॥
અતુરપણે માત તાતનાં, વીનય વચન પ્રતીપાક્ષ રે ॥ દાન ક-
લ્પક્રમ રાસની, જન કહે ત્રીજ દાક્ષ રે ॥ પુણ્યે ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

કક્ષા કોપ દેખી કરી, રૂપવંત શિરહાર ॥ ૧ ॥
 ભાગ્યાધિક જાણી કરી, ચિત્ત ચિને ધનસાર ॥ ૨ ॥
 પુણ્યોદયથી માદરે, શ્રી જનધર્મ પસાય ॥ ૩ ॥
 અંગજ અદ્ભુત ઊપન્યો, સયાજી સયજી મુખદાય ॥ ૪ ॥
 એદથી ધન વાઘ્યો અધિક, યશ હુઓ જગત વિખ્યાત ॥ ૫ ॥
 પંચમે પતી વધતી થઈ, વાર બની એ વાત ॥ ૬ ॥
 સદગુણ સ્તવના કીલએ, તેહમાં કોઈ ન લાજ ॥ ૭ ॥
 સુત પિણ ચિત રાજ રહે, એક પથ દોઈ કાજ ॥ ૮ ॥
 પંચમે બેસી શેકજી, ધન સુતતણાં વખાણ ॥ ૯ ॥
 પ્રતિદિન ભાંજે પ્રેમશું, વિવિધ પરે મુ પ્રમાણ ॥ ૧૦ ॥
 જન્મ કાલે એ ખાતના, ધન પ્રગટયો અતી ભુર ॥ ૧૧ ॥
 દુઃખ દોહગ દુરે દલ્યાં, અમ કુલ અંબર મુર ॥ ૧૨ ॥
 વિનય વંત વિધા નીતો, અવર નહીં કો આજ ॥ ૧૩ ॥
 અમજાત એ આમલે, કોય ન આવે કાજ ॥ ૧૪ ॥
 ॥ ઢાલ ૪ થી. ॥

પુણ્ય ન મૂકીએ—એ દસી.

વયણ મુણી નાજ તાતનાં રે, અમજ સુત અકુલાય ॥
 મીણે મીલીને તાતના રે, આવી પ્રણમે પાયો રે ॥ તાતજી

पुंसां, भाग्य सर्वत्र

दुरीक्ष्मी दरो विपं ॥ ४ ॥

इकाणे, भाग्य कारणमुत्

दरि लक्ष्मीने प्राप्त क-

वा. ॥ ४ ॥ अद्भुत प्रयास

लाभ रे ॥ अर्चने भोजन

॥ ११ ॥ वाल लीया

अपरान्ते भोजन

॥ १२ ॥ निग

॥ १३ ॥ भोजन

॥ १४ ॥ वा

॥ १५ ॥ द्रो-

॥ १६ ॥ भोजन

॥ १७ ॥ भोजन

॥ १८ ॥ तास

॥ १९ ॥ तास

॥ २० ॥ तीक्ष्ण

॥ २१ ॥ दरी

યતઃ॥ અનુષ્ટુપ્તમ્ ॥ ઉદ્યમં કુર્વાતાં પુંસાં, ભાગ્ય સર્વાં
કારણં ॥ સમુદ્ર મથનાદ્ભેમે, દરિર્લક્ષ્મી દરો વિપં ॥ ૪ ॥
ભાવાર્થઃ—ઉદ્યમકર્તા પુરુષોને અર્થ ઠેકાણે, ભાગ્ય કારણબુત
છે, કારણ કે, સમુદ્ર મથન કરવાથી, દરિ લક્ષ્મીને પ્રાપ્ત ક-
રતા હવા અને શિવ ઝેરને મેલવતા હવા. ॥૪॥ બહુલ પ્રયાસ
થકી તીણે, લાભ લદ્યો અતી સ્વલ્પ લાભ રે ॥ ચીંતે ભોજન
શી વીધે, દેશું અતોદી અનલ્પ લાભ રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૧ ॥ વાલ લીયા
સત્રીશેપથી, તૈલમદિ તેણિવાર લાભ રે ॥ 'અપરાન્દે ભોજન
હીયો, નેડી નીજ પરિવાર લાભ રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૨ ॥ તિમ
વ્યવસાય થકી તીડાં, દીન બીજે ધનદેવ લાભ રે ॥ ભોજન
અપલને તૈલનો, તે પીળું છે સ્વયમેવ લાભ રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૩ ॥
ત્રીજે દિન ધનચંદ્રણ, કરી ઉદ્યમ અસમાન લાભ રે ॥ સ્વા-
પાર્જિત ધનથી દીયે, માપને તૈલ નિદાન લાભ રે ॥ શ્લોક ॥
૧૪ ॥ કુટુંબ થયો અતી આકલો, તુચ્છોદનથી અશેપ લાભ
રે ॥ ઉદર વ્યથા થઇ આકરી, વાયુ મકોપ વીશેપ લાભ
રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૫ ॥ ત્રીજે મુત ઝાંખા થયા, શેક કહે તવ તાસ
લાભ રે ॥ દેખો હવે ધનકુમરનો, ભાગ્ય પ્રગલ્ભ મુખકાસ લાભ
રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૬ ॥ મૈત્ર કરીને તે રઘા, ત્રીજે મુત તીણ
તાલ લાભ રે ॥ પાંચમી દાસ કહીં ભત્રી, છત ધરી
ઉજમાલ લાભ રે ॥ શ્લોક ॥ ૧૭ ॥

૧ ત્રીજે પદારે.

॥ દોહા. ॥

અથ ચોથે દીવસે અવસ, સજ કરી સર્વ શૃંગાર ॥
 પીતૃ દત્ત માસા ગ્રહી, હવે તે ધનકુમાર ॥ ૧ ॥
 શુકન વીચારી ચીત્તમે, સ્વર સાધી શુભ કામ ॥
 આવ્યો ચહુટે ચોપશું, વ્યાપારાર્થે તામ ॥ ૨ ॥
 દોશી ને નાણાવટી, નેસ્તી ને મણીદાર ॥
 ગાંધી સાથરીયા તીમજ, લોહકાર સોનાર ॥ ૩ ॥
 ફડીયા મુખડીયા વત્તી, જોતો ઝવેરી ઓલ ॥
 કાપડ ચોપડ પ્રમુખના, પુછે પાડ સતોલ ॥ ૪ ॥
 મહેશ્વર ઇલ્યેશને, હાટે બેડો હેવ ॥
 નહી ઉચ્છક ઊતાવલો, સમરે શ્રી ગુરુ દેવ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૬ ઠી. ॥

(ગુરાંછ થે' મને ગાડ ન રાખ્યો—એ દેશી.)

એહવે દેશાંતરિ એક પ્રેમ્યક આયો, મહેશ્વરદત્ત મન
 લાયો હો ॥ મુભગ સનેદી સાજન, અચરિજ પેષો ॥ એ
 આંકણી ॥ લેખ અનોપમ તેણે તનક્ષણ દીધો, મહેશ્વરે કર
 ધરી લીધો હો ॥ મુભગ ॥ ૧ ॥ ગુપ્તપણે તેણે વચનજ
 દીધો, મનદ મનોરથ સીધો હો ॥ મુ ॥ લેખમે' લિખ્યો
 મિત્ર મુમિત્રે ત્રિચારી, સ્થાનપુરથી મુખકારી હો ॥ મુનારા ॥

ઉત્તર દિશિયો એ સાર્થપ મૂરો, સકલ કયાણકે પુરો દો
 ॥મુના આવે છે એ પડ્યાણપુર પાસે, વ્યવસાયાર્થે વિલાસે
 દો ॥મુના ૩॥ તેહ ભણી એને તુમે સનમુખ જાળ્યો, બોટ
 મુકીને મિત્ર થાજ્યો દો ॥મુના દાય ઉપાય કરી હાથે
 કરેજ્યો પહે ક્રિયાણક સવિ લેજ્યો દો ॥ મુ. ॥૪॥ લાભ
 ધણો છે એદમાં સાંભણો ભાઈ, ખોટ નહીં છે એદમાં કાંઈ
 દો ॥મુના એક પાંતી અમને તુમે દેજ્યો પિયુ એદ કાજ
 કરેજ્યો દો ॥મુના ૫॥ એદવો અવસર ફિરીને નહી આવે,
 ધણું ધણું લિખે શું આવે દો ॥મુના પત્ર વાંચીને મહેશ્વર
 મન હરજ્યો, મિત્રને સાચો કરી પરજ્યો દો ॥ મુ. ॥૬॥
 ચિત્તમે ચીને એદ કાર્ય છે મહોરો, ઉચ્છ્રકપણો છતાં
 ખોટો દો ॥મુના પ્રથમ નો ઘેર જઈ ભોજન કીજે, નીતિ
 વચન ચીન લીજે દો ॥મુના ૭ ॥ યતઃ ॥ અનુદ્રુપવૃત્તમા
 શતં વીહાય ભોક્તવ્યં, સદ્ગત્ સ્નાનમાચરેત્ ॥ સદાં વીહાય
 દાતવ્યં, કોટી ત્યત્કવા છનં ભજેત્ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—સો કામ
 પડતાં મુકીને જમણું, હજાર કામ પડતાં મુકીને નહાણું, લાખ
 કામ પડતાં મુકીને દાન દેણું અને કોડ કામ પડતાં મુકીને
 છનરાજને ભજવા. ॥ ૧ ॥ એદવો અત્રોચી ભોજન ભણી
 પહોત્યો, મહેશ્વર મન ગદગદનો દો ॥મુના મહેશ્વરદત્તે જે
 પત્ર પિછાણ્યો, તે ધન્ને સર્વી જાણ્યો દો ॥ મુ. ॥ ૮ ॥
 ધનક્રમર ચીત્તમાંથી વીચારે. એદ વીણજ કુણ હારે દો

૧ પાછલથી અવળા અશરે વાંચ્યો.

॥ મુન ॥ એ બચસાયથી લાભજ ગારો, સકલ કુકુંબ
 સતોપાશે હો ॥ મુન ॥ ૬ ॥ વીલંબ તણે દવે સમય ન કીસે
 કાર્ય કરું મુજગીસે હો ॥ મુન ॥ ઇમ ચીની મીત્ર મંદીર
 આયો, રેડો ને વેશ બનાયો હો ॥ મુન ॥ ૭ ॥ ગાગતઃ ॥ સભાયાં
 વ્યવહારે ચ, વૈરીપુ શ્વમુરોકસી ॥ આદંબરાળી પુજ્યંતે,
 સ્ત્રીપુરાજકુલેષુ ચ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—સભાને વીપે, વ્યવહારને
 વીપે, વૈરીયાને વીપે, સાસરાને ઘર, સ્ત્રીયાને વીપે અને રાજ-
 કુલને વીપે આદંબર પુજ્ય છે. ॥ ૨ ॥ અશ્વ અઢીને મિત્ર
 યુત મુખ સંગે, આવ્યો અતીહી ઉમંગે હો ॥ મુન ॥ સાર્થપને
 સાહમો જઈ મીલીયો, વીનય વીવેકે કરી ભલીયોહો ॥ મુન ॥
 ॥ ૧ ॥ કુશલાગમ પુછી રનેદ જગાયો, સાર્થપને મન ભાયો
 હો ॥ મુન ॥ વસ્તુ કયાણક સવિ સાટવી લીધાં, સત્યંકાર
 તસ દીધાં હો ॥ મુન ॥ ૧૨ ॥ કાર્ય કરી ચિત્ત આણુંદ પાવે,
 ધન્નો બેઠો વડદાવે હો ॥ મુન ॥ એદવે મહેશ્વરહત્ત સાર્થપ
 પાસે, આવે અધિક ઉક્તિસે હો ॥ મુન ॥ ૧૩ ॥ કુશલાલાપ
 પુછે હિત આણી, મુખ કહે મધુરી વાણી હો ॥ મુન ॥ કય
 વિક્રયતણી વાત જણાવે, સાર્થપ તવ સમન્તવે હો ॥ મુન ॥
 ॥ ૧૪ ॥ ધનસારે લ્યને પુત્રે અમારો, ગ્રહો એ સર્વે સુવીચારો
 હો ॥ મુન ॥ દેવો લેવો હવે એહનિ સાથે, એહ ધન દાતા
 અમારે હો ॥ મુન ॥ ૧૫ ॥ મહેશ્વરહત્ત કહે વાંક અમારો
 દોષ ન કોઈ તુમારો હો ॥ મુન ॥ આલસ કીધો, તસ ફલ લીધો

ચીતીત કાજ ન સીધો હો ॥ મુન્ના ૧૧ ॥ યત ॥ આત્મચંદ્રિ મનુ
 ધ્યાણાં, શરીરસ્થો મદાન્ રિષુઃ ॥ નાસ્ત્યુદ્યમ સમો બંધુઃ
 કૃત્વાયં નાવસીદતિ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—આત્મસ એ માણસોના
 શરીરમાં રહેલો મદોરો વૈરી છે, ઉદ્યમના જેવો કોઈ લાઈ
 નથી, જે કરવાથી માણસોનો નાશ થતો નથી ॥ ૧ ॥ આત્મસ
 સમ કોઈ વૈરી ન દાખ્યો, નીતીમે એકલો લાંખ્યો હો ॥ મુન્ના
 પીણુ દવે લાભ ધન્નાને દીવારો, કાજ અમારો મુધારો હો
 ॥ મુન્ના ૧૨ ॥ સાર્થપ મહેશ્વર બીડુ મીઠી ભાંખે, ધન્નાશું
 હીત રાખે હો ॥ મુન્ના ૧ ॥ એ સર્વ કીરીયાણાં અમને દીજે,
 લક્ષ લાભ ધન લીજે હો ॥ મુન્ના ૧૮ ॥ ધનપતી ચીતે
 મુજ કારજ સીધો, મેં મનમાંનો કીધો હો ॥ મુન્ના ૨ ॥ કણ
 એક વીચારીને ઇમ ખોલે, નહી કો મીત્રજીતુમ તોલે હો
 ॥ મુન્ના ૧૯ ॥ જે તુમને છે અપ એ પણ્ય કરો, તો રાખો
 સરવે ભક્ષેરો હો ॥ મુન્ના ૨ ॥ ઇમ કહી ધન લક્ષ લેઈ ભક્ષાવે,
 અન્યો અન્ય સમજાવે હો ॥ મુન્ના ૨૦ ॥ ધન્નકુમર તીલાંથી
 ભક્ષ ભાવે, મીત્રયુત ધન લેઈ આવે હો ॥ મુન્ના ૨ ॥ માત
 પીતા મન બહુ મુખ પાવે, 'બ્રાતૃજ્ઞયા તે ગુણ ગાવે હો
 ॥ મુન્ના ૨૧ ॥ સદૃશ વ્યયથી ભગ્ય ભોજનદેવો, યશ બહુલો
 ઇલાં લેવો હો ॥ મુન્ના ૨ ॥ દાત છઠી ઇમ મન થીર રાખી, બુધ
 જનવીજયે દાખી હો ॥ મુન્ના ૨ ॥ ૨૨ ॥

॥ દોહા. ॥

હવે કહે ધન્નો તાતને, એ એક લક્ષ દીનાર ॥
 નયાયા જિત આણ્યા અછે, કરી વાણીજ્ય સફાર ॥ ૧ ॥
 તેહ ભણી સર્વી સયણને, સંતોષો ગુણગેહ ॥
 સહસ એક મુવણનો, વ્યય કરવો ધરી નેહ ॥ ૨ ॥
 તાતે તવ આણ્યા તુરત, ભાંતી ભાંતી પકવાન ॥
 મેવા મીઠાઈ ઘણી, વદન વધારણ વાન ॥ ૩ ॥
 શાલી દાલી ધૂત અતી સરસ, વ્યંજનનો નહી પાર ॥
 અઢાર જાતથી અતી ઘણી, કરી રસોઈ ત્યાર ॥ ૪ ॥
 પોપી સયણ કુટુંબ સર્વી, દીધાં ફેફલ પાન ॥
 ચાચક જન સંતોષીયા, યથા યોગ્ય દેઈ દાન ॥ ૫ ॥
 શેપ નવાણું સહસનાં, મણીમય લુપણ સાર ॥
 ભોજનધને ભક્તીથી, આપે ધન્નકુમાર ॥ ૬ ॥
 ભોજનધ હરપીત થઈ, આપે અતી આશીષ ॥
 દેવરણ અમ કુલ તીલક, જીવો કોડી વરીષ ॥ ૭ ॥

॥ દાહ ૭ મી ॥

(ક્ષેત્રજ્ઞાં ઘડ રે—એ રશી.)

હવે તે ધન્નકુમારને, તેડી કહે ધનસાર ॥ કુલ મંડણ
 તું માદરે, તું મુજ કુલ રાણુગાર ॥ ચતુર જન સાંભણોરે ॥

સાંભડો પુણ્યની વાત, ચતુર જન સાંભડો રે ॥ ૧ ॥ એ
 આંકળી ॥ અંગજ તુજ જનમ્યા પછી, અમ કુલ વાધ્યા
 વાન ॥ રૂઢી વૃઢી મન અમ ધરે, જગ જરા થયો મુખમાળ
 ॥ ચ૦ ॥ રા ॥ માતા શીલવતી તદા, દરપીત વદન વીખ્યાન
 ॥ મુતનાં ડીયે આવળાં, તું મુજ મુખમ મુજન ॥ ચ૦ ॥
 ॥ ૩ ॥ બોજનમ્ બડી ભાંતીશું, રંગે ગાયે ગીત ॥ તાડ
 લડાવે અતી ઘણાં, દેવરને મુખીતન ॥ ચ૦ ॥ ૪ ॥ સયણ
 સંભંધી મદ્મ મીઠી, કરે વખાણ વીશેષ ॥ ધનકુમર સરીખો
 નહી, પુણ્ય પ્રગટ સુવીશેષ ॥ ચ૦ ॥ ૫ ॥ તવ ત્રીજે બાંધવ
 તીર્થ, રોષ ધરે મનમાંદી ॥ અખૂખ અદેખામ્ કરે, અવગુણ
 પ્રાદક પ્રાંદી ॥ ચ૦ ॥ ૬ ॥ ને દેખી ધનસારજી, તડાવીને
 નેદ ॥ અગજ ત્રીજેને તદા, સમજાવે સસનેદ ॥ ચ૦ ॥ ૭ ॥
 લઘુ ગધવ એ તુમ તણે, બાગ્ય બલે ભરપુર ॥ વીનય
 વિવેક વીધા નીતો, અમ કુલ અંબર મુર ॥ ચ૦ ॥ ૮ ॥
 એદની સેવાથી તુમે, મુજ લહેશે ધીકાર ॥ કલ્પવ્રક્ષ સમ
 એદ છે, વાંછીત પુરણદાર ॥ ચ૦ ॥ ૯ ॥ દેખો ધણે એક
 યામમે, અર્ચ્યા લક્ષ દીનાર ॥ બોજન વિધિબદ્ધાં સાચવી,
 સંતોષ્યો પરિવાર ॥ ચ૦ ॥ ૧૦ ॥ વડી બોજનમ્ને બદ્ધાં
 ભુપણ વિવિધ પ્રદાર ॥ મળિમય મન ગમતાં ઘણાં, કીધાં
 ધનકુમાર ॥ ચ૦ ॥ ૧૧ ॥ એદમાં ગુણ છે અતિ ઘણા, જોવા
 હૃદય વિચાર ॥ મચ્છર મુકી મન તણે, સેવા મુખે સાર

॥ ચ૦ ॥ ૧૨ ॥ મચ્છર ધરયો મનમે ઘણો, કૌરવે પાંડવ
 સાથ ॥ તો તે દુઃખીયા અતિ થયા, હારયા સઘડી આપ
 ॥ ચ૦ ॥ ૧૩ ॥ વ્રતમાંહે મચ્છર ધરયો, પીડ અને મદાપીડ
 ॥ તો શ્રીવેદ લલો ઈલાં, બ્રાહ્મી મુંઠરી દીડ ॥ ચ૦ ॥ ૧૪ ॥
 એહવા ઉપનય અતિ ઘણા, દાખ્યા શાસ્ત્ર મઝાર ॥ છત
 કહે સાતમી દાસમાં, સમજાવે ધનસાર ॥ ચ૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

ગુણ લીજે ગિર્યા તણા, નવિ દાખીજે દોપ ॥
 જાતિ દીન પણ ગુણ થકી, પામે મુખનો પોપ ॥ ૧ ॥
 જાતિ રૂપ હીણો હતો, હરિકેશી ચંડાલ ॥
 તેહને તપના ગુણ થકી, સેવે મુર ભુપાલ ॥ ૨ ॥
 ગુણ દેખી તે અપુન્ય છે, ગુણવંતો પુન્ય ॥
 ઉપનય ઈલાં સહુ કો કહે, વાયસ કોયલ ન્યાય ॥ ૩ ॥

યતઃ ॥ અનુષ્ટુપ્જગ્તમ્. ॥ કાકઃ કૃષ્ણઃ પિકા કૃષ્ણા, કો
 ભેદાપિક કાકયોઃ ॥ વસંતમાસ સંપ્રાપ્તે, કાકઃ કાકઃ પિ-
 કાપિકા ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—કાગડો અને કોયલ, એ બે
 કાલાં હોય છે. ત્યારે કાગડો અને કોયલ એ બેમાં શો ફેર ?
 તે વસંતમાસ આવે છતે કાગડો તે કાગડોજ રહે છે, અને
 કોયલ તે કોયલજ રહે છે.

॥ ઢાલ ૮ મી ॥

(માનની માદની રે. અથવા નદાનો નાદો રે.-એ દશી.)

શેક કહે મુત સાંભલો રે, મનોહર માહરી વાત ॥ ધન
ધન સાધુજ રે ॥ શામ્રથકી મેં સંગ્રહો રે, અનોપમ એ
અવદાત ॥ ધન ધન સાધુજ રે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી. ॥ મુ-
નિવર એક મહાખલી રે, તપસિમેં શિરદાર ॥ ધન ॥ પંચ
મદાત્રત જલત્રે રે, સાચવે પંચાચાર ॥ ધન ॥ છકાયની
જયાણા કરે રે, પાલે પ્રવચન માય ॥ ધન ॥ મદ આઠે અલગ
ધરે રે, ટાલે ચાર દપાય ॥ ધન ॥ ૩ ॥ માસખમણુને પારણે
રે, ત્રિકરણ શુદ્ધ અદીન ॥ ધન ॥ ગૌચરિયે પહોત્યો તિહાં
રે, સંયમથી, લયલીન ॥ ધન ॥ ઇર્થાસમિતિયે ચાલતો
રે, કોઈક નગર મઝાર ॥ ધન ॥ કરતો શુદ્ધ ગરેપણુ રે, તે
ગયો ઇચ્છ્ય આગાર ॥ ધન ॥ પા આઠ્યો દેખી સાધુજ રે,
આવિકા થઈ ઉજમાલ ॥ ધન ॥ પકનાદિક જુજુઆ રે,
લાવી ભરી ભરી યાત્ર ॥ ધન ॥ ૬ ॥ સ્વામીજી, અનુગ્રહ
કરો રે, વહોરો એહજ આદાર ॥ ધન ॥ દેખી સદોપ તે સા-
ધુજ રે, કરે અન્યત્ર વિહાર ॥ ધન ॥ ૭ ॥ આવિકા ચિત્ત
વિજાણી થઈ રે, ખેડી ઘરને ખાર ॥ ધન ॥ એહ વે ફિરતો
ગૌચરી રે, આવ્યો અવર અણુમાર ॥ ધન ॥ ૮ ॥ સરજપણે
વિચરે સદા રે, ગુણ આદક ગુણ લીન ॥ ધન ॥ અવગુણ એક

(૨૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

જેવે નહીં રે, મુવિદ્વિતશું લગલીન ॥ ધન્ના ૧૧ ॥ ધર્મલાભ દેઈ
કરી રે, ઊભો ધરને બાર ॥ ધન્ના ૧૨ ॥ વિકસિત વદને આવિકારે,
વદોરાવે તે આહાર ॥ ધન્ના ૧૩ ॥ વાંદી બે કરજેદિને રે, પુછે
મધુરી વાત ॥ ધન્ના ૧૪ ॥ તુમને અમીતિ ન ઉપજે રે, તો બાંજી
અવદાત ॥ ધન્ના ૧૫ ॥ તુમ સરીખો એક સાધુજી રે,
આવ્યો હતો ઇછે હાણ. ॥ ધન્ના ૧૬ ॥ ત્રિણ વદોરે ત્રિચરયો સહી
રે, નવી બોલ્યો મુખ વાણ ॥ ધન્ના ૧૭ ॥ તેહનો કારણ
સાધુજી રે, દાખો કરીય પસાય ॥ ધન્ના ૧૮ ॥ તવ બોલ્યો મુનિવર
તિહાં રે, મુણ ભદ્રે મુખદાય ॥ ધન્ના ૧૯ ॥ તે મુનીવર
મહોટો યતિ રે, સમ દમ ગુણ સંયુક્ત ॥ ધન્ના ૨૦ ॥ વ્રતધારક
વારૂ પરે રે, પંચેન્દ્રિયથી ગુમ ॥ ધન્ના ૨૧ ॥ દોષ બેતાલીશ
સાચવે રે, એપણાના મન શુદ્ધ ॥ ધન્ના ૨૨ ॥ મંડલીક દોષ તે
પાંચને રે, ટાલે તે અવિરૂદ્ધ ॥ ધન્ના ૨૩ ॥ તિણે મુનીવરે
એ પિંડમાં રે, દોષ દીઠો હશે કોણ ॥ ધન્ના ૨૪ ॥ તીણે કારણે
લીધો નહિ રે, મુવિદ્વિત લક્ષણ જ્ઞેય ॥ ધન્ના ૨૫ ॥ યતઃ ॥
આર્થાવૃત્તમ્ ॥ સસરીરેવી નીરીહા, બાહિષ્કાંતર પરીગ્રહ
વિમુક્કા ॥ ધર્મોવગરણમિત્તં. વહંતિ ચારીતરખડા ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ- પોતાના શરીરને વીધે ઇચ્છા વીનાના, બાહ્ય અને
અભ્યંતર પરીગ્રહથી મુક્કાએલા તથા ચારીત્રને રક્ષણ કરવાના
અર્થિ એવા મુનીયો, માત્ર ધર્મોપકરણ નેજા રાખે છે. અર્થાત
બીજી કાંઈ પણ પાસે રાખતા નથી ॥ ૧ ॥ તે મુની સુરમણી

સારીખા રે, હું છું લોપ્ઠ સમાન ॥ ધન ૧૧૭ ॥ હું વાયસ તે હંસ
છે રે, મુની ગુપ્ત રચાણી નીધાન ॥ ધન ૧૧૮ ॥ હું સૂંગાસ
તે ગજ સમો રે, હું મૃગ મૃગપતી તે ॥ ધન ૧૧૯ ॥ ઉદરવૃત્તિકારક
અમે રે, તે સમતા ગુણગેદ ॥ ધન ૧૨૦ ॥ ધન સ્તવના કરી
સાધુલ રે, વિચરે મદિયત્ર માંદ ॥ ધન ૧૨૧ ॥ જન કહે આઠમી
દાસમાં રે, આતા મુખે ઉચ્છાદ ॥ ધન ૧૨૨ ॥

॥ દોહા ॥

સાંભડીને તે આવિકા, દરખી ચિત્ત મજાર ॥
પ્રમુદિતપણે આજે ઇશું, ધન ધન એ અણગાર ॥ ૧ ॥
નિંદા નદી એદમેં નિકટ, ગુણયાદક ગંભીર ॥
શાંત દાંત શુચિ આતમા, તારણ તરણ સધીર ॥ ૨ ॥
કૃપાવંત કોવિદ પ્રથમ, આત્મશુદ્ધિ અવિકાર ॥
મુવિદિત સાધુ શિરોમણી રવત્રયી ભંડાર ॥ ૩ ॥
માસખમણને પારણે, પિણ નવિ લીયે સંદોષ ॥
દાયાની મમતા નદી, કરે પુણ્યનો પોષ ॥ ૪ ॥
તિમ બીજે પણ સાધુલ, ગુણ યાદક વિખ્યાત ॥
આપ નિંદા પર સ્તુતિ કરે, ધન ધન એદની માત ॥ ૫ ॥

॥ ઢોલ ૯ મી ॥

(મન લમણ રે.—એ દશી.)

એકવે એક વલ્લિ મુનિ તિહાં, મન હરખે રે ॥ ફિરતો

(૩૨)

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

॥લાં॥ મચ્છર મુકયાથી સદા, મં ॥ લહેશે યશ સર્વ ॥
॥લાં ॥૧૮॥ ઈમ ધનસાર અંગજ પ્રતે, મં ॥ સમજવે
અહનીશ ॥લાં ॥ નવમી ઢાલે જિન કહે, મં ॥ વિનય
વહો મુજગીશ ॥ લાં ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

અથ ધનસાર તણા તનુજ, ત્રિણ્યે મુઠ મહંત ॥
પિતૃદત્ત શિક્ષા મુણી, મનમેં દેપ ધરંત ॥ ૧ ॥
અવસર પામી એકદા, કહે તાતને જાત ॥
મયા કરી મુજ ઊપરે, મુણે તાતજી વાત ॥ ૨ ॥
ધન્ને જે કારજ કિયો, તેહવો ન કરે કોય ॥
ઇણુ વિધિ છલ કરતે થકે, જગમેં હાંસો હોય ॥ ૩ ॥
કાગલ વાંચી કપટથી, સાર્યપને સમજાય ॥
ગજ વિના ગૌરવ ધર્યો, કર્યો સદલ વ્યવસાય ॥ ૪ ॥
હામ કામ જવ ઉપન્યો, તવ તિકાં સત્યંકાર ॥
દેઈ દરની મુદ્રિકા, જિમ તિમ રાખ્યો કાર ॥ ૫ ॥
એહવે વખને આવિયો, ઇબ્ય મહેંધરદત્ત ॥
લક્ષ લાભ દેઈ કરી, ગ્રહ્યાં કયાણુક ઝત્ત ॥ ૬ ॥
આજ પછી હવે એહવો, નવિ કરવો વ્યવસાય ॥
તેહ લાભ શા કામનો, જિણે કરી ઇજત જાય ॥ ૭ ॥

॥ દાસ ૧૦ મી ॥

(૧૫૨ દોષ અતિ હલ્લોડે એ રસી.)

નિમુળી મુતની વીનગરિ, તવ બોધો ધનસાર ॥ એ રી
વાન કદી તુમે રે, અખલ્લળી ધણિવાર ॥ પુત્ર ૯, સમજે
રીખ મુલ્લજ ॥ તુમે મ કરે તાણા તાણ ॥ પુત્ર ૯, તુમે
લહેરો દુખની ખાણ ॥ પુત્ર ૯, સમજે રીખ મુલ્લજ ॥ ૧ ॥
એ ઓંકાળી ॥ દામ વિના પિણ કાલએ રે, બુદ્ધિ વત્તે વ્યવ-
સાય ॥ ધનનો ઇદાં દારણ નદી રે, સદ્ગુણ કદીએ ન્યાય
॥ પુ. ॥ સ. ॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ બલધી બુદ્ધિ આગલી, જે
ઉપજે તનકાલ ॥ વાનર વામ વિગોઝ્યા, એકલે રીયાલ
॥ ૧ ॥ વ્યાપારે ધન દારવે રે, બુદ્ધિ વિના ધનવંત ॥ બુદ્ધે
મુર નર વશ હુવે રે, બુદ્ધે યશ પમરંત ॥ પુનાસનાકા ધન્ન
કુમરે નિજ બુદ્ધિધીરે, લીધા લક્ષ દીનાંર ॥ તુમને બુદ્ધિ નહીં
તિસીરે, નિખે કસી દોષ વગકાર ॥ પુનાસનાકા દોશ દોષજે
તુમ તલે રે, તો ફિરી કરે વ્યવસાય ॥ એકેકે દિન આજધીરે,
બોજન બગલિ કરાય ॥ પુ. ॥ સ. ॥ ૫ ॥ ઇમ કદી માસા
મુવજુના રે, ચારેને રવયમેવ ॥ ચોરાડ ચોરાડ આપીયા રે,
વ્યાપારાર્થે દેવ ॥ પુ. ॥ સ. ॥ ૬ ॥ મુખ્ય તનુજ તિણ્યે
તદા રે, પદોત્યા 'પગ્યાગાર ॥ કિરિયાળાં લીધાં ધણાં રે,
બાળી લાભ અપાર ॥ પુ. ॥ સ. ॥ ૭ ॥ કર્મવશે તે વસ્તુમાં

૧ કિરિયાળા વાલાની કુખને

તુમે અમારે હવિતપ્રાણુઃ સ્વાર્થ એકો દિ ભવ્ય,
 આખ્યા વિના અમેકોણુ તુમેકોણુસ્વાર્થદ્વીનાનૂવદંતિ ॥૧૧॥
 ભાવાર્થ:-સોનું અને રૂપું જોઈને આપ પધારો સાહેબ!
 એવી રીતનો આદર આપે અને વિધન પુરપોને કોપ પાસે
 ખેસવા પણ ન છે. તમે અમારે હવિતપ્રાણુ છો, એ બધામાં
 એક સ્વાર્થજ સારો છે. સ્વાર્થ રહિત પુરપોને એમ કહે છે કે,
 અમે કોણુ ? અને તમે કોણુ ? એ રીતે સહુ સ્વાર્થની
 સગાઈ છે. ॥૧૧॥

સયણ સયજ મુખ ઉચ્ચરે, ધન ધન ધન્નકુમાર ॥
 ભુદ્ધિયક્ષી લક્ષ્મી વરે, નહિ સંકલેશ લીગાર ॥ ૨ ॥
 તે મુણી ધનદતાદિ સુત, ત્રિણ્યે કરે વિચાર ॥
 ધન્ના આમત આપણો, દિમ ચક્ષરો વ્યવહાર ॥ ૪ ॥
 ઇમ આલોચી ચિત્તમે વીનવિયો ધનસાર ॥
 તાત મુણો એક વીનતી, અમ મનની ઈણિવાર ॥ ૫ ॥
 મુદ્ધ પ્રતિજ્ઞાયે કરી, લાવ્યો ધન બે લક્ષ ॥
 પિણુ જો ઘેટો હારતો, તો ફક્ત હોત પ્રત્યક્ષ ॥ ૬ ॥
 અત્રિચારયાં એદવાં કરે, ધૂતાદિકનાં ઠાજ ॥
 તિણે કરી જાણ્યાં છાંદવે, રહેશે નહીં ધર લાજ ॥ ૭ ॥
 તુમને લોભ વધ્યો ધણો, તિણે તે વક્ષતભ થાય ॥
 જો ભુખ્યો હુવે અતિ ધણો, પિણુ કરદયનજિમાયાટા ॥

તે માટે વરજે તુમે, હૃદય કરી સુવિચાર ॥
આજ પછી હવે એહવો, ન કરે ધન્નકુમાર ॥ ૯ ॥

॥દાહ ૧૧ મી.॥

(માતા ક્યાં છે રે.—એ દર્શી.)

કહે ધનસાર તે ત્રિષ્ટય તતુજને, એ તુમ વાત મેં જાણી
ભાગ્યહીનને કાંઈ ન મુજે, ભાગ્યબલે મુખખાણીરે ॥ મચ્છર
મુકો રે ॥ માર્દવથી મુખવાસ, તે મત મુકો રે ॥ ૧ ॥ એ
આંકળી ॥ તમને એ ધનકુમર સંગાયે, પુરવ વેર કોઈ દીસે ॥
એહનો વચનાદિક પિણુ તુમને, ન ગમે વિસવાવીસે રોમ
॥ ૨ ॥ યતઃ ॥ અનુષ્ટુબ્ધુત્તમ ॥ યદ્ધ્વાવર્દ્ધતે ક્રોધઃ, સ્નેહશ્ચ
પરિહીયતે ॥ સવિજ્ઞેયો મનુષ્યેણ, એપ મે પુર્વ વૈરિકઃ ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ—જેને દેખીને ક્રોધ વધે છે અને સ્નેહ ઘટે છે, તે ઉ-
પરથી માણસે એમ જાણવું કે, જરૂર આ પુરૂષ મહારો પુર્વ-
ભવનો વૈરી હશે. ॥ ૧ ॥ ધન અર્જને સયણ સંતોષાં,
કારજ ઉત્તમ ક્રીધાં ॥ મણિમય આભુપણ મન ગમતાં, મો-
જાઈને દીધાં રે ॥ મં ॥ ૩ ॥ એ નિરુપદ નિજ કુલનો પો-
પક, સહુશું દિત બહુ રાખે ॥ તુમ વિણ સયત્ત સયણ એ
સુતના, અહ નિશિ ગુણ મુખભાંખે રે ॥ મના ૪ ॥ મચ્છર
મનમેં અધિક ધરતે, પંકમિય દુઃખ પામ્યો ॥ તે દષ્ટાંત મુણો
એક ચિત્તે, તસ ન થયો કોઈ કામો રે ॥ મં ॥ ૫ ॥ નયરી

અયોદ્યા કોરાસ દેશે, નૃપ કાકુસ્થ સોદાવે ॥ ન્યાયવંત હાને
 અતિ શુરો, રામ રામાન કદાવે રે ॥ મળાદા તે નગરીમેં એક
 પ્રજાપતી, પંકમિય ઇશે નામે ॥ સ્ત્રી પુત્રાદિક પરિકર પરીવ્રજ,
 તિણેકરીસવિગુણપામેરામળાપિણ્તિભેદેં એક અપસ્રણ,
 ગુણકોઈનો નવિસાંસે ॥ ઇચ્છાયેકરીને સહુ જનના, ગુણને અવગુણ
 ભાંસે રે ॥ મં ॥ ૮ ॥ જે કોઈનો ગુણ આવશ્યપણાથી,
 સાંભણે તો શીર દુખે ॥ પાંચ ભણે જે ગુણના રાગી, તો
 તેદશુ અતિ રૂસે રે ॥ મં ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ પિશુન કપાય ન
 પરિહરે, જે કીજે સોજલસ ॥ આંખા ગિરિમળ્યે વસે, તો હિ
 કપાયણિ ગુણ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—જે કદિ સો સારાં કામ કરીએ,
 તો પણ આદિયો માણસ કદાપિ કપાય ત્યાગ કરે નહી. જેમ
 આંખો પર્વત ઉપર વસે, તો પણ તેની ગોટલી તો કપાયેલી
 ને કપાયેલીજ રહે છે. ॥ ૨ ॥ જે વારે કોઈ સજ્જન થઈને,
 તો નિજ શિર આસ્કાણે ॥ વારયો કેહનો ન રહે પાપી, કોઈ
 તનુ પરજાણે રે ॥ મળા ૧૦ ॥ યતઃ ॥ આર્યાવૃતભૂ ॥ ક્રોધઃ
 પરિતાપકરઃ, સર્વસ્યોદ્દેગકારકઃ ક્રોધઃ ॥ વૈરાનુપંગ જનકઃ,
 ક્રોધેન મુગતિહર્તાઃ ॥ ભાવાર્થઃ—ક્રોધ પરિતાપ ઉપજાવનારો,
 સર્વને ઉદ્દેગ કરાવનારો, વૈરનું અનુસંધાન કરનારો અને
 મુગતિને હરનારો છે. ॥ ૩ ॥ તવ તસ પુત્ર વિચારેચિત્તે તાતને
 વન મુકીજે ॥ તો સહુના મનમેં મુખ થાવે ગૃહકાર્યાદિક

કીજે રે ॥ મળા ૧૨ ॥ ઇમ નિશ્ચય કરી તાતને બાંખે, તુમે
હવે વનમાં પંધારો ॥ ઇષ્ટદેવનું નામ જપીને, નીજ અવતાર
મુધારો રે ॥ ૧૨ ॥ જનસંકલેશ થકી પંકખીયે, મુત વચન
પિણુ ખેરયો ॥ વનમાં કોઇ સરોવર તીરે, તૃણગૃહ રચ્યો
મુખલેરો રે ॥ મ૦ ॥ ૧૩ ॥ અન્નાદીક વસ્ત્રાદીક પ્રતિદીન,
પુત્ર પીતાને પુરે ॥ તીહાં રહે પંકખીય મન દરખે, ચોંતા
છાંડી દુરે રે ॥ મ૦ ॥ ૧૪ ॥ મચ્છરથી લુચ્યો પંકખીય એ,
એકાકી રહ્યો વનમેં ॥ દાસ ઇગ્યારમી જન ઇમ બાંખે,
મચ્છર મ ધરો મનમેં રે ॥ મ૦ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

એક દીવસ કાકુર્ય નૃપ, પરીવૃત બહુ પરીવાર ॥
આખેરક કાર્યે ગયો, વન ગહને મુવીચાર ॥ ૧ ॥
બાણ કળાણે સાચવી, નીલાંબર ધરી દેહ ॥
નૃપ મૃગયા કરતો ફીરે, પક્ષ કાળે અતી તેહ ॥ ૨ ॥
યતઃ ॥ આર્યાવૃતમ્. ॥ મૃગ મીન સજ્જનાનાં, તૃણ જલ
સંતોષ વિહીત વૃત્તીનાં ॥ લુપ્થક ધીવર પીશુના, નીષ્કારણ
વૈરિણે જગતિ ॥ ૩ ॥ ભાવાર્થઃ-મૃગ તૃણવડે માછલાં જલવડે
અને સજ્જનપુરૂષો સંતોષવડે પોતાનું ગુજરાન ચલાવે છે, તેમ
છતાં તેમના અનુક્રમે પારધી, મચ્છી અને ચાડીયાઓ વિના
કારણે જગતમાં વૈરી છે. ॥ ૩ ॥ ઉપજ્ઞાસ આતપ બહુલ,

નૃપતિસુકોમલ કાય ॥ શુધા તૃપા શ્રમ પ્રમુખથી, આકુલ વ્યા-
કુલ થાય ॥ આસરોવર દેખી મુલગ, આવે જલને અર્થ ॥ એકે
તે પંકમિયે, નૃપ દીડો સામર્થ્ય ॥ ૪ ॥ જલ આણી આગલ
ધર્યો, અમૃત સમ અભિરામા ॥ પાડલ પુષ્પાદિક થકી, વાસિતા
શીતલ સ્વામ ॥ ૫ ॥ ભોજન પિણુ ભાવે કરી, દીધો નૃપને
તામ ॥ શીતલ છાંયાયે તિહાં, રાય કરે વિશ્રામ ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥
સજ્જન આવ્યા પ્રાહુણા, માગે ચાર રતન ॥ વાણી પાણી
સાથેરો, સંપતિ સારૂ અન્ન ॥ ૭ ॥ અદ્યભક્તિ અવસર તણી,
તે પણ બહુલી થાય ॥ વિણ અવસર જે કીજીએ, તે તો
નાવે દાય ॥ ૮ ॥

॥ ઢાલ ૧૨ મી ॥

(રાજ મૃગાનયણીરી નાગરી કૃત્તી-એ દશી.)

રાજ નૃપ કહે તું એકાકી, રાજ કિમ રહે છે ઇહાં
અદિકારી ॥ રાજકિમ વિસરેજ કહો ઉપગારી, રાજ જેણે
કીધી સેવા સારી, રાજ નૃપ કહે તું એકાકી ॥ એ આંકળી ॥
રાજ એણે વનમે એણે કામે, રાજ ઇહાં રહે છે કહેશે કામે
॥ રાજ ૦ ॥ ૧ ॥ રાજ મૃગ મૃગપતિ વલિ મુનિવરને રાજ
વલિ વિદ્યાસાધક નરને ॥ રાજ ૦ ॥ રાજ પિણુ ગૃહવેસે વનમે
રહેવો, રાજ એતો અચરિત્ત કારણ કહેવો ॥ રાજ ૦ ॥ ૨ ॥
રાજ તવ બોલ્યો પંકમિય વાણી, રાજમુણ ભુપતિ તું ગુ-

યુખાણી ॥ રાં ॥ રાજ દુતો નગરી અયોદ્યાનો વાસી, રાજ
 કુંભકાર કૃત્તા અબ્યાસી ॥ રાં ॥ રાજ શ્રી પુત્રાદિક છે બ-
 દુક્તા, રાજ માદરે તિદાં છે કથ સખતા ॥ રાં ॥ રાજ કો-
 ઈના ગુણવર્ણન મેં ન ખમાયે, રાજ મુજથી મૈન ન થાયે
 ॥ રાં ॥ ૪ ॥ રાજ કોઇ પરગુણ મુજ સંભતાવે, રાજ તો
 મુજ શિર દુખણ આવે ॥ રાં ॥ રાજ ગુણવર્ણન મુણતાં
 ટાલું, રાજ નહીં તો નિજ શિર આસ્દાલું ॥ રાં ॥ ૫ ॥
 રાજ એક અવગુણ મુજમેં મ્હોટો, રાજ પરગુણ ન સદુ-
 થઈ હોટો ॥ રાં ॥ રાજ નિત્ય કલહો હુવે બહુ સાથે, રાજ
 તિણે લાજ ન રહી મુજ દાયે ॥ રાં ॥ ૬ ॥ યતઃ ॥ અગ
 ણિજ્ઞાંતિઅ નાસમ્ વિજ્ઞાત, પિદિત્તજ્ઞાંતિઅ નાસમ્ પજ્ઞાત
 ॥ મુદિત્તજ્ઞાંતિઅ નાસમ્ ભજ્ઞાત, અમ્બોલ્લંતિઅ નાસમ્ ભજ્ઞાત
 ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-દેશ્યા વિના વિદ્યા નાશ પામે, પીડવાયકી
 પ્રજા નાશ પામે, બહુ મારવાથી ભાયાં નાશ પામે. અને ઘણું
 ખોલવાથી લજ્જા નાશ પામે. ॥ ૧ ॥ રાજ તવ આત્માથી નિજ
 મનમેં, રાજ તવ વાસ કીધો એ વનમેં ॥ રાં ॥ રાજ નિજ
 પિંડ ભણી પ્રતિપાલું, રાજ મનથી ઉદ્ધવગને ટાલું ॥ રાં ॥
 ૭ ॥ રાજ મુણી વાક્ય ધરાં ભુપાત્રે, રાજ ચિતે તવ ચિત્ત
 વિચાત્રે ॥ રાં ॥ રાજ દેખો એક દુઃખીયો દીસે, રાજ એતો
 દુઃખ પામે છે રીસે ॥ રાં ॥ ૮ ॥ રાજ પિણ એક માદરો
 ઉપગારી, રાજ મુજ સેવા કીધી સારી ॥ રાં ॥ રાજ અ-

(૪૨) શ્રી ધન્ના શાસિભદ્રનો રાસ.

વસર લહી જોદ ન ચુકે, રાજ સમજનતા પિળુ નવિ મુકે
 ॥ રાં ॥ ૯ ॥ રાજ તેહની જઘએ બસિદારી, રાજ તસ
 ક્રીજે સેવા સારી ॥ રાં ॥ રાજ ક્રીયા ગુણને જો લોપે, રાજ
 તેહને પરમેશ્વર કોપે ॥ રાં ॥ ૧૦ ॥ રાજ એણે અન્ન ઉદક
 મુજ દીધા, રાજ એણે જલિત દારજ ક્રીધા ॥ રાં ॥ રાજ
 વડી મુંદર સ્થાનક આપી, રાજ મુજ સેવે છે ગુણબાપી
 ॥ રાં ॥ ॥ ૧૧ ॥ રાજ હવે એહને મુખીયો કી-
 જે, રાજ ઉપકૃતિ ગુણ સંભારી જે ॥ રાં ॥ રાજ ઉર-
 ણુ થયે એણે ટાણે, રાજિ તો યશ જગમેં સહુ જાણે ॥ રાં ॥
 ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ આર્યાવ્રત્તમ્. ॥ દો પુરિસે ધરણી ધરે, અહવા
 દોએહિં ધારિયા ધરણી ॥ ઉવયારે જસ મધ, ઉવયા રંજે
 ન ઉલ્લવધ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—જગત્તને વિષે જે પુરૂષો ધરતીને
 ધારણ કરનારા છે, અથવા જે પુરૂષોવડે પૃથ્વી ધારણ કરાય
 છે તેમાં એક તો એ કે, જેની ઉપકાર કરવાની બુદ્ધિ છે તે
 અને બીજેને ઉપકાર ઉલ્લવે નહી તે; એટલે કરેલા ઉપકારનો
 બદલો વાલે તે. ॥ ૨ ॥ રાજિ ધમ ચિત્ત ચિંતિ નૃપ જોલે,
 રાજિ પંકમિયથી નિજ દિલ જોલે ॥ રાં ॥ રાજિ તું સાચો
 બંધવ મહારો, રાજિ તિણુ માટે નગર પધારો ॥ રાં ॥ ૩ ॥
 રાજિ તુને અસન વસન બહુ દેશું, રાજિ વડી ભગતિ વિશેષે
 કરેશું ॥ રાં ॥ રાજિ રહેવાને સહન સજેડાં, રાજિ દેશું

બહુ હાથી ઘોડા ॥ રાં ॥ ૧૪ ॥ રાજિ મુદ્ધ માગી લખમી
લેખ્યા, રાજિ મુજ પાસે બેઠા રહેજ્યો ॥ રાં ॥ રાજિ તુમ
પુરવ વાત જે કહેશે, રાજિ તે તો તરકર દંડ લહેશે ॥ રાં ॥
૧૫ ॥ રાજિ ઇમ કહી નૃપ થયો અસત્રાસી, રાજિ પાસે
પંકમિય કુંભકારી ॥ રાં ॥ રાજિ નિજ નગરી ભણી જવ
આણે, રાજિ તવ સેના મિત્રી સમકાણે ॥ રાં ॥ ૧૬ ॥ રાજિ
મંત્રી સામંત સમેલા, રાજિ આવીને થયા સદુ ભેલા
॥ રાં ॥ રાજિ ઇમ બારમી દાસ એ ભાખી, રાજિ જિન
કહે પુણ્ય સમલે સાખા ॥ રાં ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

આસતે વનમેં નૃપે, દીડી કન્યા એક ॥
ત્રણે બોરા વીણતી, કુજ્જપરે થઈ છેક ॥ ૧ ॥
મૃગનયણી અંદાનની, અંપક વરણી દેહ ॥
દેખી નૃપ ચિત ચિંતવે, શું રતિ રંભા એહ ॥ ૨ ॥
કે છલવા મુજને ઇલાં, આવી છે વનદેવ ॥
કે ઈંદ્રાણી અપચ્છરા, રમવા કારણદેવ ॥ ૩ ॥
રૂપવંત રસિયામણિ, શામામેં શિરદાર ॥
પુછું એહને પ્રેમશું, નામ હામ મુખકાર ॥ ૪ ॥
ઇમ ચિંતી પુછે નૃપતિ, તે બાલા પ્રતે તામ ॥
રે ભદ્રે મુજને કહો, નાતિ નામ તિમ હામ. ॥ ૫ ॥

નૃપ અવદાત મુણી મન કોપ્યો, ધણે વચન અમારો લોપ્યો
 રે ॥ કાં ॥ મેં લીલાવતી નામ આરોપ્યો, ધણે ખરકા નામ
 ન લોપ્યો રે ॥ કાં ॥ ૧૬ ॥ મનથી લાજ વલે નહીં જોડેને,
 મું કીજો કહો હવે તેહને રે ॥ કાં ॥ પુનરપિ 'કાંતારે લેઈ
 મુક્યો, તે સઘલા મુખથી ચુક્યો રે ॥ કાં ॥ ૧૭ ॥ પુર્વપર
 તૃણ ગૃહ કરી બેઠો, પણ ચિંતા સાગરમાં પેઠો રે ॥ કાં ॥
 વ્યાધ આવી જવ શબ્દ મુણાવે, તવ પંકમિય દુઃખ પાવે રે
 ॥ કાં ॥ ૧૮ ॥ મરણ ભયે તેણે 'ગર્તા કીધી, લધુ મુખથી
 મુપરે સીધી રે ॥ કાં ॥ સંધ્યા સમયે તેહમાં પેસે, અંમ સં-
 કુચિત કરી બેસે રે ॥ કાં ॥ ૧૯ ॥ ખાડ થકી બાહિર જવ
 આવે, તવ મરણ સમય તસ થાવે રે ॥ કાં ॥ ગાથા બેલિખે તે
 બિહુ પાસે, પુત્ર આવી વાંચે તે ઉદાસે રે ॥ કાં ॥ ૨૦ ॥ ગાથા
 યથા ॥ આર્યાવૃત્તમ્. ॥ વચ્ચે ભયેણ પવિટો, છુહાહચો
 નિગમમંત્રિ અસમચ્છે ॥ અદ્રવસદો વસચો, પુત્રય પત્નો અહં
 નિહણું ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ—વાચના ભયથી ખાડમાં પેડેલો, ક્ષુધાએ
 પીડાએલો, ખાડમાંથી બહાર નીકલવાને અસમર્થ અને આદટ
 દોહટ ચિત્તવાલો એવો હું મરણ પામુ છું. ॥ ૧ ॥ ઇહ લોગમિ
 દ્વરંતં પરલોગ વિવાહગે દુહ વિવાગે ॥ વદ વયણેણું પાવે,
 વન્નિજ્જન્ત પુત્ર અણરકં ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થ—વધુ રૂપ વચનથી
 જીવ આ લોક અને પરલોકને વિષે દુઃખના વિપાકને પામે.

તે કારણ મારે હે પુત્ર ! તમે અદેખાઈનો ત્યાગ કરજો. ॥૨॥
 તે ગાથાનો અરથ વિચારી, થયા ધર્મ તણા અધિકારી રે ॥
 ॥ કાં ॥ અણખ અદેખાઈ દુર નિવારી, ઉપદેશ અનોપમ
 ધારી રે ॥ કાં ॥ ૨૧ ॥ પંકમિય પરે તુમ દુઃખ લહેશો,
 જે મચ્છર મનમાં વહેશો રે ॥ કાં ॥ કહે ધનસાર મુણે
 મુત સાચો, એ વાતમે કાંઈ ન કાચો રે ॥ કાં ॥ ૨૨ ॥ તેહ-
 ભણી મન મચ્છર વારી, ધરો પ્રીતી ધન્નાથી સારી રે ॥ કાં ॥
 તેરમી દાસ કહી મુનિચારી, જિન વિજયે અતિ જયકારી રે
 ॥ કાં ॥ ૨૩ ॥

॥ દોહા ॥

તવ ખોદયા તીજે તનુજ, સાચ કહી તુમે વાત ॥
 અણખ અદેખાઈ તણાં; ફલ વિરઝાં સહિ તાન ॥૧॥
 અમે કહું છું હિત વચનથી, દ્યુત વ્યસન દુઃખદાય ॥
 ઇંદ લોકે ઇજત ધરે, પરભવ પીણ ન ખટાય ॥ ૨ ॥
 દોહ ન દીજે દોંશથી, દોડે થકી ધન દાણ ॥
 નતરાખ દોડે કરી, પામ્યો દુઃખની ખાણ ॥ ૩ ॥
 પાંડવ પાંચે વન વશ્યા, દોડે દારી રાજ્ય ॥
 સાત વ્યસન માંહી પ્રથમ, એહિજ કાર્ય અકાર્ય ॥ ૪ ॥
 યતઃ ॥ ઉપજતિ વૃત્તમ્. ॥ દ્યુતં ૧ ચ માંસં ૨ ચ મુર
 ડં ૩ ચ વેશ્યા ૪, પાપર્થિ ૫ ચોરી ૬ પરદાર સેવા ૭ ॥ એતા-

નૃપ અવદાત મુળી મન કોપ્યો, ઇળે વચન અમારો લોપ્યો
 રે ॥ કાં ॥ મેં લીલાવતી નામ આરોપ્યો, ઇળે ખરકા નામ
 ન લોપ્યો રે ॥ કાં ॥ ૧૬ ॥ મનથી લાજ વડે નહીં જોડને,
 મું કીજો કહો હવે તેડને રે ॥ કાં ॥ પુનરપિ 'કાંતારે' લેઈ
 મુક્યો, તે સચલા મુખથી મુક્યો રે ॥ કાં ॥ ૧૭ ॥ પુર્વપરે
 તૃણ ગૃહ કરી બેઠો, પાણી ચિતા સાગરમાં પેઠો રે ॥ કાં ॥
 વ્યાધ આવી જવ શબ્દ મુણાવે, તવ પંકમિય દુઃખ પાવે રે
 ॥ કાં ॥ ૧૮ ॥ મરણ ભયે તેણે 'ગર્તા' કીધી, લધુ મુખથી
 મુપરે સીધી રે ॥ કાં ॥ સંઘ્યા સમયે તેડમાં પેસે, અંત સં-
 કુચિત કરી બેસે રે ॥ કાં ॥ ૧૯ ॥ ખાડ થકી બાહિર જવ
 આવે, તવ મરણ સમય તસ થાવે રે ॥ કાં ॥ ગાથા બેલિખે તે
 બિહુ પાસે, પુત્ર આવી વાંચે તે ઉદાસે રે ॥ કાં ॥ ૨૦ ॥ ગાથા
 યથા ॥ "આર્યાવૃત્તમ્. ॥ વચ્ચ ભયેણ પવિટો, છુહાહઓ
 નિગમમંભિ અસમચ્છે ॥ અદૃવસદ્દે વસઓ, પુત્તય પત્તો અહં
 નિહણું ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ—વાચના ભયથી ખાડમાં પેઠેલો, શ્રુધાએ
 પીડાએલો, ખાડમાંથી બહાર નીકલવાને અસમર્થ અને આહટ
 દોહટ ચિત્તવાલો એવો હું મરણ પામુ છું. ॥ ૧ ॥ ઇહ લોગમિ
 દ્વરંતં પરલોગ વિવાહગે દુહ વિવાગે ॥ વહ વયણેણું પાવે,
 વન્નિજ્જન પુત્ત અણુરકં ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થ—વધ રૂપ વચનથી
 જીવ આ લોક અને પરલોકને વિષે દુઃખના વિપાકને પામે.

તે કારણ મારે હે પુત્ર ! તમે અદેખાઈનો ત્યાગ કરજો. ॥૨॥
તે ગાથાનો અરથ વિચારી, થયા ધર્મતણા અધિકારી રે ॥
॥ કાં ॥ આગુખ અદેખાઈ દુર નિવારી, ઉપદેશ અનોપમ
ધારી રે ॥ કાં ॥ ૨૧ ॥ પંકમિય પરે તુમ દુઃખ લહેશો,
જે મચ્છર મનમાં વહેશો રે ॥ કાં ॥ કહે ધનસાર મુણે
મુત સાચો, એ વાતમે કાંઈ ન કાચોરે ॥ કાં ॥ ૨૨ ॥ તેહ-
ભણી મન મચ્છર વારી, ધરો મીતી ધન્નાથી સારી રે ॥ કાં ॥
તેરમી દાસ કહી મુવિચારી, જિન વિજયે અતિ જયકારીરે
॥ કાં ॥ ૨૩ ॥

॥ દોહા ॥

તવ બોદયા તીવ્રે તનુજ, સાચ કહી તુમે વાત ॥
આગુખ અદેખાઈ તણાં; ક્ષણ વિરચાં સહિ તાત ॥૧॥
અમે કહું છું હિત વચનથી, ઘૂત વ્યસન દુઃખદાય ॥
ઇદ લોકે ઇજિત થટે, પરભવ પીણ ન ખટાય ॥ ૨ ॥
દોષ ન કીજે હોંશથી, હોડે થકી ધન હાણુ ॥
નસરાખ દોડે કરી, પામ્યો દુઃખની ખાણુ ॥ ૩ ॥
પાંડવ પાંચે વન વશ્યા, હોડે હારી રાજ્ય ॥
સાત વ્યસન માંહી પ્રથમ, એહિજ કાર્ય અકાર્ય ॥ ૪ ॥
યતઃ ॥ ઉપજતિ વૃત્તમ્. ॥ ઘૂત ૧ ચ માંસ ૨ ચ મુર
૩ ચ વેશ્યા ૪, પાપર્હિ ૫ ચોરી ૬ પરદાર સેવા ૭ ॥ એતા-

ગલદથ દેઇ, સતોપે તસ ગાલે રે ॥ કં ॥ ૧૪ ॥ કોડી વ્ય
કરે કોઇક કાળે, તો વિધમજ્જર આવે રે ॥ દાન દેતાંદેખ
તતક્ષણ, મસ્તક પીડા થાવેરે ॥ કં ॥ ૧૫ ॥ દેવાની તો વા
ન જાણે, લેવા લેલા શુરો રે ॥ નિદા કરવા તત્પર થા
પાપ થકી તે પુરો રે ॥ કહે ॥ ૧૬ ॥ યતઃ ॥ માલિ
વૃત્તમ્ ॥ કણ કણ જિમ મેલે કીટિકા ધા
કેરો, મધુકરી મધુ સંચે ભોગવે કો અને
॥ તિમ ધન કૃપીકેરો નોપકારે દિવાયે, ઇમ હિ વિલય ન
અન્યથા અન્ય ખાયે ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-જીઓ! કીડિયોદા
દાણો ભોગો કરીને ધાન્યનો સંગ્રહ કરે છે, માખીઓ ટી
ટીપે કરી મધનો સંચાર કરે છે; પરંતુ તે ધાન્યને અને મધ
જેમ ખીજે કોઇ ભોગવે છે તેમ કૃપણનું ધન પણ ઉપકાર
વિષે ન અપાતાં, એમને એમ જતું રહે છે. અથવા ખીજે
ઇ ખાઇ જાય છે. ॥ ૧ ॥ પાણિગૃહણાદિક કોઇ કામે, ઉત
ભોજન આવેરે ॥ લંચન ન કરે તે ખીજે દિવસે અતિસ
તસ થાવેરે ॥ કહે ॥ ૧૭ ॥ પુત્રને પિણુ એક પૈસો ના
કણ કણથી ધન મેલે રે ॥ સયણ કુટુંબ મીઝી સર્વી તેક
માતંગ માંહે ભેલેરે ॥ કહે ॥ ૧૮ ॥ મરણતણો ભય મન
ન ગણે, ન ગણે મુજસ સવાઇ રે ॥ ચાદમી દાલે જીન દ
ભાંખે, કૃપણની કુટીલ કમાઇ રે ॥ કહે ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

ચિત્તમેં ચિને કૃપણ તે, લોભવશે ધરી ગર્વ ॥
 છત્ત કરી માદરા પુત્ર એ, રખે લીએ ધન સર્વ ॥ ૧ ॥
 ઇમ આલોચીને તુરત, લીધાં રત્ન ઉદાર ॥
 છાસક દોડી દીનારનાં, સ્વરૂપણાથી સાર ॥ ૨ ॥
 મંચક લુહિ કરાયને, ડોરી ધાડ્યાં તુરત ॥
 સાયનાસન તે ઊપરે, કૃપણુ કરે દીન રાત ॥ ૩ ॥
 ઇમ કરને તસ એકદા, આવ્યો અંગે રોગ ॥
 ધન વ્યયથી બીદનો થકો, ન કરે ઔપચ ધોગ ॥ ૪ ॥
 મરણ સમય નીજ પુત્રને, તેડી કરે અરદાસ ॥
 મેં ધન કોઠિગમે વિપુલ, વિલસ્યા બોગ વિલાસ ॥ ૫ ॥
 તે ભણિ એ પર્યકને, સતીય પરે મુજ સાથ ॥
 ૧ પ્રતવને સંસ્કારજ્યો, ૨ શેષ સકલ તુમ આથ ॥ ૬ ॥
 ઇમ કહેતો તે મુદમતી, પર્યકે તિણીવાર ॥
 વિલગી મુર્ચ્છાંગત થયો, પડોત્યો જમ આગાર ॥ ૭ ॥
 છોડાયો છુટે નહી, મૃતક ખાટથી જમ ॥
 તવ તેદની સ્રી તનુજને, કહે નીમુણે ગુણ ધામ ॥ ૮ ॥
 ખાટ સહિત એહને તુમે, કરો અગ્નિસંસ્કાર ॥
 મુણિ કૃપણ મુત તેહને, લેઈ ચાડ્યા તિણીવાર ॥ ૯ ॥

૧ રમણન બુખીમાં, ૨ બાકી રહે તે તમે લેજો.

(૫૨) શ્રી ધન્ના શાંતિભદ્રનો રાસ.

પ્રેતવને જવ તે ગયા, તવ તેહનો રખવાસ ॥
કલહ કરી પર્યંકને, લેઈ ચાલ્યો અંડાસ ॥ ૧૦ ॥

॥ હાલ ૧૫ મી ॥

(ગારડી ગુણવંતી. એ—દેશી.)

હવે પર્યંક તે લેઈને રે મુરીજન, ચોટા ત્રિપે અંડાસ ॥
પુરવ પુણ્ય ફલિયો ॥ વેચણુને બેઠો તીહારે મુરીજન, એવે બાસ
ગોપાલ ॥ પુરવ પુણ્ય ફલીયો ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ સાટવે પીણુ લેવે
નહી રે મું, શતકતણે તેહ જાણુ ॥ પું ॥ દીઠો ધન્ને દુરથી
રે મું, સુંદર ખાટ મુવાણુ ॥ પું ॥ ૨ ॥ સ્વર સાધીને
મુલગ્યો રે મું, લીધો દેઈ 'દામ ॥ પું ॥ ઉપડાવી ઘેર
આણીયો રે મું, પર્યંક ધન્ને જામ ॥ પું ॥ ૩ ॥ અગ્રજ તવ
ત્રિપે તીહારે મું, હસવા લાગ્યા તાસ ॥ પું ॥ શતક
ખાટથી પામશે રે મું, દામ પ્રમુખ મુવિલાસ ॥ પું ॥ ૪ ॥
ખાટ ગ્રહી ગૃહમેં યદા રે મું, ઠપકાવે ધનસાર ॥ પું ॥
તતસણુ ધસને ઊપડાં રે મું, ॥ જુનુઆં યયાં મુપકાર
॥ પું ॥ ૫ ॥ રતન અમુલિક નીસરયાં રે મું, ખાટથી
તિણિવાર ॥ પું ॥ છાશડ કોડી દિનારનાં રે મું, હરખ્યો તવ
ધનસાર ॥ પું ॥ ૬ ॥ મુતને કહે મુજો એહના રે મું, ભાગ્યતણે
બસ ભુર ॥ પું ॥ ૭ ॥ પગ પગ પામે સંપદારે મું, પુણ્યતણે અંકુર

૧ સાતમાસા સુવર્ણ આપી.

॥પુનાજાગતઃ॥અનુદૃષ્ટવૃત્તમાપદેપદેનિધાનાનિ,યોજનેર-
સકુંપિકા॥ભાગ્યદિનાનપશ્યંતિ,બહુરત્નાવમુધરા॥૧॥ભા-
વાયઃ-પગતેપગતેનીધાન એટલે ધનના ભંડારોને અને યોજ
નેયોજનેરસકુંપિકા પ્રત્યે,ભાગ્યદિન પ્રરૂપો નથી જોઈ શકતા;
પરંતુ પૃથ્વી તો બહુ રૂવવાતી છે. ॥ ૧ ॥ એક થકી અદ
નીશી તુમે રે મું, ગું રાખો છો રોશ ॥ પુના ॥ રાત્રી મચ્છર
ધરે રે મું, રાંકને પીડતો સોશ ॥ પુના ॥ ૮ ॥ નાંખી પીણ
લાગે નહી રે મું, મુરજ સાદમી ખેડ ॥ પુના ॥ સ્વાન અમ-
ર્ષ થકી ભસે રે મું, પીણ ગજ સમ હીમ તેહ ॥ પુના ॥ ૯ ॥
મૃગ મૃગપતી તુલના દરે રે મું, ગુંલ કનકથી જેમ ॥ પુના
ઉત્પત્ત ખંડ મળિ રવથી રે મું, દુર્ગન સમજન તેમ ॥ પુના
॥ ૧૦ ॥ નવત્રખ તારાથી નહી રે મું, તેજ મકાશ પહુર
॥ પુના ॥ દરે ઉદ્યાત અવની તત્તે રે મું, અંબર ઉગ્યો મુર
પુના ॥ ૧૧ ॥ અવગુણને આહર નહી રે મું, ગુણવત્તો
પુન્ય ॥ પુના ॥ ગુણવંતા પંકજ પ્રતે રે મું, મસ્તકે રાખે
રાય ॥ પુના ॥ ૧૨ ॥ સાદમીક ગુણે એકલો રે મુ, રખતાતે
વન સિંદ ॥ પુના ॥ રોપનાગ પિણ સત્વથી રે મું, ધારે ધરા
નીરખીદ ॥ પુના ॥ ૧૩ ॥ મચ્છરથી દુખ પામીએ રે મું,
મચ્છર કલદ ભંડાર ॥ પુના ॥ મચ્છર નરકનું ખારણું રે
મું, મચ્છરે નહી ભવ પાર ॥ પુના ॥ ૧૪ ॥ રૂદ્રાચાર્ય તણી
પરે રે મુ, મચ્છરથી દુખ ઠંઠ ॥ પુના ॥ દાસ પંદરમી એ

(૫૪) શ્રી ધન્ના શાસ્ત્રિભદ્રનો રાસ.

ચંદ્ર રે મુ, જન કહે વચન અમંદ ॥ પુ. ॥ ૧૫ ॥

॥ હોહા ॥

પંચાચાર વિચારધર, પરિવ્રત બહુ પરીવાર ॥
ક્રિયા કુશલ વિદ્યા બહુલ, રૂદ્રાચાર્ય ગુણધાર ॥ ૧ ॥
ચાર સાધુ તે ગચ્છમેં, મુવિવેકી મુવિખ્યાત ॥
દાનાદીક જન ધર્મમેં, શોભનીક સાક્ષાત ॥ ૨ ॥
બંધુદત્ત મુનીવર પ્રથમ, જ્ઞાનતણે ભંડાર ॥
પદ દર્શનના શાસ્ત્રનો, જાણે સકલ વિચાર ॥ ૩ ॥
વાદજ્ઞિધથી વિધીધ પરે, જ્યા તર્કિક જોર ॥
જીતકાશી જનશાસને, બીરૂદ વહે કવી મોર ॥ ૪ ॥
મહાકરાખ્ય બીજે ભણે, તપસીમેં શીરદાર ॥
માસખમણને પારણે, અવિચ્છિન્ન વ્યવહાર ॥ ૫ ॥
કનકાવલી રત્નાવલી, વજ્રાવલી વિચીત્ર ॥
સિંહની કિડીત તપ પ્રમુખ, આરાધે મુખવિત્ર ॥ ૬ ॥
ત્રીજે સોમીલ નામ મુની, નીમીત્ત શાસ્ત્રનો જાણુ ॥
કાલત્રય વેત્તા નીપુણ, શ્રુત જ્ઞાની મુખમાણુ ॥ ૭ ॥
કાલીક નામે મુનિવર, ક્રિયાપાત્ર શુચી ગાત્ર ॥
ચોથો ચિહ્ન ગતિ ટાલવા, પાણે પ્રવચન માત ॥ ૮ ॥
ચારે સાધુ શીરોમણી, રત્નત્રય ભંડાર ॥
પંચાશ્રવ દુરે કરે, નીર્મમ નીરહંકાર ॥ ૯ ॥

ગુણ દેખીને જન સકલ, કરે સેવા સતકાર ॥
માન દાન મુનીવર પ્રતે, સાક્ષે વિવિધ પ્રકાર ॥૧૦॥

॥ લાલ ૧૬ મી ॥

(શ્રી હનુમાસન જગ ન્યાકારી.—એ દર્શી)

રૂદ્રાચાર્ય તો મુનીવર પુત્ર, દેખીને દુઃખ પાવે રે ॥ મ-
ચ્છરથી મન એમ વીચારે, એહમેં શો ગુણ ભાવે રે ॥ અ-
ણિખ તજેરે, અણીખ તજે રે ॥ અણીખ થકી દુઃખ લહીએ
રે ॥ પાપસ્થાનક એ દુઃખહાતા, તે સાચો સદ્ગુણીએ રે ॥ અણિ-
ખ તજે રે, અણીખ તજે રે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ હું આ-
ચાર્ય સકલ ગુણ દરીયો, વિદ્યામૃતથી ભરીયો રે ॥ પંચાચા-
રાદીક અનુસરીયો, તપ જપ સંયમ વરીયો રે ॥ અણિખના
॥ ૨ ॥ મુજ મુકીને એહને બહુ જન, બહુ માનાદીક આપે રે
યશ વિસ્તાર કરે સર્વિ અહ નિશી, ગુણ મંદિર કરી થાપે રે
॥ અનાગ ॥ એહવો મચ્છર અહ નિશી રાખે, જનઆગેં પિણુ
ભાંખે રે ॥ ગુણ લેવે નહી વીચાદીકનો, તેહને તૃણ સમ દાખે
રે ॥ અં ॥ ૪ ॥ એહવે કુસુમપુરે પરવાદી, પટશાસ્ત્રી મહ
ભરીયો રે ॥ પટદર્શનના વાદને છતે, છાત્ર થકી પરવરીયો રે
॥ અં ॥ ૫ ॥ છતકાશી થઈ જનજતીને, નીંદે મચ્છર
માતો રે ॥ ટીંટોડી પરે મન મહ રાખે, શિવમતથી અતીરાતો
રે ॥ અં ॥ ૬ ॥ કુસુમપુરેથી સંઘે મિલીને, સાધુ બે શીઘ

(૫૧) શ્રી ધન્ના શાક્ષીભદ્રનો રાસ.

પઠાચારે ॥ રૂદ્રાચાર્ય સમીપે તે પીણ, વિહાર કરંતા આચારે
 ॥ અંગાંગા વાત કરી આચારજ આગે, જે વાદી જતાયે રે ॥
 તે જનશાસન કેરી ઉન્નતિ, અધિકી સહુ મેં થાયે રે ॥ અંગા
 ॥ સાંભલી રૂદ્રાચારજ તિણિ દિશે, તતક્ષણ કીધ પ્રયાણે
 રે ॥ હીન શુકનથી વિલંબ વિચારે, બહુશ્રુત હોવે શાણે રે
 ॥ અં ॥ ૯ ॥ અંધુદત્ત નીજ સાધુને ' પ્રેપે, તે વાદી જતવા
 રે ॥ મુરજ આગે તેજ ન સોહે, જે કીજે લખ દીવા રે ॥
 અં ॥ ૧૦ ॥ તીમ તે સુર્ય સમોવડ મુનીવર, પાટલી પુત્રપે
 આવે રે ॥ રાજસભામાં વાદસ્થલથી, પરવાદીને હરાવે રે ॥ અંગા
 ॥ ૧૧ ॥ સૌગત મતવાસી તે વાદી, ક્ષણ ક્ષયતા મત થાયે રે,
 ॥ સ્યાદવાદથી મુપરે તેજને, ઉત્તર ઉત્તમ આપે રે ॥ અં ॥
 ॥ ૧૨ ॥ સમજાવે તસ ન્યાય નીપુણથી, કુમતિ કદાગ્રહ છડે
 રે ॥ ' શીવમારગને જે તુમે વંછે તે જનમતશું રદ મડે
 રે ॥ અં ॥ ૧૩ ॥ વાદી નમીને મુનીવર ચરણે, માન તજે
 તિણી વેજા રે ॥ જૈનતણે જયજય સહુ બોલે, જૈનમતીયજ
 બેજા રે ॥ અં ॥ ૧૪ ॥ અનુક્રમે રૂદ્રાચારજ ચરણે, અંધુદત્ત
 મુની આવે રે ॥ સંધ સકલ મીસી તે મુનીવરની, બીરૂદાવલી
 બોજાવે રે ॥ અં ॥ ૧૫ ॥ વાદી 'કદલી કૃપાણુ તું સાચો,
 વાદી ગજ શીર સીંદ રે ॥ વાદી ગરૂડ ગોર્વાદ વીપદ તું, વા-
 દીચર માંદી લોદ રે ॥ અં ॥ ૧૬ ॥ વાદા ધુકને ભારકર

૧ માકલે ૨ મુકિતના માર્ગને ૩. કેલને કાપવા માટે ખડગ જેવો

સરીજો, વાદી કંદ કુદાસો રે ॥ વાદી 'ગોધુમ' ચરત બીરાજે
વાદી જન ભુપાસો રે ॥ અબા ૧૭ ॥ સરસ્વતી તું કંદાભર-
ણ મોદ, જનશાસન શીલગારો રે ॥ સોસમી દાસે જન ઈમ
ભાંખે, પ્રુપ્તે બીરૂ ઉદારો રે ॥ અબ ॥ ૧૮ ॥

॥ દોહા. ॥

બંદીજનના મુખ થકી, મુખી બીરૂદાવલી સાર ॥
ધમધમીયો રોપે કરી, રૂઢાચાર્ય તિણિવાર ॥ ૧ ॥
સાળાશા તે સાધુને, દેવી તે રહી દુર ॥
પિણ મચ્છરથી રૂદ્રને, દોપ ચદયો જરપુર ॥ ૨ ॥
બંધુહત્ત ઝાંખો થયો, દેખી ગુરૂ અપમાન ॥
સંધે પિણ આચાર્યનો, મચ્છર લલ્યા અસમાન ॥ ૩ ॥

॥ દોહા ૧૭ મી, ॥

(ઈર આંખડો રે ઈર દામ દ્રાખ.-એ રશી.)

એદવેસોડેતનપત્તનેરે, કૃપાસાસ વિખ્યાત ॥ નૃપસિંહ
છે અતિ ધણેરે, અસત્ય વચન અવદાત ॥ નરેસર, પાપી
માંદી પ્રધાન ॥ ૧ ॥ એ આકણી. ॥ પંચાશવ પૂરા કરે રે.
મિથ્યાત્વ શ્રુતિ રાગ ॥ અશ્વમેધ અજમેધના રે નરમેધાદિક

યાગ ॥ ન૦ ॥ વર દાન દિયે 'વાડવ પ્રતે રે, બળીને ગુરૂ જોગ
 ॥ તિલ તૈલાદિક ભુક્ત્યકારે, લવણાદિક શુભ યોગ ॥ ન૦ ॥
 ૩ ॥ જૈનતણો દેખી ધણો રે, સાધુને દે અતિ દુઃખ ॥ પરદેશો
 રાજ પરે રે ॥ પાપતણો કરે પોપ ॥ ન૦ ॥ ૪ ॥ સાકેતનપુર
 પરઠાવ્યો રે, આપસર્ગ કરી સાધુ ॥ નીલાના મુનિ મૃગ કહ્યા
 રે, વિચરે સદા નિરાખાધ ॥ ન૦ ॥ પા ॥ રૂદ્રચાર્યે તે અન્યકા
 રે, સાંભલ્યો તે અધિકાર ॥ તવ સોમિલ મુની બોલીયા રે,
 અનુમતિ દો એહ સાર ॥ ન૦ ॥ ૬ ॥ ગુરૂ આજ્ઞાથી આવીયા
 રે, સાકેતનપુર માંહિ ॥ ગુપ્તપણે મંત્રી ઘરે રે, પહોત્યા અતિહિ
 ઉચ્છાંહી ॥ ન૦ ॥ ૭ ॥ પુષ્ય નક્ષત્રે નિપાધ્યા રે, ભુપેભુવન
 ઉદાર ॥ વસવાની વેજા બળી રે, પુછ્યા વિપ્ર તિવાર ॥ ન૦ ॥
 ૮ ॥ નૃપને વસવા મંદીરે રે, જે હીન દાખ્યો વિપ્ર ॥ સોમીલે
 મંત્રી આગત્રે રે, ઉથાપ્યો તે ક્ષીપ્ર ॥ ન૦ ॥ ૯ ॥ યામીનિ મધ્ય
 સમય સહી રે, થાશે વીંદુત્પાત ॥ નૃપ મંદીર પડશે તીણે રે,
 જોજ્યો તે સાક્ષાત ॥ ન૦ ॥ ૧૦ ॥ મંત્રીયે સર્વ ભુપને રે, ભાંખ્યો
 તેહ વૃત્તાંત ॥ રાય કહે મંદીર તજી રે, રહિશું જઈ એકાંત ॥
 ન૦ ॥ ૧૧ ॥ રાત્રી સમય નૃપ મંદીર રે, વીંદુત્પાત તે થાય
 ॥ દેખી નૃપ વીરમય થયો રે, પ્રણમે મુનીના પાય ॥ ન૦ ॥
 ૧૨ ॥ ધર્મેપિદેશ દેઈ કરી રે, કીધો સમકીતવંત ॥ વાડવ

માંન મહંન કીયોરે, નેમીત્ત શાસ્ત્રથી તંત ॥ નં ॥ ૧૩ ॥
 બંધુદત્ત પરે આતીયો રે, આદંબરથી પુર ॥ શોભા તેકની
 સાંભલી રે, કોપ્યો તે રૂદ્રસૂર ॥ નં ॥ ૧૪ ॥ પ્રભાકર તપસી
 ભલો રે, કાલીક તીમ કીયાવંત ॥ દેખીને ગુણ તેદના રે,
 સ્તવના કરે સદ્ સંત ॥ નં ॥ ૧૫ ॥ તે 'લાખા રૂદ્રાચાર્ય'ને
 રે સાંભલતાં ન સુદાય ॥ તીજે કરીને ચારે મુની રે, શાધી-
 લાચારી તે ગાય ॥ નં ॥ ૧૬ ॥ ગમ્છ શાધીલ ગુણથી થયો
 રે, વ્યવહારે પીણ હીણ ॥ સરોવર પીળ દોટે સદારે, પાલ
 દોતે જોખીળ ॥ નં ॥ ૧૭ ॥ યતઃ ॥ અનુષ્ટુપ્પૃતમ્ ॥
 રાજિ ધર્મિણી ધર્મિષ્ઠાઃ, પાપે પાપાઃ સમે સમાઃ ॥ રાજન
 મનુવર્ત્તતે, યથા રાજસ્તથા પ્રજાઃ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—
 ધર્મિષ્ઠ રાજા છતે પ્રજા પણ ધર્મિષ્ઠ ગાય; પાપી રાજા
 છતે પાપીઃ સમ છતે સમ; ઐશીતે પ્રજા રાજાને અનુસરીને
 ચાલે છે, માટે જોવો રાજા તેવી પ્રજા. ॥ ૧ ॥ ગુણ ન ગમે
 તસ કોયનો રે, આપ મુરારી થાય ॥ તિજે કરી રૂદ્રાચાર્યનો રે,
 પાપે પિંડ ભરાય ॥ નં ॥ ૧૮ ॥ કિદિવપ ધ્યાનથકી મરી
 રે, થયો કિદિવપ મુર તેદ ॥ પાપે કરી મુરલોકમે' રે, પેસી
 ન શકે જોદ ॥ નં ॥ ૧૯ ॥ તિહાંથી ચવિ બ્રાહ્મણ કુલે રે,
 દોશે મુક હરિદ્ર ॥ રોગાકાંત દુઃખી ધણો રે, વ્યસનાદિક
 શત છિદ્ર ॥ નં ॥ ૨૦ ॥ ભવ પુરણ કરીરે પછે રે, ભમશે

ભવજલ માંચ ॥ કર્મ ક્ષય કરશે યદા રે, તવ લહેશે રે
 કાય ॥ ન૦ ॥ ૨૧ ॥ આરિત્રિયો મુખો હતો રે, જ્ઞાન કિ
 પિણુ સાર ॥ તે મુનિવર મચ્છર થકી રે, પામ્યો દુઃખ સંસ
 ૥ ન૦ ॥ ૨૨ ॥ તે માટે તુમે ચિત્તથારે મચ્છર ટાલો હેવ ॥ એ
 ધુ બંધવ તુમ તણો રે, એહની કરજ્યો સેવ ॥ ન૦ ॥ ૨૩ ॥
 લધુ તો પિણુ ગુરુ ગુણ થકી રે, ગુરુ કરી જાણે સંત ॥ ૬
 સમજાવે પુત્રને રે, મુખરે તાત અત્યંત ॥ ન૦ ॥ ૨૪ ॥
 ચતઃ ॥ શાર્દૂલવિકીડિતવૃત્તમ્ ॥ હસ્તિ સ્થુલ તરઃ ॥ સ
 કુશવશઃ કિ હસ્તિમાત્રાંકુશઃ, દીપે પ્રજ્વલિતે પ્રણયતિ ત
 કિ દીપમાત્રં તમઃ ॥ વજ્રેણુનિહતાઃ પતાંતિ ગિરયાઃ કિ વ
 માત્રોંગિરિઃ, તન્મેયસ્ય વિરાજતે સખલવાન્ સ્થુલેષુકઃ પ્રત્ય
 ૥ ૨૨ ॥ ભાવાર્થઃ—હાથી ઘણો જોડો છે, તેમ છતાં પણ તે
 કુશને વશ હોય છે, માટે શું હાથી જેટલું અંકુશ છે? દી
 અજવાલે છતે અંધારૂં નાશ પામે છે, ત્યારે શું દીવા જેટ
 અંધારૂં છે? વજ્રવેડે કરીને હણાએલા એવા પર્વતો પડે
 ત્યારે શું વજ્ર જેટલો ગીરી છે? ના નહી. જેનામાં વિ
 સામર્થ્ય હોય, તેજ બલવાન ગણાય છે; માટે મહોટાપણ
 રો વીશ્વાસ રાખવો ॥ ૨ ॥ દાન કલ્પદ્રમરાસનો રે, પ્ર
 થયો ઊદ્દાસ ॥ ધનકુમર પુણ્યે કરી રે, લહેશે લ
 વીજાસ ॥ ન૦ ॥ ૨૫ ॥ પંડીતમાંહી નભોમળી રે, હીતર્વ

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ. (૬૧)

ય બુધરાય ॥ સત્તર દાત્રેથી રચ્યા રે, જનવીજયે મુખદાય
॥ નરેસર ॥ ૨૬ ॥

ધૃતિ શ્રી ધન્નાશાલીભદ્રચરીત્રે પ્રાકૃતપ્રબંધેદાનકલ્પદ્રુમાખ્યે
પ્રથમશાખાપ્રધન્નાશલ પુણ્ય, વર્ણનોયં પ્રથમોદ્દાસઃ
સમાપ્તમ્ ॥ ૧ ॥ અસ્મીનોદ્દાસે દાત ॥ ૧૭ ॥

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા

અને

શ્રી જૈન ટ્રેડર મંડળ.

૩૬ ના જમ. રા.

॥ ઉદલામ્ ૨ જો. ॥

॥ દોહા ॥

સકલ સમીક્ષિત પુરવા, સમરથ જિન ચોવીશ ॥
 તિમ શારદ સદગુરૂ પ્રતે, પ્રણમું ત્રિશાવીશ ॥ ૧ ॥
 દાન કલ્પદ્રુમ રાસનો, અથ બીજો ઉદલાસ ॥
 વર્ણવશું શ્રુતશાસ્ત્રથી, મુણો સકલ મુવિજ્ઞાસ ॥ ૨ ॥
 અગ્રજ ધન્નકુમર તણા, ત્રિવલ્લે તે નિતમેવ ॥
 તાત તણા અપરોધથી, કરે ધન્નાની સેવ ॥ ૩ ॥
 ભોજનદ ભગતે કરી, ધરે શદ્ધા શિર આણ ॥
 સચણ સકલ જી જી કરે, ભાગ્યબલે સુખમાણ ॥ ૪ ॥
 સ્વજનાદિક પોખે સદા, દિયે બંધવને માન ॥
 માત તાત સેવા કરે, ધન્નો બુદ્ધિ નિધાન ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૧ લી ॥

(દીલ લાગ્યો રે વરણી-એ રશી.)

પદ્મઠાણપુર પાસે એક દિવસે, જલનિધિ જલને પુરે ॥
 તુમે દેખો રે પુણ્ય કમાણી, જે જગમાંહે ગવાણી ॥ તુમેના
 મવદણ આવ્યા પવને પ્રેરયાં, દેખે સહુ કોઈ દુરે ॥ તુ ॥ ૧ ॥

એ આંકળી ॥ તે પ્રવદણનો પતિ પરલોકે, પદોત્થો જલનિધિ
 માંદે ॥ તુ ॥ તવ 'નિર્ધામીકે તે પ્રવદણને, આળ્યાં તેથી
 ઉચ્છાંદે ॥ તુ ॥ ૨ ॥ તામ 'સયાંત્રીક મીઝી સચી નૃપને,
 ભેટ ધરીને મઝીયા ॥ તુ ॥ નૃપ સત્કાર લક્ષીને તે પીણ,
 અતિ ઉત્કર્ષે ભઝીયા ॥ તુ ॥ ૩ ॥ 'નાકાપતિ જલનીધીમે
 સાંપ્રતિ, ચમપુરે પદોત્થો સ્વામી ॥ તુ ॥ તે માટે એ 'પોત
 સંભાઝી, લીજે કહુ' શીર નામી ॥ તુ ॥ ૪ ॥ વાત મુળીને
 નરપતી તતસ્રણ, પ્રમુદિત મનમે થાવે ॥ તુ ॥ સયાંત્રીક
 સન્માન લક્ષીને, નીજ નીજ થાનક જાવે ॥ તુ ॥ ૫ ॥
 'યાનપાત્ર 'ગોદાવરી માંદે, વાદક આણે વાર ॥ તુ ॥ નાગર
 નાંખીને જલકંઠે, ઠેસે કેમક તાર ॥ તુ ॥ ૬ ॥ 'ભાગદિક
 સચલાં ઉતારયાં, પ્રવદણથી તેળી વેલા ॥ તુ ॥ લવણ
 ભરયા તીલાં કલશ અનોપમ, દીડા તેલ સમેલા ॥ તુ ॥ ૭ ॥
 લવણ કુંભ દેખી નૃપ ચીંતે, પરદેશે દશે મોંધો ॥ તુ ॥ તે
 માટે એ પ્રવદણ માંદી, પુરયો છે લેધ સોંધો ॥ તુ ॥ ૮ ॥ રાજ
 તવ વ્યવદારી સચલાં, તેણીને ધમ ભાખે ॥ તુ ॥ લેધ 'ફીયા-
 લુકને ધન આપો, અમચે એ કુણ રાખે ॥ તુ ॥ ૯ ॥ તે
 વ્યવદારી સમથ મીડ્યા જુદાં, ધન્નો પીણ તિલાં આવે ॥

૧ ખાડ્યા. ૨ ખાડ્યા. ૩ તે વદણનો ધણી.

૪ વદણમાં રહેલો માલ. ૫ વદણ. ૬ ગોદાવરી નદીમાં

૭ વાસણો, ૮ કરિયાણાં.

એહને તો સહી હણીએ, ઇહાં પાપને દોષ ન ગણીએ રે ॥ સંઠા
 વિપશસ્ત્રાદિક કોઈ કીજે, એહને 'પંચત્ર પદ દીજે રે ॥ સંઠા ૭ ॥
 છત્ર ભેતા રહે ત્રિણ્યે ભાઈ, તે જણે સકલ ભોજનધરે ॥ સંઠા
 લવલેશ દેવરને દાખે, તેહ ગુણ ધન્નો ચિત્ત રાખે રે ॥ સં ॥
 ૮ ॥ યતઃ ॥ વંશસ્થવૃત્તમ્ ॥ ઉદીરિતોર્થઃ પશુનાપિ ગૃહ્યતે,
 હયાશ્ચ નાગાશ્ચ વહંતિ નોદિતાઃ ॥ અનુત્કમપ્યુહતિ પંડિતો
 જનઃ, પરંમિત જ્ઞાનક્ષત્રા હિ બુદ્ધયઃ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—કહેલો
 અર્થ તો, પશુ પણ જાણી શકે છે, ઘોડા અને હાથીઓ તે-
 ઓને હાંકીએ તો, તે પણ ચાલે છે, પરંતુ પંડિત પુરૂષ તો
 વગર કહેલું પણ તકકંથી જાણી જાય છે. માટે પર-
 નાં મનમાં રહેલી વાતને જાણનારી જ્ઞાનરૂપ બુદ્ધિ-
 યો છે. અર્થાત બુદ્ધિથી પરના મનમાં રહેલી વાત જાણી
 શકાય છે. ॥ ૧ ॥ ચિત્તમે' હવે ધન્નો વિચારે, કહે કલહ
 તે કોણ વધારે રે ॥ સંઠા જિહાં જ ધવચિત્ત દુઃખ પાવે, તેહ
 શું કીજે વડદાવે રે ॥ સંઠા ૬ ॥ ચિત્ત ભાગ્યાં સાજાં નવિ
 થાયે, સહુ શાસ્ત્રે પિણુ કહેવાયે રે ॥ સંઠા ઉત્તમ નર તેહજ
 જાણે, તવ વિચરે સમય પ્રમાણે રે ॥ સં ॥ ૧૦ ॥ યતઃ ॥
 ઉપજતિવૃત્તમ્ ॥ ભગ્ના હિ શાખા ન વિત્તંજનીયા, ભગ્નેષુ
 ચિત્તેષુ કુતઃ પ્રપંચઃ ॥ ગંતવ્યમન્યત્ર વિચક્ષણેન, પૂર્ણ

મહી મુંદરી મુંદરેતિ ॥૨॥ ભાવાર્થ:-જે વૃક્ષની શાખા ભાગી
ગઈ હોય અને જેની હાલિયો ભાગેલી હોય, ત્યાં આશ્રય શો
કરવો ! મન લુહાં થયાં, ત્યાં પ્રપંચ શો કરવો ? અર્થાત્ કાંઈ
પણ ન કરવું. એવે સમયે તો હાલ્યા પુરૂષે બીજે ઠેકાણે જવું.
કારણકે પૃથ્વી વિશાલ પડી છે અને મનોહર સ્ત્રી જેવી છે.
॥ ૨ ॥ દેશાટન પંડિત મિત્રતા ચ, વારાંગના રાજસભા
પ્રવેશઃ ॥ અનેક શાસ્ત્રાનિ વિલોકયતાનિ, ચાતુર્ય મૂલ્યાનિ
ભવંતિ પંચ ॥ ૩ ॥ ભાવાર્થ:-દેશાટન કરવું, પંડિતની
મિત્રાઈ કરવી, ગણિકાની ધન દરણ કરવાની ચતુરાઈ જાણવી,
રાજ્યસભામાં પ્રવેશ કરવો અને અનેક શાસ્ત્રોનું અવલોકન
કરવું, એ પાંચ કારણ ચતુરાઈનાં મૂલ છે. ॥૩॥ તેલભણી
પરદેશ જઈએ, નિજ ભાગ્ય પરીક્ષા કરિયે રે ॥૪॥ ભુજ-
બલ પરતક્ષ કરીજે, તિમ નવ નવ દેશ દેખીજે રે ॥ ૫ ॥
॥ ૧૧ ॥ રખે દુઃખ એહને કોઈ થાયે, મુજથી અપ્રીતિ જ-
ણાયે રે ॥૬॥ ઇમ ચિંતી થયો સાવધાન, મધ્ય રાત્રે કીધ
પ્રયાણ રે ॥ ૭ ॥ ૧૨ ॥ શુકન સખલ તવ થાયે, માલવ
ભણી સિદ્ધિ સોહાયે રે ॥ ૮ ॥ કૌતુક કીડા બદ્ધ કરતો,
મનમાંહે ઉમેદ ધરતો રે ॥ ૯ ॥ ૧૩ ॥ મધ્યાન સમય જવ
થાયે, તવ પંથનો ખેદ જણાયે રે ॥ ૧૦ ॥ તિહાં ખેત્ર ખેડતો
હોડી, એક દીડો નયણ નિહાડી રે ॥ ૧૧ ॥ ૧૪ ॥ તરૂ શી-
તલ છાયા દેખી, તિહાં ખેડો પંથ ઉવેખી રે ॥ ૧૨ ॥ દાસ

(૬૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

બીજો ઉદ્દાસે એ બીજી, કહી જિનવિજયે મન રીઝી રે
॥ સ૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

હાલિક ધન્નાને નિરખિ, વિકસિત વહન મુખોલ ॥
ભોજન આણે ભક્તિથી, શાલ દાલ ધૂત ગોલ ॥ ૧ ॥
ધન્નો કહે ઉપક્રમ વિના, ન કરે ભોજન સિગાર ॥
મૃગપતિ પારે નિજ ઉપક્રમે, સવિ રાખું વિવહાર ॥ ૨ ॥
તે મારે તુમ હસતણાં, એક બે વાહું ચાસ ॥
પછિ તુમ આગ્રહથી સહી, કરશું ભોજન ખાસ ॥ ૩ ॥
ધમ કહી હસ ખેડ્યો તુરત, ધન કુમર ગ્રહી રાશ ॥
મગદ્યો તતક્ષણ દેખતે, ભૂમિથી નિધિ મુપકાશ ॥ ૪ ॥
હાલી કહે તુમ ભાગ્યથી, મગદ્યો એહ નિધાન ॥
ધન્નો કહે હાલિક પ્રતે, એ તુમ પુણ્ય પ્રમાણ ॥ ૫ ॥
ઉપકૃતિ કરી ભોજન કર્યા, શ્રમ દાલી તિણ્ણાંહિ ॥
'કાર્પિકશું' મૈત્રી કરી, ગમન કરે ઉચ્છાંહિ ॥ ૬ ॥
કૃપિ જાઈ નિજ નૃપ પ્રતે, સકલ કલો અવદાત ॥
દમપતિ પણ પ્રચુદિત ભણે, ધનકુમર શુભ જાત ॥ ૭ ॥
જો ધન ધને તુમ પ્રતે, દીધો એ અસમાન ॥

૧ દાસીથી.

તો મેં પિણુ બખ્શો તુને, ભોગવો ભોગ પ્રધાન ॥ ૮ ॥
તવ હાલિક હર્ષિત થઈ, નિધિ પ્રગટ્યો જીણુ કામ ॥
વાંશું તિણુ થાનકે ભદ્રું, ધનપુર નામે ગામ ॥ ૯ ॥
ઉત્તમ નર આબ્યા થકી, પામી રુદ્ધિ વિશાલ ॥
હાલી તે તતક્ષણ થયો, ગ્રામ તણે ભુપાલ ॥ ૧૦ ॥

આર્યવૃત્તમ્. ॥ ઉત્તમ જણુ સંસર્ગી, સીલહરિદ્વંપિ કુણુ-
સીલદ્વં ॥ ૧૬ ॥ મેરૂગિરીવિ લગ્ગં તિણુમવિ કણુગતણુમુવેઈ
॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—એમ મેરૂગિરિને લાગેલાં તૃણાં પણ મુવ-
ર્ણુપણુને પામે છે, તેમ ઉત્તમ જનનો સંસર્ગ પણ સીલ
રહિત પુરૂષને શીલયુક્ત કરે છે. ॥ ૧ ॥

॥ હાલ ૩ જ ॥

(પ્રવહજુ તિહાંથી પુરિયાં રે લાલ—જ દશી.)

હવે ધન્નકુમર તિહાં થકી રે લાલ, પંથે આહ્યો નયરે
સુગુણુ નર ॥ જેવે દેશ વિદેશનાં રે લાલ, કૌતુક અતિ
મુખદાય રે ॥ સુગુણુ નર, પુણ્યે મનવંછિત મિલેરે લાલ ॥
૧ ॥ એ આંકણિ. ॥ પુણ્યે સયલ સયોગ રે ॥ મું ॥
પુણ્યે મુર સાન્નિધ્ય કરેરે લાલ, પુણ્યે વંછિત ભોગ રે ॥ મું
૧ ॥ પું ॥ ૨ ॥ તિહાં કણે વન દેખે ભક્તો રે લાલ, જુદાતણું
તિહાં જાખ રે ॥ મું ॥ આંખાં નળુ કરમડોંરે લાલ, દાડિમ

કરે ॥ મુન ॥ ૫૦ ॥ ૧૨ ॥ ગજ દોષાં વનમેં ભક્તોં રે લાલ,
ઉન્મુલે કેમ વસ રે ॥ મુન ॥ વાનર યુધ વિશેષથી રે લાલ,
મદિય તળા તિલાં લક્ષ રે ॥ મુન ॥ પુના ૧૩ ॥ મૃગ ચિત્રક
શાવર સરા રે લાલ, વ્યામ વિશેષનો વાસ રે ॥ મુના મૃગપતિ
પિખ તિલ સંચરે રે લાલ, કરતાં કુલ અગ્યાસરે ॥ મુના પુના
૧૪ ॥ ઇત્યાદિક બેનો થકો રે લાલ, કૌતુક વિવિધ પ્રકાર
રે ॥ મુન ॥ અનુકમે માલવ દેશમાં રે લાલ, આબો પુષ્પ
પ્રાગ્ભાર રે ॥ મુના પુના ૧૫ ॥ તટની તીરે અન્યદા રે લાલ,
કરી વેલુક સંચાર રે ॥ મુન ॥ શયન કરે ધન્નો તિલાં રે
લાલ, પ્યાન ધરી નવકાર રે ॥ મુના પુના ૧૬ ॥ નિર્ભયથી
નિદ્રા કરે રે લાલ, સાદસિકમે શિરદાર રે ॥ મુનાળીજે ઉદ્દાસે
જન કહે રે લાલ, દાવ ત્રીજ મનુદાર રે ॥ મુના પુના ૧૭ ॥

॥ ઠોડા ॥

એકવે 'યામિનીએ તિલાં, યામ રહી જવ શોપ ॥
'શિવા ગાજ તિલાં સાંભડ્યો, અમકથો ચિત્ત વિશેષ ॥ ૧ ॥
શુકન ગામ્ન અનુસારથી, કરે નિશય ચિત્ત માંદી ॥
રાત્રિ શિવા 'દુરગા દિવસ, શાજ તે રેલ ॥ ૨ ॥
વસંતરાગ્ય અંથાદિકે, શા ॥ ૩ ॥

રે જરા અધિક દિવાલ રે વસુધામે તાજ રે, યશ છે જોહના
 રે ॥ ૪ ॥ ગજ રથને ધોણ રે, પાયક દલ જોડારે ॥ નહિ
 તેહને ધોણ રે, નૃપને પાયકેરે ॥ ૫ ॥ શિવાદેવી રાણી રે, સીતા
 સમ લાણી રે, ॥ પટરાણી થપાણી રે, ઉત્તમ ગુણ થકી
 રે ॥ ૬ ॥ એક દિન નૃપ ચિંતે રે, મન કેરી ખતે
 રે, ॥ બુદ્ધિવંત સકેતે રે, મંત્રિ ન માદરે રે ॥ ૭ ॥
 તેહભણી નિરધારી રે, કરી પરિક્ષા સારી રે ॥ મતિવંત વિચારી
 રે, કીજે મંત્રવી રે ॥ ૮ ॥ પડો વજ્રદાવે રે, નૃપ નિજ મન
 ભાવે રે ॥ કરે અતિ વડાવે રે, એ ઉદધોપણ રે ॥ ૯ ॥
 સરોવર 'લાખો' રે, જે છે અતિ છેટે રે ॥ તે થંભને વાટે રે,
 બોલે 'પાલથી' રે ॥ ૧૦ ॥ નૃપ તસ ધન આપે રે, મંત્રી પદ
 થાપે રે ॥ યશ તેહનો વ્યાપે રે, બુદ્ધિબલે ભલો રે ॥ ૧૧ ॥
 મુખ્યો ધન્નકુમારે રે, મનમેં તવ ધારે રે, ॥ એહ વાત વિચારે
 રે, વિલંબ ન કીજીએ રે ॥ ૧૨ ॥ પડો છવિ આવે રે, સર
 દેહે સોડાવે રે ॥ અતિ દર્પ ન માવે રે, નૃપને નિરખતાં રે
 ॥ ૧૩ ॥ એક દોરી તેલીધી રે, 'તરૂં મુલમે' સીધી રે ॥ યતને
 કરી બાંધી રે, 'સર પાછડ ફિરયો' રે ॥ ૧૪ ॥ રજ્જુથી

૧ સરોવરની વચ્ચે. ૨ તે તલાવની પાસે જોસીને તલાવની
 વચમાં રહેલા થંભને ગાંધે ૩ તલાવની પાસે એક વૃક્ષનાં મૂલે
 દોરડાનો છેડો બાંધ્યો. ૪ પછી બીજો છેડો લેણે તલાવની એક
 દોરથી બાહર ફરી આવી, પ્રથમ વૃક્ષના મૂલે બાંધેલા દોરડાના

(૭૪) શ્રી ધન્ના શાસિભદ્રનો રાસ.

વીંટાણો રે, દેખી તવ રાણો રે ॥ બુદ્ધિવંત વખાણ્યો રે,
થાણ્યો મંત્રવી રે ॥ ૧૫ ॥ પુરજન સહુ હરખ્યાં રે, મુણી
બુદ્ધિ પરિક્ષારે ॥ તસ પુણ્ય આકર્ષ્યા રે, સહી આવી નમે
રે ॥ ૧૬ ॥ પુરજન પ્રને પોખે રે, નૃપને સંતોખેરે ॥ કાંઈ
બુદ્ધિ વિશેષે રે, મુપરે ભાગ્યથી રે ॥ ૧૭ ॥ યતઃ ॥ માસિની-
વૃત્તમ્ ॥ નરપતિ હિતકર્તા દ્વેષનાંયાતિ લોકે, જનપદ હિતકર્તા
ત્યજ્યતે પાર્થિવેન ॥ ઇતિ મહતિ વિરોધે વર્તમાને સમાને,
નૃપતિ જનપદાનાં દુર્જલાઃ કાર્ય કર્તા ॥ ૧૮ ॥ ભાવાર્થઃ—રાજનું
સારું કરનાર માણસના ઉપર લોકો દ્વેષ રાખે છે, દેશનું
સારું કરનાર પુરૂષ, રાજવડે ત્યાગ કરાય છે; એવો મહોદય
અને સરખો વિરોધ વર્તતે છતે, રાજનું અને દેશનું ભદ્રું
કરનાર તો દુર્જલજ મહી આવે છે. ॥ ૧૯ ॥ નૃપ દત્ત આવાસે
રે રહેતાં મુખવાસે રે ॥ જુએ મનને ઉદ્ધાસે રે, પુર શોભા
ભડી રે ॥ ૧૮ ॥ કલ્પદ્રુમ રાસે રે, જિન કહે મુવિલાસે રે ॥
એક બીજે ઉદ્ધાસે રે દાસ ચોથી સહી રે ॥ ૧૯ ॥

ઉડા સાથે, આ ઉડાની આંટી દેખને પ્રથમ આડ્યો હતો, તે
તરફ આડ્યો, પ્રથમ ઉડા બાંધ્યો હતો, તેની સન્મુખ પાંચે
જઈને ઉડા બેઠ્યો એટલે સ્થલે ગાડ જઈ પહોંતી, એટલે
પાંચે તેજ માને વહી આવ્યો, પછી બે ઉડા બેગા દાયમાં
બેઠે મન્નકુમર બેડો ત્યારે રાજાએ જાણ્યું કે, આ બુદ્ધિવત છે.

॥ દોહા. ॥

દીઠા દુરથી આવવાં, 'પાંશ વિલિપ્ત શરીર ॥
 મલિન વસન શત ખડ તસ, માત પિતા તિમ વીર ॥૧॥
 કાંતિ દિણ કુત્સિતપણે, ભક્ષ ભાંડ મહી હાથ ॥
 દીન ખીણ દીઠી તિહાં, ભોળાઈ પિણ સાથ ॥૨॥
 દેખી ચિંતે ધન્નકુમર, વિસ્મયથી ચિત્તમાંહિ ॥
 માત પિતાદિક માહરા, કિમ આવે ઇણ ઠાંહિં ॥૩॥
 રૂદિ ઘણી છે તસ ઘરે, પુણ્યથકી મુવિલીન ॥
 તે કિમ સંભવિયે ઇહાં, એહતો દીસે દીન ॥૪॥
 દીસે છે તેહ સારિખા, તે પિણ કેમ કહાય ॥
 માહરી માને વાંઝણી આવ્યો ઇહાં એ ન્યાય ॥૫॥

॥ હાલ ૫ મી. ॥

(ચરણાડી ચામુડા રણ ચઢે—એ વેળી.)

ધન્નકુમર મન ચિંતવે, એ પરિજન ઇહાં કેમ આવે રે ॥
 ધન સંપદ ઘરમેં ઘણી, એ વિસ્મય બહુલો થાવે રે ॥ બુઓ
 બુઓ પુણ્ય પટંતરો ॥ ૧ ॥ એ આંકણિ. ॥ પુણ્યે વંછિત
 સીઝે રે ॥ પુણ્યબલે લક્ષ્મી મિલે, પુણ્યે રાજા રીઝે રે ॥ બુબા
 ॥ રાજા જોએ હવે એહને, ઇમ ચિંતી તિહાં આવે રે ॥ માત

નહી જાગો રે કુક્ષીસંબલ થઇ નીસરયાં, જિભ મહપિ ઉપને
 વૈસગો રે ॥ ૮૦ ॥ ૧૩ ॥ યતઃ ॥ દિવસ પત્તથો હી બુરો,
 ભગિ શકે તો જાગ ॥ પાળી ઉપર પથ્થર તરે, સોને સલગી
 આગ ॥ ૧ ॥ ફિરતા દેશ વિદેશમેં, ઉદરનો ભગ્ન વદંતા
 રે ॥ શીત તાપાદિક અતિ ઘણા, તે પિળ સકલ સદંતા રે
 ॥ ૮૦ ॥ ૧૪ ॥ ઇદાં આગ્યા તુમને મિદ્યા, દવે અમ સદુ
 દુઃખ ભાગ્યાં રે ॥ કુલદીપક તુમ પેખનાં, મુકૂત તાગ્યા દિન
 જાગ્યા રે ॥ ૮૦ ॥ ૧૫ ॥ ભાઇ પિળ આવી મીઠ્યા, કપટથી
 દેત ઉપાધરે ॥ અધિક આનંદ થકીતીદાં આવી મિત્રી ભોજાઇ
 રે ॥ ૮૦ ॥ ૧૬ ॥ સયત્ત સયણ હુઆ સામટા, ધન્નો મન
 મુખ પાવે રે ॥ જીજે ઉદ્ધાસે પાંચમી, જિન મન રંગે ગાવે
 રે ॥ ૮૦ ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

ધન્નાશાદે નેદજ ધરી, તાત પ્રમુખ તિથિવાર ॥
 ગુપ્તપણેથી લીધને, આજ્યા નિજ આગાર ॥ ૧ ॥
 રનાન કરાવી શુચિ કરયા, પહિરાગ્યા શુભ વેશ ॥
 વસ્ત્રાભરણાદિક થકી, સંતોષા શુવિશેષ ॥ ૨ ॥
 વસવાને આવાસ અતિ, મુંદર દીધા તાસ ॥
 પિતૃ ભ્રાતૃ પરિવાર સવિ, મુખી થયા મુવિલાસ ॥ ૩ ॥
 અતિ તેજસ્વી ધનકુમર, બુદ્ધિવંત પ્રધાન ॥

(૭૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

મળ સકલ જી જી કરે, નૃપ દે અતિ સનમાન ॥ ૪ ॥
 અણુસહતા તે તેજ્યુતિ; ધનદતાદિક બ્રાત ॥
 જીમ રવિ તેજ ન સાંસહે, કૌશિક જેચર ત્રાત ॥ ૫ ॥
 પિતા પ્રતે પ્રણમી કહે, અમને ધનનો ભામ ॥
 દેવરાવો દિલમે ધરી, જીમ રહે વધતો રાગ ॥ ૬ ॥
 તાત કહે રે નીધુણ, હજીય ન આવે લાજ ॥
 ઇપ્સીત ભોગને ભોગવો, કાં વીણસાડો કાજ ॥ ૭ ॥
 તુમ ગૃહથી એ ધનકુમર, લાગ્યો નહિ લીગાર ॥
 લક્ષ્મી એહેના ભાગ્યની, કીમ કરો હોંશ ગમાર ॥ ૮ ॥
 તવ તીણ્યે ત્રટકી કહે, અમ ગૃહનો જે સાર ॥
 રતનાદીક તેએ સકલ, લાગ્યો છે નીરધાર ॥ ૯ ॥
 અન્યોઅન્યે પીતુ પુત્રના, વચન વીરોધ વીશેષ ॥
 શીખ ન માને સાખયા, લોભે ગ્રસ્ત અશેષ ॥ ૧૦ ॥
 પિતૃ ભ્રાતૃ વિરતંત સવિ, જાણ્યો ધન્ને જીમ ॥
 એકાંને આવી કરી, આતોએ અભિરામ ॥ ૧૧ ॥

॥ હાવ ૬ ઠી. ॥

(કર્મ પરીક્ષા કરજી કુમર આપ્યો રે.-એ દશી.)

ધન્નકુમર મન ધીર ધરી તિહાં રે ચિતવે ચિત્ત મઝાર
 ॥ ઇહાં રહેતાં ભાગને દુઃખ હુવે રે, મુજ હુંતી નિરધાર ॥

ધન્નકુમર મન મીર ધરી નિદારે ॥ ૧ ॥ એ આંકળી. ॥
 અર્ધ નિશાયે હાડી નીસળ્યો રે, સાદસિક મધ મુલીવેક ॥
 સ્વરખત સાધીને ને સંચરે રે શુકન ધયા શુભ છેક ॥ ધન્ના
 ૨ ॥ અનુક્રમે કૌતુક વિધી નીલાલનો રે, પદોત્થો કાશી દેશ ॥
 વાળારથી પુર પાસે આવીયો રે ત્રેવે નગર નીવેશ ॥ ધન્ના ૩ ॥
 ૩ ॥ પાર્શ્વ મુપાર્શ્વ સ્પર્શદના જન્મનો રે, એ ઉત્તમ અદિદાણુ
 ॥ દેખીને મનમાં મુખ ઉપન્યોરે, જન્મ ધયા મુખમાણુ ॥ ધન્ના ૪ ॥
 ૪ ॥ અંગા તીરે નીરમલ નીરમાં રે, કરે જલકીડા કામ ॥
 એકવે આવી અંબરથી તીકારે, અંગાદેવી નામ ॥ ધન્ના ૫ ॥
 દેખી ધન્નકુમરના રૂપને રે, મોહી મનમે અત્યંત ॥ પંચવિધ
 મુખ વિજસણુ નેદથી રે, ખરી રાખે મન ખંત ॥ ધન્ના ૬ ॥
 વૈકિય રૂપ વીકુર્વી ને તવો રે, અપચર સમ અદ્ભુત ॥
 દાવ ભાવ વિભ્રમ કરીને તિદાં રે, વચન વદે સદ્ભૂત ॥ ધન્ના
 ૭ ॥ સ્વામી હું તુમ સેવક છું સદારે, નેદપકી લયલીના ॥
 પ્રીતખંધાળી પ્રેમરસે કરી રે, જોદતી જલને મીન ॥ ધન્ના ૮ ॥
 ૮ ॥ પંચ વિધયમુખ મુજ સામે મુદા રે, ભોગવો ભાગ્ય
 નિધાન ॥ હું છું ગંગાદેવી ગુણ ભરી રે, લાળી યો મુજ
 માન ॥ ધન્ના ૯ ॥ યતઃ ॥ આપા આશ કરેય, તારા નિરાશ
 ન મુકીએ ॥ નિપરજના કરેણુ, નિરમું હીસે નામસં ॥ ૧ ॥
 તુમ-ગુણ રૂપ લાવણ્ય લીલાયકી રે, હું મોગ
 વાતેશર માદરાં રે,

યતનનાં હો કે, અતિહિ સોદામણાં ॥ તે સાંભત્રી દેવી હો
કે, ગંગા મન હરખી ॥ નીજ મમ ઉદ્દાસે હો કે, કુમરનું
મુખ નિરખાં ॥ ૧ ॥ કરજોડી ખોલે હો કે કુમર પ્રતે વાણી ॥
તુમ હૃદયતણી મેં હો કે, વાત સયસ નળી ॥ તું ધર્મધુર-
ધર હો કે, મનુષ્યમાંદે મોટો ॥ બીજે તુજ આગત હો કે,
નર સયસો છોટો ॥ ૨ ॥ તુમે પર ઉપગારી હો કે, ગુણમણિના
દરિયા ॥ તુમે સદજ મુરંગા હો કે, સંતોપે ભરિયા ॥ મુવિ-
વેક વિચારી હો કે, સારી તુમ કરણી ॥ જનમત 'અનુખંગી
હો કે, પુણ્યતણી ભરણી ॥ ૩ ॥ તુમે મુજને તારી હો કે,
વારી હું 'નહિં તુમચી ॥ સમકિત મુરમણિશું હો કે, મતિ
જગી અમચી ॥ સંસાર જલધિમેં હો કે, પડતીને રાખી ॥
સમજાવી વિગતે હો કે, મધુર વચન ભાખી ॥ ૪ ॥ ઉપકૃતિ
દવે તુમચી હો કે, ઊરણ કિમ થાડી ॥ તુમે ધર્મના ધારી
હો કે, ભામણડે જાડી ॥ ધમ કહીને કુમરને હો કે, ગંગાદેવી
તિહાં ॥ શુભ રથણ ચિતામણી હો કે, આપે આણિ
તિહાં ॥ ૫ ॥ દેઈ રત્ન અમુલિક હો કે, કુમર પ્રતે ખોલે ॥
જનધર્મને આગત હો કે, એહ છે કુણુ તોલે ॥ કરિને વિધિ
વંદન હો કે, દેવી હામ ગઈ ॥ ધનકુમરના મનની હો કે,
ચિતિત વાત થઈ ॥ ૬ ॥ લેઈ રત્નને સંગે હો કે, રંગે મ-

૧ જનમત માથે પ્રીતિ છે.

૨ તુમારે વારણે નહિં.

૩ તમે મને ઉપકાર કર્યો, તે શુભ ઉચીંગણ કેમ થઈ?

દો કે, ભવિશ્યદ્ધ યજ્ઞાં ॥ વડદય વ્યવહારી દો કે, ધનથી
ધનદ સમા ॥ દાને કરી શુરા દો કે, મુરતર સમ ઉપમા ॥ ૧૩ ॥
ગોભદ્ર મુદ્દર્શન દો કે, શ્રી જિનદાસ છશા ॥ કોટી
ધ્વજ કદીએ દો કે, જનમત ચિત્ત વશા ॥ છણ નગરે મુપરે
દો કે, ચૌહ ચોમાસ ક્રિયા ॥ શ્રી વીર છણદ દો કે, ધર્મોપદેશ
દિયા ॥ ૧૪ ॥ વૈભાર ત્રિપુત્રને દો કે, કંચન દેવ ગિરી ॥
ઉદયાચલ નામે દો કે, એ પંચે શિખરી ॥ તિણે કુરિ પુર
સોદે દો કે, કહે જિન એમ વસી ॥ બીજે ઉદ્દાસે દો કે, સા-
તમી દાસ ભડી ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

તે રાજગૃહીનો ભક્તો, 'ભંભસાર રાજન ॥
અગ્નિણને અદિ ગરજ સમ, સગજને ઘે માન ॥ ૧ ॥
કર કરવાડે કંપીયા વૈરી 'ત્રાત વિકરાલ ॥
તે સેત્રે નૃપ પદકમલ, માનસરે જ્યું મરાલ ॥ ૨ ॥
દાની માની અનંભડ, સાહસિકમાં શિર તાજ ॥
જાની ધ્યાની જિન ગુણે, સદા રહે મુખસાજ ॥ ૩ ॥
ક્ષાયિક સમકિત આચરે, 'અસ્ય પદને હેત ॥
અષોત્તર શત જવ થકી, સ્વસ્તિક જન સંકેત ॥ ૪ ॥
નંદા ધારણી ચેતણા, પ્રમુખ એક શત નાર ॥

૧ શ્રેણિક રામ.

૨ સમૂહ.

૩ ગોક્ષને

વન શોભા ઘણી રે લો ॥ ૪ ॥ મન ચિંતે વિસ્મિત થઈને
એહવી વાત જો, કેહને પુણ્યે વન સર્વે પુણ્યો કુણ્યો રે લો ॥
તવ વન દુઠંતાં ચંપક તરવર હેઠ જો, ખેડો રે હીડો તે ભા-
ગ્યથી અટકહયો રે લો ॥ ૫ ॥ તસ ઇંગિતને આકારે તે શુભ
રૂપ જો, દેખી રે મન હરખી પરખે તતક્ષણે રે લો ॥ જિમરન-
પરિક્ષક પરખે રતનને કાચ જો, બુદ્ધિબલીને પરિક્ષા તિમ
કવિયણ ગણે રે લો ॥ ૬ ॥ હવે આવી ધન્ના પાસે શેઠ તિ-
વાર જો, કુશાલાલાપ પુછીને પ્રમુદિત મન કિયો રે લો ॥ કહે
સ્વામી પધારો અમ મંદિર મહારાજ જો, તુમમિલવાથી લા-
ભ ઘણો પ્રભુ અમ થયો રે લો ॥ ૭ ॥ ઇમ ભાંખી શેઠ તે ધ-
ન્નાને તતખેવ જો, અશ્વારૂઢ કરીને ઘર તેડી ગયા રે લો ॥
તૈલાદિક મર્દન ઊગટણાદિક ચંગજો, સ્નાન મુગંધીજલથી
કરી પાવન થયા રે લો ॥ ૮ ॥ મન ગમતાં ભોજન કીધાં
એકણ થાણ જો, ખેડારે કરેકીડા તીલાં વાતાયને રેલો ॥ કહેશેઠ
ધન્નાને સુપરે અમચી બાલજો પરણોને પ્રેમે ખેમે શુભ મને રેલો
॥ ૯ ॥ તવ બોલે ધન્નો શેઠ ભણી મુવિચાર જો, વિણ આસખિયાં
અમને કિમ પરણાવશે ॥ રે લો ॥ કુલ જાતિ પૂછ્યા વિણ એ-
વડાં મ્હેટાં કાજ જો, કીજે જે કહો કિણ વિધિ મન ઉચ્છા-
હસે રે લો ॥ ૧૦ ॥ તવ બોલ્યા શેઠ ધન્નાને કરિ મનુદાર
જો. રૂપ કલા ગુણ લાવણ્યથી તુમ કુલ લહો રે લો ॥
વડી આચારેથી જાણી ઉત્તમ જાતિ જો, અમ વન કુલેથી

અમે મનમેં નિશ્ચય ગ્રહો રે લો ॥ ૧૧ ॥ તવ મૌન કરી રહ્યા
 ધન્નોશાહ તિવાર જે, શેઠે તવ વિવાદનાં પરકણ તિહાં ક્રિયાં
 રે લો ॥ તવ ગોરી ગાવે કોકિલ સ્વરથી ગીત જે, શ્રીફલને
 સોપારી પાન પ્રમુખ દિયાં રે લો ॥ ૧૨ ॥ હવે ધન્નાશાહે
 ચિંત્યો મનમેં તામ જે, મુસરાને ઘેર રહેતાં લાગ વધે નહી
 રે લો ॥ વલિ પાણીગૃહણનો કિમ હોવે ઉછરંગ જે, નાત પ્ર-
 મુખને પોખવી પિણુ માહરે સદી રે લો ॥ ૧૩ ॥ યતના ઉ-
 ત્તમ આપ ગુણે ભર્યા, મધ્યમ તાત ગુણે ॥ અધમ મુણ્યા
 માતુલ ગુણે, અધમાધમ મુસરેણ ॥ ૧૪ ॥ ભાવાર્થ:-પોતાના
 ગુણથી ઓલખાય તે ઉત્તમ, પિતાના ગુણથી ઓલખાય તે
 મધ્યમ, માતાના ગુણથી ઓલખાય તે અધમ અને સસરાના
 ગુણથી અર્થાત્ સસરાના નામથી ઓલખાય તે અધમમાં પણ
 અધમ જણવો. ॥ ૧૫ ॥ ઇમ ચિંતી લીધાં તતક્ષણ મહોટાં
 ધામ જે, કામ ચલાયો સચડો મણિ મહિમા થકી રે લો ॥
 જસ ચિંતામણી ઘર તેહને શી છે ખોટ જે, મનચિંતિત સવિ-
 થાવે ઇમ સચડે વકી રે લો ૧૪ ॥ હવે મુરમણિ પુછ જે
 જે ચિને કાજ જે, તે તે રે તતકાલે થઇ આવે ભડો રે લો ॥
 બહુ સેવક સેના હય ગય રથ પરિવાર જે, સેવે રે કરજેડી
 યશ પિણુ ઊગડો રે લો ॥ ૧૫ ॥ જે ભાગ્યબતી છે તેહને
 પગ પગ રૂદિ જે, વિણુ ઉદ્યમથી આવે જાવે આપદા રેલો ॥
 જમ ઊત્કર તુરતમેં વિણુ આયાસે વૃદ્ધ જે, ધાય રે તિમ

આવે મિત્રી સવિ સંપદા રે લો ॥ ૧૬ ॥ જોણે પુરવે સુકૃત
કરતાં રાખી ખોટ જો, તેહને રે મનવંછિત કહો કિદાંથી મિત્ર
રે લો ॥ એક બીજો ઉદ્ધાસે આહમી દાસ રસાસ જો, કહે છન
રંગે પુષ્પે વંછિત સવિ કૃત્તે રે લો ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

કુમુભપાસ શેઠે તુરત, તેહાવ્યા ભુદેવ ॥
આદર દેધ અતિ વણી, પુકે સગન મુદેવ ॥ ૧ ॥
જોસી જોધ દીપજી, શુભ મુકુર્ત શુભ વાર ॥
કુમુમત્રી પુત્રી તણી, સમન કર્યો નિરધાર ॥ ૨ ॥
હવે વિવાહ તથાં તિહાં, મહોટાં કરે મંદાણ ॥
અગતથી પાપઃ વડી, પ્રમુખ શાક પરિયાણ ॥ ૩ ॥
કહોઈ ખેડા કરે, ત્રિવિધ ભાત પકવાન ॥
દીકથી દાદ્યો ગણે, મુખ લહે મુથતાં કાન ॥ ૪ ॥
મંડપ બાંધ્યા મોટકા, પંચરંગી પરગટ ॥
ચ્યના જોવાને રસિક, આવે નરના થક ॥ ૫ ॥

॥ દોહા ૬ મી ॥

(કરમ તિહાં દોહવાસ—અ રસી.)

હવે તે ધન્નોશાહ, સગન દિવસ બખ આયો રંગશુભ ॥
પકવાને કરી પાંતિ, પોખે પરિવસ અતી ઉછરંગશુભ ॥
૧ ॥ ઉપર શાકી ને દાકી, તીમ ધૂત તાજ પીરસે પ્રેમ-

(૬૦) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

શુભ ॥ વ્યંજન નવી નવી ભાત, આણે ને વડી ૮
સહુ જીમે ખેમથી જીારા ॥ ગોરસ સરસ આહાર, કરીને :
કો મન પ્રમુદિત થયા જી ॥ ઉપર ફેફલ પાન, તે લેઈને સહુ ન
મંદીર ગયા જી ॥ ૩ ॥ લગન વેલા થઈ જામ, તવ વર
વધુ વરવા ભણી જી ॥ ચઢીયા મન ધરી ચોંપ, આભુપણ
તે શોભા અતીકે બની જી ॥ ૪ ॥ હય ગય રથ પરિવ
શેઠ સામંત સચીવથી પરીવરયા જી ॥ દેતાં દાન ઉદાર, સુ
ખુંપ તે શીર ઉપર ધરયો જી ॥ ૫ ॥ વાજે તુર છત્રીશ,
અંબર સર્વી ગાજ રહ્યો જી ॥ દેવધ્વનીનાં ગીત, તેહનો વણ
કીમ જાએ કહ્યો જી ॥ ૬ ॥ જુગને લેઈ જન, ધનપતી આ
સુસરા આંગણે જી ॥ સુસરો થયો રક્ષીયાંત, સામુ
મનમે ધન્ય દિન તે ગણે જી ॥ ૭ ॥ પુંખણે પો
તામ, લીધા જમાઈને હરપે માંયરે જી ॥ ૮ ॥
કન્યા તીવાર, વર કન્યાને કરમેલો કરે જી ॥ ૯ ॥
ચોરી મણિમય અંગ, રંગે બાંધી તે બડી ભાંતિશું જી ॥ ૧૦ ॥
ફેરે તિહાં સાર, મંગલ વસ્ત્રાં ચારે ખાંતિશું જી ॥ ૧૧ ॥
ભણે દિજ તામ, સ્વર ઉદ્દામે હોમ હવન કરે જી ॥ કરમે
નનાં દાન, સુસરો સામુ દેવે બહુ પરે જી ॥ ૧૨ ॥ આરો
કંસાર, કંપતિનાં ફિલ હેજે હરખીયાં જી ॥ માંહો માંહે થ
રાગ, ગુણ લક્ષણ મુપરે સવિ પરખીયા જી ॥ પરિ
પોખ્યો તામ, શેઠ મુપરે સઘલો આપણો જી ॥ દીધાં યા

દાન, લાલો લીધો લખમીનો અણગળ્યો ॥ ૧૨ ॥ ઇણું
વિધ કીધ વિવાહ, જ્ય જ્ય બોલે બે બિહુ તણો ॥
બિહુ મન આણુંદ પુર, હેજ વંચો તિમ બિહુને
અતિ ધણો ॥ ૧૩ ॥ કુમુમશ્રી લેઈ સંગ, રંગે ધન્નો
આવ્યો ગૃહ આપણે ॥ ભોગવે ભોગ વિલાસ, મુર મુખને
પિણ તૃણ સરિખાં ગણે ॥ ૧૪ ॥ પુણ્યતણે સંયોગ,
સરિખા સરિખો જોડે આવી મિલે ॥ નવમી બીજે ઉદ્ધા-
સ, જિન કરે દાસ એ સોહજામે ભલે ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

એહવે માલવદેશ પતિ, અંત્રપ્રવોતન ભુપ ॥
કોઈક વયણ વિરોધી, યુદ્ધ કરણ થઈ અપ ॥ ૧ ॥
વજ્રાવી રણભેર તવ, દીયા નિશાણે ધાવ ॥
સામંત સવિ બેજા થયા, તેડાવ્યા ઉમરાવ ॥ ૨ ॥
ચોદ મુગટખદ્ધ રાજવી, મહા વીર અતિ ધીર ॥
સદસ યુદ્ધ શુરા ધણા, વડવાગીયા વજર ॥ ૩ ॥
હય ગય રથ પાયકતણો, કોય ન દીસે પાર ॥
આત્મ તે ભુંધ ધણુદણે, શેષ કરે સતકાર ॥ ૪ ॥
શશિ રવિ છાયા બેઢથી, ખોળ્યાં જલધી અગાધ ॥

૧ લરકરના મળુપજાટથી પાતાલમાં રહેલા શેખનાગ પણ
બચ પામ્યા. ૨ સરોવરનાં પાણી મુકાવા માંડ્યા.

(૯૨)

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ

વ્યંતર પિણુ ચિત ચમકિયા, આ શી વડી વિરાધ ॥ ૫ ॥
અતિ અવિચ્છન્ન પ્રયાણથી, આવ્યો મગધ મઝાર ॥
શ્રેણીકને પિણુ થઇ ખમર, સૈન્યતણી તિણિવાર ॥ ૬ ॥
ગઢરોહો કરિ રાય તવ, ખેડો બુઝણ કાજ ॥
રાજગૃહી આવ્યો તુરત, પ્રવોતન નર રાજ ॥ ૭ ॥

॥ દાલ ૧૦ મી ॥

(આઘા આમ પધારો પુજ્ય, અમ ઘર વહોરણુ વેલા.-એ દેશી.)

અભયકુમરને તેડી શ્રેણીક, પર દલ વાત પ્રકાસે ॥ અંડ-
પ્રવોતનને જીતેવા, બુદ્ધિ કરો સુવિલાસે ॥ દેખો કુમાર રાય,
બુદ્ધિખત્રે અરિ જપે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી. ॥ તવ ખોલે કુમર
મુણે સ્વામી, તુમે ચિંતા મત કરજ્યો ॥ દાય ઉપાયે જીતશું
એહને, તે નિશ્ચય ચિત ધરજ્યો ॥ દેખોનાર ॥ એહને સૈન્ય
ઘણો છે સાથે, પિણુ એ ભાગ્યે હીણો ॥ એહને 'જય કરતાં
નહી દુર્લભ, એ ખત્ર બુદ્ધે ખીણો ॥ દેં ॥ એણે સંગ્રામે
લાજ ગમાવી 'જય નૃપ સાથે (યુધ્ધ) કરીને ॥ મુગટ
ભણી લેવા મન કીધો, માન અધિક મન ધરિને ॥ દેં ॥

૧ એને જીતવો તે કાંઈ કઠણ નથી; કારણ કે, એની પાસે
લશ્કર છે પણ બુદ્ધિ નથી. ૨ જયરાજ અપર નામે દુમ્મુઠ
રાજ સાથે મુગટ લેવા માટે યુદ્ધ કર્યું, ત્યાં પણ એણે પોતાની
લાજ ગુમાવી હતી.

॥ ૪ ॥ કોરાંળી પણ કાજ નસીધો, મૃગાવતીથી એહનો ॥
 ઉજ્જયિની ગઢ પાડી એણે, 'દુર્ગ' કરાવ્યો તેહનો ॥ દેના ॥
 ॥ ૫ ॥ દાસી કાજે ઉદયન આગલ, યુદ્ધ કરંતાં જાણે ॥ મમ
 દાસી પતિ નામ એહવો, નિલવટ માંહી લખાણે ॥ દે૦ ॥
 ॥ ૬ ॥ ધુંધુમારશુંધંધ મચાશે, અંગારવ તીને હેતે ॥ તિહાં
 પણ શંરમ અમાવી પાપી, પરણ્યો ભાગ્ય સકેતે ॥ દેના ૭ ॥
 યુદ્ધ કરંતાં જન કાય થાએ, સકલ પ્રજા સીદાયે ॥ યુદ્ધ કર્યા
 વિણ જય થાએ તો, યુદ્ધ ન કીજે પ્રાયે ॥ દેના ૮ ॥ યતઃ અનુ-
 શ્વૃણુત્તમ્ ॥ પુષ્પૈરપિ ન યોદ્ધવ્યં, કિંપુનર્નિશિતૈઃ શરૈઃ ॥
 યુધેર વિજયસદેહ, પ્રધાન પુરૂષ કાય ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—પુલ-
 વડે પણ યુદ્ધ ન કરવું જોઈએ, તો ધારવાલા બાણવડે યુદ્ધ
 કરવાની તો વાતજ શી ? કારણ કે, યુદ્ધવડે જીતનો સદેહ
 છે અને તેમાં પ્રધાન એટલે ઉત્તમ પુરૂષોનો કાય થાય છે.
 ॥ ૧ ॥ અભયકુમારે બુદ્ધિ ઉપાઈ, ધન ધરતીમે ધરાવ્યાં ॥

૧ સંતાનિક રાજાની રાણી અને ચેડારાજાની પુત્રી એવી
 મૃગાવતી રાણી સાથે, વિપ્લવ મુખ ભોગવવાની લાલચથી એ
 અંકમચોતને પોતાની ઉજ્જયિની નગરીનો કોટ પાડી નાંખી,
 તે ઇંદોથી કોરાંળી નગરીનો કોટ કરાવી આપ્યો, તથાપિ તેનું
 કામ બન્યું નહીં. બીજા પ્રયોગમાં એમ છે કે, ઉજ્જયિની નગ-
 રીથી કાર બંધ બાણસો ઉઠા રાખી ઉજ્જયિનીની ઇંદોથી
 કોટ કરાવી આપ્યો.

મુણી કહે સામંત સવિ, રવામી એ નવિ થાય ॥
 ઈંર ચંદ્ર નાગેંદ્રથી, અભય છલ્યો નવી જાય ॥ ૩ ॥
 સમુદ્ર તરતાં સોહલો મૃગપતી ગ્રહણ મુકાજ ॥
 વ્યાઘ્રને વશ કરવો મુલમ પીણ એ દુર્લભ કાજ ॥ ૪ ॥
 પડોટ્ઘોપણ નગરમેં, તામ કરાવે રાય ॥
 અભયકુમર આણે છકે, તે લહે લાખ પસાય ॥ ૫ ॥
 પડછવ્યો ગણીકાતુરત, રાય લહ્યો આદેશ ॥
 પરીકર યુત આવી પ્રજલ, મગધદેશ મુવીશેશ ॥ ૬ ॥

॥ લાલ ૧૧ મી ॥

(વાલુ વાલુ બનાવો વીજળો.--એ દેશી.)

દવે તે ગણીકા કપટી મક્કી, કરે કપટ શ્રાવીકા વેશેરે ॥
 મુખવત્રાદીક ઉપગ રણને, મુખે રાખી દીયે ઉપદેશો રે ॥ તુમે
 દેખો કપટ ગણીકાતણા ॥ રે ॥ એ આંકણી. ॥ એને
 પરિપાટી શ્રાવીકા તણી, સત્રી રીખી મુપરે રાખી રે ॥ તેને
 વેગવચ્ચા શ્રાવીકાતણા, વચનાદીકથી મૃદુ ભાપીરે ॥ તુભારા
 કેઈ ધનયુત કેઈ વિધવા થઈ, કેઈ વૃદ્ધ અને કેઈ બાત્રા રે ॥
 છત્રાજીવાદી પદ ભણે, કરે તસ આવર રખવાસારે ॥ તુભારા
 ઇમ વેગ બનાવી વીગતથું, રાજગૃહી નગરીમેં આવેરે ॥ ઉપ
 વનમેં દેરાયાપીયા, અતી ઉન્નતી અધિકી કાવે રે ॥ તુભારા
 ॥ ૪ ॥ પ્રનુપે પુષ્પાદિક મદી, થઈ ભેટી ન

દેખાં જલે રે ॥ શીરતી દિર ને દેરામરે, મહુ મા-
 વાને મન જારે રે ॥ તુમાપ ॥ એક દિન નૃપ મેન્વાસયે, આરે
 અતી રૂપં પરતી રે ॥ અમં દીપી ઉત્તમંદીરે, તીર્થી મહીન
 હનામંના કરતી રે ॥ તુમાપ ॥ દેખી રહે અમયકુખર ॥ યુ
 તમે રેણુ છે ॥ જાતાં રહે ॥ આગિતમકી ॥ કારણ આપ્યાં છે ॥ હતાં
 જતાં રહે ॥ રહે ॥ મોન તા ॥ રે ॥ તુમાપ ॥ તવ આતીવીમાયીને
 તીતાં, મેં ॥ રૂઢિપણ વેરે ॥ મહુ આમય ॥ અમં અવગાનુ-
 ને ॥ જિત ॥ પાન્ના મુકુ કિરોરે ॥ તુમેનાદા ॥ અમે મેનના
 તમાજી મહી, છાત્રે ન મગી યુગ પ્રાણી રે ॥ મદિતે એક
 અંશમાં, જાની મોગથી તજ આવી રે ॥ તુ ॥ ૬ ॥ ૬ ॥ કોમ
 નિમિત્ત વિશેષ સાધવા, યુગ રૂપ તવ નર અવતારે રે ॥
 નિદાં સાધન ગિરપુર કાળે, આપ્યાં જિનમાર્ગે મે આગે રે ॥
 તુ ॥ ૧૦ ॥ આપં ॥ શ્રી વીરજિત ॥ મિત્રા, નિર્મય ગિરપુર
 પદોચ્છે રે ॥ નિદાં જાણે મહી મન રહે, પિણુ તનુઆતસ
 દેખાડે રે ॥ તુ ॥ ૧૧ ॥ આપુ મામ અનિ દોડિતે, મરેવા
 પરિસદના કાંઠા રે ॥ અમં મદામન જાર ઉપાડે, ને વરેતાં
 રહે પમ આંધા રે ॥ તુ ॥ ૧૨ ॥ આ ॥ તંથી ઉત્તકુદી આતેવા
 તેવીય વીરવ વર કરવા રે ॥ પમતીરાને પાસે ન રાખવા,
 પાંચ વેગી વીઆસ ન મરવા રે ॥ તુ ॥ ૧૩ ॥ એક જીતામિય
 વીમે દુષ્ટ છે, તમ સેવક છે રોમ માણ રે ॥ નેદને પીળુ મનને
 વળવાં નેદ દુર્ગે છે અતી કામ રે ॥ તુ ॥ ૧૪ ॥ ૭મ

ઉઘમથી પંથે ચાલતાં, ચૌદમે વાસે પહોચે રે ॥ એ માર્ગ
 વીપમ મુસાર્યપે, દેખાડ્યો મનની હોંશે રે ॥ તુળા ૧૫ ॥
 પીણુ તે પંથનો પુરો નવી પડે, તવ સાર્યપ વસી ઈમ ભાષે
 રે ॥ એક વાટ મુગમ બીજી અછે, શીવપુર જવા જે મન
 રાષે રે ॥ તુળા ૧૬ ॥ અણુત્રતનો ભાર અલપ ગ્રહી, દાના-
 દ્ધિન રક્ષક સંગે રે ॥ તપ વીનયાદી અશ્વે ચઢી, પહોચે શીવપુર
 મન રંગે રે ॥ તુળા ૧૭ ॥ તવ તે મારગ મનમેં વશે, તે
 પંથે અમે હવે ચાલું રે ॥ પંથવાહક સાધુને પુછતાં, શીવ
 નગરને નજરે ભાલું રે ॥ તુળા ૧૮ ॥ તીહાં જઈ વસવાનું
 મન અછે મુખકામ ભણી થીર જાણી રે ॥ ઇગ્યારમી બીજી
 ઝિલ્હાસની, દાસ જનવીજયે વર્ણાણીરે ॥ તુળા ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

અમય કહે સાહમીણી મુણે, તુમે કહી જે વાત ॥
 ભાવ થકી સવિ અનુભવી, એ તુમચી અખિયાત ॥ ૧ ॥
 દ્રવ્ય થકી હવે દાખવો, નામ કામને કામ ॥
 તવ જોતે તે યત્નથી, અભયને કરી પ્રણામ ॥
 અંપાચે પ્રાદિ રહું, વહું સદા જન આણુ ॥
 સત્ય વચન મુખથી કહું, વહું અંધ્યાત્મ પ્રમાણુ ॥ ૩ ॥
 સંસારિકના કાર્યથી, ધર્મકાર્ય શું રંગ ॥
 રાખું છું નિશ્ચય થકી, અવિદ્ય રંગ અભંગ ॥ ૪ ॥

દેવાર્ચન ગુરુ સેવના, પાત્રદાન મુપવિત્ર ॥
 તપઃપ્રકાશ શક્તિ સમ કર અમે મુચરિત્ર ॥ ૫ ॥
 સિદ્ધાયત્ર યાત્રા નીમિત્ત, મન રાખું છું પ્રાદિ ॥
 ચૈત્યાત્રય નમત્રા ભણી આવ્યાં છું અમે આંદિ ॥ ૬ ॥
 યતઃ ॥ આર્યાવૃત્તમ્ ॥ અનલ જલ ચોર યાયક, નૃપ ખલ
 દાપાદ સંહત યાત્રિ ॥ ધન્યો સો યસ્ય ધનં, જિનયાત્રાદૈ શુભે
 લક્ષ્મં ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-ધનને અગ્નિ, પાણી, ચોર, યાયક,
 રાજા, ખલસોડો અને ગોત્રીયો દરણ કરી જાય છે, માટે તેજ
 પુરૂષને ધન્ય છે કે, જેનું ધન હતુ યાત્રાદિક શુભ કાર્યને
 વીધે વપરાય છે. ॥ ૧ ॥

॥ દાલ ૧૨ મી ॥

(આઠ લાલ-એ-રશી)

વચન મુણી તેણીવાર દરખ્યો અભયકુમાર ॥ સોભાગી
 લાલ ॥ ધન્ય ધન્ય એ શુદ્ધ શ્રાવિકા છ ॥ જવાજવાદિક
 જાણુ, શિર વદે શ્રી જિન આણુ ॥ સો ॥ જિનમતની એ
 શોભાવિકા છ ॥ ૧ ॥ એદ તો ઉત્તમ પાત્ર, એદનો નિર્મલ
 ગાત્ર ॥ સો ॥ યાત્રા થઈ મુજને ભડી છ ॥ એદની ભક્તિ
 ઉદાર, કીજે વિવિધ પ્રકાર ॥ સો ॥ સારથણાધી વડી વડી
 છ ॥ ૨ ॥ ઇમ આત્રોચી ચિત્ત, જોહયો અભય પવિત્ર ॥ સો ॥
 અમ ધર તુમે પાવન કરે છ ॥ તવ જોડી તતખેત, ધર્મ
 બાંધવ તુમ હો ॥ સો ॥ વચન અમારું ચિત્ત ધરે છ ॥
 ॥ ૩ ॥ આજ છે તીર્થોપનારા, સવિ સાદમિણીને ખારા ॥ સો ॥

(૧૦૨) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

સયલ નયરને તતક્ષણે, ક્રીધા હાલ કહોલ ॥
નગર લોક આકુલ થયો, ગજથી અતિહિ અતોલ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૧૩ મી ॥

(કોઈ મુર મુલતને લાંખો રે.-એ દશી)

ગજ છુટો દેખીને ભુપતિ, મનમાં એમ વિમાસે રે ॥
બુદ્ધિવંત બલથી પિણુ શૂરો અભય નહી મુજ પાસે રે ॥
તુમે લાવોરે, કોઈ ગયવર પકડી લાવો રે ॥ કોઈઠાય ઉપાય
બતાવોરે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ તેહ અવતિ માંહે વિરાજે,
મધોતન ગૃહ ગાજેરે ॥ અવર ન ઇણુ નગરે કોઈ એહવો
જે એ કોઈ સંકટ ભાજે રે ॥ તુળા ૨ ॥ મુલત સકલ સેના
થઈ ચિહ્નું દિશિ, પિણુ ગજ હાથ ન આવે રે ॥ વિલખા
થઈને વીર હુતા તે, નાસીને ઘર જાવે રે ॥ તુમે ॥ ૩ ॥
પડહ વળગ્યો પ્રમટપણે તવ, જે ગજ વશ્ય કરી લાવે રે ॥
સોમશ્રી પુત્રી તે પરણે, આમ સહસ્ર વલી પાવે રે ॥ તુ ॥
૪ ॥ પડહ મુણીને ધનકુમર તવ, મુરમણિને પરભાવે રે ॥
ગજમહતી વિદ્યાના બલથી, ગજ તતક્ષણ વરા આવેરે ॥ તુ ॥
૫ ॥ રેરવી ગજ આકુલ કરી તદુપરી, છલથી બેઠો કુંભે
રે ॥ મસ્તકમે અંકુશ દેઈ ગજને, આપ્યો આજ્ઞા ન થભે રે
॥ તુ ॥ ૬ ॥ બાંધ્યો ગજને સ્વરૂપ પ્રયાસે, સહુ કો અચરીજ
નરખે રે ॥ નવ રૂપે એ દેવ છે કોઈક, ઇમ મનમે સહુ પરખે

રે ॥ તુ ॥ ૭ ॥ નુપ નિરખી પરખી તસ ગુણથી, નિજ વચ
 પ્રભય થાપે રે ॥ સોમથી પુત્રીનું શ્રીક્ષ્ણ, ધન્નાશાદને આપે રે
 ॥ તુ ॥ ૮ ॥ સગન થાપીને નિહક વધાવી, ધનસ મંગલ
 દેવરાવે રે ॥ ઓઝવ અગિય કરી ધન્નાને, સોમથી પરખાવે
 રે ॥ તુ ॥ ૯ ॥ ગામ સદસ દીધાં મનમમતાં, દીધા મજરથ
 વાજ રે ॥ ઐજિંક રાજ્યે મનમાદે, કીધા જમાઈ રાજ રે ॥
 તુ ॥ ૧૦ ॥ ધન્ને પિય પાણિગૃદાનુને દેને, ધનવ્યય બહુલો
 દીધો રે ॥ રવજનાલિક જન સવિ સંનોખ્યા, દાન યાચકને
 દીધો રે ॥ તુ ॥ ૧૧ ॥ જશ કીધો જુગતે જય વરતો,
 પુરવ પુણ્ય સંયોગે રે ॥ એ સ્ત્રીથી આશકત રહે જીમ, ચેતન
 બે ઉપયોગે રે ॥ તુ ॥ ૧૨ ॥ દેવ દોગુંદકની પરે ચિત્તસે,
 બોગ સંયોગ સવાઈ રે ॥ તેરમી દાસે બીજે ઉદ્ધાસે, બુધ
 જનવિજયે ગાઈ રે ॥ તુ ॥ ૧૩ ॥

॥ દોહા ॥

ધન્નાશાદ પ્રસંગથી, શાસિભદ્ર સંબંધ ॥
 વર્ણવશું સંક્ષેપથી, મુણ્જે તેડ મળંધ ॥ ૧ ॥
 રાજગૃહ પાસે અહે, શાસિમામ મુવિખ્યાત ॥
 પશુપાલિક તિલાં કળે રહે, સંગમ કેરો તાત ॥ ૨ ॥
 ધન્ના તેદની શુભમતી, ધરણી પુણ્ય પવિત્ર ॥

૧ પશુપાલિક નામે ગોવાલ.

(૧૦૪) શ્રી ધન્ના શાસિભદ્રનો રાસ.

સંગમ સુત છે તેડને, લધુ વયથી મુચરિત્ર ॥ ૩ ॥
રોગ યોગથી અન્યહા, ધન્ના ધવ વ્યુત્પન્ન ॥
લક્ષ્મી પિણુ સાથે ગઈ, કર્મ યોગ નિષ્પન્ન ॥ ૪ ॥

॥ હાલ ૧૪ મી. ॥

(૬૨ી નજીદતની.)

તવ ધન્ના સુતને ગ્રહી, રાજગૃહીમે વાસ દો ॥મુંદરા
વસીને ઇત્યાદિક ધરે; કરે તિહાં કાર્ય અભ્યાસ દો ॥મુંદરા
પુણ્યતણાં ફલ સાંભલો ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ પુણ્ય વિના
નવિ સિદ્ધિ દો ॥ મું ॥ પુણ્ય અધિક જગમેં કહો, પુણ્ય-
યકી નવ નીધી દો ॥ મું ॥ ૫૦ ॥ ૨ ॥ સંગમ ચારે સાં-
મટાં, વાછર્યાં વન માદિ દો ॥મું ॥ એક દિવસ પાયસ
તણો, ભોજન દેખે ત્યાંદિ દો ॥મું ॥ ૫૦ ॥ ૩ ॥ માતાશું
હક માંડને, માગે પાયસ તામ દો ॥મું ॥ આંખે આંમુ નાં-
ખતી, માતા બોલે આમ દો ॥મું ॥ ૫૦ ॥ ૪ ॥ ન મિત્રે
પુરા કુશકા, ભોજન વેણામાત દો ॥મું ॥ તૈજાદિક પિણુ
દોદિલો, તે પાયસની શી વાત દો ॥મું ॥ ૫૦ ॥ ૫ ॥ રૂદન,
કરે બાલક દેડે, માતા તવ દુઃખ દીન દો ॥મું ॥ દેખી પા-
રાણો મીઠી, પુછે તે મુખત્રીન દો ॥ મું ॥ ૫૦ ॥ ૬ ॥
વાન કદી સવિ બાલની, માગે એ પરમાન્ન દો ॥મું ॥ તે

૧ ધન્ના નામે શ્રીનો ધની મરણ પામ્યો. ૨ મળતી કરેછે.
૩ ખીર.

બોલિયો દસી તતક્ષણે, એદમાં શું છે અગ્નાન હો ॥ મું ॥
 ॥ પું ॥ ૭ ॥ દુધ ખાંડ ધૃત શાલિને, આણી છે એકેક હો
 ॥ મું ॥ સર્વ સંગેગે નીપની, ખીર તે અતિ હી મુછેક
 હો ॥ મું ॥ ૮ ॥ બાલક તેડી હર્પશું, પિરસે તે પ-
 રમાન્ન હો ॥ મું ॥ ૯ ॥ પવન થકી રીતલ છે, રાખી નિશ્ચય
 ધ્યાન હો ॥ મું ॥ ૧૦ ॥ એહવે મુનિવર ગાયરી,
 ફિરતા આદારને કાજ હો ॥ મું ॥ ૧૧ ॥ માસખમણને પારણે,
 તિહાં પહોત્યા મુખસાજ હો ॥ મું ॥ ૧૨ ॥ દેખી
 મુનિવરને નિહાં, જગી દાનની બુદ્ધિ હો ॥ મું ॥ સમકિત
 ક્ષયોપમ થકી; આત્મ થયો સવિમુદ્ધ હો ॥ મું ॥ ૧૩ ॥
 ॥ ૧૪ ॥ દાન દિયો ઊત્તરધરી, ન કરી વિભાસણ કાય હો ॥
 ॥ મું ॥ કોઈકે ભાવ વિશેષથી, અહ્ય સંસારી હોય હો ॥
 ॥ મું ॥ ૧૫ ॥ મુનિવર વહોરી સંચરયા, સગમ
 ચોટે થાલ હો ॥ મું ॥ ૧૬ ॥ દેખી માતા ચિતવે, ભુખ્યો છે હજી
 બાલ હો ॥ મું ॥ ૧૭ ॥ પિરશી શેષ દત્તી તિકે, ખાધીખીર
 સવાદ હો ॥ મું ॥ ૧૮ ॥ ભુખ્યો બાલક મુજ રહે, ઇંમ ધરે મન
 વિપવાદ હો ॥ મું ॥ ૧૯ ॥ માતા આગત મુનિતણી
 વાત ન કીધી કાંય હો ॥ મું ॥ ૨૦ ॥ રાત્રી સમય ઉઠરે વ્યથા,
 અન્ન અણર્થ તે થાય હો ॥ મું ॥ ૨૧ ॥ ૨૨ ॥ યતઃ ॥
 અનુષ્ટુપ્તમ્, અણર્થ તપસઃ કોથી, જ્ઞાનાણર્થ મહંકૃતિઃ ॥
 પરતાપિક્યાણર્થ, મન્નાણર્થ વિપુચિકા ॥ ૨૩ ॥ ભાવાર્થઃ-ત

(૧૦૬) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

પનુ અજીર્ણ ક્રોધ, જ્ઞાનનું અજીર્ણ અહંકાર, ક્રિયાનું અજીર્ણ.
પરને પરિતાપ ઉપજાવવો તેમજ અજ્ઞાનનું અજીર્ણ ઉલટી અને
ઝાડો જાણવું. ॥૧॥ તે પીડાથી મૃત્યુને પામે સંગમ બાલ હો
॥ સું ॥ બીજે ઉદ્ધાસે જન કહે, ચૌદમી હાલ રસાલ હો
॥ સું ॥ પુ ॥ ૧૬ ॥

॥ દોહા. ॥

તે રાજગૃહમે વસે, ગૌભદ્ર શેઠ ગુણવંત ॥
ધનથી ધનદ સમાન છે, ન્યાયનીતિ પુણ્યવત ॥ ૧ ॥
ભદ્રા ભાગિની તેહની, રૂપ કલા આગાર ॥
રાધા કૃષ્ણતણી પરે, વિલસે વિવિધ પ્રકાર ॥ ૨ ॥
હવે તે સંગમ જીવ ચવી, ભદ્રા ઉર ઉત્પન્ન ॥
મુપન માંહિ તવ શાલિનો, દીઠો ક્ષેત્ર નિષ્પન્ન ॥ ૩ ॥
ફલ પુછ્યો ભરતારને, મુણી શેઠ મુવિલાસ ॥
પુત્ર રતન હોશે ભણો, કુલમંડન મુપકાશ ॥ ૪ ॥
દંપતિ દિન દિન અતિ મુદિત, રહે સદા મુપસન્ન ॥
પુણું માસ પહોતે થકે, જન્મ્યો પુત્ર રતન્ન ॥ ૫ ॥

॥ હાલ ૧૫ મી ॥

(રામચંદ્રકે આગમ્, ચાંપા મારી રઘોરી.—એ દશી.)
પ્રસન્ન્યો પુત્ર મુરંગ, ભદ્રા હર્ષ ધરેરી ॥ શેઠ મુણી તવ

વાત, ઓઝવ અધિક કરેરી ॥ ૧ ॥ પંચ શબ્દ વાજિત્ર
 ઘર આંગણે વાજેરી ॥ ભેરી ભુંગત્ર ધન ધોર, અંબર લગિ
 ગાજેરી ॥ ૨ ॥ સોદવ ગાવે ગીત, દે આશીપ ધણેરી ॥ તું
 કુલમંદન પુત્ર, મુખથી એમ ભણેરી ॥ ૩ ॥ ચાચકને દીધે
 દાન, વંછિત તેદ તણેરી ॥ સયણ સંબંધીને માન, વિવિધ
 પ્રકારે ધણેરી ॥ ૪ ॥ પુત્ર પરિધન ચિત્ત, જિનમંદિર વિર-
 ચેરી ॥ કુલદેવ્યાને તામ, ચંદનથી ચરચેરી ॥ ૫ ॥ દશ ઉદામણ
 એમ, પુત્ર મર્યાદ દિયેરી ॥ પોખી નાત પવિત્ર, નામ વિ-
 ચારી દિયેરી ॥ ૬ ॥ મુપનમે શાલિનો ક્ષેત્ર, દોઢા અતિ
 મુખકારી ॥ તીણે કરી શાલિભદ્ર કુમારનામદિયો નિરધારી
 ॥ ૭ ॥ રૂપે અમર કુમાર, કે રતિપતિ સમ કહીએ ॥ ઈંદ્ર
 તણે અનુદાર, અવર ન ઇંણ યુગ લદિએ ॥ ૮ ॥ સુંદરવાણી
 સાર, ગજ ગતિની પરે ચાલે ॥ ઇમક ઇમક દેવપાય માત
 પિતા મન મદાત્રે ॥ ૯ ॥ અદ્ય પ્રયાસે તામ, વિદ્યાબ્યાસ
 કરાવે ॥ પશ્તિ સંભારે જેમ, તિમ તસ સચલી આવે ॥ ૧૦ ॥
 ચોવન આઠ્યો જામ, નામ ખત્રીશ કુમારી ॥ શુભ વેલા શુભ
 લગ્ન, પરણાવે મુવિચારી ॥ ૧૧ ॥ તેહશું વિવિધ પ્રકાર ॥ પંચ
 વિપય મુખ વિલસે, જાણે ન રાતને દીદ, ચરણ ધરણિ નહી
 ફરસે ॥ ૧૨ ॥ અદ્યમિંદ્રનો અવતાર, તે શાલિભદ્ર સોભાગી
 ॥ ખીજે ઉદ્ધાસે દાસ, પંદરમી ગુણુરાગી ॥ ૧૩ ॥

॥ દોહા ॥

એહવે રાજગૃહ નગર, અભય મંત્રિ વિણ તામ ॥
 ન્યાયાદિક વ્યવહાર વિણ, થયું અછે નિબંધામ ॥ ૧ ॥
 નિશા અંક વિણ જોડવી, કંત રહિત ગજરાજ ॥
 કુમુદ વિના હમ સર સહી, (કુમુદ ગંધ સરજલ વિના.)
 ચરાણ હીણ રૂપિરાજ ॥ ૨ ॥
 તિમ મંત્રી વિણ નૃપ સભા, દીસે દીન દીન દીન ॥
 અભયકુમરને અનુદીને, સંભારે સહુ લીન ॥ ૩ ॥
 ધુત્ત એક એહવે તિહાં, એકાકી અવિવેક ॥
 સ્ત્રોભવશે ધવંતને, ધુતે એ તસ ટેક ॥ ૪ ॥
 વેશ ધરી મુપરે મુભગ, સાર્થવાહનો તામ ॥
 ગૌભદ્ર શેઠ તણે ધરે, આળ્યો પુછી નામ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૧૬ મી, ॥

(મેનારજ મુનિવર, ધન ધન તુમ અવતાર.—એ દસી.)

ધુતારો તસ ધુતવાળ, આળ્યો ગૌભદ્ર આગારાઆસન
 એસણ આપિયો હ, કીધી ઘણી મનુદારા સોભાગી સાજન,
 દેખો ધુત્ત વિચાર ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ કુશાલાલાપ પુછે
 તિહાંહ, ગૌભદ્ર ભદ્રક શેઠ એકાક્ષી હ હ કરે હ, રાખી
 નીચી દ્રઠ ॥ સો ॥ ૨ ॥ વસતો ધુત્ત કહે મુણો હ, શેઠ ॥

૧ એક આંખવાલો કાણો.

મેવક વાત ॥ ચંપાયે આઘ્યા હતા જ, તુમે વ્યવસાયે વિખ્યા-
 ૧ ॥ સો ॥ ૩ ॥ લક્ષ દિનાર લીયા તીહાં જ, મેં તુમ પાસે
 મુપાત્ર ॥ નયન એક દિધું અછે જ, દેખો તે મુજ ગાત્ર ॥
 સો ॥ ૪ ॥ તે ધન લક્ષ લેછ ધણો જ, કીધો મેં વ્યાવસાય
 ॥ વૃદ્ધિ થઈ તેહની ધણી જ, પુરવ પુણ્ય પસાય ॥ સો ॥ ૫ ॥
 ॥ ૪ ॥ વ્યાજ યુક્ત ધન લેયની જ, ઘો મુજ લોચન તેહ ॥
 દીત હવે કરવી નહી જ, રાખો પુરવ નેહ ॥ સો ॥ ૬ ॥
 કહે ગૌભદ્ર મુણો રોકજી જ, એ શી ખોટી રે તાત ॥ ચંપા
 પિણ દીદી નથી જ, લોચનની શી વાત ॥ સો ॥ ૭ ॥ વ્યાજ
 લગેં નવિ સાંભલ્યો જ, લોચનનો વ્યવહાર ॥ ખોટી વાત
 મક્કશતાં જ, કિમ રહેશે ઇતખાર ॥ સો ॥ ૮ ॥ તવ કાંણો
 આકોશથી જ, ખોલે ખડ ખડ વેણ ॥ કોડિચકી ખડુ મુલ્ય છે
 જ, નિર્મલ માહાઈ નેણ ॥ સો ॥ ૯ ॥ ૩૬૦ દેખી રાખશે
 જ, શું મુજ નેત્ર મુનલ ॥ આખર હું છોડું નહીં જ,
 જે મુજ પિંડમેં પ્રાણ ॥ સો ॥ ૧૦ ॥ ગૌભદ્રશેઠને ગ્રહી
 તદા જ, લેછ ગયા દરખાર, ॥ શ્રેણીક નપ સંશય પડ્યો જ,
 નિમુણી વાત વિચાર ॥ સો ॥ ૧૧ ॥ અભયકુમરને અતિ
 ધણું જ, સંભારે સહુ તામ ॥ જે એક મુર્ય ઉદય હુવે જ
 તો કિશું દિપક્ષ કામ ॥ સો ॥ ૧૨ ॥ ન્યાય ન થાયે કોઈથી
 જ, તવ શ્રેણીક ભુપાલ ॥ પુરમેં પડહ વન્નવિયો જ, સાંભલ-
 ને અઉસાલ ॥ સો ॥ ૧૩ ॥ કાંણે જે ઝગડો રચ્યો જ,

તેહનો જે કરે ન્યાય ॥ ગૌભદ્રશેઠ પુત્રીતણેજી, પાણિમદણ
 તસ થાયા ॥ સો ૦ ॥ ૧૪ ॥ પડહ મુણી ધન્ને છવ્યો જી, આઠવો નૃપ
 દરબાર ॥ તેડાવી કાંણા પ્રતે જી, કહે ઇમ વાત વિચાર ॥
 સો ૦ ॥ ૧૫ ॥ ગૌભદ્રશેઠના ધર તણા જી, 'હું' અમે
 લેખક ધીર ॥ વાત સકલ અમ દક્તરે જી, લિખી
 રાખી છે વીર ॥ સો ૦ ॥ ૧૬ ॥ શેઠને ખખર ન કો પડે
 જી, દેણ લેણ ધન વાત ॥ નામુ ઠામુ એકનું જી, બળું છું અમ
 બ્રાત ॥ સો ૦ ॥ ૧૭ ॥ પુછ્યો શેઠે અમ ભણી જી, નયન તણા
 વ્યવસાય ॥ સાંભડી અમે જોઈયું જી, પામ્યા સવિ હાય ॥
 સો ૦ ॥ ૧૮ ॥ લાખ દોય ધન અમ પ્રતેજી, આપો પ્રથમ એક
 વાર ॥ તવ ધુતારે તતજણે જી, કીધો દ્રવ્ય તૈયાર ॥ સો ૦ ॥
 ॥ ૧૯ ॥ કહે ધન્નો અમ શેઠને જી, ધરમે નેત્ર અનેક ॥
 મુકયાં છે તે બહુ જણે જી, ધન કારણ મુવિવેકા ॥ સો ૦ ॥ ૨૦ ॥
 તે કારણ તુમે તુમ તણો જી, દો લોચન મુપ્રકાર ॥ જોઈને તે
 સારિખો જી, દીજે નેત્ર ઇવાર ॥ સો ૦ ॥ ૨૧ ॥ મુણિ કાંણો,
 વિલખો થયો જી, નેત્ર તે કેમ દહાય ॥ લેદણાથી દેહજો થયો
 જી મુકી ધન તે જાય ॥ સો ૦ ॥ ૨૨ ॥ ભુપતિ મન દરખા
 થાયો જી, બુદ્ધિ થકી તતખેત્ર ॥ ॥ પકડી ધુતારો તદા જી, કાદ્યો
 દેશથી દેવ ॥ સો ૦ ॥ ૨૩ ॥ જ્યલક્ષ્મી ધન્ને વરી જી, પુરત
 પુણ્ય પસાય ॥ બીજે ઉદ્દાસે સોલભી જી, દાસ એ જિન
 મુખદાય ॥ સો ૦ ॥ ૨૪ ॥

॥ દોહા ॥

ગોભદ્ર શેકનો ભપ મયો હ્રદય થવો ઉચ્છાહ ॥
 ધન્નો મતિવીહણ તરયો, ચિંતા સમુદ્ર અથાહ ॥ ૧ ॥
 પુત્રિ સુભદ્રાનો તિહાં, ધન્નાશાહને સાથ ॥
 વિવાહનો નિશ્ચય કરે, આપી બહુડી આથ ॥ ૨ ॥
 લગન લીયોં પુછી દુરસ, વહેમ્યાં ફેફલ પાન ॥
 નાત જતને પોખવા, પરિવ્રજ ક્રિયાં પકવાન ॥ ૩ ॥
 મંદપ મહોટા માંડિયા બિહું કામે બહુ ભત્તિ ॥
 સરિખે સરિખા યોગથી, યુગતે મડી યુગતિ ॥ ૪ ॥
 પરણ્યા તે પ્રમુદિત પણે, જિમ સીતા રઘુનંદ ॥
 દાન મનિ દીધાં દુરસ, પોખ્યો પરિજન વૃંદ ॥ ૫ ॥
 નારી ત્રિપ્પયથી તિહાં, વિલસે પુરણ ભોગ ॥
 જિમ મુનિવર લીણો રહે, ગુપ્તિ ત્રય સંયોગ ॥ ૬ ॥
 રાજ પણ માને ઘણું, દેખી બુદ્ધિ અથાહ ॥
 શેક સેનાપતિ સર્વને, વલ્લભ ધન્નોશાહ ॥ ૭ ॥

॥ દાલ ૧૭ મી. ॥

(ઘજમદાસાની દશી.)

એહવે વીર સમોસરયા રે, પરિજત બહુ પરિવાર ॥

(૧૧૪) શ્રી ધન્ના શાસ્ત્રિભદ્રનો રાસ.

તમુ વિનયી વીધા નીલો રે, કીતવીજ્ય જીયરાય ॥ ગું ॥
જેહના ચરણ મસાદથી રે, દીન દીન મુજસ સવાય ॥ ગું ॥
આં ॥૧૮॥ તસ સેવા કરતાં લલો રે, અનુપમ એ અધિકાર
॥ ગું ॥ જીનવીજ્ય કહે પુણ્યથી રે, નીત્ય નીત્ય જ્ય જ્ય-
કાર ॥ ॥ ગુ ॥ આં ॥૧૯॥

ધતી શ્રીધન્નશાસ્ત્રીચરીત્રે પ્રાકૃત પ્રજાધેદાનકલ્પદ્રુમાખ્યે
દ્વિતીયશાખા૩૫ધન્નશાસ્ત્રીપરે કમવર્ણનો
નામ દ્વિતીયોલ્લાસઃ સમાપ્તમ્. ॥ અ
સ્મીન્નોલ્લાસે ॥ લાસ ૧૭ ॥

॥ ઉદ્દાસ ૩ જો. ॥

॥ દોહા ॥

શ્રી જિનગુરૂ પ્રણમું મુદા, ધર્મધ્યાન ધરિ ખાસ ॥
 દાન કલ્પદ્રુમ રાસનો, અથ ત્રીજો ઉદ્દાસ ॥ ૧ ॥
 વર્ણવશું મન મોહથી, શ્રુતદેવિ મુખસાય ॥
 શ્રોતાજન સવિ સાંભડો, અતિ ઉત્તમ મુખદાય ॥ ૨ ॥
 શાંદ ધન્નો મુખમેં રહે, સમ્પ્રભુમિ આવાસ ॥
 નાટક વિવિધ પ્રકારથી, નિરખે ચિત્ત ઉદ્દાસ ॥ ૩ ॥
 એદવે એક દિન આવતા, દીડા પિતૃસ્વરૂપ ॥
 અથજ ત્રિણે પિણુ તિહાં, કાંતાયુત વિદ્રુપ ॥ ૪ ॥
 વસ્ત્ર જુલું વમુથી રહિત, પશુ ત્રિલિપ્ત શરીર ॥
 દાંડ ખાંડ કરમેં ધરી, આતુરવંત અધીર ॥ ૫ ॥
 ચાલે પગ પગ પુછતા, રાજગૃહની પોત ॥
 દેખીને ચિત ચિંતવે, એ શી દીસે ઓત ॥ ૬ ॥
 ઉજ્જયનીમાં એહને, મુકયા છે શુભ કામ ॥
 એહવી અવસ્થા કિમ થઇ, એહતો વડો વિરામ ॥ ૭ ॥
 ઇંમ ચીંતી ઉડ્યો તુરત, મહોત્ત થકી મનરંગ ॥
 અન્યો અતિ ઉતાવડો, માત તાતને સંગ ॥ ૮ ॥

(૧૧૬) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

તાત ચરણ મુપરેં નમી, મિલ્યો મન હરખે માત ॥
ખાંધવ ભોજન ધ્રુવે, પ્રણમી પુછે વાત ॥ ૯ ॥

॥ઠાલ ૧ લી.॥

(દશી ચાપાઈની.)

પુછે ધન્નો વિનયે વાત, કહો તાત એ શો અવદાત ॥
મેં મુક્યા હતા મુખ આવાસ, એહ અવસ્થા કિમ હુએ તાસ
॥ ૧ ॥ તવ કહે તાત મુણો રે પુત્ર, તુમ જતાં વિણુયો ધર
મુત્ર ॥ લક્ષ્મી સવિ તુમ સાથે થઈ, મંદિર શોભા પિણુ તિમ
ગઈ ॥ ૨ ॥ રાજનો ઉપન્યો અપમાન, ધન લીધો તિણે સકલ
નિદાન ॥ ધરતીનો ધન ધરતી ગઈયો, શેપ રહ્યા તે અનત્રે
ખડ્યો ॥ ૩ ॥ શેપાશેપ ગ્રહી ગૃહ સાર, ઉજ્જયનીથી કરિય
જુદાર ॥ આડ્યા પંથે થઈ આકલા, મારગ માંહી તસ્કર મડ્યા
॥ ૪ ॥ હુટી લીધા અમને તિહાં, ફિરતા ફિરતા આગ્યા ઇહાં
॥ કરિયે પેટ પુરણુ અતિ દુઃખે, તુજ વિરહે નવિ બેડા મુખે
॥ ૫ ॥ તુજ મિલવે હવે થયો સંતોષ; પામ્યા હવે અમે પુરણુ
પોષ ॥ ૬ ॥ અમ કુલ મંડલ કુલ દીવ, કુલ આધાર ધણો તું
જીવ ॥ ૭ ॥ તવ ધન્નો મન ચિંતે ઇશો, ભાગ્યોદય એદનો
નહિ નિશો ॥ પ્રચ્છન્ન પાપુ રાખી તિણે દામ, વસ્ત્રાભરણ
થકી મુખદાય ॥ ૮ ॥ દરિ શોભા સદુની તિણિવાર, પછી
પડોન્યો તે નિજ આગાર ॥ તેડાગ્યા તિહાં વ્યવહારિયા, માન

દેધને પાસે લીયા ॥૮॥ કુસુમપાત્ર ગૌભદ્ર મુખદ્ર, દેવપાત્ર
મદિપાત્ર દેવેન્દ્રાઅભિનેશમદિનેશદયાત્ર, પુણ્યપાત્રજ્ઞિનપાત્ર
કૃપાત્ર ॥ ૯ ॥ ધનપાત્ર ધર્મપાત્ર મયાત્ર, ભુદર શ્રીધર ને
શ્રીપાત્ર ॥ આસપાત્ર ગુણપાત્ર પવિત્ર, ખેમકરણ જયકરણ
સુચિત્ત ॥ ૧૦ ॥ દેવકરણ કુંભકરણ સુવાસ, વિજયકરણ
મજકરણ ગોદાસ ॥ જિનરક્ષિત જિનદત્ત જયંત, દેવદત્ત
રૂપિદત્ત મદંત ॥ ૧૧ ॥ શાગરચંદ્ર શિવચંદ્ર મૃકુન્દ ગોવિંદ
ભાંધવધવત્ર આણુંદાશંખ મુનંદ મુજશ જયશેન, વીરસેન
મદસેન દેવસેન ॥ ૧૨ ॥ ઇત્યાદિ આઘ્યા શુભ રીત, ધનાશાદ
મિદ્યાએક ચિત્ત ॥ દરિ દય રથ શિણુગારી ક્રિયા, વ્યવહારી
સવિ સાથે સ્ત્રિયા ૧૩ ॥ વાજંતે વાજિંત્ર મુચંગ, આદ્યા
તાન તેણુ મનરંગ ॥ આવી તાતને લાગ્યા પાય, સદુ વ્યવ-
હારી મિદ્યા તિણ કાય ॥ ૧૪ ॥ કુશક્તાલાપ પુછે અન્યોન્ય,
માત પિતા દરખ્યા બહુ મન્ન ॥ માત તાત સુખાસને સાર,
ભાંધવને દિયા તરલ તુખાર ॥ ૧૫ ॥ બોલઈ રથે બેસારિયાં,
આદર માન વિશેષ દિયાં ॥ તેડી આઘ્યા નીજ
આવાસ, સદુ સાજનનિ પુગી આશ ॥ ૧૬ ॥ યાચક જનને
સંતોષીયા, પરીધત્ર પકવાને પોષીયા ॥ ત્રીજે ઉદ્દહાસે પહેડી
દાત્ર, છન કહે પુણ્યે મંગલ માત્ર ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

ધન્નેપીણ ધીક્ષજ ધરી, નીજ ભાંધવને તામ ॥

(૧૧૮) શ્રી ધન્ના શાન્તિભદ્રનો રાસ.

આપ્યાં મન ઉત્કર્ષથી, એક એક શત ગામ ॥ ૧ ॥
વસ્રભરણ ગૃહાદિકે, પોખ્યા ધણું અતીવ ॥
તો ખીણ ગુણ લેવે નહી, અવગુણ વટે સદૈવ ॥ ૨ ॥

યતઃ ॥ અનુષ્ટુપ્તમ્. ॥ ખલ્લઃસદ્ધીયમાણોપી, દદાતિ
કલહં સતાં ॥ દુગ્ધધૌતોપી કીંયાતી, વાયસઃ કલહં સતાં ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ—સત્કાર કરાતો એવો પણ ખલ્લ પુરૂષ જે તે, કલહ-
સતાને આપે છે એટલે ઉદ્વેગ કરાવે છે; અર્થાત તે કદી પણ
પોતાનું ખલ્લપણું છોડતો નથી. જેમ કાગડાને દુધ વડે ધોયો
હોય, તો પણ શું તે રાગહંસની પેઠે ધોડો થાય? નજ થાય.
॥ ૧ ॥ અણીખ અદેખાઇ ધરે, તે ત્રીણે શઙ્ગ સીંહ ॥ શામ
વદન અહનીશી રહે, ભાગ્યહીનમાં લીહ ॥ ૩ ॥ તે દેખી ધ-
નશાહણ, ચીંતે ચીત વીશેષ ॥ એહને હિતકારણ ભણિ, હું
જાઇશ પરદેશ ॥ ૪ ॥ યતઃ ॥ આર્યાવૃત્તમ્. ॥ દીસઇવીવીહ-
ચરીયં, જાણીજાઇસજાણુદુજાણુવિસેસો ॥ અપ્પાણું ચ
કીલજાઇ હિંડજાઇ તેણે પુહવીએ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—પરદેશ
જવાથી વીવીધ પ્રકારનાં ચરીત્રદેખવામાં આવે છે. સજાન અને
દુજાનમાં શું ફેર છે? તે જાણવામાં આવે છે અને આત્માની
કલના થાય છે; તે માટે પૃથ્વીમાં ચાલવું જોઇએ. ॥ ૨ ॥ એ
લક્ષ્મી એ ગૃહ પ્રમુખ, વીલસો એહ નીશ્ચીંત ॥ મુખ સંયોગ
લહીશું અમે, જે દેશે ભગવંત ॥ ૫ ॥ ઇમ નીશ્ચય કરી ચી-

તથી ગૃહી ર્ચીતામણી પાસ ॥ એકાકી દદ મન કરી, ચાલણ
કીયો પ્રયાસ ॥ ૬ ॥ રાજને પુછ્યો નહીં, ત્રીજી સીને તે
॥ શ્વસુર પ્રમુખ સવી સયણને, નાગ કંચુકી જેમ ॥ ૭ ॥ છા
ડીને ચાલ્યો અનુર, યામીનીયે તીણ તાલ ॥ દેશવીદેશ વીલે
કતો, નવનવ કૌતક ખ્યાલ ॥ ૮ ॥

॥ ઢાલ ૨ ॥

(મગધરાજો રાજ રાજેસર. એ દશી)

ધન્નાશાહ તે પુણ્ય પ્રયોગે, ર્ચીતામણી સંયોગે ॥ ર્ચીત
કાર્ય સકલ સાધતો, ભાગ્યબલે મુખ ભોગે રે ॥ ભાવિયો
પુણ્યતણાં ફલ પેખો ॥ પુણ્યે સયલ પદારથ સીજો,
પુણ્ય પ્રબલ જગ દેખો રે ॥ ભ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૧ ॥
એ આંકણી ॥ વચ્છદેશે કોશાંબી નગરી, અનુક્રમે તીહ
કણે આવે ॥ સ્થાનક સુંદર લેઈ ધનથી, સુખમય કાલ ગમાવે
રે ॥ ભ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૨ ॥ રાય સંતાનિક તિહાંનો રાજ, સહસ્રા
નિકનો ખેટો ॥ છત્રીશ રાજ્યગુણે કરી પુરો, ત્યાગી માંસ
આખોટો રે ॥ ભ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૩ ॥ યતઃ ॥ આર્યાવૃત્તમ્. ॥ શકદમ
નાશકપાલણુ-માશ્રિતભરણુ ચરાજ્યચિન્હાનિ ॥ અભિપેક-
પદ્મધી, વાલવ્યજનનં ત્રણુસ્યાપિ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-શકને
દમવું, અશકનું પાલણુ કરવું અને આશ્રિત જનો એટલે
શરણે આવેલાનું ભરણુ પોપણુ કરવું, એજ ત્રણુ રાજ્યચિન્હ

કહે એ ॥ પીયર જાઓ પુત્રે, મુખમેં તિદા રહેા ॥ તુમપતિ
 દુઃખ અમને દહે એ ॥ ૩ ॥ અમે જાશું પરદેશરે, ધનાશાદ
 ભણી ॥ ગોતિ કરીને લાવશું એ ॥ જે મિલશે એ પુત્ર રે,
 તો તેહને ઇહાં ॥ તેડીવહેલા આવશું એ ॥ ૪ ॥ સોમશ્રીકુમુભશ્રીરે,
 મુસરાજા થકી ॥ પ્રણુમીને પીયર ગઈ એ ॥ કહે મુભદ્રા તામ
 રે, સાશુ લોચન કરી ॥ ચિનય થકી અવનત થઈ એ ॥ ૫ ॥
 હું આવીશ તુમ સાથ રે, નિશ્ચયથી કરી ॥ તુમ સેવા કરતી
 થકી એ ॥ સ્ત્રીને રહેવો સાસરે, પ્રતિપક્ષે સદા ॥ શાસ્ત્રે પિણ
 છે એ વકી એ ॥ ૬ ॥ સ્ત્રીને પીયર જેમ રે, તિમ નર સા-
 સરે ॥ ચિરવાસે મુનિને સહી એ ॥ તેગ રહિત નૃપ તેમ રે,
 મંત્રી મતિ ચિના ॥ એટલા મુયસલહે નહીં એ ॥ ૭ ॥ યતઃ
 ॥ સ્ત્રી પીયર નર સાસરે. સંયમિયા સહવાસ ॥ એતા હોય
 અલખામણા, જે મટે ચિરવાસ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ:-સ્ત્રી પીય-
 ર, પુરૂષ સાસરે અને મુનિ એક ઉપાશ્રયમાં, એ ત્રણે પુર્વોક્ત
 સ્થાનકમાં વણા દિવસરહે, તો જરૂર અલખામણા થાય ॥ ૧ ॥
 જીણદીન ધન હોય પાસરે, પતિ સંગે હોવાતે દીન પીયર રૂયડો
 એ ॥ પિણ લહી આપહ યોગરે, છાંડી સાસરો ॥ પીયર જાવો
 કુયડો એ ॥ ૮ ॥ મુખ દુઃખ સવિ તુમ સાથ રે, ભોગવિશું
 સદા ॥ ધીર ધરો તુમે તાતજ એ ॥ જે મિલશે પિયુ યોગરે,
 ॥ પીયર હવે ॥ આવશું સયલ સંપદ જાજ એ ॥ ૯ ॥ મુણી

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

દરખ્યો ધનસાર રે, ધન ધન એ વડુ ॥ સદુમેં એ
 છે એ ॥ માત તાત ને બ્રાન રે, સાસરિયાં થકી ॥ લે
 સઘણા પહે એ ॥ ૧૦ ॥ આઘ્યો દવે ધનસાર રે, ર
 થકી ॥ અંગજ શ્રી વધુ પરિવરથો એ ॥ વત્ર વિમુ
 રે, દીનપણા થકી ॥ ભડોપગરણ શિરે ધરયાં એ ॥
 અષ્ટ દરમથી લવ રે, લમ સંસારમાં ॥ પરિભ્રમણ
 ગોડા એ ॥ તિમ ધનસાર તિવાર રે, આઠે જન થકી
 વિદેશ ફિરે વડો એ ॥ ૧૨ ॥ જોતાં વન આરામ રે
 થળાં ભમે ॥ પિણુ ચિરતા ન લડે કિદાં એ ॥ કોર
 પાસ રે, આવે અન્યદા ॥ વાર્તા વૃત્તિની લડે એ ॥
 ધન પુરમે ધનશેડ રે, શર ખાનન ભણી ॥ આ
 આલવિકા એ ॥ શ્રીને એક દિનાર રે, યુગ્મ પુર
 ॥ તેજ ચોક્કાદિ હિતથકી એ ॥ ૧૪ ॥ મુખી દરખ્યો
 રે, સારઉપાય એ ॥ ઉદર ભરણુ કરવા ભણી એ ॥ દાસ
 એક રે, ત્રીજા ઉદ્દાસની ॥ કદી લનવિચરે સે
 એ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા. ॥

આઘ્યો ધનપુરમે તુરત, પતિવૃત તે ધન
 દેખ વ્યાપારી તિદાં, ભાંતિ ભાંતિ તિણિવારે
 નાણાવટી દોશી તિમજ, પારેખને મણિદા

બાણીએ ॥ હરિશ્ચંદ્રરાયને પુત્ર સ્ત્રી તારાસોચના, વેચાણાં
 પરતક્ષ શી કરવી સોચના ॥ ૧૦ ॥ દેખો કર્મની વાત આવી
 બની એહને, ભોગીભર શાલિભદ્ર બાંધવ છે જોહનો ॥ ગૌભદ્ર
 સમ તાત માત ભદ્રા સતી, મુજ સરિખો ભરતાર ને મુખ
 ન લહે રતી ॥ ૧૧ ॥ જુઓ જુઓ માત ને તાત અનેક
 વિપદ સહે; ઉદરભરણને કાજ ઉપસ મસ્તકે વહે ॥ જગમે
 દુર્ભર પેટ કહ્યો છે શાસ્ત્રમે, કુણ કુણ ન કરે અકાજ જુઓ
 તે અનુક્રમે ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ સર્વેયો તેત્રીશો ॥ ભુખ કુલીન
 કરે અકુલીનકે ભુખ ધરો ધર બીખ મગાવે, નીચકી ચાકરી
 ભુખ કરાવે નિર્મલ બંશકુમેલ લગાવે ॥ ભુખ ભમાવે વિદેશ
 વિપત્તિમે દિન દુઃખી મસકીત કહાવે, ભુખ સમો નહી
 દુઃખ જસા કોઇ પાપિણી ભુખ અભક્ષ ભખાવે ॥ ૨ ॥ દેખો
 ધનાવદ શેઠ અભક્ષ ભક્ષણ કર્યો, મુસમા પુત્રી માંસ ભખી
 તનુ નિજ ધર્યો ॥ ઉદરાયે નક્કરાય મુઆરપણો કીયો, ધર
 ધર મુજ નરેશ માગ ટકોડો લીયો ॥ ૧૩ ॥ આપાદભુતી
 આહાર નિમિત્તે વિદ્યા કરી નવ નવ રૂપ બનાય
 મોઢક સિયા ફિરી ફિરી ॥ રાયયશોધર માંસ ભખ્યો નયના-
 વડી, દુભર ઉદરને કાજ અકાજ કરે વડી ॥ ૧૪ ॥ કર્મતાણે
 વગ બ્રાત એ દુઃખ બહુતાં સહે, લક્ષ્મી ગૃહ મુખવાસ તિહાં
 એ દુઃખ સહે ॥ ન લહે વિનયવિવેક વિચાર આચાર એ,
 માન મગન રહે મસ્તન ધર્મ વિચાર એ ॥ ૧૫ ॥ એહના

સંગથી માત અશાત ધણી સદે, તિમ વડી તાત વિખ્યાત
વિટંબનતા સદે ॥ બોલ્યું પિણુ પ્રાતૃથી આપદમે પડી, મુજ
રામા ઇળ સાથ સદે દુઃખ બાપડી ॥ ૧૧ ॥ યતઃ અનુદ્વંધ-
તમ્ ॥ કુસંખા સંગ દોષેણ, માધવો ગાંતિ વિઠિયાં ॥ એક
રાત્રી પ્રસંગેન, દાદાપંડા વિટંબના ॥ ૩ ॥ ભાવાર્થઃ-ખરાબ
માણસની મોખતથી સારા માણસો પણ વિઠિયા પામે છે,
કારણ કે, દરાઈ ગાયની સાથે (સારી ગાયને) એક રાત
સોખત રહેવાથી બે પગ વચ્ચે લાકડું અને ગજામાં ઘંટડીની
વિટંબના થઈ. ॥ ૩ ॥ દવેદું માતાને તાત પ્રિયા પ્રતિપાત્રશું
એ બાંધવને દુર દરી રખવાત્રશું ॥ ઇમ આલોચી વાત ધન્ને
ધીરજ ધરી, ત્રીજે ઉદ્દાસે દાસ છડી જન જયવરી ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

તાત પ્રતે પુઝે તુરત, ધનપતીશાદ મુખળ ॥
કવણ તુમે દોણ પ્રાપ્તી, આગ્યા હો ઇળ દાય ॥ ૧ ॥
તવ લગ્નમયી ગોપવી, અવર કહ્યો અધિકાર ॥
પિણુ ધન્ને નીચાય કિયો, એહ સહી નીરધાર ॥ ૨ ॥
ધન્નેશાદ ચિત ચિંતવે, ધન વિળ લાજે એદ ॥
તિણે દરી નીજ કુલ ગોપવે, તીણ્યે નહી સદેદ ॥ ૩ ॥
ઊપરવાઈને કહે, ટોસો ટોસી વૃદ્ધ ॥
એહને ઘૂત ગુદ અમ ગુભ, દેખે તુમે અવિરુદ્ધ ॥ ૪ ॥

સર્વ ભૂત્યમાં વૃદ્ધ એ, થાપે ઠરી આદેશ ॥
તવ ધનસાર ખુશી થયો, તુકયો મુજ ઈન્દ્રેશ ॥ ૫ ॥

॥ દાલ ૭ મી. ॥

(સીતા તો રૂપે રૂપી.—એ રમી.)

હવે જાંજો દીન ધનનો આવે તિહાં અતિ મુપસન્નો હો ॥
મુકૂત ફલ એહવાં ॥ એ આંકણી ॥ બોલાવે દિત આણી,
ધનસાર બણી શુભ વાણી હો ॥ મું ॥ ૧ ॥ તાંબુલાદિક તસ
આપે, તવ દર્પ ઘણો તસ વ્યાપે હો ॥ મું ત્રીજો દીન તિમ
હેવ, ધનપતિ આવે ધરી ટેવ હો ॥ મું ॥ ૨ ॥ વસ્ત્ર અનેક
આણાવે, સર્વ ભૂત્ય પ્રત્યે તેણેવે હો ॥ મું ॥ વસ્ત્ર દીયે તસ
તામ, અતિ હરખ્યા ભૂત્ય મુકામ હો ॥ મું ॥ ૩ ॥ પછે
વૃદ્ધ પ્રતે તેણેવે, અંબર ઉત્તમ પહિરાવે હો ॥ મું ॥ માતા
પ્રતે પરકુલ, દિયે દર્પ ધરી બહુ મુલ્ય હો ॥ મું ॥ ૪ ॥
બ્રાતૃને સમ પરીણામે, દિયે મુંદર વસ્ત્ર મુકામે હો ॥ મું ॥
બ્રાતૃન્તયા પિયુ આવે, સાડી તસ શુભ પહિરાવે હો ॥ મું ॥
॥ ૫ ॥ એક ચીર અમુલિક સાર, આપે કાંતાને
તિણિવાર હો ॥ મું ॥ સાવ પરીકરને સંતોષી, ધનસાર
પ્રતે કહે પોષી હો ॥ મું ॥ ૬ ॥ મુણો તુમે હો વૃદ્ધ મુ-
ન્તત, તુમ ગુણ અમ ચિત્ત મુદાત હો ॥ મું ॥ કિશી વાતે
દુઃખી ભત થાજે, જે નેધએ તે મંગાવજે હો ॥ મું ॥ ૭ ॥

અમ ધર છે સવિ તુમચા, તુમે તાત સ્યાનક હો અમચા
 ॥ મુ ૦ ॥ તુમ 'તનુયે ગરમી દીસે, અમે જાણીએ વિસવા-
 ને હો ॥ મુ ૦ ॥ ૮ ॥ તિણે તક પ્રમુખ અમ ધરથી,
 થો છાંડી તપાનવિ પરથી હો ॥ મુ ૦ ॥ એ તુમ 'વધુને
 કહેજે, મુખે કાલ ઇલાં નિરવહેજે હો ॥ મુ ૦ ॥ ૯ ॥ દેવ આસા-
 ન તિણે હામે, મંદિર ઘે રહેવા કામે હો ॥ મુ ૦ ॥ ઇમ પ્રતિ
 ન ખખર તે લેવે, જે જોઈએ તે તમુ દેવે હો ॥ મુ ૦ ॥ ૧૦ ॥
 આવી કહે ધનશાહ, પ્રિયે સાંભલ મન ઉચ્છાદ હો ॥ મુ ૦
 પરદેશી ઉત્તમ પ્રાણી, ઇલાં આળ્યા છે અમ જાણી હો ॥
 ૦ ॥ ૧૧ ॥ તેદને છે વધું ચાર, ગુણવંતી અતિ મનુહાર હો
 મુ ૦ ॥ લેવા તે તક જો આવે, તુમે દેજે તવ ભલે ભાવ
 ॥ મુ ૦ ॥ ૧૨ ॥ પણ તેહમાં લધુ છે જોઈ, ધરજો તુમે
 નેહ હો ॥ મુ ૦ ॥ તમ દેજો આદરમાન, વક્ષી દેજો
 પાન હો ॥ મુ ૦ ॥ ૧૩ ॥ તિમ શાક પ્રમુખ મુવિચિત્ર
 મે તુમે પુણ્ય પવિત્ર હો ॥ મુ ૦ ॥ અતિ ગોરસ સરસ
 શાહ, દેજો દિલ ધરી આદહાદ હો ॥ મુ ૦ ॥ ૧૪ ॥ ઇમ શીખ
 મનરંગે, ધનપતિ પિણુરહે મુખસ ગે હો ॥ મુ ૦ ॥ ૧૫ ॥ દાર-
 ન પ્રમુખને ભાખ્યો, સહુ સેવકને પિણુ દાખ્યો હો ॥ મુ ૦
 પાહો શોક તિહાં ધનસાર, કહે વાહુ મતે સકલ વિચાર હો ॥

૧ શરીરે. ૨ છાયા. ૩ વધુને. ૪ દરવાજા
 પર રહેલા સીપાઈ.

(૧૩૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

મુના તુમે જાઓ ધનપતિ ગેહ, તઠાદિક લાવો છે જેહ હો
 ॥ મુન્ ॥ ૧૬ ॥ તવ તે વહુ નિમુણી વાણી, વાર કહે મનમાં
 જાણી હો ॥ મુના ત્રીજે ઉદ્ધાસે ગવાણી, દાસ સાતમી જન
 ગુણખાણી હો ॥ મુન્ ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

હવે તે ત્રિણ્યે વધુ તિહાં, લેવા આવે તક ॥
 સ્વચ્છ દિયે જલ સારિખી, નયન વહન કરી વક ॥ ૧ ॥
 ચોથે દિન તે લાજથી, આવે મુલદ્રા જામ ॥
 સૌભાગ્યમંજરી એ તિહાં, ખેસાડી શુભ દામ ॥ ૨ ॥
 આદર દેઈ અતિ ઘણો, આપે ગોરસ સાર ॥
 કહે બાઈ તું આવજો, નિત પ્રતે મુજ આગાર ॥ ૩ ॥
 તઠાદિક પિણ અતિ અવસ, લેઈને તતખેવ ॥
 આવી તે નિજ સ્થાનકે, સાસુને છે હવે ॥ ૪ ॥
 તવ મુસરો સામુ કહે, દેખો પુણ્ય પ્રકાર ॥
 ધનપતિ વધુ પ્રણિપતિ કરે, ભાગ્યપ્રખલ મનોદાર ॥ ૫ ॥
 નિમુણી ખીજ તે ત્રિણે, કહે મુણો સામુ વાત ॥
 નિત પ્રતે પુત્ર વખાણતે, દાયથી ગયો વિખ્યાત ॥ ૬ ॥
 વડી તેદની વધુને તુમે પરસંસો પરગટ ॥
 તે પિણ ધન્નાની પરે, જાશે કોઈક વડ ॥ ૭ ॥
 દીવસે માટી શિર વડે, રાત્રે પડે ભુખીક ॥

દેખો દેરાણી ભાગ્યબલ, કંત વીરદ અતી ધીડ ॥ ૮ ॥
 મુળી મુખદ્રા તે વચન, ઠાઠી દિલમે દીન ॥
 નયણેથી આંસુ ઝરે, વીરદ વ્યથા લયલીન ॥ ૯ ॥
 ॥ દાલ ૮ મી ॥

(રાનમી મુખ મીડા ૩. — એ રશી)

એક દીવસ મુખદ્રા સતી રે, આવે તે લેવા છારા ॥ સૌ-
 ભાગ્ય મંજરીએ તિહારે, બેસાડી લેઈ પાસ ॥ બહિન કહે
 દુઃખ મુજ મતે રે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ તુમે છો ચતુર મુ-
 લાજ ॥ પ્રીતી બધાળી છે માહરે રે, તુમથી જીવનમાણા
 બં ॥ ૨ ॥ આંખ અણુ દીસે તાદરી રે, મુખ છબી અતિ
 દીક્ષીર ॥ નીસાસા પિયુ એવડા રે, નયણે ઝરે બહુ નીર
 ॥ બં ॥ ૩ ॥ મુસરો સામુ છે તાહરે રે, જોડાણીને જોડાવર
 વારુ હરો તાહરે રે, પીયર પિયુ હુરો નેડ ॥ બં ॥ ૪ ॥ કે
 પીયર દુઃખ સાંભરયો રે, કે દુદવી તુજ કંત ॥ શી ચિતા
 તુજ એવડી રે, કહે મુજને મતિવંત ॥ બં ॥ ૫ ॥ મુજથી
 અંતર એવોડા રે, તુ કિમ રાખે મુદ ॥ કહે અવડાત તુ ત-
 હરો રે, જમ હું લાજુ શુદ્ધ ॥ બં ॥ ૬ ॥ ¹ આનન વઝે
 ² આઘોદતી રે, ³ અઘોમુખથી કહે તામ ॥ બહિન કહું શી
 કર્મની રે, ગતી વિપરીત વિરામ ॥ બહિન મુણો દુઃખ મા-

૧ મુખ.

૨ લાંકની.

૩ નીચું મુખ રાખી.

(૧૪૦) શ્રી ધનના -

હરં રે ॥ ૭ ॥ એ આંકડું
ધ્વજાયેનકુલાલન્નિયગિને
ગહનેક્ષિતોમહા સંકટે ।
કારિતઃસૂર્યોદ્યામ્યતિની-
ભાવાર્થઃ-જે કર્મવડે થઈ
ઘડાના પેટમાં કબજે રખા
એવો મહોદો સંકટમાં ન
બિજા માગે છે અને મુર્ખ
છે, તે કર્મને નમસ્કાર થા
રે ભદ્રા ઉર અવતાર ॥ ૭.

અનુદાર ॥ બળા ૮ ॥ તાતલ પુત્ર
ભોગ ॥ બત્રીશ વધુ અને પુત્રને રે,
॥લા તુજ પતિ નામે માદરે રે, છે ભત્તાર મુર
માનિ ગ્યાની ભક્તોરે, ધરનો પ્રીતિ અભંગ ॥ ૮
શ્રી શ્રેણિક નૃપ પુત્રીદા રે, સોમશ્રી વીખ્યાત ।
તનયા તીસી રે, કુમુદશ્રી ગુચી ગાત ॥ બળ ૯
પુચો તીહાં પ્રેમથી રે, ઉત્તમ ગુણનો પાત્ર ॥ કાં
ઠીડનો રે, મુગુણ મુરપ સુમાત્ર ॥ બળ ૧૦ ॥ ૧૨ ॥ ૯
વીશેષથી રે, છંડી સર્વ પરીવાર ॥ એકાકી કો
પહેલો છે નીરધાર ॥ બળ ૧૧ ૧૩ ॥ તે જતે લક
સતીય પેરે તે સાથ ॥ મુસરાદીક સર્વ નીસર્વા

અમર પુરી સંમ આજ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૧ ॥ ઈંદ્ર સદશ
 તમે ઓપતા હો લાલ, મુ૦ ॥ નિરૂપમ રૂપ નિધાન હો ॥
 ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ સામાનિક સામંત છે હો લાલ, મુ૦ ॥ દિન
 દિન ચઢતે વાન હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૨ ॥ દેવ સરીખા દિપ-
 તા હો લાલ, મુ૦ ॥ દ્રવ્ય અછે ધનવંત હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥
 સકલ મળ પરપદ ભઝી હો લાલ, મુ૦ ॥ તુમચી એ મ-
 તિવંત હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૩ ॥ ઈંદ્રાણી સમ શોભતી હો
 લાલ, મુ૦ ॥ સોભાગ્યમંજરી નાર હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ હય
 ગય રય પાયક થણા હો લાલ, મુ૦ ॥ વઝી કોઠાર ભંડાર
 હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૪ ॥ તુમ યશ જગમેં વિસ્તરયો હો
 લાલ, મુ૦ ॥ પરસ્રી બંધવ નામ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ પ-
 રદુઃખ ભંજન પરગડા હો લાલ, મુ૦ ॥ દુસ્થિત જન વિશા-
 મ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૫ ॥ પિયુ નિમુણો એક અમતણી
 હો લાલ, મુ૦ ॥ વાત જે થઈ વિપરીત હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥
 પરદેશી ધનસારની હો લાલ, મુ૦ ॥ વહુ હુતી સવિનીત હો
 ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૬ ॥ તઠ લેવાતુમમંદિરે હો લાલ,
 મુ૦ ॥ આવી હુતી મુવિવેક હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ કોઈક
 કાર્ય ઉદ્દેશિને હો લાલ, ॥ મુ૦ ॥ ખેડી હુશે ધરી ટેક હો ॥
 ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૭ ॥ ખખર કરાવી તેહની હો લાલ, મુ૦ ॥
 સોંપાવો તે સદીશ હો, ॥ મુ૦ ॥ જુરે મુસરો એહનો હો લાલ, મુ૦ ॥
 આસ્કાસે નિજ શાશહો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૮ ॥ ઇલ્યાદિકનાં એહવાં

(૧૫૦) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

હો લાલ, મુળા વચન ન ધાર્યાં કાન હો ॥ ધન્ના મુળા તવ
અમકયા તેવાણિયા હો લાલ, મુળા અન્યોન્યે કરે સ્નાન હો ॥
ધન્ના મુળાલા કરી પ્રણામ ઉઠી ગયા હો લાલ, મુળા સહુ કે
નિજ આગાર હો ॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ ધનપતિ મંદીર આગલે
હો લાલ, મુન્ ॥ પોકારે ધનસાર હો ॥ ધન્ના મુન્ ॥ ૧૦ ॥ રે
ધનશેઠ તું માહરી હો લાલ. મુન્ ॥ આપો વધુ ઇણી વાર
હો ॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ એ અન્યાય તુમ નવિ થટે હો લાલ, મુ ॥
જીઓને હૃદય વિચાર હો ॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ ૧૧ ॥ અમે પરદેશી
પ્રાહુલા હો લાલ, મુન્ ॥ દુસ્થિત જનમાં લીહ હો ॥ ધન્ ॥
મુન્ ॥ તું પરદુઃખ ભંજક અછે હો લાલ, મુન્ ॥ સા પુરી-
સામાં સિંહ હો ॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥ આર્યાવૃત્તમ્.
॥ વિરલા જાણીત ગુણા, વિરલા પાલંતિ નીહણા નેહા ॥
વિરલા પરકજ્જ પરા, પરદુરકે દુરિકયા વિરલા ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ—ગુણના જાણનાર, નિર્ધનનો સ્નેહ પાલનાર અને
પરનાં કાર્ય કરવામાં તત્પર, એવા પુરૂષો વિરલા હોયછે;
પરંતુ તે કરતાં પણ પારકા દુઃખે દુઃખીઆ તો, તેથી
પણ વીરલા હોય છે. ॥ ૧ ॥ તવ ધનસાર તેડાવિને હો લાલ,
મુન્ ॥ ધન્ના પ્રાણમે પાય હો ॥ ધન્ ॥ મુળા અવનય ખ-
મજ્યો તાતજી હો લાલ, મુન્ ॥ મુજથી કરી મુપસાય હો
॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ ૧૩ ॥ દેખી પુત્રનેઓલખ્યો હો લાલ, મુળા
જરખ્યો તન મન તામ હો ॥ ધન્ ॥ મુન્ ॥ પુનમ ચંદ્રથી

ઉદયિનો દો લાલ, ॥ મું ॥ જિમ કિદ્દોલ ઉદામ દો ॥ ધન્ના
 ॥ મું ॥ ૧૪ ॥ રનાન પ્રમુખ મવિ સાચવી દો લાલ, મું ॥
 બુપણ વત્ર ઉદાર દો ॥ ધં ॥ મું ॥ બોજન ભગતિ કરી
 ભસિ દો લાલ, મું ॥ યાપ્યા ગુપ્તાગાર દો ॥ ધં ॥ મું ॥
 ॥ ૧૫ ॥ એદવે શીલવતી સતી દો લાલ, મું ॥ પતિ પ્રેમે
 તિથીવાર દો ॥ ધં ॥ મું ॥ આવિ ધનપતિ મંદિરે દો
 લાલ, મું ॥ કરે આકૃંદ પોકાર દો ॥ ધન્ના મું ॥ ૧૬ ॥
 રે પાપી મુજ વધુ ભણી દો લાલ, મું ॥ રાખી કીધ અન્યાય
 દો ॥ ધં ॥ મું ॥ વત્રી ભટ્ટ પાસે માદરો દો લાલ, મું ॥
 કંત મદાબો શે ન્યાય દો ॥ ધં ॥ મું ॥ રજા ન્યાય નદીસે
 ગામમાં દો લાલ, મું ॥ એક ઘરે એક રાજ્ય દો ॥ ધં ॥
 ॥ મું ॥ વસને ગામે વાણિયો દો લાલ, મું ॥ એવરો કરે
 અકાજ દો ॥ ધં ॥ મું ॥ ૧૮ ॥ વર વધુ એ બે મુજ પ્રતે
 દો લાલ, મું ॥ ઘો કહું ગોદ બિછાય દો ॥ ધં ॥ મું ॥
 નહિનર પિણુ મુજ કંતને દો લાલ, મું ॥ મુકંતા શું નય
 દો ॥ ધન્ના મું ॥ ૧૯ ॥ જર્જરાયે ભજરો દો લાલ, મું ॥
 ચિંતાથી 'કૃપ ગાત્ર દો ॥ ધન્ના મું ॥ એદવો પિણુ પતિ
 માદરો દો લાલ, મું ॥ મુકને તું ગુણપાત્ર દો ॥ ધં ॥ મું ॥
 ॥ રનાતવધન્નો માતભણી દો લાલ, મું ॥ તેડાવે તનકાલ દો ॥
 ધં ॥ મું ॥ અવિનય ખમજ્યો માતલ દો લાલ, મું ॥ હું

(૧૫૨) શ્રી ધન્ના શાસ્ત્રિભદ્રનો રાસ.

તુમચો લધુ બાલ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૨૧ ॥ માતા મનમેં
ઉઠાસી હો લાલ, મુના દેખી પુત્ર દીદાર હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥
હરખે હેડે બીડિયો હો લાલ, મુ૦ નિરખે વારંવાર હો ॥ ધ૦
॥ મુ૦ ॥ ૨૨ ॥ વસ્ત્રાભરણે તતક્ષણે હો લાલ, મુ૦ ॥ સંતો-
ષ્યા મુવિલાસ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ત્રીજે ઉલ્લાસે ઇચ્છારમી હો
લાલ, મુ૦ ॥ જન કહે દાસ પ્રકાશ હો ॥ ધ૦ ॥ મુ૦ ॥ ૨૩ ॥

॥ દોહા ॥

હવે તે ધનહતાદિ ત્રય, બ્રાતા કરે વિચાર ॥
જઘને ધનપતિને ગૃહે, કીજે પ્રબલ પોકાર ॥ ૧ ॥
માત પિતા ને લધુ વહુ, એણે રાખ્યાં એકાંત ॥
છલ બલથી ને લીજી એ, તો આપણુ મતિવંત ॥ ૨ ॥
ઇમ ચિંતી ત્રિણ્યે તુરત, આવ્યા ધનપતિ ગેહ ॥
ઉચ્ચ સ્વરથી ઇમ કહે, દેય દેય રે દેહ ॥ ૩ ॥
અમ માતા ને તાતને, ગ્રહી રાખ્યા શે કાજ ॥
'બ્રાતવધુ પિણુ ભોલવી, એ વાતે તુજ લાજ ॥ ૪ ॥
સાંભડી ધન્ને તુરતમેં, તેડાવ્યા આવાસ ॥
વસ્ત્રાભરણુ વિશેષથી, આપે ધરી ઉલ્લાસ ॥ ૫ ॥
માત પિતા બાંધવ વધુ, મલિયાં મંદિર માંહ ॥
ધનપતિની ગુણ વર્ણના, કરે તે અતિ ઉચ્છાહ ॥ ૬ ॥

હવે તે પાછલ ત્રિણ્ય વધુ, ચિંતે ચિત્ત મંજાર ॥
છલ કરી ધનપતિયે સવિ, લીધો અમ પરિવાર ॥ ૭ ॥
એક વધુને કારણે, થે છે સહુને દુઃખ ॥
દેખો એ ગ્રામે ઇલાં, અન્યાયેથી મુખ ॥ ૮ ॥
જઈએ ધનપતિ મંદિરે, કહિયે ગોઠ બિછાય ॥
પતિ અમ પકડયા શા ભણી, મુકતું કરી મુપસાય ॥ ૯ ॥

॥ ઢાલ ૧૨ મી. ॥

(વીજુ મ વાહસ રે, વિહલ વાડે' તુજને-એ દેશી.)

કરિય વિચારને ત્રિણ્યે અબલા, આવી ધન આવાસે ॥
દારરક્ષકે હાંકી કાઢી, વિલખી થઈય વિમાસે ॥ દેખો હૈવે રે,
એ દિન અમને દીધા ॥ ૧ ॥ એ આંકણી, ॥ સાંજ પડીને
પતિ પિણુ ન મિલ્યા ન મિલ્યા મુસરેા સાસુદેરાણી પણ દુરે
નાઠી ફેરે પડીયો ફાંસુ ॥ દે૦ ॥ ૨ ॥ હા ! હા ! ધન્ને અધમ
એ કીધો, વસતે ગામે વણીકે ॥ બહાર ન પહોચે કોઈની એહને,
ચંદ્રગુપ્ત ભમ અણિકે ॥ દે૦ ॥ ૩ ॥ ઇમ વિલવંતી તેનિજ
સ્થાનક, રાત્રિ સમય તિહાં આવે ॥ વિરહ વિલુધી વ્યાકુલ
થાવે, પાણી અન્ન ન ભાવે ॥ દે૦ ॥ ૪ ॥ મુસરા સામુ કંત
વિના તે, મુનો સ્થાનક લાગે ॥ રાત્રિ મલે તેમ રોવે અબલા,
વિરહ વિશેષે બગે ॥ દે૦ ॥ ૫ ॥ શું અમે વનમાં રૂપિ

॥ દોહા ॥

અથ માંતે તે કામિની, ત્રિણ્યે મીઝી તેવાર ॥
 કોશંખીયે તતક્ષણે, પહોતી નૃપ દરબાર ॥ ૧ ॥
 પોકારી પરગટ પણે, ભાંખે નૃપને ભામ ॥
 દૈવયોગ દુઃખીયાં અમે, કરીયે પરનાં કામ ॥ ૨ ॥
 સર ખણુતાં ધન્ના તણે, કરતાં દુખરી પુર ॥
 ચુકયો ધન્નો ચિત્ત થકી, દેખી દેરાણી નુર ॥ ૩ ॥
 લાલચ દીધી લપટે, મુસરાને ધરી સ્નેહ ॥
 મુકળે તઠાદિક ભણી, લધુ વધુને ધરી નેહ ॥ ૪ ॥
 ઈમ લલચાવી પ્રતિ દિને, લલના લીધી આજ ॥
 વારસ પિણુ પકડયા વહી, અમ વિણુસાડ્યો કાજ ॥ ૫ ॥
 મુસરા સામુને વહુ, ત્રિણ્યે નણુંદના વીર ॥
 ધન્ને સરવે સંગ્રહ્યાં, ધરિયે કિણુ વિધિ ધીર ॥ ૬ ॥
 તુમે ન્યાયી નરપાલ છો, પૃથ્વીના પતિ શાહ ॥
 વહાર કરો વેગે હવે. કરી કૃપા સોચાહ ॥ ૭ ॥
 એક દેરાણી કારણે, પંચને છે પંચત્ર ॥
 એહ અધમ તુમ રાજ્યમે, તે કિમ કરે નિસત્ર ॥ ૮ ॥
 તે મહાંધ શામજ થયો, કરે અત્યુગ્ર ઉત્પાત ॥
 તુમે છો કેસરી તસ શિરે, અહો નૃપતિ અમ તાત ॥ ૯ ॥
 યતઃ ॥ ઉપજતીવૃત્તમ્. ॥ દુષ્ટસ્યદંડઃસ્વજનસ્યપુજ, ન્યા-

યેનકોશરયય સંપટ્ટિદિશા અપક્ષપાતોનિજરાષ્ટ્રચિતા, પચા-
પિધર્માઃનૃપપુંગવાનાં ॥૧૥ ભાવાર્થઃ—દુષ્ટ માણસનો દંડ
કરવો, સ્વજનનો સત્કાર કરવો, નાયવરે ધન (તિજેરી)
ની વૃદ્ધિ કરવી, અપક્ષપાતતણું રાખવું અને પોતાનાદેશની
ચિંતા રાખવી, એ પાંચે ધર્મ ઉત્તમ રાજ્યોના છે. ॥૧૫॥

॥દોલ ૧૩ મી.॥

(રાગ જંગાસે. રાગ નદિ નમે—એ દેશી.)

નિમુણી અખજા વયણુ વિચાર, રાય ચિતે ચિત્તમે
તિણિવાર રાજ કોપથી ॥ અમ ભભાત એ નિપુણ મુજળ
કિમ એદવો કરે કાર્ય અખળ ॥ રાજ કોપથી ॥ ૧ ॥ એ
આંકણી ॥ વિકસિત વદને એ બુદ્ધિ નિધાન, એદ તે નિર્મલ
ગંગ સમાન ॥ રાં ॥ ન્યાયમાર્ગે એ વર્તે ધીર, સદુ એદની
ભરે રૂડી ભીર ॥ રાં ॥ ૨ ॥ પરનારીથી એદને ત્યાગ, એતા
દિન હુતો સગલ સોભાગ ॥ રાં ॥ કિમ કીધું હશે એદ
અકાજ, શું ખોશે એ મુલંગી લાજ ॥ રાં ॥ ૩ ॥ ચિંતીને
સામંત તિવાર, મુકે નૃપ ધન્ના આગાર ॥ ૨ ॥ તે આન્યા
ધરી મનમે ધિર, પણુખી બેડા ધન્નાને તીર ॥ ૨ ॥ ૪ ॥ કહે
મુણે શેઠ મુગુણ ગુણવંત, તુમે છો ચતુરવિચક્ષણ સંતાં ॥ ૨ ॥
આશ્રીત જન આધાર અનુપ, તુમે બુદ્ધેરંજ્યા સવિભુપા ॥ ૨ ॥
૫ ॥ પાકાર્યવશે તુમે નિજ આવાસ, રાખ્યાહુશે પરદેશીદાસા ॥ ૨ ॥

॥ મુકો એહને સ્વામી સધીર, તુમે છો પરનારીના વીર ॥
 રાં ॥ ૬ ॥ એ અબલા અકુલાયે આમ, પતિ વીણુ એહને
 ન મુછે કામ ॥ રાં ॥ ઉત્તમ નર અબલાની સાર, કરતાં કાંઈ
 ન લાવે વાર ॥ રાં ॥ તવ ખોલે ધન્નો થઈ ધીર, સાંભ-
 લોને તુમે સાહસ ધિર ॥ રાં ॥ અમે અન્યાય ન રાખું ચિત
 ચાલું ન્યાય થકી અમે નિત ॥ રાં ॥ ૮ ॥ અમ માણસ છે
 અમ આગાર નૃપને એહનો શો છે વિચાર ॥ રાં ॥ રાખે જો
 બલ મનમે રાય, નામે સંતાનિક નામ કહાય ॥ રાં ॥ ૯ ॥
 લક્ષાનિક જે તાહુ સમર્થ, એ શો ધરે અભિમાન નિરર્થ ॥ રાં
 ॥ જે સંગ્રામ કરણુ ધરે હોરા, જે નાવે તો જે તુજ સોંસ ॥
 ॥ રાં ॥ ૧૦ ॥ સાંભલી ધના કરાં વેણુ; નૃપ પાસે પહોત્યા તે
 સેંણુ ॥ રાં ॥ વાત વિચાર મુણી તતકાલ, નૃપ કોપે થયો
 કાલ કરાલ ॥ રાં ॥ ૧૧ ॥ વજ્રડાવી રણભેર તિવાર,
 નિમુણી સજ થયા મુલટ જુઝાર ॥ રાં ॥ હય ગય રથ
 પાપક નહી પાર, સૈન્ય થયો સંગ્રામમે ત્યાર ॥ રાં ॥ ૧૨ ॥
 ધન્ને પિણુ નીજ સૈન્ય ઉદ્દામ, સજ્જ કીધો તિહાં
 યુદ્ધને કામ ॥ રાં ॥ વિરૂદ્ધ લણે તિહાં ચારણુ ભાટ, ચિહ્ન
 દિશિ સૈન્ય તણો બન્યો થાટ ॥ રાં ॥ ૧૩ ॥ લય પામે સવિ
 પૌરક લોક; સૈન્યોપદ્રવ થકી ધરે શોક ॥ રાં ॥ આ અણુ-
 બળ્યો કિમ થયો કાજ, 'જામાતાશું' યુદ્ધ અકાજ ॥ રાં ॥

॥ ૧૪ ॥ પરદેશી માટે કુણુ આપ, પેટ ચોડીને ઉપાવે સંતાપ
॥ ૨૦ ॥ પરીગ્ન કહે ઇમ છત સુવિજ્ઞાસ, દાસ એ તેરમી
ત્રીજે ઉદ્દાસ ॥ ૨૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

યુદ્ધ મંડાણો ભેરથી, અન્યોન્યે અસમાન ॥
તે દેખી કાયર હરે, રાખે પ્રત્યયન ધ્યાન ॥ ૧ ॥
રાય સંતાનિક સૈન્યમે, સામંત સતિ સૌંદીર ॥
ધન્નાશાહના કટકમે, એક એક વડવીર ॥ ૨ ॥
ધનપુર કેસંબી વીચે, રણનો કરે મંડાણ ॥
સયસ લોક જોવા મિલ્યા, મુકી નીજ નિજ ઠાણ ॥ ૩ ॥

॥ ઠાણ ૧૪ મી. ॥

(૨૨ી દુખાની.)

શખલ હલ મખલ રણ રંગ વેગે વલ્યો, નૃપ સતાનિક
તણો માન ધરનો ॥ ગુહિર નીશાણુ મુખમાણુ રણતુર તિમ,
ધન ઘટા સધન આવાજ કરતો ॥ સંગ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ મજ
ઘણા મત્ત ઉન્મત્ત છુટા ચલે, શીશ સિંદુરથી કરી શોભા ॥
ભ્રમર ગુંબરવે પુર્ણ રોશે ભર્યા, દંત મુસલ કરીય દુર્ગ
ખોળ્યા ॥ સંગ ૨ ॥ દુઃખ દંબોજ કેકાણુ કારમીરના,

૨ નામી જવાનું.

પાણિપંથા ખુરાસાણિ કહીએ ॥ નૃપ સતાનિક તણા સૈ
 હીંસતા, ને સર્વે જાતિના તુરીય લહીએ ॥ સં ॥ ૩ ॥ ધ
 ધંટાવલી વૃપભ કહે વસી, અતિ ઘણા તુર રથમાંહે ગા
 રથ ઘણા એહવા સજ કરયા સમરમે, શાસ્ત્ર છત્રી
 અધિક રાજે ॥ સં ॥ ૪ ॥ શિર ધરી ટોપ કોપે કરી આ
 માલતા સમરમે અતિ ઉછાંહે ॥ વીર રસથી ચઢયા
 છોગા ધરયા, મુભઃ એહવા સદા સૈન્યમાંહે ॥ સં ॥
 નૃપ સતાનિક તણા લહિય આદેશ વર, ગ્રહીય શિવ
 સામંત શુરા ॥ યુદ્ધ કરવા ભણી આવીયા ઉમહી, જાણ
 જલધી કહોલ પુરા ॥ સં ॥ ૬ ॥ તામ ધનશેડનો
 પણિ સનમુખે, આલીયો દેઇ નિશાણુ ડંકા ॥ અશ્વરથ
 ગજ ધનઘટા ઘણુઘણે, જાણિએ રામ ચઢ્યો લેણુ
 ॥ સં ॥ ૭ ॥ નાલ ગોલા ઘણા રાજા બહુ તેહ ત
 સાંભલી શેપ પિણુ ફોભ પાવે ॥ તીર તરવાર ભાજા
 તેજથી, અંબરે 'તરણિ તે સમય થાવે ॥ સં ॥ ૮ ॥
 તવે શેડ એ યુદ્ધ કરતે થકે, રખે ઇલાં માહરો માન ગા
 સૈન્ય દલ પ્રબલ છે એ સતાનિક તણા, તામ મુરમણિ પ્ર
 નિદાસે ॥ સં ॥ ૯ ॥ નિરખતાં વેંત સૈન્યા વધી શે
 જાણીએ જલધિનો પુર આયો ॥ સૈન્ય રાખ તણા સ
 નાસી ગયો, યરા થયો શેડનો અતિ સવાયો ॥ સં ॥ ૧૦ ॥

નૃપતણા મુખટને નાસતા દેખીને, કામિની તવ કહે કાં લખવો
 ॥ શુર તણ તર હથિયારને નાંખિ ને, વણિક આગેં તુમે
 કેમ આવો ॥ સં ॥ ૧૧ ॥ મરણના ભય થકી ભાગિયા
 કાં મુધા, માતને તાત જાયા લખવી ॥ પંચમે બેસિ કિમ
 મુજ વલ્લ ધાલશે, એકવી કુણુદિ તુજ કેમ આવી
 ॥ સં ॥ ૧૨ ॥ નિમુણી નૃપ કોપિયો સેન્ય મુજ લોપિયો.
 આપયો દાવ એ આપ કેરો ॥ યુદ્ધ કીધા વીના મામ
 જોઈ મુધા, એ સેન્યાની મુજ અતી અધેરો ॥ સં ॥
 ॥ ૧૩ ॥ ઇમ કહી નૃપ અડયો કવચ તનુથી જડયો, શીર
 ધરયો મુગટ અતી તેજ કરતો ॥ મદી તરવાલ વીકરાલ
 નીજ ભુજબલે, પુનરપ સેન્યથી ધેર્ય ધરતો ॥ પં ॥ ૧૪ ॥
 આવીયો જામ નીજ ધામપર નરપતી, તામ ધનશેઠ પીણુ શુર
 થાવે ॥ આગમિ મરણ એક શરણ અરિદંતનો, ઝુઝવા કાજ
 તહાં શેઠ જાવે ॥ સં ॥ ૧૫ ॥ ચિંતવે તામ નૃપ સચિવ
 સવિ સામટા, એકદા એક મુસરો જમાઈ ॥ કરિય સંગ્રામ
 આરામ કો નવિ લહે, એક ધરમે કિસી એ કમાઈ ॥ સં ॥
 ॥ ૧૬ ॥ વારિયે તો ભદ્રુ થાય મુખ ઊજડું, લાજ રહે
 નૃપતણી અતિ વિલાસે ॥ દાલ એ યાદમી જાતિ કડખે કહી,
 વિબુધ જનવિજય ત્રીજે ઉલ્લાસે ॥ સં ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા. ॥

ઇમ ચિંતીને સાચવ સવિ, આળ્યા નૃપને પાસ ॥

કર જોડી આગલ રહી, એમ કરે અરદાસ ॥ ૧ ॥
 સ્વામીજી શો કોપ એ, જામાતાથી જોર ॥
 કરવો ધટશે કિણિપરે, નિજ મન આણો ઠોર ॥ ૨ ॥
 હારયાથી અપજ્જશ હુવે, છુટ્યા પણ જાંજલ ॥
 સ્વચ્છ થઈ જુઓ ચિત્તમેં, એ સવિતુમયા બાલ ॥ ૩ ॥
 એ બાલક થઈ છુટશે, પિણ તમે વડા નરિંદ ॥
 વાવી હાથે વૃક્ષને, કુણ છેદે મતિમંદ ॥ ૪ ॥
 એ ધન્ને નિજ બુદ્ધિથી, રાખા હુશે નિસ્સંક ॥
 તે અમે જઈને પુછિયે, તે માણસનો વંક ॥ ૫ ॥
 ઇમ કહી નૃપ સમજાવિને, તેડાવી તે નાર ॥
 કહો બાઈ તુમ કુલ પ્રમુખ, મુલ થકી અધિકાર ॥ ૬ ॥
 તવ તે લગાથી કરી, સાચુપાત વચ તામ ॥
 સ્વામીજી અમચો હુંનો, પ્રતિષ્ઠાનપુર ગામ ॥ ૭ ॥
 વ્યવહારી ધનસાર વર, શીલવતી ઘર નાર ॥
 પુત્ર ચાર તસ શોભતા, ધનદતાદિ ઉદાર ॥ ૮ ॥
 ઇત્યાદિક સઘલી કથા, નિરવિશેષ કહી જામ ॥
 નિમુણી મંત્રા ચમકીયા, એ ધન્નો અભિરામ ॥ ૯ ॥
 માત તાતને ઓલખી, યતન કરાવ્યાં ખાસ ॥
 વચ્ચાભરણ ગોરસ પ્રમુખ, દીધાં મન ઉદ્દાસ ॥ ૧૦ ॥
 આકર્ષી આવાસમેં, રાખી સી સુકુલીન ॥
 માત તાત-પ્રાંતાં મતે, કીધા નિજ આધીન ॥ ૧૧ ॥

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ. (૧૬૩)

કહો બાઈ તે ધન પ્રતે, કિમ ઓલખશે ઠીક ॥
શે કારણથી એહનો, નિશ્ચય હુશે નજીક ॥ ૧૨ ॥

॥ ઢાલ ૧૫ મી, ॥

(ગદ્યામેં કુલે સહિયાં હાથણી.--એ દેશી.)

સચિવ કહ્યા તે સાંભડી બોલડા, કાંઈક ધૈર્ય ધરી મન
માંહે ॥ અમચે દેવરિયે સહી તો કૌતુક કેલવ્યું ॥ એ આંકણી
॥ કહે ઈમ મંત્રીને મનરંગશું, નિમુણેને અમચી વાત ઉ-
ચ્છાંહ ॥ અના કરતલ લક્ષણ બત્રીશે ભક્તાં, વડી પગે
પદમ અછે મુવિચિત્ર ॥ અં ॥ તે સહિનાણુ થકી અમે
ઓલખું, દેવર અમચો પુણ્ય પવિત્ર ॥ અં ॥ ૨ ॥ તામ તે
મંત્રિ ત્રિણ્યે નારિને, તેણીને પહોત્યા ધનપતિ પાસ ॥ અના
કરીય જુહારને બેડા યત્નથી, અન્યોન્યે વિરચે વાત વિલાસ
॥ અના ॥ ૩ ॥ એ ત્રિણ્યે ભામિની ધનપતિ દેખીને, ઓલ-
ખ્યો નિશ્ચયથી આકાર ॥ અના કહે ધન દેવર કાં બોલો
નહી, અમચા તુમે જીવન પ્રાણાધાર ॥ અના ॥ ૪ ॥ તવ ધન્નો
બોલો કહો તુમે કોણુ હો, જાઈને સાધો સરોવર કામ ॥ અના
ધનાને નામે છે જગમેં ઘણા, સઘલાને ગણશે દેવર કામ ॥
અં ॥ ૫ ॥ તવ હસી બોલઈ કહે હેજશું, તુમે અમ દેવર
હો નિરધાર ॥ અના પણ વડી તુમચાં ચરણ પખાલશું,
પ્રત્યય ધરશું પદમ હિદાર ॥ અના ૬ ॥ ધન્નો કહે પરજીને

કરમું નહી, તો કિમ ધોવરાવીજો પાય ॥ અં ॥ અમે તો
 શ્રાવક ત્રતધારી સદા, શીયલ પાલુ' મન વચ કાય ॥ અં ॥
 જાતવ તેહ સચીવે હઠ કીધો ઘણો, શું તુગ ગુપ્ત કરો નિજ
 ભતિ ॥ અં ॥ ભણ્યો મેં કુલ વંશાદિક તુમ તણો, એ તુમ
 ભોભઈ સાક્ષાત ॥ અં ॥ ૮ ॥ તવ હસી કહે ધન્નો ભાભી
 તુમે, ખમજ્યો સવિ અમચો અપરાધ ॥ અં ॥ હું તુમે દેવર
 તુમ પરસાદથી, મુખ એ પામું છું નિરાખાધ ॥ અં ॥ ૯ ॥
 સ્નાન શ્રુશુપા કરવા કારણે, મુકયાં માતાજી પાસે તામ ॥ અં ॥
 હસી મહી કુટુંબ સવિ ભત્રો થયો, સહુકોને ઉપન્યો તવ
 આરામ ॥ અં ॥ ૧૦ ॥ વાત જણાવી સચીવે નૃપભણી એ
 સવિ ધનાનો પરિવાર ॥ અં ॥ એહથી અણુઘટતી વાત ન
 કે હુવે, એહનો તો ઉત્તમ છે આચાર ॥ અં ॥ ૧૧ ॥ રાજ
 મન રાજ થયો તે સાંભડી, ધન્નો પિણુ આવે તેણીવાર
 ॥ અં ॥ અર્ધ સિંદાસન બેસણુ આપિયો, ઉડીને કીધો રાય
 બુદાર ॥ અં ॥ ૧૨ ॥ પુછી મુખમશ્ત કરે ઇંક વીનતી, કહે
 તુમ માત પિતાદિક સર્વ ॥ અં ॥ હલવે હલવે કરિને મંદિર
 મેલીયા, ભોભઈશું એવટો શો તુમ ગર્વ ॥ અં ॥ ૧૩ ॥ તવ
 બોલે ધનપતિ નૃપ તુમે સાંભડો, એહને હુતો કાંઈક
 મન અદંકાર ॥ અં ॥ સ્ત્રીથી અકાર્ય સદા બદુ
 નીપજે, કલદનો મંદિર એ નિરધાર ॥ અં ॥ ૧૪ ॥
 યતઃ ॥ અનુષ્ટુપ્તમ્ ॥ સુવરો યોષ્ઠકૃત્યાનિ, કુરતે

મેરિતઃત્રિયા ॥ સ્નેહલં દધિ મધ્નાતિ, પશ્ય મંથાનકો ન
 ક્ષિ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—જુઓ કે, સારા વાંસમાં રહેલો એવો
 જે મંથાનક (રવૈયો) તે પણ સ્ત્રીની પેરણાએ કરીને સ્નેહ
 વાલા હથિને શું નથી વલોવી નાંખતો ? અપિતુ વલોવી
 નાંખે છે ! તેમ સારા વંશમાં ઉત્પન્ન થએલો એવો જે પુ-
 રૂષ, તે પણ સ્ત્રીની પ્રેરણાથી શું અકૃત્યો ન કરે ? અપિતુ
 હ્રેજ ! ॥૧॥ તેહ બાણી એટલો બેદ દેખાડિયો, જે બાણી
 ન ધરે મનમેં માન ॥અગા લાખે વેચાણી તો પિણુ મોજ-
 ડી, સ્ત્રીને છે તેહ તણો ઉપમાન ॥ અગ ॥ ૧૫ ॥ યતઃ ॥
 માનનિતો માનજ કરે, છત્યો કંત મુદાય ॥ જહ લાખીણી
 વાહિની, તો પદિરીજે પાય ॥રાા બધવ સ્નેહ તિહાં લગેં
 બાણીએ, છહાં લગેં કામિની વાત ન કાન ॥અગા કોણિ-
 ક રાયે દહલ વિહલશું, કીધો સંગ્રામ તે સ્ત્રી વચ માન
 ॥ અગ ॥ ૧૬ ॥ મુણી રાજ ધન્ના વચણ મુદામણાં, મન-
 માંદી દરખે અતિહી વિશાલ ॥અગા ત્રીજે ઉદ્ધારો પ્રેમ
 પ્રકાશની, ભાંખી છનવિજયે પન્નરમી દાલ ॥અગા ૧૭ા

॥ હોહા. ॥

નૃપ પહોત્યો નિજ મંદિરે, કરિ બહુલો સત્કાર ॥
 ધન્નો પિણુ આગ્યો ધરે, પરિવૃત અહુ પરિવાર ॥ ૧ ॥
 સહુ કો જન જયરવ વડે, ઠામ ઠામ મણી ચક્ર ॥

ધન ધન ધનાશાહને, રાખ્યો વયણ નિષદ્ધ ॥ ૨ ॥
 માત તાતને મોદથી, સોંપે સવિ ગૃહ સાર ॥
 કાંતા ને કોમલ પણે, સંતોષે મુખકાર ॥ ૩ ॥
 સન્માન્યા બાંધવ પ્રતે, દીધાં સહન વિશાલ ॥
 અસન વસન આભુપણે, મુખે કરે સંભાલ ॥ ૪ ॥
 પિણુ તે ત્રિણ્યે નિર્ગુણી, જીભ ન રાખે હામ ॥
 એક દિવસ તસ વચનિકા, નિમુણી ચિંતે આમ ॥ ૫ ॥
 મુજ રહેતાં એહને અમુખ, કારણ થાયે અત્ર ॥
 તેહ ભણી દયિતા સહિત, હં જાઉં અન્યત્ર ॥ ૬ ॥
 ઇમ ચીંતી તે ગ્રામને, વહેંચી દીધાં ભ્રાત ॥
 હય ગય પિણુ વહેંચી દીધા, એહ કરી અખિયાત ॥ ૭ ॥
 મંદિર માલ ભંડાર સવિ, દીયે તાતને તામ ॥
 રાજગૃહિ ભણી રંગશું, મન રાખે ગુણધામ ॥ ૮ ॥

॥ ઢાલ ૧૬ મી. ॥

(મહારે આંગણે હો રાજ, સેસા માફ વાવડી.—એ દશી)

હવે ધન્નો હો રાજ નૃપતિ પ્રતે ઇમ વીનવે જી, કરી
 ચિનય વિવેકથી સાર ॥ મુખો રાજજી ॥ અમ આશા હો
 રાજ વિસરામ તુમે અછો, ઘણી શી કરીએ મનુહાર ॥ મુખ
 ॥ અમ દીજો હો રાજ, કૃપા કરી શીખડી જી ॥ ૧ ॥ એ
 ઘણી ॥ મુજ તાતજ હો રાજ ભ્રાતા સહુ ઇહાં અછેજી,

તુમ ચરણે મુગુળ નિધાન ॥ મુ० ॥ એદની સ્વામી દો રાજ
ખબર ધણી રાખજે, ધણું શું કદીએ તુમ નિદાન ॥ મુ० ॥
॥ અ० ॥ ૨ ॥ નૃપ શ્રેણિક દો રાજ જોવે છે વાટડી જ,
વડી મતિદિન પ્રેમે છે પત્ર ॥ મુ० ॥ તેદની પળ
દો રાજ માયા છે અતિ ધણી જ, તિણે લતવું પડે છે તત્ર
॥ મુ० ॥ અ० ૩ ॥ શોક શાલિભદ્ર દો રાજ જોખદ્રનો મુત
અછે જ, વલિ કુમુખપાતાદી અનેક ॥ મુ० ॥ તે પિણ પ્રેમે
દો રાજ લિણે છે મનિદીને, નેડવે છે ધરીયે વિવેક ॥ મુ० ॥
॥ અ० ॥ ૪ ॥ તવ ભુપતી દો રાજ આખે ધનાશાદ મને જ,
શી વાત કદી તુમે એદવા ગુણવંતા જ ॥ અમે તુમ શું દો
રાજ કરી ખરી પ્રીતડી જ, પિણ તુમ મનમે નહી તેક ॥
॥ મુ० ॥ કીમ દીજે દો રાજ કૃપા કરી શીખડી જ ॥ એ
આંકળી ॥ પા ॥ ઇલાં બેડા દો રાજ લીલા મુખ બોખવો જ,
અમને છે તુમચો આધાર ॥ મુ० ॥ તુમ સરિખા દો રાજ
મિલે કિદાંથી સગા જ, સવિ મુવિદિત જન શિખુગાર
॥ મુ० ॥ કિં ॥ ૬ ॥ દવ ધન્નો દો રાજ ભુધવ પ્રતે ઇમ
ભણે જ, તુમ સાદિખ શું કદો એમ ॥ મુ० ॥ અમને લાણ-
ને દો રાજ સેવક કરી દુકડા જ, તુમચો કેમ વિસરે પ્રેમ
॥ મુ० ॥ અ० ॥ ૭ ॥ ધરાણીધવ દો રાજ ધન્નાને તવ દિયે
જ, અતિ મુંદર તરલ તુખાર ॥ મુ० ॥ ગજ ધોડા દો રાજ
મુખાસન રથ ભડા જ, વલિ મળિમાણિકમય દાર ॥ મુ० ॥

॥ કિં ॥ ૧૮ ॥ શીખ લેખન દો રાજ માદગા રાજગૃહી ભળિ
 જ, દગિતા દોય લેખ ગંગ ॥ ગું ॥ શુભ શુકને દો રાજ
 બહુત પરિવારથી જ મન પરતા અતિ ઉછરંગ ॥ મું ॥
 ॥ અં ॥ ૬ ॥ દીન કેને દો રાજ લક્ષ્મીપુર આવીઆ જ,
 તિહાં રાય જતારી મુવિશેષ ॥ ગું ॥ ખાગ ત્યાગે દો રાજ
 સખત સવિ નૃપચક્રી જ, અરી નાસી ગયા પરદેશ ॥ ગું ॥
 ભવિ મુળજે દો રાજ પ્રખત રૂત પુખ્તનો જાએ આંજી ॥
 ॥ ૧૦ ॥ તસ કાંતા દો રાજ ગુણાવલી ગુણનીલી જ સતિ
 સકલ માંદે શિરદાર ॥ ગું ॥ પુત્રિ રૂપદી દો રાજ કલા ગુણ
 વેલડી જ, નામ ગીત કલા તસ સાર ॥ ગું ॥ ભં ॥ ૧૧ ॥
 કલા ચોરાડ દો રાજ અંગે આવી વસી જ, વલી નામ તિસે
 પરિણામ ગું ॥ એક દિવસે દો રાજ સખીથી પરીવરી જ,
 કાંઈ પહોતી ઉદાન મુક્તમ ॥ ગું ॥ ભં ॥ ૧૨ ॥ સ્નાન
 કીધો દો રાજ પુષ્કરણીથી તિહાં જ, દેખે પુષ્પાદીક મનોહાર
 ॥ ગું ॥ લેખ વીણા દો રાજ ગાવે શુભ સ્વરચક્રી જ, ગ્રામ
 રાગમેં વિવિધ પ્રકાર ॥ ગું ॥ ભં ॥ ૧૩ ॥ સ્વર લીના
 દો રાજ કુરંગ આવ્યા વહી જ, વલિ નાગ પ્રમુખ બહુજવા
 ॥ ગું ॥ સ્વર રૂંદો દો રાજ અખુટ એ નિધી કહ્યો જ, વલી
 આણુંદ કરણ સદૈવ ॥ ગું ॥ ભં ॥ ૧૪ ॥ યતઃ માલિની-
 વૃત્તમ્ ॥ મુખિનિમુખ નિધાનો દુઃખિતાનાં વિનોદઃ, શ્રવણ
 હૃદયહારી મન્મથસ્યાચંદુતઃ ॥ અતિ ચતુર મુગલ્યો વલ્લભઃ

કામિનીનાં, જયતિ જમતિ નાહઃ પંચમખ્યોપવેદઃ ॥ ૧ ॥
ભાવાર્થઃ—મુખી પુરૂષને મુખનો નિધાન, દુઃખી પુરૂષોને વિ-
નોદ કારક, કાન તથા મનને દરણ કરનાર, કામદેવનો
અમદુત, ચતુર પુરૂષને સદેલાઈથી સમજાય તેવો, શ્રીઓને
વહલભ અને ચાર વેદ ઉપર જાણે પાંચમો ઉપવેદજ
હોય નહિ! એવો જે મુસ્વર, તે જગતને વિષે જયવતોવર્તો
॥૧॥ એક આવી દો રાજ મૂગી સ્વરથી તિહાં જ, લયલી
ન થઈ રહી તામ ॥ગુના તસ કંઠે દો રાજ ઠવેનિજ કંઠથી
નૃપ પુત્રી દાર ઉદામ ॥ ગુન ॥ લન ॥ ૧૫ ॥ કરી કીડા
દો રાજ આવી નિજ મંદિરે, તેહ ચીતકલા ગુણધામ ॥ ગુન
॥નિજ તાતને દો રાજ નમીને વીનવે જ, મુણે તાતજ
નિજ હિત કામ ॥ ગુન ॥ભના ॥૧॥ સ્વર નાદે દો રાજ
કુરંગી વશ કરી જ, કંઠથી લાવે દાર ॥ગુના આ ભવમે
દો રાજ જે મિત્રો એહવો, તે વરવો મે ભરતારા ॥ગુનાભના
૧૭॥ તેહ વાર્તા દો રાજ થઈ સવિ થાનકે જ, જમ જલમે
તેજ પ્રચાર ॥ગુના દાસ સોલમી દો રાજ ત્રીજ ઉદ્દાસ
ની જ, કહી જનવિજયે મુવિચાર ॥ગુનાભના ૧૮॥

" " "

તે વાર્તા ધન્ને
વેશ

પામ

કહે ધન્નો ભુનાથ મુણ; વનમેં મૃગનો મેલ ॥
 મુલસ અછે સ્વરવંતને, પિણ એક સાંભલ ખેલ ॥૨॥
 વનમેંથી સ્વરથી ખરી, લાલું નગર મજાર ॥
 તે મૃગને કહે તો વલી, આળું સભામેં સાર ॥ ૬ ॥
 તાલ કંસાલ મૃદંગ ધ્વનિ, તેહથી ન લહે બીક ॥
 ભય નવિ પામે કાયથી, રહે મુજ પાસ નચક ॥ ૪ ॥
 મુણિ નૃપતિ હરખીત થઇ, દિધો તસ આદેશ ॥
 તવ ધન્નો વીણા ગ્રહી, આવ્યો તે વન દેશ ॥ ૫ ॥
 વાઇ વીણા વેગથી, સ્વરથી ગીત મુગ્યાન ॥
 સપ્ત સ્વર ત્રિણ ગ્રામથી, ઓગણપચાસ તે તાન ॥ ૬ ॥
 રાગ આલાપે પટ વલી, રાગિણી વલિ છત્રીશ ॥
 મિશ્રિત પટ પટ તેહની, ઉપરાગિણી મુજગીશ ॥ ૭ ॥
 તે નાદે લીના તુરત, આવે મૃગના વૃંદ ॥
 વ્યાઘ્ર વ્યાલ સવિ વશ થયા, નિમુણી ગીત અમંદ ॥ ૮ ॥
 હારાલંકૃત તે મૃગી, આવો અતિ અભિરામ ॥
 ધોપવતીના સ્વર થકી, લય પામી તિણે દામ ॥ ૯ ॥
 ધન્નો વીણ વળવતો, તે મૃગી લેઇ સંગ ॥
 આહ્યો લક્ષ્મીપુર ભણી, કરતો કીડા રંગ ॥ ૧૦ ॥
 નગર મોંહી તે સંચર્યો, મૃગીયુત નૃપ હરખાર ॥
 પહોર્યો દેખી નૃપતિ, કૌતુક લહે અપાર ॥ ૧૧ ॥
 નગર લોક વિસ્મય લહે, દેખી મૃગિનો થક ॥

એ શુ દીસે દેવતા, નર રૂપે પરગટ ॥ ૧૨ ॥

॥ દાલ ૧૭ મી. ॥

(શબ્દો બેડી માલીએ. એ રસી.)

ગીતકલા ગુણ સાંભલી, મન દરખી હે અતિહી આણુંદ
કે ॥ પુર્ણ પ્રતિગા માદરી, એણું કીધી હે એ પુરણ ચંદ કે ॥
પુણ્ય સંયોગે સાજન મીત્રે ॥ ૧ ॥ એ અકળી ॥ અલગાં દસે
હે વલી કષ્ટ વિયોગ કે ॥ મનવંછિત સદ્ગાં દસે, વલી રૂડા હે
દિન પુરણ ભોગ કે ॥ પુ. ॥ ૨ ॥ રાજડમાલ્ય સેનાપતિ,
શેડાદિક દો સવિ કરે પરસંસ કે ॥ ધન ધન ગીતકલા સતી,
પતિ પાથો હે ઉત્તમ અવતંસ કે ॥ પુ. ॥ ૩ ॥ દાર લિયો
મૃગી કંઠથી, તવ કન્યા હે વરમાલ ઉદાર કે ॥ ધન્નાને કહે
ઠવે, સદ્ગ ભાંખે હે મુખ જય જયકાર કે ॥ પુ. ॥ ૪ ॥
લમ વેલા સાધી કરી, પરણાવી હે નૃપે કન્યા તેહ કે ॥ દીધા
બહુલો દાનજે, વલી દીધાં હે અતિ મુંદર ગેહ કે ॥ પુ. ॥
૫ ॥ નૃપ આમહે ધનગ્રાહ જી, રહે રંગે હે સ્ત્રી ત્રિણ્યે સાથ
કે ॥ વિલસે ભોગ ભલી પરે, નૃપ પુરે હેતસ બહુલી આથ કે
॥ પુ. ॥ ૬ ॥ અથ નૃપ મંત્રી મુગુપ્તની, પુત્રી રૂડી હે સર-
સ્વતી અભિધાન કે ॥ વિદ્યાગુણથી સરસ્વતી, કલા કોવિદ હે
વલી રૂપ નિધાન કે ॥ પુ. ॥ ૭ ॥ બુદ્ધિ પરીક્ષણ કારણે
ગુદાર્યા હે પ્રદેલિકા કહે એક કે ॥ એહનો અર્થ કહે જિહે, તે

(૧૭૪) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

મુળજી કે ॥ એકના પગના અર્થને, નવિ પામી તિણે નિ-
યતિ પ્રમાણ કે ॥ પુ૦ ॥ ૧૪ ॥ તવ મંત્રી હે પુત્રી પ્રતે,
કહે તાદરી હે થઈ પુણ પ્રતિજ કે ॥ વર વરે એમન દોસથી,
બુદ્ધિવંતો હે મુંઠર અનિ મુગ કે ॥ પુ૦ ॥ ૧૫ ॥ ચિત્ત દરખે
તે સરસ્વતી, નિજ તાતનું હે કરે વચન પ્રમાણ કે ॥ શુભ
દિવસે મંત્રી તહા, પરણાવે હે ને અવર જાણ કે ॥ પુ૦ ॥
॥ ૧૬ ॥ વિભવ દિયે બહુ ભાંતથી, મુખ વિલસે હે આરે સ્ત્રી
સંગ કે ત્રીજે ઉલ્લાસે શોભતી, હાલ સત્તરમી હે કહી જન
મન રંગ કે ॥ પુ૦ ॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

રાજા માને અતિવણું, દેખી બુદ્ધિ પ્રકાર ॥
મંત્રિ પિણ કાર્યાદિકે, પુછે વાત વિચાર ॥ ૧ ॥
બુદ્ધિવંત દેખી બહુજ, પુછે નવ નવ ભેદ ॥
ધન્નોશાહ ઉત્તર તુરત, આપે ધરી ઉમેદ ॥ ૨ ॥
આરે બુદ્ધિથી ચતુર, ચેતન લહે મુખ સાર ॥
તિમ આરે નારી થકી, મુખ વિલસે શ્રીકાર ॥ ૩ ॥

॥ હાલ ૧૮ મી ॥

(વીરે વખાણી રાણી ચેતણા જી.—એ દેશી.)

એ હવે તે લક્ષ્મીપુરે જી, પત્રામલ નામે ઉદાર ॥ કોઈ

ખત્રીશ સોત્રન તળો લ, અધિપતિ છે શાહુકારાદેખો દેખો
 બુદ્ધિબલ મોટકો લ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ છોટકો નહી
 લવલેશ ॥ મુખ દિયે જોદ આપક પડેલ, યશ કરે દેશ પરદેશ
 ॥ દેખો ॥ ૨ ॥ મુંદરી નામે તસ ગેદિની લ, પુત્ર શુભ
 લક્ષણા ચાર ॥ રામ ને કામ ગુણધામ છે લ, શ્યામ ચોથો
 મુખકાર ॥ દેખો ॥ અદ્ભુત રૂપથી આપતી લ, શોભતી
 લક્ષ્મી પ્રતિરૂપ ॥ લક્ષ્મી નામા તસ હોપરે લ, પુત્રી ઉપનિ-
 પદ સ્વરૂપ ॥ દેખો ॥ ૩ ॥ દાન યાત્રાદિ શુભ સ્થાનકેલ, ધન
 વ્યય કરે પત્રામલ ॥ તપ જપ દેવપુજ સદા લ, આચરે તેદ
 અવજ્ઞ ॥ દેખો ॥ ૪ ॥ અંત વય આવી તર ઉપન્યો લ,
 રાગ તે વિવિધ પ્રકાર ॥ મરણ જળી તવ આપણો લ, તેડ્યા
 તિડાં પુત્ર તે ચાર ॥ દેખો ॥ ૫ ॥ સાંભલો પુત્ર સપુત્ર છે,
 લ, માદરા જીવન પ્રાણ ॥ માનજે શીખ એક અમ તણી લ,
 તુમે છે અતિ ચતુર મુજાણ ॥ દેખો ॥ ૬ ॥ બાંધવ કોઈ
 કારણ થકી લ દેપ મત ધારજે ધીર ॥ બાંધવ સમ કોઈ છે
 નહી લ, પ્રેમનો પાત્ર સધીર ॥ દેખો ॥ ૭ ॥ કંચન કામિની
 મુલભ છે લ, મુલભ છે મંદિર ત્રાત ॥ મુલભ પુત્રાદિ સર્વિ
 પામવા લ, દુલભ છે માતનો જત ॥ દેખો ॥ ૮ ॥ યતઃ ॥
 કુરુઓ દોઝે લીખો, પિયુ તસ તાઢી છાંદ ॥ બાંધવ દોઝે
 એખોલણા, નોદિ પોતાની બાંદ ॥ ૧ ॥ ધનતણો, ધ્યાન નવિ
 ધારિયે લ, ધન સદા અનરથ મુક્તા અંગનો મેલ એ જાણવો

(૧૭૬) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

જી, ધનથકી સયણ પ્રતિકુલ ॥દેખોના ૧૦ ॥ સાતખેત્રે ધન
વાવર્યો જી, તે થયો આપણો સાર ॥ શેષ ધન પાપ કારણ,
સહી જી, જાણુને ચિત્ત મઝાર ॥ દેખો ॥ ૧૧ ॥ પિણુ એહ
સમય ધનવંતને જી, માન આપે સહુ લોક ॥ ધનથકી લાજ
જગમે રહિજી, ધન વીણુ માણસ ફેક ॥ દેખો ॥ ૧૨ ॥
ધન થકી ધર્મ સાધન હુવેજી, ધન થકી દાન દેવાય ॥
ધનથકી જીવરક્ષા હુવે જી ધનથકી મુજસ સવાય ॥ દેખો ॥
૧૩ ॥ નિર્ધન આદર નવિ લહે જી, નિર્ધન શવ સમ
હોય ॥ ધન વિણુ કોય ધિર નહિ, પ્રત્યય ન ધરે તસ
કોય ॥ દેખો ॥ ૧૪ ॥ તેહ ભણી ધન તુમે
રાખજો જી, પિણુ મત કરજો કલેશ ॥ કલેશથી દુઃખ લહેશો
ધણી જી, ધહ પરભવ અવિશેષ ॥ દેખો ॥ ૧૫ ॥ ચંતઃ ॥
અનુષ્ટુપ્વૃત્તમ્ ॥ પ્રતાપો ગૌરવ પુન્ન, શ્રીયશઃ મુખસંપદા
॥ કુલેતાવત્પ્રવર્ધતે, યાવન્નોપચતે કલિ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ-
પ્રતાપ, મહોદાધિ, પુન્ન, લક્ષ્મી, જશ અને મુખસંપદા; એ સર્વે
જ્યાં મુધી કુલને વિષે કલેશ ન ઉત્પન્ન થાય, ત્યાં મુધી વધે.
॥ ૨ ॥ કુટુંબમે કલેશ કરતે થકે જી, લાજ મર્યાદ સવિ જાયા
લધુતા લહિયે નિજ નાતિમાં જી, ચિતિત કાર્ય નવિ થાય
॥ દેખો ॥ ૧૬ ॥ બાંધવ કલેશ બહુ દુઃખ દીયે જી, ભરત
બાહુ બડી જેમા ॥ કોણિકે હક્ષ વિહલશું જી, ન ગણ્યો એણે
બાંધવ પ્રેમ ॥ દેખો ॥ ૧૭ ॥ પાંડવ કૌરવ યુક્તતાં જી, કુલ

ઠગ થયો સવિ તામ ॥ તે બણી બાંધવશું તુમે છ, રાખજે
સ્નેહ સુમકાસ ॥ દેખો ॥ ૧૮ ॥ બાંધવ સ્નેહથી તુમ પ્રતે છ,
કે ન ગંજો ધોજે કામ ॥ કંટક વાડના બલપકી છ, જુડે અ-
ગંજ હુએ ગામ ॥ દેખો ॥ ૧૯ ॥ નિધન બાંધવે પરિવ-
રયો છ, હુએ બલવંત સદૈવ ॥ તંતુયોગે પટ નિપન્યો છ,
બલ ખમે અધિક તથૈવ ॥ દેખો ॥ ૨૦ ॥ શીખ અમચી
અહે એ પવ્વી છ, કલક મત કરજે તુમે પુત્ર ॥ દાસ અદા
રમી છને કદી છ, રાખજે અમ ધરમુત્ર ॥ દેખો ॥ ૨૧ ॥

॥ દોહા ॥

ભેડા રહેજે ભાવશું, ચારે તુમે સુખાત્ર ॥
પ્રીતી ભક્તી પરે પાસજે, અન્યોન્ય શુચિ ગાત્ર ॥ ૧ ॥
અનુક્રમે પૌત્રાદીક વધે, ન રહેવાયે એકત્ર ॥
તો તુમે ચાજે જુજુઆ, દેપ ન ધરશે તત્ર ॥ ૨ ॥
તુમ ચારે નામે કરી, કલશ ચાર ધન પુર્ણ ॥
ચારે દિશિ ચાખ્યા અહે, મેં સમકાસે તુર્ણ ॥ ૩ ॥
તે લેજે તુમે ઓસખી, ધનથી સરિખા ચાર ॥
ખાજે પીજે ખરચજે, વસિ કરજે વ્યાપાર ॥ ૪ ॥
શીખ દેઇં ધમ પુત્રને, પચખે ચારે આદાર ॥
ચાર શરણુ શુભ ભાવથી, ધારે ચિત્ત મજાર ॥ ૫ ॥
ચોરાસી લખ જોનીને, ખમે ખમાવે આપ ॥

(૧૭૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

અણુસણ આરાધન કરી, છાંટે પાપનો વ્યાપ ॥ ૬ ॥
 નવપદ ધ્યાન સંભારને, પહોત્યો તે પરલોક ॥
 મેલકાર્ય કરી અનુક્રમે, પુત્રે છાંડ્યો શોક ॥ ૭ ॥

॥ઢાલ ૧૯ મી.॥

[કેસર ચરણો દો, કાક કમુઓ મદારા લાલ.—એ દરી.]

તેદવે બ્રાતા હો મુગુણ વિખ્યાતા મારા લાલ, હિતમ
 દાતા હો કુલના ત્રાતા મારાલાલ ॥ અનુક્રમે તેદને હો સંતતિ
 થાવે માં, બહુલપણાથી હો કલહ જગાવે માં ॥૧॥ તત્ર
 તે ચિંતે હો તાતની વાણી મા, કલહથી દુઃખીયા હો થાવે
 પ્રાણિ માં ॥ તે ભણી ભોજન હો જુજુઆં કીજે માં ॥
 નીજ નામાંકિત હો કલશ ચહીજે માં ॥૨॥ ચિત્તમે ચિતે
 હો તે સમકાલે ॥ માં, ભુમીથી ઠાઠી હો કુંભ નીલાલે માં ॥
 પ્રથમ કલશમેં હો લેખણ ખડીયો માં, વલિ વલિ મોટો
 હો કાગલ દહિયો માં ॥૩॥ બીજે કલશે હો દપદને માટી
 માં, તે પિણ દેખી હો રઘા ભેરાટી માં ॥ ત્રીજે કલશે હો
 હો હાડ તે દિસે માં, અશ્વાદિકનાં હો દેખી ખીસે માં ॥
 ॥ લઘુ ળંધવને હો કલશ સોદાવ માં, આડ સોનાની
 હો કોડીકમાવે માં ॥ તે તો રાજ હો થયો નિજં મનમેં
 માં, તાતે દિઠો હો ગુણ મુજ તનમેં માં. ॥ ૫ ॥ તામ તે
 હો ધનને દેખી માં, બોલે બડબડ હો લાજ ઉવેખી

માના કલશ ધરંતા હો તાત વરાંસો માં, કુટિલપણાથી હો
 પ્રીધો હાસો માં ॥ ૬ ॥ એ ધન સઘડો હો ફિરી વહેંચીજો
 માના એહની વાતો હો વિલંબ ન કીજો માના તાતનો પૈસો
 હો સહુને સરિખો માં, ॥ પુત્રમેં અધિકો હો કોય ન પરખ્યો
 માં ॥ ૭ ॥ તવ લધુ ખોસે હો તાતે મુજને માં, એ નિધિ
 આપી હો શું છે તુજને માના તુમચે ભાગે હો લેખણ પાટી
 માં, વલ્લિ અસ્થ્યાદિક હો ઉપલને માટી માં ॥ ૮ ॥ કલહ
 તે જાગ્યો હો ધનથી ઘરમેં માં, વાત તે ચાલી હો વધતી
 પુરમેં માં ॥ નાતિ જાતિથી હો સમજણ નાવે માં, તવ
 તે વદતા હો ભુપપેં જાવે માં ॥ ૯ ॥ નૃપતિ મુણીને હો
 ચિત્ત વિચારે માં, તાત તનુજને હો કિમ ઇમ ધારે માં,
 મંત્રિને તેડી હો મસલત કીધી માં, પિણ તે વાર્તા હો કાંઈ
 ન સીધી માં ॥ ૧૦ ॥ તેહવે ધનપતિ હો મુજરે આવે માં,
 આદર દેઈને હો નૃપતી ખોલાવે માના દાખે સઘડી હો વાત
 તે વીતી માં, ન્યાય કરંતાં હો અમ મતિ છીતી માના ॥ ૧૧ ॥
 તવ કહે ધન્નો હો ચિત્ત વિચારી માં, તાત ને એહનો હો
 હુશે અધિકારી માના સ્વામી એહનો હો ઇલાં કણે જોડે માં,
 તુમ દેખંતા હો કરીશ નિવડો માના ॥ ૧૨ ॥ મુણી નૃપ હરખ્યો
 હો તેહ ખોલાયા માં, અંધવ ચારે હો તંત્રણ આયા માં
 કહે તપ ધન્નો હો તુમને જાણી માં, તાતે દીધી
 કમ ૧૩ ॥ જેહને દીડો હો ના

દેવે લેવે હો સહુથી ઢાઢો માં ॥ તેહને દીધો હો લેકણો
 લેખો માં, વાંચી વહિમેં હો હૃદયમેં દેખો માં
 ॥ ૧૪ ॥ વ્યાપારીને હો મનમેં જાણી માં, ગૃહ ક્ષેત્રાદિક
 હો ભુમિ કમાણી માં ॥ ધાન્ય પ્રમુખ પિણ હો તેહને દીધો
 મા, મૃત્પાપાણે હો નિશ્ચય કીધો માં ॥ ૧૫ ॥ પશુ વ્યાપારી
 હો જાણ્યો જેહને માં, ગજ અશ્વાદિક હો દીધા તેહને માં
 ॥ વસી ગો ગોકુલ હો તે પિણ કહિયે માં, અસ્થી દેખી
 હો તે સદ્દહિયે માં ॥ ૧૬ ॥ લઘુ મુત જાણી હો તાત પ્રમાણી
 માં, મન દિત આણી હો સકલ કમાણી માં ॥ મંદ અ-
 વ્યાસી હો એ ન કમાસી માં, તે જાણી દીધો હો ધન મુવિ-
 લાસી માં ॥ ૧૭ ॥ એકેકાને હો ધન મુવિશેષે માં, અ-
 અઃ માને હો કોટી તે લેખે માં ॥ જો લેખો હો કરિને જો-
 હમેં માં, એહો અધિકો હો કાંઈ ન એહમેં માં ॥ ૧૮ ॥ ત-
 તે જોડા હો કરવા લેખો માં, દક્ષતર કાઢી હો સઘલો પેળ્યો
 માં ॥ વ્યાજને મેલે હો ધન સરવાલો માં, આઠ કોટીનો
 હો થયો હવાલો માં ॥ ૧૯ ॥ ઘર આપણને હો ક્ષેત્રને વારી
 માં, ધાન્યના કોડા હો વહેલને ગાડી માં, ॥ લેખો
 તેહનો હો કીધો જાણી માં, અઠ કોટી ધનની હો
 વહિયે જિખાણી ॥ માં ॥ ૨૦ ॥ એક શત હાથી હો અ-
 ચુત છે ઘોડો માં, એક શત ગોકુલ હો સખત સજેડા માં ॥
 ઉપ્પાદિક તિમજ દોમેલ તે કીધો માં, અઠ કોટી ધન હો તે

થયો સીધો માળાર૧૥ હરખ્યા તવ ચારે હો બંધવ મનમે
મા, ભુખ્યો ભોજન હો જીમલહે વનમે માળા નૃપને પ્રણમી
હો મંદિર જીવેમા, ધન્નાના ગુણ હો મનમે ધ્યાવે મા
૧૨૨૥ ગુણના રાગી હો સહુ કે જગમે મા, રૂઠા ગુણિને
હો ગ્રહિયે વગમે માળા ત્રીજે ઉલ્લાસે હો હાલ રસીલી મા,
એ ઓગણીશમી હો જીતને રંગીલી મા ॥ ૨૩ ॥

॥ દોહા. ॥

ચારે બાંધવ ચિંતવે, એહનો ગુણ અસમાન ॥
ઊરણ થઈએ કિણિ વિધે, એહ છે ભાગ્ય નિધાન ॥ ૧ ॥
લક્ષ્મી સમ લક્ષ્મી અછે, બહિન આપણે એક ॥
દીજે એહને ફિલ ધરી, એ આપણો વિવેક ॥ ૨ ॥
ચિંતીને ધનશાહને, શુભ વેલા શુભ યોગ ॥
પરણાવે બગિની પ્રતે, જાણી સદશ સંયોગ ॥ ૩ ॥
તેહશું વિવિધ સંસાર મુખ, ભોગવે ધરિ બહુ પ્રેમ ॥
પાચેથી લીનો રહે, પંચ મુમતિ મુનિ જેમ ॥ ૪ ॥

॥ હાલ ૨૦ મી ॥

(પ્રજામું ગિરજાનંદના.—એ દશી.)

એહવે તે લક્ષ્મીપુરે, કૃપિક તણા છે શેઠ ॥ ધનપાલાભિધ
નામથી, ધનની કરે નિત વેઠ ॥ ૧ ॥ ખાવે ન પીવે નવિ

ધનપાલ તે સહી જાણજે ઈમ, વાત ધન્ને મુખ કહી ॥ ૧૦ ॥
 ચાલ, તવ તે કપટી જે લાલ, વિદ્યા બલ થકી ॥ પેસી
 મુખથી જે લાલ, નીસર્યો છલ થકી ॥ ૧૧ ॥ તું છલથી
 નીસરતો ગ્રહો તસ, બાંધીયો બંધન કરી ॥ કહે કપટ એતો
 કેમ કીધો, વિદ્યા તાહરી છે ખરી ॥ તવ કહે યાચક મુખ
 મુજને, કહે ભોજન નાપતો ॥ પરભાને ભોજન આપશું મુજ
 ઉત્તર એહવો આપતો ॥ ૧૨ ॥ યતઃ અનુષ્ટુપ્તમ્ ॥ પ્રગેદ-
 સ્યે પ્રગેદાસ્યે, ભોજનં ભોસ્તવેત્યદં માસં પ્રતારિતો ડનેન, કૃપણે
 ન મહીપતે ॥ ૧૩ ॥ ભાવાર્થ—હે રાજન્! કાલ સવારે ભોજન
 આપીશ, કાલ સવારે ભોજન આપીશ, એમ કહી કહીએક
 મહિના સૂધી ધકકા ખવરાવી એ કૃપણે મને હજ્યો, તેથી મારે
 આવું કરવું પડ્યું. ॥ ૧૪ ॥ ચાલ—તવ મેં કાપે જે લાલ,
 સાધી ભેરવી ॥ તિણે મુજ દિધી જે લાલ, વિદ્યા અભિનવી
 ॥ ૧૫ ॥ તું અભિનવી વિદ્યા તામ સાધી, રૂપ કીધો એહનો ॥
 મેં દાન દીધો લાભ લીધો, કાજ સીધો દેહનો ॥ મુખી
 લોક સઘડો કહે સારો, કામ કીધો ઇહ ભવે ॥ સાબાશ તુજને
 ચો બાંધવ, મુખ લહીશ વસી પરભવે ॥ ૧૬ ॥ ચાલ—નિમ-
 ણી ધન્ને જે લાલ, બંધન હોડિયો, કહે નૃપ તેહને જે લાલ,
 કામ લો કીધો ॥ ૧૭ ॥ તું કિયો ભલો તેં કામ ભાઈ, ઈમ
 દુદી સનમાનીયો ॥ નમિ ભુપને ધન્ના પ્રતે તવ, પ્રયાણો
 તેણે કીધો ॥ ધનપાલ તવ સંતોષ પામ્યો, વામ્યો દુઃખ દિલથી

સવે ॥ ધર રૂઢિ સારી સખલી વધારીશ, જીવતો છું જે હવે
 ॥ ૧૬ ॥ ચાલ-પરિજન સાથે જે લાલ પરિવૃત આવિયો ॥
 સ્ત્રી મૃત સહુને જે લાલ, મનમેં ભાવિયો ॥ ૧૭ ॥ તું ભાવિ
 યો તે કહે સુણો સજનો, ધન્ને ઉપકૃતિ મુજિ કરી ॥ માહરી
 એ સયલ લીલા, એહથી મેં અનુસરી ॥ તે ભણી એહને
 દિગિં પુત્રી, રાયે પિણુ ભાંખ્યો અછે ॥ ૧૮ ॥ નવિ દીજ્યે તો
 બલ કરીને, રાય દેવરાવે પછે ॥ ૧૯ ॥ ચાલ-ધમ્યિતિ જે
 લાલ, ધન્નાને તદા ॥ દીધી કન્યા જે લાલ, ધરી મનમેં મુદા
 ॥ ૨૦ ॥ તું ધરી મનમાં હર્ષ અધિકે, પરણાવી ગુણમાલિકા ॥
 લક્ષણે રૂડી નહી કુડી, સાસતી કુલખાલિકા ॥ ઉચ્છાહ રૂડા
 તે સજેડા, હુઆ અધિકા હેજથી ॥ ૨૧ ॥ શામા મુરંગી દગકુરંગી
 શોભતી પિયુ તેજથી ॥ ૨૨ ॥ ચાલ-પુરવ પુણ્યે જે લાલ,
 ધન્નો મુખ વરે ॥ રાજ મંત્રી જે લાલ, હિત આધકો ધરે ॥
 ૨૩ ॥ તું હિત ધરે અધીકો સ્નેહ સાચો, કાચો નહી કોઈ
 વાતથી ॥ એક કનકને વડી મુરલીવાસે, તે લહે યશ જાતિથી
 ॥ તિમ પુદ્ધી પાઈ વડી જમાઈ, ગુણે ગૌરવતા લહે ॥ ત્રીજે
 ઉલ્લાસે વીરાને ઇક, દાસ તે જન ઇમ કહે ॥ ૨૪ ॥

॥ દોહા ॥

હવે ધન્નો મુખ ભોગવે, પટ કામીનિથી ખાંતી ॥
 ધરણેં દ્રાદીકને જીસી, પટ ઇદ્રાણી પાંતિ ॥ ૧ ॥

1. 1945년 8월 15일, 일본 제국이 패망한 후, 한반도는 미·소 두 강대국의 분할 점령 아래 놓이게 되었다. 이 시점에서 한반도의 운명은 미·소 두 강대국의 이해관계에 따라 결정될 수밖에 없었다. 2. 1948년 8월 15일, 남한은 대한민국으로, 북한은 조선민주주의인민공화국으로 각각 건국되었다. 3. 1950년 6월 25일, 북한은 남한을 침략하여 한국전쟁이 발발하였다. 4. 1953년 7월 27일, 휴전협정이 체결되어 전쟁은 일단락 지었으나, 한반도의 분단은 계속되었다. 5. 1971년 10월 25일, 유엔 총회에서 북한을 탈퇴시키고 남한을 유일한 대표국으로 인정하였다. 6. 1981년 12월 31일, 북한은 핵무기 보유를 선언하였다. 7. 1988년 9월, 서울 올림픽이 개최되어 한반도의 긴장 분위기를 일시적으로 완화시켰다. 8. 1990년대 초반, 냉전 체제가 붕괴되면서 한반도의 긴장 관계도 다소 완화되었다. 9. 1994년 10월, 남북 정상회담이 개최되어 양측은 핵무기 문제 등을 논의하였다. 10. 1997년 12월, 남북 정상회담이 개최되어 양측은 핵무기 문제 등을 논의하였다. 11. 1998년 8월, 북한은 핵무기 보유를 공식적으로 인정하였다. 12. 1999년 12월, 남북 정상회담이 개최되어 양측은 핵무기 문제 등을 논의하였다.

(૧૯૨) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

પાલે તે મુખકંઠ ॥ મુ० ॥ ૧૧ ॥ દેવાર્ચન કરે દીસધરી એ,
રાખે રૂપો ભાવ ॥ મુ० ॥ દેવ ન રાખે કોયથી એ, સહુથી
સરલ સ્વભાવ ॥ મુ० ॥ ૧૨ ॥ જાયત. ॥ આર્યાવૃતમ્. ॥ જન-
જન વિવેક; સત્ય શૌચ મુપાવદાનંચ ॥ મહીમાઠીગાર,
શૃંગારઃ શ્રાવકત્વચ ॥ ૧ ॥ ભાતાર્યઃ-જનપુજન, વિવેક,
સત્ય, પવીત્રાઈપણું, મુપાવને દાન આપવું અને મહીમા
એટલે પ્રતિષ્ઠા એજ જેને કીડાનું ધર છે, તેજ શ્રાવકપણો
શણમાર છે. ॥ ૧ ॥ દાન કલ્પદ્રુપ રાસનો એ, એ ત્રીજે
ઉદ્દાસ ॥ મુ० ॥ બાવીશે દાસે કરીએ, વિરચ્યો એ મુખકાગ
॥ મુ० ॥ ૧૮ ॥ શ્રી વિજય સિદ્ધમુરીશના એ, સકલ વિશુધ
શિરદાર ॥ મુ० ॥ ગજવિજયાભીધ ગુણ નિલો એ, આગમ
અર્થ ભંડાર ॥ મુ० ॥ ૧૯ ॥ તસ સેવક પંડીત ભક્ત એ
તાક્ષિકશાસ્ત્ર પ્રવીણ ॥ મુ० ॥ દિતવિજય ગુરુ ગુણ વરણ
એ, સમતા રસ લયલીન ॥ મુ० ॥ ૨૦ ॥ તાસ ચરણ પ્રસા-
દથી એ, એ કીધો અભ્યાસ ॥ મુ० ॥ જનવિજય કલ્પ યુગતીર્થ
એ, પુણ્યે લીલ વિલાસ ॥ ૨૧ ॥

ધતિ શ્રી ધન્નાશાલિચરિત્રેપાકૃતમખ્યેદાનકલ્પદ્રુમાખતૃયેતી
યશાખારૂપ ધન્નશાલસ કલાર્ય સીદ્ધી સાધનવ
ર્ણનોનામ તૃતીયોદ્દાસઃસમાપ્તમ્ ॥ અરુમી,
નોદ્દાસે દાસ ॥ ૨૨ ॥

॥ ઉદ્ધાસ ૪ થો. ॥

॥ દોહા ॥

શ્રી સંખેશ્વર સમરતે, લલિયે લખમી ભોગ ॥
કામિત સવિ આવી મિતે, સયત્ત સિદ્ધિ સંયોગ ॥ ૧ ॥
સારદ શ્રી ગુરૂ સંધને, પ્રેમે કરૂં પ્રણામ ॥
વચનામૃતની વાંછના, પુરો મુજ દિવ કામ ॥ ૨ ॥
ચોથા અતુરપણે કરી, રચું ઉદ્ધાસ રસાત્ત ॥
એક ચિત્ત થઈ સાંભરો, શ્રોતા સવિ ઉજ્જમાત્ત ॥ ૩ ॥
ધન્નોશાહ રાજગૃહે, રહે તે આણુંદ પુર ॥
હવે તે અભયકુમારનો, કહું સંબંધ સનુર ॥ ૪ ॥
વેશ્યા કપટ પ્રયોગથી, અંડપ્રયોતન પાસ ॥
રહે અભય નિર્ભય થકી, માસીને આવાસ ॥ ૫ ॥

॥ દોહા ૫ લી. ॥

(૩૨ી રસિયાની.)

અંડપ્રયોતન માત્રવ મહિપતી, રૂદ્ધિ સમૃદ્ધે રે પુર્ણ ॥
વિરાજે ॥ ખાગે ત્યાગે ભોગે આગતો દીસે દુનૈ રે કર્ણ ॥
દિવાજે ॥ મુણ્ણે સાજન, કોતુકની કથા ॥ ૧ ॥ એ

વારે ॥ મું ॥ ૧૦ ॥ પ્રત્યુષે ભુપતિને ભેટીને, ભાંખ્યાં કાર્ય
અશેષ ॥ તે પુરાં ॥ મોઢક દેખાડ્યામન મોડશું, અતિ મુંદર
મુવિશેષ ॥ સનુરાં ॥ મું ॥ ૧૧ ॥ સ્વામી મુજને મોઢક બ-
સતે, શુકન યયા અતિ દીન ॥ નિવારે ॥ તેદનો કારણ શો
હુશે તેકડો, બુદ્ધિ બલે મુપવીન ॥ વારે ॥ મું ॥ ૧૨ ॥ અંધ પ્રધોત તે
મોડક લેયને, ધુછ્યો અભયકુમાર ॥ સોચ્છાદો ॥ નિરખી અભય
કહે એદમે થયો, દગવિપ સર્પ પ્રચારાએ માદો ॥ મું ॥ ૧૩ ॥ તેદ
પરીક્ષા કરવા કારણે, મુકો વનમેં રે એદ ॥ તે લેધા ॥ આતપ
ચોગેરે નાગ પ્રગટ હુશે, દૃષ્ટ દદશે રે તેદ ॥ રાયેડો ॥ મું ॥ ૧૪ ॥
જમ દ્યો તિમ ' કરતે સદ્ધિ તીમ થયો, દરખ્યો અંધ પ્રધોત
॥ નિવારે ॥ કહે તું ' મોચન વિષુ ' વર જો રૂચે, માગ તૂં મનમેં
ઉંધોત ॥ ઇવારે ॥ મું ૧૫ ॥ અભય કહે વર એ ભંડાર
મેં, રાખો ' સંપ્રતિ કાલ ॥ રાજેસર ॥ દાલ એ પહિલી
ચોથા ઉદ્દાસની, કહી જનવિજયે રસાલ ॥ વાલેસર ॥
મું ॥ ૧૬ ॥

॥ દોહા ॥

હવે તે અંધ પ્રધોતની, કુમરી રૂપ નિધાન ॥

૧ વનમાં જઈ મોઢક ઉપર પાળી રેડશું એટલે ઘોડી

વારમાં સમુચિત નાગ પ્રગટ થયો. ૨ મુકયા વિના. ૩ વચન.

૪ દાસમાં.

વા ચિત્ત ધરશે ॥ સાં ॥ ૫ ॥ વીણ વજ્રડતો આવે જીતે,
 આણજે ગ્રહીને તેહ તીવારે ॥ સાં ॥ સાંભડી ચંડપ્રધોતન
 હરખ્યો, અભયકુમરને કોવિદ પરખ્યો ॥ સાં ॥ ૬ ॥ વિપદ
 પુરૂષને કાજ ભલાયો, જીમ કહ્યો તિમ ગજ રૂપ બનાયો ॥ સાં ॥
 વનમાંહી ફિરે કીડા કરતો, દેખી વનચર મન મુખ ધરતો
 ॥ સાં ॥ ૭ ॥ ઉદયનને ગજ વાત જણાવે, તે પણ ગ્રહીત્ર
 વનમાં આવે ॥ સાં ॥ વાઈ વીણ વિશેષ કરીને, તવ ગજ
 ચાલે કપટ ધરીને ॥ સાં ॥ ૮ ॥ એકલો ઉદયન વાંસે આવે,
 ગજરૂપથી ભટ નીસરી ધાવે ॥ સાં ॥ ગ્રહી ઉદયનને અ-
 વંતી આણ્યો, ચંડપ્રધોતે અભય વખાણ્યો ॥ સાં ॥ ૯ ॥
 તેડી ઉદયનને કહે રાય, મેં તુજને ગ્રહો કરિય ઉપાય ॥ સાં ॥
 માહરે વૈર વિરોધ ન તુજશું, દેપ મ ધારે મનથી મુજશું
 ॥ સાં ॥ ૧૦ ॥ માહરે તો તું પુત્રને તોલે, મૃગાવતિએ
 સોંપ્યો છે ખોલે ॥ સાં ॥ પિણ તું તેડાવ્યો નવિ આવ્યો,
 તવ મેં એહવો દાવ ઉપાયો ॥ સાં ॥ ૧૧ ॥ વાસવદત્તા છે
 મુજ ખેટી, સકલ કલા તે ગુણની પેટી ॥ સાં ॥ તેહને ખીત
 કલા દેખાવો, મુપરે ધોપવતી શીખાવો ॥ સાં ॥ ૧૨ ॥
 માસી તુમારી શિવાદેવી રાણી, રહેજે તિહાં નિર્ભય મુખ
 બાણી ॥ સાં ॥ ઇમ આલિંગન દેઈ ભાંખે, ઉદયનશું હિત
 નૃપ બહુ રાખે ॥ સાં ॥ છલ માંહી કહે ઉદયન

મુણ્જે, એક વચન મુજ સાચો ગણુજે ॥સાંં॥ કન્યા કાણી
 છે તે માટે, વદન વિલોકન કરતાં ન ખાટે ॥ સાંં ॥ ૧૪ ॥
 પરિચય અંતર રાખી ભણાવો, વીણા નાદ મુપરેં જણાવો
 ॥ સાંં ॥ બેટીને કહે પાડક કોઢી, તું ભણુજે મુખે અંખર
 ચોઢી ॥ સાંં ॥ ૧૫ ॥ જે તેહતું મુખ દેખીશ ખાઈ, તો
 તુજને રોગ વિલગશે ધાઈ ॥ સાંં ॥ ઇમ અન્યોન્યે શીખવે
 ભુપ, બંધાવે પરિચય ધરી ચુપ ॥ સાંં ॥ ૧૬ ॥ ઉદયન
 ઉદમથી શીખાવે, વીણા પ્રમુખ કલા વડદાવે ॥સાંં॥ બીજી
 દાસએ ચોથે ઉદહાસેં, કહે જનદાન કલ્પદ્રુમરાસે ॥સાંં॥ ૧૭ ॥

॥ દોહા ॥

વાસવદત્તા વિનયથી, પડન કરે નિતમેવ ॥
 શીખે વીણાની કલા, હાંસ ધરીને હેવ ॥ ૧ ॥
 એક દિવસ પહોંતે થકે, ચુકી વાર બે ચાર ॥
 તવ રોપ ઉદયન કહે, કાણી ફિરી સંભાલ ॥ ૨ ॥
 સાંભલિને મન ચિંતવે, કાણી મુજ કહે કેમ ॥
 ફિરી જવ કાણી તે કહે, તવ બોલી સા એમ ॥ ૩ ॥
 રે રે કુહી મુજ ભણી, કુડો ચાલ મ ભાંખ ॥
 હું છું નયન મુક્તોચના, કઠિન વચન મત દાખ ॥ ૪ ॥
 ઉદયન કહે તેં શા વતી, કુટ ભાંખ્યો મુજ ॥
 પિણુ એતો તાહરે પિતા, કપટ દેખાડ્યો ગુજ ॥ ૫ ॥

॥ હાલ ૩ ॥

(પીઠાસાંરી પાલ, આંબા દોઈ રાહિલા મારા લાલ-એ રશી.)

વાસવદત્તા વસ્ર કરે તવ વેગસો મારા લાલ, દીડો રૂપ
અનુપ કુમરનો અતિ ભક્તો ॥ મારા લાલ ॥ અન્યોન્યે યદ્
પ્રીતિ નયનથી નિરખતાં માં, જાણીએ દંપતિ દોય સદા
આગેં દતાં માં ॥ ૧ ॥ યત ॥ નયન પહારથ નયન રસ,
નયને નયન મિલત ॥ અણજાણ્યા શું પ્રીતડી, પહિડી નયન
કરંત ॥ ૨ ॥ આપણને અન્યોન્ય રખે અંતરે પડે માં, કરીયે શુભ
વિચાર રખે કોઈ મુખ ચહે માં ॥ વાસવદત્તા વેગે કરે તવ
કુમરને માં, માદરે તું ભરતાર વડું નહી અવરને માંનારા ॥
ચાર કલશ ધરી અંગ વરયાં ને દંપતી માં, ને જો શુભમય
કાલ ગમાવે શુભ મતી માં ॥ ગુપ્તપણે મુખ ભોગ સંયોગ
સેવે રહી માં, પુરવ પુણ્ય સંયોગ વંછિત આશા ફડી માં
॥ ૩ ॥ એદવે અનલગિરિ તોડી આજ્ઞાન મદે કરી માં, વિદ
રયા કરે વિનાશ દળે નરને તુરી માં ॥ સાગરમેં જિમ પોત
ભમે પવને ચડ્યો માં, નિમ છોડી નિજ હામ જઈ વનમેં
પડ્યો માં ॥ ૪ ॥ અંદમદાતન વાત વેગે જવ સાંભડી માં,
શુભો અનલગિરી આજ મદે કરે કુળ વડી માં ॥ માદરા
રાગ્યનો સાર જીવન મમ એ અહે માં, ગજ અથાદિ અનેક
સત્રે મળીથી પડે માં ॥ ૫ ॥ પુછે અમયને તામ પ્રવોત પા-

सव धरी भा०, इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 भा० ॥ अभाय इहे 'वभुन' ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 दत्ता संग धरी गुनभाइती भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 'नाग ने छात्रपते इहो भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 वही भा० ॥ 'अवध' ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 तीरे ताम नखा ने उभय भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 अशेष इहा इही भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 भा० ॥ नाहे भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 स्वर विह अनेतु भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 राग सुखी नरा इहो भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 महे मने भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 भा०, 'अवध' ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 भुंग वभाइती इहो भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 तन इने भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 भा०, 'अवध' ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 ॥ १० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 इही भा०, इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 अभाय इहे भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो
 इही श्री इहो भा० ॥ इहो होतु अवध उभाय कर्तु वरु कर्तु इहो

ઇહાં થાવો નથી, ખોટી હોંશ શી ત્યાંહિ ॥ તવ૦ ॥ ૧ ॥ એ
 આંકણી ॥ એટલા દિન આયાસે હો સુપ્રકાસે ધન આગમ
 નહી, ન રહ્યો મુગલો ગેહ ॥ બાંધવથી પિણુ પામ્યો હો ધન
 વામ્યો એહ વિલોકતાં, પુણ્ય વિના નર દેહ ॥ તવ૦ ॥ ૨ ॥
 ઇમ ચિંતિ મન ખતે હો નિઃશ્રંતે પોઠી વાડીયા, ધનથી
 ભરયા હુતા જેહ ॥ ધન્નાને સવિ સોંપે હો તહિ કોપે મન
 વચ કાયથી, વાત કહે સવિ તેહ ॥ તવ૦ ॥ ૩ ॥ એટલા દિન
 હઠ રાખ્યો હો નવિ ભાંખ્યો ગુણ કોઈ તાહરો, તે અમ્યો
 અપરાધ ॥ તું અમ સહુથા લહુરો હો ગુણ દોઢો દીકો હેન-
 થી, ગુણ નિધિ જલધી અગાધ ॥ તવ૦ ॥ ૪ ॥ અમ કુડ
 અંખર દીવો હો ચિરંજીવો તેજ પ્રતાપથી, અમે છું ખલુઆ
 સરૂપ ॥ તું અમ પ્રીતે પાલક હો દુઃખટાલક સકલ કુદ્દંબનો
 અમે તો દ્રુમક સરૂપ ॥ તવ૦ ॥ ૫ ॥ ઘણું ઘણું શું કહિયે
 હો નિરવહિયે અમને આજથી, જલણી બાંધવ પ્રેમ ॥ એ ધન
 જે તુમે દીધો હો નવિ લીધો જાએ અમ થકી, જિમ કાયરથી
 નેમ ॥ તવ૦ ॥ ૬ ॥ એહનો જે અધિષ્ઠાતા હો મહ માતા તે
 તાહરે વશે, અમ વશ કહો કિમ થાય ॥ જિમ નિજ હાથે
 પરણી હો વર તરણી છાંડી કંતને, અન્ય ગૃહે નવિ જાય ॥
 તવ૦ ॥ ૭ ॥ તવ ધન્ને સનમાની હો બાહુમાને બાંધવ રાખી-
 યા, આપ સભા કરી ત્યાંહિ ॥ માત પિતા ભોજનદા તેણ્યાં

પ્રતિ આદર કરી, મુકી સેવક ત્યાંદિ ॥ તવ ॥ ૮ ॥ યતઃ ॥
 મનુષ્યવૃક્ષમ્. ॥ માતા તીર્થ પિતા તીર્થ. તિર્થેય જ્યેષ્ઠ
 માંધવાઃ ॥ વાક્યે વાક્યે ગુરુસ્તિર્થઃ સર્વ તીર્થ જનાર્દનઃ ॥ ૧ ॥
 માવાર્થઃ—માતાપિતાઅને મહેટોભાઈ, એ સર્વે તીર્થ રૂપ છે, તે-
 મજ દરેક વચન બોલવામાં ગુરુતીર્થ છે અને પરમેશ્વર એ સર્વ
 તીર્થ છે ॥ ૧ ॥ મુંદર મંદિર આપ્યાં હો દુઃખ કાપ્યાં માત
 પિતાતણાં, ભાઈની કડી બીર ॥ ખાવે પીવે ખેત્રે હો અતિ
 ખેત્રે નવ નવ નેદથી, જિમ 'સદકારે' 'કીર ॥ તવ ॥ ૯ ॥
 પ્રદસમે નિત પ્રણમે હો ધણું વિનયે માતપિતા પ્રને, યુગતે
 જિનવર સેવ ॥ પાત્ર સંયોગે રંગે હો પ્રતિજ્ઞામે ભાવ ધરી
 ધણે, ધર્મ કરણની ટેવ ॥ તવ ॥ ૧૦ ॥ એદવે તિહાં કણે
 આઘ્યા હો મન ભાઘ્યા ચાવિદ સંધને, વિચરંતા ભુખીડ ॥
 ધર્મધોપ ધશે નામે હો પુણ્યકામે મુરતર સરિખા, સયસ ગુણે
 મુવિસિદ્ધ ॥ એદવે ॥ ૧૧ ॥ એ આંકણી ॥ વંદણને તિહાં
 ધ્યાયા હો મિત્તિ આયા ભવિયણ ભાવશું, ખેડા જોડ કામ ॥
 ધનસારે પિણ્જણી હો ગુરુ વાણી સાંભલવા પ્રને, ધરે ઉદમ
 દિત કામ ॥ એદવે ॥ ૧૨ ॥ ચારે પુત્ર સંધાને હો ભત્રી
 ભાંતે દયિતાને તિહાં, વહુઅર સઘસી સાથ ॥ આડંબરથી
 આવે હો ભલ ભાવે ગુરુ ચરણાંબુ જો, વદે જોડી હાથ ॥
 એદવે ॥ ૧૩ ॥ ચિર ચિત્ત સહુનો જાણી હો ગુણખાણી

શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ. (૨૧૫)

શાલિભદ્ર ભગિની ભણી, રાત્રી મુલદ્રા સાર ॥
 રો કરમે માટી વહી, દુઃખ સદ્યાં વિવિધ પ્રકાર ॥ ૫ ॥
 એક સદેહ તથો ઇદાં, જ્ઞાનતણે આધાર ॥
 વિવરીને કહો વેગધી, સપલ સંબંધ વિચાર ॥ ૫ ॥

॥ દાલ ૭ મી. ॥

(શાંતિ અજેસર દેસર અર્ચિત જગદ્ગી રે—એ રશી.)

કહે મુનિવર મુણે રોક પુરવ ભવ વારતા રે પુરવં પુ-
 રપદ્મણ મુણણ હદાં વાસે હતા રે હના તિણે નગરે એક
 નારી 'કાત્યાન દુર્ગાલી રે કાં કરે પર ધરનાં કાજ પીસણ
 ખંડલ વહી રે પીના ॥ ૧ ॥ દત્તનામે તસ પુત્ર મુપુત્ર વખાણીયો
 રે મું, તાત વિના જે જાત દુઃખી મહા જાણીયો રે દું ॥
 ચારે ગાયના વચ્છ ખેડા કરી ચોકમાં રે બે ॥ પેટ ભરાઈ
 માત્ર હુવે તે લોકમાં રે હું ॥ ૨ ॥ એક દિન પરવ વિશેષ
 અશેષથી દેખીયો રે અં, ઘર ઘર ખીરને ખાંડ ધૂતાદિક પે-
 ખીયો રે ધુના આવી તતક્ષણ ગેહ માતા પાલવ મેદ રે માં,
 એ મુજ પરિવસ ખીર ઇશું મુખથી કહે રે ઇં ॥ ૩ ॥ માત
 કહે ભરપુર ન કૃકસ સંપન્ને રે નં, તો તે ખીરને ખાંડ કહે
 કેમ નિપન્ને રે કં ॥ ૪ ॥ હડ નવિ છડે બાલ રડે તવ માવડી રે
 રં, હૈવે અવસ્થા એમ દીધિ કિમ

દીં, ॥ ૪ ॥

૧ વૃદ્ધ રાશી.

(૨૧૬)

શ્રી ધન્તા શાલિભદ્રનો રાસ.

યતઃઅનુષ્ટુબ્ધૃત્તમ્ ॥ બાળકો 'દુર્ગમ' ન 'શ્ચારો' 'વૈદો' 'વિ-
પ્રાશ્વ' 'પુત્રિકાઃ' ॥ અર્થી 'નૃપો' 'ડતિથી' 'વેશ્યા' 'ન વિ-
દુઃસદ્શાંદશાં ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ—બાલક, દુર્ગમ, ચોર, વૈદ,
બ્રાહ્મણ, પુત્રી, અર્થી, રાજા, અતિથિ (પ્રાહુણ) અને
વેશ્યા, એ સર્વે સરખી હાલતને સમજતા નથી. અર્થાત્ એ
સર્વે પોતાના દુઃખની પેઠે પારકા દુઃખને જાણતા નથી.
॥૨॥ માતા પુત્રને સાથ દેખી રોતી થકીરે દે, ચાર પાડો-
શણ તામ આવી કહે ઇમ બકીરે ચાળા તું રોવે શા માટે
રોવે કિમ દીકરો રે રો, દુઃખનિ જે હોય વાત તે અમ આ-
ગલ કરો રે તે ॥૫॥ તત્ર તિણે પુત્રની વાત સચી માંડી
કહી રે સળા સાંભળી કહે પરમાત્મ માંદે શું છે સહીરે માં
॥ ચાર પાડોશણ તત્ર સામગ્રી તતક્ષણે રે સાં, ચાણી આપી
તારા ધરી ઉલટ વણેરે ધં ॥૬॥ માતાયે તત્ર ખીર નીપાઈ
વેગથી રે નીં બેસાડી નીજ પુત્ર પિરસે અતિ વેગથી રે
પિં ॥ કોઇક કાર્ય વિશેષ માતા ઘરમેં ગઈ રે માં, પુણ્યો-
દયથી દાન તણી મતિ તસ થઈ રે તં ॥૭॥ એહવે તપસી
એક મુપરે સંભાલનો રે મું, ફિરતો આહારને કાજ ભમર
પરે માલતો રે ભં ॥ મારાખમણને પારણે બારણે આવીયો
રે બાં દેખીને તત્ર દત્ત તણે મન ભાવીયો રે તં ॥ ૮ ॥
યાજ બરી દત્તી ખીર સવે આપે મુદા રે સં, સાધુના વંદી
પાય બેડો સ્થાનક તદા રે બેં ॥ આવી દેખે માત તે યાત્રી

પાદનો રે તે, પિરસે સપત્તી ખીર ચિને રખે કાદનો રે ચિં
 ડા વચન છત્રેથી તાસ ઉદર રોગ ઊપન્યો રે ઉં મર-
 નુ સમય મધ્વરાત્રિ મુગ્યાને નિપન્શે રે મુળા તે થવિ દાન
 પ્રભાવ એ ધન્નો મુખ લહે રે એ, નુજ કુલનો શિખગાર
 સકલને નિરવહે રે સગારના ચારે દીપી યોગ શીરાન્ન તમે
 નહા રે કી, ચારે વતી પરસંશ ફરી તેદની મુદા રે કં ॥
 ધમ તે આડે નારી દીકા મુની વદારનો રે દી, ચિને ધન
 ધન એ, દિયે મુનીને છનો રે દિવા માધુ પ્રસંશા યોગે ઉ-
 ત્તમ કુલ ઉપતી રે ઉં, ને એ આડે નારી ધન્નાની રે ધના
 વેદ મુખડા દુઃખ લદી તે સાંભડો રે લં, સરસ કંઠે નીજ
 ચિત્ત તમે મન આમડો રે તં ॥૧૨ ॥ પુર્વ બચે ધમે રો-
 ધ વશે અર્ખીને કળા રે વં, વહે માટી રે દાસ પોને ધનમદ
 વળો રે પો ॥ ને કર્મ ધમે રીશ થકી માટી વદિ રે થં,
 દમનાં ખાંધે કર્મ રેતાં છુટે નદી રે રો ॥ ૧૩ ॥ ચતઃ ॥
 'જ્ઞતિ' 'જ્ઞામ' 'કૃત્તે' 'શ્યર્ગ', 'જ્ઞત' 'રૂપ' 'તપઃ' 'શ્રુતિ' ॥ ક-
 વન્ન-ટો મદાનપુરાં, દીના નીલગતે જનઃ ॥૨ ॥ બ્રાહ્મણઃ-
 જ્ઞતિ, જ્ઞામ કુલ, હકુરાધ, વત્ત, રૂપ, તપ અને વિદ્યા. એ
 આદનો મદ કરનારો માનુસ, એ આડલીખ્યાં પામે છે. ॥૨ ॥
 એ સંસારમેં છવમિથ્યાત્વ ગુણે કરીરેમિં, જન્મ જરાને
 મૃત્યુને લહે તે ફિરી ફિરી રે લના પામી સદગુરૂ યોગ દાનાદિક
 આચરે રે દાં, ધન્નાની પરે તેદ વંછિત લીલા રે વં ॥૧૪ ॥

(૨૨૬) શ્રી ધના શાલિભદ્રનો રાસ.

ભદ્રા બહુ ભેટણે લેઈ, અભયકુમરની સાથે ॥ આખી નૃપને
 નમીયે ધણિપરે, અરજ કરે બિહુ હાથ રે ભ૦ ॥ ૧૪ ॥
 ચંદ્ર સૂર્ય ઉગ્યો નવિ જાણે દિન રાત ॥ ગમનામમન વ્યાપા-
 રાદિક તિમ, નવિ જાણે મુજ જાત રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૫ ॥ બાક-
 પણાથી લાડકવાયો, નિશ્ચિંત સઘડી વાતે ॥ પુર્વ સ્નેહથી
 દેવ થઈને, સુખીયો કીધો તાને રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૬ ॥ તે માટે
 કરૂણા કરી સાહિબ, મંદિર આવો આજ ॥ શાલિકુમર તુમ
 ચરણે નમશે, અમથી વધારો લાજ રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૭ ॥ રાજ
 સાંભડી મનમેં હરખ્યો, ભદ્રા વચનથી તામ ॥ શાલિભદ્રને
 મિલત્રા તત્પર, ઉચ્છ્રક થયો ગુણધામ રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૮ ॥ નૃપ
 આદેશ લેઈને ભદ્રા, નિજ મંદિર તવ આવે ॥ ચોથે ઉદ્દારો
 દાસ એ હશમી, જન મન રંગે ગાવે રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા. ॥

આમમ જાણી નૃપતણે, ગોભદ્ર રોડનો જીવ ॥
 દેવ પુત્ર નેદે કરી, રચના કરે અતીવ ॥ ૧ ॥
 શાલિભદ્રના ઘર થકી, નૃપ મંદિર જગે ખાસ ॥
 મણિ માણિક મંડપ રચ્યા, ચિંતુ દિશી તોરણ તાસારા ॥
 મણિમય માતા જાણ્યાં, મુક્તાફલનાં કીયાં ॥
 અમરબુવન અવની તલે, દે રાક્ષિથી સિદ્ધ ॥ ૩ ॥
 ધરણી તલ બાંધ્યો ધરણ, સ્ફટિક રત્ન સુવિચિત્ર ॥

ક્ષીરસમુદ્ર પરે મુલગ, વિચ વિચ કમલ પવિત્ર ॥ ૪ ॥
આવાસે આભા અધિક, મુર્યપરે મુપકાસ ॥
પંચવર્ણ મણિ તેજથી, મુંઠર શોભે ખાસ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૧૧ મી. ॥

(લકાનો રાગ-એ દશી.)

હવે શ્રેણિક રાજ તિહારે, ભેરી મુદર્શના નામાવજાવે
મન રંગશું, જસ નામ થકી આરામ રે ॥ શ્રેણિક મહારાજ
॥ અતિ રૂપોરે, કરે અધિક દિવાજ ॥ ન્યાય ધર મીરે, ભુપતિ
અતિ ધરમી ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ અલખેલા તવ આવિયા
રે ॥ ક્રેણિક પ્રમુખ કુમાર ॥ નિજ નિજ પરીવારે કરી, પરિ-
વૃત એક શત ઉદાર રે ॥ શ્રે ॥ ૨ ॥ પંચ શત સચિવ સોદા-
મણારે, શેઠ સામંત અનેક ॥ ગણક ચિકિત્ષક સામટા,
પંડિત વક્ત્રી ધરતા ટેક રે ॥ શ્રે ॥ ૩ ॥ ચતુરંગી સેના સજ
રે, મુપરે કરીને સાર ॥ સેયનક ગયવર ઉપરે, નૃપ શ્રેણિક
થયો અસવાર રે ॥ શ્રે ॥ ૪ ॥ અભયકુમર આગે અલે રે,
કદમી પુરપ પ્રધાન ॥ સકલ કલાયે આગલો ચારે બુદ્ધિતણો
નિધાન રે ॥ શ્રે ॥ ૫ ॥ એહવે આડંબર થકી રે, આવે શાલિ
આગાર ॥ મંડપ તોરણ દેખિને, અચરીચ લહે સહુ પરિવારે
॥ શ્રે ॥ ૬ ॥ રાજગૃહી રલિયામણી રે, કિમ શણગારી એણ
॥ એતા દિન લગે એહવી, નવિ દીઠી હુતી નેણ રે ॥ શ્રે ॥ ૭ ॥

(૨૨૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

૭ ॥ ભદ્રા તવ ભુપતી પ્રતે રે, વધતી કહે વેણ ॥ રાગ
પધારો ઊપરે, જુઓ મંદીર અમરો સેણ રે ॥ શ્રે ॥ ૮ ॥
પ્રથમ ભુમી જોતે થકે રે, વીરમય મનમેં હોય ॥ મુકળો કે
સાચો અછે, ભ્રમ ન દલે ચીતથી ડોયરે, ॥ શ્રે ॥ ૯ ॥ તીમ
વસી બીજ ભુમિકા રે, નીરખી દરખીત થાય ॥ ભદ્રા કહે
ઊપર તુમે, પાઉં ધારોને મદારાજ રે ॥ શ્રે ॥ ૧૦ ॥ ત્રીજ
ભુમી જોતે થયો રે, રાજ વીજ્રમ ચીત ॥ શું દેવલોક આવીયો
કોઈ દેવ થકી ધરી પ્રીત રે ॥ શ્રે ॥ ૧૧ ॥ તવ ભદ્રા કહે ઈંદ્ર
રહે રે, અમર્યા દાસી દાસ ॥ સ્વામી પદારો ઊપરે, છંદ
શાલિકુમર આવાસ રે ॥ શ્રે ॥ ૧૨ ॥ ચોથી ભુમિના ચોકમાં
રે, આવે ભુવન જામ ॥ નગરે જલ સમ નીરખીયો રે, ડર
પામી ઊભો રહ્યો તામ રે ॥ શ્રે ॥ ૧૩ ॥ અમર્ય તતજા
મુઠીકા રે, નાંખી પ્રત્યય કાજ ॥ રાગ્ય પધારો રંગમે, મળી
ખીક અછે મદારાજ રે ॥ શ્રે ॥ ૧૪ ॥ રાજ કહે અમથી દરે
રે, આગે નો ન અવાય ॥ શાલિકુમરને અમકને, નેડી લાવોને
છંદે હાય રે ॥ શ્રે ॥ ૧૫ ॥ સંદાસન તીલાં માંડીયો રે, બેઠા
શ્રેણિક રાય ॥ તવ ભદ્રા ઉચ્છકથકી, શાલિકુમરને તેણુ જાણ
રે ॥ શ્રે ॥ ૧૬ ॥ જઈને કહે ઊડો નાનડા રે, મુપરે કસી વ્યવહાર
શ્રેણિક અમંજ આતીયા રે, ઈંદાં દરવા દવણુ વીચાર રે ॥
શ્રે ॥ ૧૭ ॥ પુર્વે કહિય ન સામક્યો રે, કાર્યતળો જવલેશ
॥ ને નિમુજિ ચીન ચિંતવે, એ શું કહે માત વિશેષ રે ॥

શ્રેં ॥ ૧૮ ॥ રે માતા ! તુમે શું કહું રે મેં નવી લાધ્યો
ભેદ ॥ ચોથે ઉદ્ધાસે ધગ્યારમી ઢાલ, જન કહે ધરી ઉમેદ રે
॥ શ્રેં ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

શું પુછો છો માતજ, વ્યવસાયાદિ વિચાર ॥
શ્રેણિક લેઇ સામ્રો, ભદ્રા મંજુપ મઝાર ॥ ૧ ॥
ભદ્રા કહે રે પુત્ર મુણ, નહિ કિરિયાણો એદ ॥
ત્રિભુવન માંહે અમૃત્ય છે, રૂપ કલા ગુણ ગેદ ॥ ૨ ॥
તવ તટ્ટી કહે માતજ એવડો શો આસોચ ॥
મુદ માઓ ધન દયને, રાણો પાનક ટોચ ॥ ૩ ॥
ભદ્રા કહે રે ભુત મા, વચન વિચારી બોલ ॥
દેશ મગધનો છે ધણી, દંદ્ર સમાન અતોલ ॥ ૪ ॥
હય ગય રથ પાયક તણે, કોય ન લાભે પાર ॥
આપણુ સરિખા એહને, વ્યાપારી લખ સાર ॥ ૫ ॥
આપણુ ઉપર એહનો, દિત છે તિહાં લગેં સર્વ ॥
આપણુને આધીન છે, છડો તે ભણી ગર્વ ॥ ૬ ॥
યતઃ ॥ સાસા^૧ માસા^૨ અગિનિ^૩ જલ^૪, ઠગ^૫ ઠાકુર^૬
સોનાર ॥ એતા ન હુએ આપણા, મંદુ^૭ વડુઅ^૮ વિલાડ^૯
॥ ૧૦ ॥ ભાવાર્થઃ—સાસો સાસ, પાસા, અગ્નિ, પાણી, ઠગ
રાજ, સોની, માંકડ, બડુઓ અને બિલાડી, એ સર્વે આપણા

(૨૩૦) શ્રી ધન્ના શાલિબદ્રનો રાસ.

ન લેાય. ॥ આવી પ્રણમો એહને, મનથી મુકી માન ॥
દુર્જલ ધન્ના રાજવી, એહથી વિનય નિદાન ॥ ૭ ॥

॥ ઢાલ ૧૨ મી ॥

(સરસાનિ માતા રે, દિવો મતિ નિરમલી. એ દશી.)

વરણ મુણી વિષ સરિખાં માતનાં, ચિંતે શાલિકુમાર ॥
મુજ ઉપર વલિ સ્વામી અછે, ધિગ ધિગ એ અવતાર ॥ શા
લિકુમર આલોચે ॥ ચતમે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ મેં નવિ
કીધોરે ધર્મ ॥ ધર્મ વિના પરવશ બ ધન હુવે, કરે તવ મા
રે કર્મ ॥ શાનાર ॥ જે પરવશ ને રે મુખ શો ભોગવે, પર
વશ દુઃખનો રે મુલ ॥ સ્વવશપણનાં રે મુખ જોતે થકે, પર
વશ મુખ અક તુલ્ય ॥ શાના ૩ ॥ ચતના અનુષ્ટુપ્તમ્ ॥ સર્વ
પરવશાં દુઃખ, સર્વ માતમવશાં મુખ ॥ એતદુક્ત સમાસેન,
લક્ષણું મુખ દુઃખયો ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થ:-પરવશપણે બધું દુઃખ
છે અને પોતાને વશ પણે બધું મુખ છે. દુઃકામાં જે કહ્યું, તે
મુખ દુઃખનું લક્ષણ છે ॥ ૧ ॥ એટલા દિન લગે સ્વામી
સેવક તણી, મેં નવિ જણી રે વાત ॥ આજ મુણાવ્યો રે મા
તાયે ઇહાં, એહ કટક અવદાત ॥ શાના ૪ ॥ તો હવે માતા
રે વચણ ન લોપણું, નવમો વસુધારે નાથ ॥ તેહ પછી કરશું

૧ રાજ કાનનાસૂના હોય છે, માટે તેમનો વિનય અવશ્ય
કરવો જોઈએ.

સવિ જ્યેને, સાધશું અવિચલ સાથ ॥ શાં ॥ ૫ ॥ ઈમ
 નિશ્ચય કરી શખ્યાથી તદા, પાઉંધરે ભુષીદ ॥ સાતમી ભુમિ-
 થી ઉતરવો પડ્યો, ને થયો અતિહી અનીક ॥ શાં ॥ ૬ ॥
 અનુક્રમે શ્રેણિકને આવી નમ્યો, વિનય થકી મુખકાર ॥ દેખી
 શ્રેણિક રૂપ કલા નીતો, અમર સદશ અનુકાર ॥ શાં ॥ ૭ ॥
 દર્પ ધરી ઉચ્છંગે આપણે, એસારયો તનકાલ આતપથી જિમ
 માખણ પરધણે, તિમ પ્રશ્નદ વિશાલ ॥ શાં ॥ ૮ ॥ દેખી
 માતા રે ભુપ મને ભણે, એ પીતલિયો રે દેવ ॥ પરા પરકર
 દરસ ન એ સાદસી રકે, શું જાણે એક સેવ ॥ શાં ॥ ૯ ॥
 શીખ ઘા એકને રે રાજ્ય મયા કરી, એક છે તુમચો રે
 ખાલ ॥ તુમચી કૃપાથી રે લીલા કરે, તુમે એકના પ્રતિપા-
 લ ॥ શાં ॥ ૧૦ ॥ મધુર વચનથી રે બોલાવી મુદા, દીધી
 શીખ તિવાર ॥ વિપધર કંસુકી છંડે તિણિ પંદે, છોડિ ચડ્યો
 મુવિચાર ॥ શાં ॥ ૧૧ ॥ બેડા જઈને રે નિજ વાતાયને,
 એએ ચિત્ત મઝાર ॥ પંચ વિપય મુખ વિપ સરિખાં થયો,
 ન ગમે વાત વિચાર ॥ શાં ॥ ૧૨ ॥ આલોચે મન અતિ
 ઉદવેગથી, દુઃખ ગર્ભિત વધરાગ ॥ એકવી કરણી રે આજથી
 આહરં, જિણે કરી લલુ ભવ તાગ ॥ શાં ॥ ૧૩ ॥ નાથ ન
 રાખું રે માથે આજથી રહી ગૃહવાસે રે રંગ ॥ નાથ કરું
 એક ત્રિભુવનનો ધણી, જોહનો સ્નેહ અભંગ ॥ શાં ॥ ૧૪ ॥
 જિમ યોગીશ્વર ધ્યાન ધરી રહે, તિમ રહે શાલિકુમાર ॥

(૨૩૨) શ્રી ધન્ના શાન્તિભદ્રનો રાસ.

ચોથે ઉલ્હાસેરે ઢાલ એ બારમી, જિન કહે વચન ઉદાર
॥ શાં ॥ ૧૫ ॥

॥ ઢોહા ॥

હવે ભદ્રા નૃપ આગણે, આવી કરે અરદાસ ॥
ભોજન અવધારી ભક્તો, પછે પહોચો આવાસ ॥ ૧ ॥
ભદ્રાનો મન રાખવા, રહ્યા તિહાં મન રંગ ॥
લક્ષપાક તૈલાદી તવ, ભદ્રા લાવે ચંગ ॥ ૨ ॥
મર્દનીયા મર્દન કરે, ઉઠવણે ધનસાર ॥
સ્નાન કરણુ આવે તુરત, સ્નાનતણે આગાર ॥ ૩ ॥
જલકીડા કરને થકે, પડી મુદ્રડી તત્ર ॥
જેવે પિણુ લાધે નત્રી, શ્રેણીક લહે તે ચીત્ર ॥ ૪ ॥
મુખ વિલખો કરી ચિંતવે, મહારા ધરનો સાર ॥
એહવી મુદ્રડી માહરે, અવર નહી ઇણીવાર ॥ ૫ ॥
નીચે આનન નિરખને, દેખે કુપક એક ॥
મણિ આભુપણથી ભરયો, ચિંતે તત્ર સુવિવેક ॥ ૬ ॥
પુછે દાસીને પ્રગટ, એહ કીશે એકત્ર ॥
તે કહે શાન્તિકુમારનાં, ' ભુક્તાભરણુ તે તત્ર ॥ ૭ ॥
નૃપ ચિંતે નવિ સાંભળ્યો, જે આભરણુ ઉચ્છિષ્ટ ॥
તે મેં નજરે નિરખીયો, અડો અડો પુણ્ય પ્રકૃષ્ટ ॥ ૮ ॥
એહવે ભદ્રા નૃપ તણી, અડવી અંગુલી દેખ ॥

તુરત કદાવે મુદ્રી, કલ કરીને સુવિશેષ ॥ ૬ ॥

॥ લાલ ૧૩ મી ॥

(૨૨ી મુકરની.)

ભદ્રા મુદ્રી અવરથી, ભરીને ધાત્ર મુચંગ દે ॥ સાદિખા ॥
મધ્યે નૃપ મુદ્રી ધરી, આગલ કરે ઉચ્છરંગ દે ॥ સાં ॥
દેખી નૃપમન ચિંતે ॥ ૧ ॥ એ આંકળી ॥ લુઓ લુઓ
પુણ્ય પ્રમાણ દે ॥ સાં ॥ એદની મુદ્રા આગલે, મુજ મુદ્રી
શે માન દે ॥ સાં ॥ દેખી ॥ ૨ ॥ દીઘી દેખી ઓલખી,
ને લેવ તતખેવ દે ॥ સાં ॥ લાડા કહે ભોજન ભણી, બેસો
સ્વામી હેવ દે ॥ સાં ॥ દે ॥ ૩ ॥ આસન બેસણ અતિ
ભલાં, સદુકેન મુખકાર દે ॥ સાં ॥ નૃપને મણિરમણે
જડયો, ભદ્રામુન મુખકાર દે ॥ સાં ॥ દે ॥ ૪ ॥ ધાત્ર
કચોલાં રચણનાં, કેઇ કંચનમય કાંત દે ॥ સાં ॥ ઝારી
મમુખ વિવિધ સવે, ઉચિત દિયે તિણિ પાંતિ દે ॥ સાં ॥
દે ॥ ૫ ॥ તતક્ષણ દેવ પ્રયોગથી, ભોજન વિવિધ પ્રકાર
દે ॥ સાં ॥ પટરસ સરસ સવાહથી, નીપન્યા તે મનુદાર દે
॥ સાં ॥ દે ॥ ૬ ॥ પક્કાન્નાદિક અતિ ભલા, છત્રીસ
ભાંતિનાં શાક દે ॥ સાં ॥ મેવા મીઠાઈ ઘણી, નવ નવ
ભાંતિના પાક દે ॥ સાં ॥ દે ॥ નંદન વનમાં નૃપ

... ૧ ભોજનીને કાઢી નાંખેલાં ધરણાં.

મને, કલ્પદ્રુપ ફલ ખાસ છે ॥ સાં ॥ પિરસે ભદ્રા પ્રેમશું,
 અતિ સુસ્વાદ્ય સુવાસ છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥ ૮ ॥ પિરસાળીયા
 પિરસે તિલાં, દેવ સગી મુરંગ છે ॥ સાં ॥ દેખી નૃપવિરમય
 લહે, ભોજન સ્વાદ્ય મુરંગ છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥ ૯ ॥ શાસિ
 અનોપમ ઓપતી, વિવિધ પ્રકારની દાલ છે ॥ સાં ॥ વૃત
 ગોરસની શોભતિ, જન્મેને હર્ષે વિશાન્ત છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥
 ॥ ૧૦ ॥ સૈન્ય સકલ સુપરે તિલાં, ભોજન કરે ભક્તી ભાંત
 છે ॥ સાં ॥ હમ બુલે પર સૈન્યથી, તિમ બુલે ધરી ખાંત
 છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥ ૧૧ ॥ અથ ભોજનવર્ણનમ્ ॥ સર્વેયા
 એકત્રીશા. ॥ મોતીચુર ચુંદર દર જલેથી ખાજેપ કર દોઢ
 દિયે દોઢે પર લાડુશું લરીજીએ, ઘેવરકો ઘેર કર
 પેંડાસેંતી પેટ ભર પતાસેકો પાસ ઘર લાપસીકું
 લીજીએ ॥ આંખા કુલાં કેરી શાખ રાઇતેકી તીખી દ્રાખ ખા-
 ટકું વડાઇ દેય પાયસાન્ન પીજીએ, કુરસેંતી દાલિ મેલિ ઘમ
 કેશું ઘૂત મેલિ શાકકી સરાયશું લરાઇ એસી કીજીએ ॥ ૧૨ ॥
 જીપર ગંગાજલ હીયા, વાસિત મુરભિ સુવાસ છે ॥ સાં ॥
 તાણુલાલિક તુરતમે, દેવે ભદ્રા તાસ છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥ ૧૨ ॥
 યથાયોગ્ય પહિરામણી, લેઇ નૃપ આવાસ છે ॥ સાં ॥ આંખા
 અતિ આણુંદશું, પહોતી સવિ મન આશ છે ॥ સાં ॥ દેવ ॥
 ॥ ૧૩ ॥ ગુણ્ય પ્રસંશા પરગડી, ભાંખે પ્રેમે ભુપ છે ॥ સાં ॥

ચાથે ઉલ્હાસેતેરમી, કહી જનવિજયે અનુપ હે ॥ સાં ॥
॥ દે૦ ॥ ૧૪ ॥

॥ દોહા ॥

એહવે ખત્રીશે મિલી, કામિની કરે વિચાર ॥
કંત કહો શે કારણે, નવિ જોલે ઇણિવાર ॥ ૧ ॥
આપણે તો નથી દુહવ્યા, નવિ લોપો કુલવટ ॥
રીશ ચદાવીને રહ્યા, આજ તો એહ નિપટ ॥ ૨ ॥
જોલાવીજે બહુ પરે, નેહ ધરીને નાહ ॥
પ્રેમ ધરીને પુછીએ, જે અમચો અપરાદ ॥ ૩ ॥
દયિતા ઇમ દીલમે ધરી, આવી પ્રીતમ પાસ ॥
વિવિધ વિનય વચને કરી, અધિક કરે અરદાસ ॥ ૪ ॥
પિણુ નવિ જોલે તેહથી, શાલિકુમર લવલેસ ॥
તવ તે સામુને કહે, વિનય રહી મુવિશેષ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ ૧૪ મી ॥

(ધારે માથે પચરંગી પાઘ સોવનરો ટાગલો માણે.—એ દેશી.)

મુણો બાઈજી અરદાસ અનોપમ અમતણી સામુ જ,
કરૂં વીનતિ જોદ બિછાય લલી લલી તુમ ભણી સામુજી. ॥
તુમ નંદન મુગુણુ નિધાન શોભાગી સેહરો સાં, એહ ઈંદ્ર
સરિસ અવતાર મુસાર તે દેહરો સાં ॥ ૧ ॥ કરતો કીડા

(૨૩૮) શ્રી મન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

પાલનથી જડી કુ, નેદને નીળ અનગુણ દેખી ખીલજે કૌંમ
ચડી કુ ॥૧૮૥ ॥ ગુણી માનનાં તપાળ નીશેષ ન રેવ બોલો
કરી કુ, યોગેન્દ્ર પરે મરી યોગાન બેડો મન દદ કરી કુ ॥
કહી આઠગી દાસ રમાસ એ ચોખા કિંદરાસની કુ, ઇમ જી-
નવીજયે મન રંગ કલ્પદ્રુમ રાસની કુ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

એદવે તે રાજગૃહે, ધર્મધામ મુનિરાજ ॥
સમવસરયા મુપરે તિલાં, 'પણ સય સાધુ સમાજ ॥૧॥
વનપાલક આપે તિલાં, 'વદ્ધાપનિકા વેગ ॥
શાલિકુમર તે સાંભણી, અધિક લહે સંવેગ ॥ ૨ ॥
જીમ રસવતી સવી નીપને, ધુત મીલે રસ દોય જેમ ॥
તીમ શાળીભદ્ર વૈરાગ્યમે, સાધુ સંયોગશુ પ્રેમ ॥ ૩ ॥
દેઇ તાસ વધામણી, હય રથ બેસી હેવ ॥
પરીવૃત બહુ પરીવારથી, ગુર વંદન તતખેવ ॥ ૪ ॥
પાંચે અભીગમ સાચવી, વટે સમતાનીપ ॥
દેશના અમૃતથી અધિક, નિમુણે મુગુર સમીપ ॥ ૫ ॥

॥ દાહ ૧૫ મી ॥

(હસ્તિનાગપુર વર બહુ...એ દેશી.)

માનવ ભવ અતિ દોહિલો, ભવ ભમતાં સયજ સંસારે

૧ પાંચથે.

૨ વધામણી.

॥ આર્યક્ષેત્ર ઉત્તમ કૃત્તે, પંચેન્દ્રિય પુર્ણ ઉદાર રે ॥ ૭૦-પં-
ચેન્દ્રિય પુર્ણ ઉદાર, મુખે ભવિ પ્રાણિયા સસનેદ રે ॥ સસનેદ
મુગુળ મુવિલાસ, કદે મન રંગશું મુનિ એદરે ॥ ૧ ॥ એ
આંકળી ॥ ધર્મ શ્રવણ અતિ દોદિલો, દોદિલો સદ્દેવો ચિત્ત
રે ॥ મુકમ વચાર મુખી કરી, દડ જે કરે તે વિપરીત રે ॥
૬૦ ॥ મું ॥ તા વચન વિરોધ કરે જિદે, જિન પ્રવચનના
જે ગુદ રે ॥ બદ્ધ સંસારી તે દુવે ભવ ભ્રમણ કરે મતિમુદ
રે ॥ ૭૦ ॥ મુના ૩ ॥ સાવધાચાર્ય તળી પરે, વલિ જિમ
જમાલી નિર્મયરે ॥ એકેક વચન ઉચ્છાપને, પામ્યા સંસાર-
નો પંથ રે ॥ ૫૦ મું ॥ ૪ ॥ સદ્દેહીને ધર્મ આદરે, તે
વિરલા ધણે જગ જીવ રે ॥ આદરી પિણ અવલું કરે, તે
દુઃખ લહે પ્રાણી સદેવ રે ॥ તેં ॥ મુના ૫ ॥ આદરવાં વ્રત
દોદિલાં, મુનિવરનાં પંચ પ્રમાણ રે ॥ ધૈર્ય ધરી જે આદરે,
તે પામે પદ નિરવાણ રે ॥ તેં ॥ મું ॥ ૬ ॥ જન્મ જરા
બય રહિત તે, સ્થાનક શિવમંદિર રૂપ રે ॥ કેવલજ્ઞાનમયી
સદા, તિલાં અનર અમર વર્ણપરે ॥ તિના મું ॥ ૭ ॥ કર્મ
વિટંબન છોડને, દુએ નાથ ત્રિગુણો તામરે ॥ ફિરી સંસારમે
આવવા, ન રહો તેદને કાંઈ દામ રે ॥ નળા મુના ૮ પંચ
મદાવ્રતનો દેવે, મુખે લેશયદી મુવિચાર રે ॥ જીવદયા જિ-
નધર્મનો દેહો મુક્ત સયલ સંસાર રે ॥ ૬૦ ॥ મું ॥ ૯ ॥
ત્રસ થાવર સવિ જીવની, રક્ષા કરવી તે નિત્ય રે ॥ મન વચ

કિશી કહે બાલક શાંતિકુમાર ॥ ૪ ॥

॥ હાલ ૧૬ મી. ॥

(નિદ્રા પેળા નુક ન્દી.-અ રી)

ભદ્રા કહે ભણી બાંતિશું, શીખ સાંભલ દો તું મુગુજ
મુગુજ કે ॥ આચારાંખન સમ સારી, તુજથી છે દો મુજ પરનો
મુજ કે ॥ ભળા ૧ ॥ એ આંકળી ॥ વય લધુ તારી વીચાર
તું, તુજ દયીતા દો તે પીળ સર્વી બાલ કે ॥ સંતાનાદિક પીળ
નહી, તે માટે દો જુઓ હૃદય નિદાસ કે ॥ ભળારાનીતિમે
પિણુ ઇમ સાંભલ્યો, વય પદિલીયે દો ત્રિવા અબ્યાસ કે ॥
બીજી વય મુખ વિજસવાં, ત્રીજી વય દો જત પ્રદાન આપાસ
કે ॥ ભળા ૩ ॥ યત ॥ અનુષ્ટુપ્પૃત્તમ્ ॥ પ્રથમે નાજિર્જતા
વિદ્યા, દ્વીતિયે નાજિર્જતં ધનં ॥ તૃતીયે નાજિર્જતો ધર્મ,
ચતુર્થે કિં કિરિધ્યસિ ॥ ૧ ॥ બાવાર્થ:-એ તેં પહેલી
વયમાં વિદ્યા સંપાદન ન કરી, બીજી વયમાં ધન સંપાદન
ન કર્યું અને ત્રીજી વયમાં ધર્મસાધન કર્યો; તો ચોથી
વયમાં તું શું કરીશ ? અર્થાત્ ધર્મસાધન કરવાનો અવ-
સર તો ત્રીજી વયમાં છે. તો તે નીતિ વચન ઉક્તધીને હાલ
કરવો કેમ તૈયાર થયો છું ? તે ભણિ ઘડપણમેં તુમે. શ્રાવક
જત હો ધરજ્યો થઇ ધીર કે ॥ નિરતિચારે પાલતાં, મુખ
લહીએ દો અતિ દિવ્ય શરીર કે ॥ ભળ ॥ ૪ ॥ બાલપણે

ત્રત તે ગ્રહે, જસ હોવે હો દુઃખ સખલ સંસાર કે ॥ ખાવાપીવા
પિણુ નહી, વસી ન હુવે હો કોઇનો આધાર કે ॥ ભ૦ ॥ ૫ ॥
યૌવનમેં જેહને નહી, કાંતાદિક હો તેલિયે વસી દીખકે ॥ માન
તજ મધુકર પરે, મધ્યાન હો ભમે લેવા ભીખ કે ॥ ભ૦ ॥
૬ ॥ તું તો મુખમેં ઊછર્યો, નવિ જાણે હો સેવકને સ્વામ
કે ॥ વંછિત સઘસો તાહ રે, પુરે દેવતા હો મુત સ્નેહ મુકામ
કે ॥ ભ૦ ॥ ૭ ॥ સંયમ લઇને શું તુમે, પુત્ર સાધસો હો મુજને
કહો અત્ર કે ॥ દેવભોગ તુમ પાસ છે, અધિકો કિશો હો મુખ
પામવો તત્ર કે ॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥ તવ કહે શાલિકુમર ઇશું,
સંયમથી હો લહિયે મુખવાસ કે ॥ માથે નાથ ન સંપજે વસી
કોઇની હો કરવી નહી આશ કે ॥ ભ૦ ॥ ૯ ॥ મુણી ભદ્રા
ચિત્ત ચિતવે, વાત ઊડી હો કહે કવણુ પ્રકાર કે ॥ તાતપરે
એ પિણુ સહી, છંડી જશે હો એ સવિ ધરખાર કે ॥ ભ૦
॥ ૧૦ ॥ કહે મુણુ પુત્ર તું ચિત્તથી; ત્રત દોહિલાં હો મુનિવરનાં
તંત કે ॥ મેણુ દાંત લોહમય ચણા, ચાવતાં હો અતિ તેહ
દુરંત કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૧ ॥ ગંગા સનમુખ ચાલવો, રતનાકર હો
તરવો નિજ ખાંહ કે ॥ વાયથી ભરવા કોયલા, જમ દુર્ભર હો
તિમ સંયમ ચાહ કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૨ ॥ પંચ મહાત્રત, પાલવાં,
વસી ટાલવા હો બેતાડીશ દોષ કે ॥ પંચાચારને ચલથી,
નિરદોષે હો કરવો તસ પોષ કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૩ ॥ ક્રોધ કપાય
ન રાખવા, નવિ ભાંખવા હો અસમંજસ બાલ કે ॥ શત્રુ મિત્ર

સમ ધારવા, વડીવારવા હો મહ આઠ અતોલ કે ॥ ભ૦ ॥
 ૧૪ ॥ સિંહપરે વ્રત આહરી, સિંહની પરે હો પાલે તે પ્રમાણ કે
 ॥ સંયમ લેઈ લડયડે, તસ જીવિત હો સયંમ અપ્રમાણ કે
 ॥ ભ૦ ॥ ૧૫ ॥ વ્રત પાલતાં દોહિલાં, નવિ સોહિલાં હો
 મુખીયાને નેઠ કો ॥ નૃપ ઉચ્છંગે બેસતે, તેં જાણી હો તે દૈવની
 વેઠ કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૬ ॥ તે ભણી યૌવન વય લગે, શ્રાવક વ્રત હો
 ધરો મુપરે ચિત્ત કે ॥ ચઢતે ચઢતે અનુક્રમે, પહોચી જો હો
 મહોલે જીમનિત્ય કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૭ ॥ માત વચન તે માનીયે, માતા
 તીરથ હો કહી શાસ્ત્રમે સાર કે ॥ સેવા કીજે શુભ મને, લહીયે
 સુખ હો સ્વર્ગાદિ ઉદાર કે ॥ ભ૦ ॥ ૧૮ ॥ યતઃ ॥ ઉપાધ્યાયે
 દશાચાર્યો, અચાર્યાણાં શાંતપિતા ॥ મહસ્તુ પિતુર્માતા, ગૌર-
 વેણા તિરિચ્યતે ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થઃ—દશ ઉપાધ્યાયે એક આચાર્ય
 સો આચાર્યે એક પિતા અને હજાર પિતાયે એક માતા; તે
 કારણ મોટે માતા સર્વથી મોટી છે ॥ ૨ ॥ માત વચણ મુખી
 ને તદા, મૌન કરિને હો રહો શાલિકુમાર કે ॥ દાસ એ
 ચોથા ઉલ્લાસની, કહી સોલમો હો જીનવિજયે વિચાર કે
 ॥ ભ૦ ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

શાલિકુમાર મન ચિંતવે, હૃદનો કામ ન હેવ ॥
 સમય ગ્રહીને સાધીયે, ચિંતિત નિજ સ્વમેવ ॥ ૧ ॥

ઇમ આત્રોથી ચિત્તમે, ચઢ્યો ચતુર ચોખાર ॥
 માતા મન દરખિત થઈ, તિમ બત્રીશે નાર ॥ ૨ ॥
 વિલસે કાંતાથી વિપય, પિણુ મનથી વરાગ
 હમ પંખી પંજર પડ્યો, ભેવે છુટણ લાગ ॥ ૩ ॥
 ચિત્તમે ચિતવતે થકે, ઉપની બુદ્ધિ અનુપ ॥
 પ્રમદા છંદ પ્રતિ દિવસ, એકેકી ધરિ ચુપ ॥ ૪ ॥
 હસવે હસવે વિપય મુખ, છંદણની ધરં દેવ ॥
 અનુક્રમે અનુમતિ લેયને, વરશું સંયમ દેવ ॥ ૫ ॥
 હમ હમ પરણીતી મુદા, તિમ તિમ તનું નિદાન ॥
 નિયતિ ધરી તે દિન થકી, છંદે ધરી મુજાન ॥ ૬ ॥
 પ્રથમ દિવસ મોભિણુ તણ, તિણે વત લાગ્યો દાવ ॥
 વાંક સકલ તે મેં કિયો, તે દાખ્યો પ્રસ્તાવ ॥ ૭ ॥
 દિન બીજે બીજ પ્રતે, છોડણ કીમ પ્રપંચ ॥
 તે પણ વિલખિત વદનથી, ચિને એ શો સંચ ॥ ૮ ॥
 ત્રીજે દિન ત્રીજ તિમજ, છંદી તરણી નમ ॥
 તવ સગલી ચિત્ત ચિંતવે, અહો શું એ કરે આમ ॥ ૯ ॥
 અનુક્રમથી એ છંદશે, અમને સદિ ભરતાર ॥
 ભાવીથી બસ કોયનો, ચાલે નહિ સિમાર ॥ ૧૦ ॥

॥ દાલ ૧૭ મી ॥

(દરિયાં મન લાગ્યો.—એ રસી.)

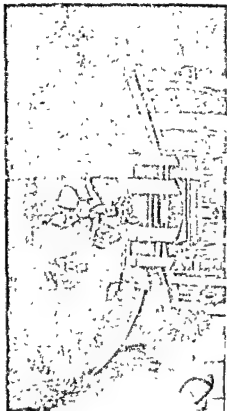
એકવે તે ધન્તા ગૃહે, સતીય મુભદ્રા વિખ્યાતરે ॥

- મુણ મોરા ॥ પતિને સ્નાન કરાવતે, ચિત્ત સાંભરિયો બ્રાત
 રે ॥ સ્નેહી મુણ મોરા ॥ એહવે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥
 હસે હસતી રૂદન કરે, નયનથી નીર પ્રવાહ રે ॥ સ્નેહાછાતી
 માંહે જાગીયો, વિરહ દાવાનસ દાહ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ રા ॥
 કૃષ્ણી દયિતા દુષ્ણી, દીન વદન વિચ્છાડે ॥ સ્નેહ ॥ પુછે ધન્નો
 ધણ પ્રને, કહે ચિંતા તુજ કાંય રે સ્નેહી મુણ કાંતા ॥ એ ॥
 ॥ ૩ ॥ આડે માહે અગ્રણી, માહરા ધરનો મંડ રે ॥ સ્નેહ ॥
 શાંતિકુમર સરિખો અછે, બાંધવ રૂદિ પ્રચંડ રે ॥ સ્નેહ ॥
 ॥ એ ॥ ૪ ॥ તવ ખોલી સા મુંદરી, કંત પ્રને કરજો ॥ રે ॥
 સ્નેહી મુણ સ્વામી ॥ ॥ તુમ પરસાદે માદરે, કહિય ન કોય
 છે ખોડ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૫ ॥ શાંતિકુમર બાંધવ અછે,
 અગ્ર અનિદિ વિખ્યાત રે ॥ સ્નેહ ॥ સ્નેદયકી પાસે રહે,
 દેવ સ્વરૂપી તાત રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૬ ॥ નૃપ મંદિર આ-
 વ્યા પછી, કોઈ થયો વિજ્ઞાન રે ॥ સ્નેહ ॥ મોનપણે ખેતી
 રહે, હમ યોગીસર ધ્યાન રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૭ ॥ ભોગનથી
 નૃપના નહી, યોગ પ્રદાણ મન દેવ રે ॥ સ્નેહ ॥ (દિન દિન
 એકેથી પ્રને, છંદે છે મુવિવેક રે ॥) ભોજન પાણીન વિરૂપે,
 ન રૂપે નૃપ્ય સખમેવ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૮ ॥ રમણી રૂદિ
 સવિ તજ, વિપયાદિક મુખ ભોગ રે ॥ સ્નેહ ॥ માસાનંતર
 ભેદવે, કોઈ મંયમ યોગ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૯ ॥ તે કુખ
 ચિત્તમે સાંભરે, સાહે માત્ર સમાન રે ॥ સ્નેહ ॥ માત્રના

જાયા પખે, પીયરમાં શો માન રે સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥ ૧૦ ॥ નિત
 નિત આભુપણુ નવાં, નવ નવાં વસ્ત્ર ઉદાર રે ॥ સ્ને૦ ॥ હેજ
 ધરી કુણુ આપશે, આવે શુભ તિથિ વાર રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ. ॥ ૧૧ ॥
 કુણુ કહેશે મુજ બહિનડી, સાયતમે સો વાર રે ॥ સ્ને૦ ॥ કે-
 હને બાંધ શું રાખડી, ઘણિ ઘણિ કરી મનુદાર રે
 ॥ સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥ ૧૨ ॥ હવે કિહાંથી અમે દેખશું, શુભ
 લક્ષણુ ભત્રીજ રે ॥ સ્ને૦ ॥ કેહને બોજન પિરસીને, લેખવશું
 ભાવખીજ રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥ ૧૩ ॥ સ્ત્રી પીયરને ઉપરે,
 સાસરે મુદથી થાય રે ॥ સ્ને૦ ॥ બાંધવ વિણુ પીયર કીશે,
 જોહવી વિમુકી ગાય રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥ ૧૪ ॥ એ દુઃખ
 મુજને ઇણુ ભવે, કહો કિમ વિસરે કંત રે ॥ સ્ને૦ ॥ તિણુ
 દુઃખથી મુજ નયણુથી, નીર ઝરે છે એકાંત રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥
 ૧૫ ॥ તવ ધન્નો કહે ગોરડી બાંધવ દુઃખ તે સાચ રે ॥ સ્નેહી
 મુણુ કાંતા ॥ પિણુ કાયર શિર સેહરો, તુજ અગ્રજ મુણુ
 વાચ રે ॥ સ્ને૦ ॥ ૧૬ ॥ જે ત્યાગી જગમે થયા, તે કિમ કરેય
 વિચાર રે ॥ સ્ને૦ ॥ જેહ વિચાર કરી રહ્યા, તે કાયર શિર-
 દાર રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ૦ ॥ ૧૭ ॥ દાઝ્યા ઉપર જોહવો, ખાર
 દિયે જિમ કોય રે ॥ સ્નેહી મુણુ સ્વામી ॥ બાંધવ દુઃખ ઉપર
 તિસો, કંત વચન તિમ હોય રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ ॥ ૧૮ ॥ તવ
 કહે પ્રીતમ સાંભણો, મુજ બાંધવની વાત રે ॥ સ્ને૦ ॥ યૌવન
 વય યુવતી ભણી, છંડે તે અખિયાંત રે ॥ સ્ને૦ ॥ એ

કવહી એકને મુકને, કરે વિરભાસણ વીશ રે ॥ કોઠિમમેધન
 પરિહરે, મુજ બાંધવ મુજગીશ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૨૦ ॥
 રતનજીત વર માલીયાં, જલિયાં મણિમય જ્યેષ્ઠ રે ॥ સ્નેહ
 એ અદિનાણે ધનતણે, લેખો કિણિ વિધિ દ્વાય રે ॥ સ્નેહ
 એ ॥ ૨૧ ॥ રાત દિવસ નવિ જાણતો, રવિ શશિ ઉદય
 વિચાર રે ॥ સ્નેહ ॥ તે દીક્ષા વ્રત પાલવા, રાખે મન ઇક તાર
 રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૨૨ ॥ વય ચોથીમેં વીસમ્યાં, હંપતિ જે
 તનુ ખીણ રે ॥ સ્નેહ ॥ તે પિણુ વ્રત લેવા ભણી, મન ન
 ધરે મતિ હીણ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૨૩ ॥ યતઃ અંગં ગ-
 લિતં પલિતં મુડં, દશ નવિહીનં જાતં તુડં વૃદ્ધોયાતિ ગૃહિ-
 ત્વા દંડં, તદપિ ન મુચ્યત્યાશા પિડં ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—અંગ
 ગલી ગયું, માથું પલિયાવાલું થયું, મુખ દાંત વિનાનું થયું
 અને વૃદ્ધ થયો છતો લોકડી લેઈ ડકડક કરીને ચાલે છે, તેમ
 છતાં પણ આશાપિડને મુકતો નથી. ॥ ૧ ॥ મુજ બાંધવ
 અવહેજતે, શું નાવે તમ લાજ રે ॥ સ્નેહ ॥ ગુણ લીજ તેહના
 સદા, જે કરે ઉત્તમ કાજ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૨૪ ॥ કહેવો
 જમમે સોદલો, પિણુ કરતાં જાંતલ રે ॥ સ્નેહ ॥ કાપર
 નરના બોલણ, થાયે આજ પંપાલ રે ॥ સ્નેહ ॥ એ ॥ ૨૫ ॥
 યતઃ કહેતા દીસે કોડ, કરતા દીસે કો નહિ ॥ એહજ મોટી
 ખોડ, એક લંપટ ખીજ લાલચી ॥ ૨ ॥ મુજ બાંધવ સમ

2014年11月

$$Z_{\alpha} = \frac{1}{N} \sum_i Z_{\alpha i}$$

4. 1. 1944 - 1. 1. 1945
1. 1. 1944 - 1. 1. 1945
1. 1. 1944 - 1. 1. 1945

•

પરે, અધીરશું શો પ્રતીબધ ॥ સ૦ ॥ ધ૦ ॥ ૯ ॥ યતઃ ॥
 શીખરીણી વૃત્તમ્. ॥ શ્રીથો વીધુહસો લા કતીપયદીનં યૌવન-
 મીઠં, મુખં દુઃખાઠાંતં વપુરનિયતં વ્યાધીવીધુરં ॥ ગૃહાવા-
 સઃ પાસઃ પ્રણયતીમુખં સ્થૈર્યવીમુખં, અસારઃ સંસારઃ સ્તદી-
 દનિયતં ભગૃત વનાઃ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—તદ્ભી વીજલીના
 ચમત્કાર જેવી ચંચલ છે, આલુવાની કેટલા દીવસ રહેવાની?
 મુખ છે તે દુઃખથી વ્યાપ્ત છે, નીકે આ શરીર વ્યાધીયસ્ત છે,
 મહસ્થાશ્રમ પાસ જેવો છે, શ્રીનું મુખ અસ્થીર છે અને
 આ સંસાર અસાર છે ! તે કારણુ માટે હે લોકો ! નીકે તમે
 ઇહાં ભગૃત થાઓ. ॥ ૧ ॥ ધનનો પીણુ મદ કારમો તે તો
 દીઠો પરતક્ષ ॥ સ૦ ॥ તેં છળે ભવે માટી વહી, જ્યે વીચારી
 દક્ષ ॥ સ૦ ॥ ધ૦ ॥ ૧૦ ॥ નર ભવ પામી ચેતીયે, તો
 સીજે સર્વ કાજ ॥ સ૦ ॥ તપ સંયમ સંયોગથી, લહીયે અવીચલ
 રાજ ॥ સ૦ ॥ ધ૦ ॥ ૧૧ ॥ વારચનં તીનીપન્થો, એસગપણુ સંયોગ
 ॥ સ૦ ॥ વિપચારસ વાહે થકે, ભોગવિયા બહુ ભોમ ॥ સ૦ ॥
 ॥ ધ૦ ॥ ૧૨ ॥ તૃપ્તો હવ થયો નહી, અવિરતિથી કોઈ
 કાલ ॥ સ૦ ॥ તેહભળી તું મુંદરી, મુપરે હૃદય નિહાલ ॥ સ૦ ॥
 ॥ ધ૦ ॥ ૧૩ ॥ વચન મુણી પિપુનાં તદા, કહે ને મુભદ્રા
 ભામ ॥ મી૦ ॥ તુમ સાથે માહરે સહી, કરવો ઉત્તમ કામ ॥
 મી૦ ॥ કહે કરજેડી કંતને ॥ ૧૪ ॥ એ આંકળી ॥ પંચની
 સાથે પાલવ ગ્રહો, તે કિમ મુકયો જાય ॥ મી૦ ॥ તે ભણી

(૨૫૨) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

સંયમ માહરે, લેવોં તુમચે સહાય ॥ મ્રીં ॥ કં ॥ ૧૫ ॥ તર
 યોડી સાતે સતી, અનોપમ કરી આસોચ ॥ મ્રીં ॥ સતી
 મુભદ્રાની પરે, અમચો પિણુ આસોચ ॥ મ્રીં ॥ કં ॥ ૧૬ ॥
 અવર ન કો આધાર છે, અમચે ઇણે સંસાર ॥ મ્રીં ॥ તુમ
 સાથે તેહ કારણે, લેધશું સંયમ ભાર ॥ મ્રીં ॥ કં ॥ ૧૭ ॥
 ધન્નો કહે સાચિ તુમે, પતિવ્રતા વ્રત પરિપાલ ॥ સં ॥ સં-
 ગતિથી સરવે થયાં, વ્રત લેવા ઉજમાલ ॥ સં ॥ કં ॥
 ॥ ૧૮ ॥ ત્યાગ કિયો તિણે તુરતમેં, પરિગ્રહનો નહી પાર
 ॥ સં ॥ ચોથે ઉલ્હાસે અઢારમી, જન કહે ધન્ય પરિ-
 વાર ॥ સં ॥ કં ॥ ૧૯ ॥

॥ દોહા ॥

અથ તે ધન્નાશાહને, રૂઢિતણો પરિમાણ ॥
 હય ગય રથ ગૃહ હટ્તિમ, પંચ પંચ શત માન ॥ ૧ ॥
 પાંચશે પ્રવહણ પરગડાં, પંચરશે વર ગ્રામ ॥
 વાણોતર એક સહસતિમ, ગોકુલ આઠ મુકામ ॥ ૨ ॥
 સપ્તભુમિ આવાસ અડ, આઠે પિયા ઉદાર ॥
 કોટિ એકેકી તેહને, કંચન કહ્યો મુખકાર ॥ ૩ ॥
 છપ્પકોટ નિધિમેં રહે, છપ્પન કોટ વ્યવસાય ॥
 છપ્પન કોટ વ્યાજે વધે, કર્પ સંખ્યા ઇમ થાય ॥ ૪ ॥
 લક્ષગમે કોડાર તીમ, ધાન્યતણા પરિપુર્ણ ॥

॥ ૭૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ ઢોહા ॥

શાલિ કહે રે માતાજી, સાચ કહી સવિ વાત ॥
 મરણ સમય આવે થકે, કુણ કરશે મુખશાત ॥ ૧ ॥
 વનમાહે જિમ મૃગપ્રતે, લીધે સિંહ ઉલાટ ॥
 તિમ જમ આવે જન પ્રતે, લેઈ ચાલે તતકાત ॥ ૨ ॥
 જરા આવશે વેગથી, તનુ ઉપજશે રોગ ॥
 પંચેન્દ્રિય ખત હારશે, તવ નહીં ધર્મ સંયોગ ॥ ૨ ॥
 યતઃ શાદુર્લભિઠીપ્રીતવૃત્તમ્. ॥ યાવત્ સ્વસ્થ મિદ્દં શરીરમરૂ-
 જં યાવજ્જરા દુરતો, યાવચ્ચેન્દ્રિય શક્તિરપ્રતિદતા યાવચ્ચિ-
 રોવાયુપાઃ ॥ આત્મચ્ચેયસિ તાવદેવહિજનૈઃ કર્તવ્યધર્મેધિમઃ, સં-
 દિષ્તે ભુવને દિ કુપખનનં પ્રત્યુદયમઃ કીદશા ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-
 જ્યાંસુધી, આશરીર સ્વસ્થ અને રોગ વિનાનું છે, વૃદ્ધાવસ્થા
 વેગથી છે, ઇન્દ્રિયોની શક્તિ કાયમ છે અને આયુષ્ય લાંબુ છે;
 ત્યાંસુધી માણસોએ પોતાના આત્મ કલ્યાણને અર્થે ધર્મેધિમ
 કરવો જોઈએ; પરંતુ ધર લાગ્યા પછીકુવો ખોદવાનો ઉદ્ધમ
 કરવો, એ કેવો? નકામો ! ॥ ૧ ॥ તે જાણી અનુમતિ દો
 હવે, જિમ સંભાલુ આપ વીર વચન દીક્ષમેં ધરી, અભુવાલુ
 માં આપ ॥ ૧ ॥ એવે બનીશે મિત્રી, કામિનિ કરે વિચાર ॥
 કંતે હઠ માંડશે અંછે, લેવા સંયમ ભાર ॥ ૫ ॥ સામુજ્ય સુ-

ગોરડી, શે દોષે તું છડે રે ॥ મુકુટીળીને રે ખીજવવા ભાખી,
 એવોડો શો દડ મટે રે ॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥ એ કઠાર ભંડાર ધને
 ભરયા, તેદને કહો શું કીજે રે ॥ તેદ થકી અમે વિવિધે વી-
 નવું, પિણ તું નિત્ર નવિ બીજે રે ॥ ભ૦ ॥ ૯ ॥ તુમ વિરહે
 એક ક્ષણ તે મુજ પ્રને, વરસ સમાણી થાશે રે ॥ તો કહે કુમાર
 મુજને તુજ વિના, જનમ સયત્ર કિમ જશે રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૦ ॥
 તાહરે તાતે જે દીક્ષા ગ્રહી, તે તુજને ગૃહે થાપી રે ॥ તું કેહને
 સોંપી દીક્ષા ગ્રહે, તે કહે મુજ મતિ આપી રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૧ ॥ માતા
 છોડી રે સંયમ આદરે, નિજ મુખ સાધન હેને રે ॥ પિણ માતા
 તીરથ મોટા કહો જિન શિવમત સકેતે રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૨ ॥ યતઃ ॥
 અનુષ્ટુપ્જુતમ્, ॥ પ્રસ્તરઃ પ્રતિમામુદ્વૃથા ધર્માર્થમર્થસીધ-
 મૈર્ણકાર્યં યદીચેત, ત્રીસંધ્યં જનમ્યો નમઃ ॥ ૨ ॥ ભાવાર્થ-હે
 મુખ ! તું ધર્મને માટે પાપાણની પ્રતિમાને ફેગટ પુજે છે ! જે
 તહારે ધર્મવડે કાર્ય હોય, તો ત્રણ સંધ્યાને (સવારે, બપોરે
 અને સાંજે) પોતાની માતાને નમસ્કાર કર. ॥ ૨ ॥ બાલપણે
 જે રે તુજને સાંભરે, જ્ઞાન થકી એણી વેલા રે ॥ તો મુજને તું
 છોડણ વારતા, ન કરે મુખથી સ્હેલા રે ॥ ભ૦ ॥ ૧૩ ॥ તુજ
 વિરહે ઘર પિંજર પંખીયા, પ્રાણ પ્રાહુણ થાશે રે ॥ એ ધન
 પ્રમુખ સવે સ્વામી વિના, રાજ ભુવનમાં જશે રે ॥ ભ૦ ॥
 ૧૪ ॥ ગોદ બિછાઈ રે તુજને વીનવું, જનની મુકી મેં જયોરે
 ॥ વીશમી ઢાલ રે જિન-કહે નેહથી, કહો શું ન કહે માયોરે

લોપી નહી રે લો) સાં મુપકે પાલો સ્નેહ કે નીરવાહી સહી
 રે લો ॥ સાં પુરિસાની રીતિ કે રાખો દેજથી રે લો, સાં
 અંગીકૃત નિરધાર ન મુકે ખીજથી રે લો ॥ માં ॥ ૪ ॥
 સાં જુઓ ધધર અર્ધાગ ઉમાદેવી ધરી રે લો, સાં કાણુ
 એક માત્ર વિચાલ ન મુકે તે પરી રે લો ॥ સાં મસ્તકમેં
 તિમ ગંગ ધરે બહુ ચલથી રે લો, સાં અંગીકૃતને કાજ ન
 મુકે પ્રયલથી રે લો ॥ મનાપા યતઃ ॥ વસંતતિલકાવૃત્તમા
 અધાપિનોશતિહરઃ કલિકાલકુટં, કુર્મોખિભર્ત્તિધરણિં કીલ
 પૃષ્ઠકેન ॥ અંબોનિધિસ્સહતિ દુસ્સહ વાઙવાણિં અંગીકૃતં
 મુકૃતિનઃ પરિપાલયંતિ ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ-શિવ દંતુ મુખી
 કાલકુટ ઝેરને વાડી રેતો નથી, કાચળો (કચ્છપાવતારમાં)
 જે છે, તે પૃથ્વીને પોતાની પીડે ધરી રાખે છે અને સમુદ્ર
 દુસ્સહ એવી વડવાનલ અગ્નિને સહન કરે છે । માટે ભક્ત
 પંડિત પુરુષો, અંગીકાર કરેલાને ત્યાગ કરતા નથી. ॥૧॥
 સાં આશ્રિત માટે સર્પ કંઠે ભુપણ કીચો રે લો, સાં કાલકુટ
 વિપ દુષ્ટ ગ્રહી ભક્ષણ ક્રિયો રે લો ॥ સાં લક્ષ્મીને જુઓ
 કૃષ્ણ ઉછંગે જલવે રે લો, સાં મેરલી મધુરે નાહ મુસાદે
 આલવેરે લો ॥૬॥ સાં માંકહો પિયુષ તુમે દુષ્ટ થયા છો શા
 ભણી રે લો, સાં અમયા મનમેં હોંશ હતી વલ્લભ થણી રે
 લો ॥ સાં કોઈક દાખો દોપ મુધાપ ઠરી મુખે રે લો, સાં કે
 કોઈ દેઈ આધાર પછે જાળ્યો મુખે રે લો ॥ માં ॥ ૭ ॥

સાં હૈવપ્રયોગે એમ જો મતિ તુમથી ફરી રે લો, સાં નવી
 દીધી વક્ત્રી તેમજ કેહને દીકરી રે લો ॥ સાં પુત્રતણી તો
 હોંશ પુરી કિહાંથી પડે રે લો, સાં હૈવ સંગાથે જોર કિસીપરે
 નિવડે રે લો ॥ મા ॥ ૮ ॥ સાં તે ભણી બાલ બે ચાર હુવે
 અમચે યદા રે લો, સાં તે આધાર ઉદાર હોશે અમને તદા
 રે લો ॥ સાં પછે મુખે લેજો દીખ કહું છું આજથી રે લો,
 સાં યદવા તદવા બોલ ન બોલું લાજથી રે લો ॥ મા ॥ ૯ ॥
 સાં વય અચથી લઘુદેખિ દયા નથી આવતી રે લો, સાં
 જો જનધરમમેં સાર કહી છે તે વતી રે લો ॥ સાં વલિ
 તજવો અભિમાન સિદ્ધાંતે એ વકી રે લો, સાં તે તુમે
 રાખ્યો ચિત્ત કે નૃપ આબ્યા થકી રે લો, ॥ મા ॥ ૧૦ ॥
 સાં વિનયમલ જિનધર્મ અમે પિયુ સાંભલ્યો રે લો, સાં
 માતાને દિલગીર કરતાં તે ગલ્યો રે લો ॥ સાં જોવો હૃદય
 વિભાસ એ સાચી વાતડી રે લો, સાં રમણિને કુણ કરે હેત
 કંતા વિણુ ઇમ ભડી રે લો ॥ મા ॥ ૧૧ ॥ સાં પંચની
 સાખે હાથ ગ્રહો તે નિરવહો રે લો, સાં જાણું જાણું એમ કે
 મુખથી શું કહો રે લો ॥ સાં શું તુમ લાગ્યું ભુત કે વ્યંતર
 આશ્રમ્યો રે લો, સાં કે શું ભડકી સાન કે કથન કે ગમ્યો
 રે લો ॥ મા ॥ ૧૨ ॥ સાં ઇમ બગીચે નારિ વિવિધ વચને
 ફરી રે લો, સાં સમજવે નિજ નાહ કે સુપરે સુંદરી રે લો
 ॥ સાં નવિ બેઠાણો નાહ કે નેહ ન રાખીયો રે લો, સાં

પાછો પિણુ તસ ઉત્તર એક ન બાંખીયો રે લો ॥ માં ॥ ૧૩ ॥
 સાં તરયાકી તે નાર ગઈ સાચુ કને રે લો, સાં પાય નમીને
 વાત કહે સવિ શુભ મને રે લો ॥ સાં નિત્ય એકેકી ત્યાગ
 કરતો દામિન રે લો, સાં આજ તો સધલી તેમ તજે કાં બા-
 મિની રે લો ॥ માં ॥ ૧૪ ॥ સાં જે વલી કાય ઉપાય દેવે
 તે દાગવો રે લો, સાં ઉલ્લસે ગાટે ગણેશ દેવે શો ભાખવો રે
 લો ॥ સાં એ એકવીશમી દાસ ચોથા ઉદ્દાસની રે લો, સાં
 કહી છનવિજયે એક કે વચન વિલાસની રે લો ॥
 માં ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

માતાયે મુત સ્નેહથી, વિવિધ કર્યા વિલાપ ॥
 તિમ ઓ પિણુ સધલી મલી, દાખ્યા કલા કલાપ ॥ ૧ ॥
 શાલિભદ્ર નવિ બેઠિયો, મન વચથી મહિરાણુ ॥
 શીત સન્નાદને શું કરે, મનમય નૃપનાં બાણુ ॥ ૨ ॥
 તવ માતા કહે તાહરે, શો છે મન આત્મોચ ॥
 શાલિ કહે સંયમ બાણી, હું કરું સયત્ત સંકોચ ॥ ૩ ॥
 માતા ચિતે મુજ થકી, અનુમતિ કિમ દેવાય ॥
 એ પિણું ધરમાં નવી રહે, અહીં છછુંદરી ન્યાય ॥ ૩ ॥
 એદવે ગોભદ્ર દેવ તવ, કહે ભદ્રાને આમ ॥
 અનુમતિ દો દીક્ષા તણી, શાલિભણી મુખકામ ॥ ૪ ॥

(૨૬૪) શ્રી ધના શાલિભદ્રનો રાસ.

તવ ભદ્રા મન હઠ કરી, કહે વચ્છ તુમ મુખ જેમ ॥
 તિમ કરો અતિ અવિસંબધી, સદા રહો તુમ જેમ ॥૬૥॥
 ભદ્રા લેઇ ભેટણો, પહોતી ઐણિક પાસ ॥
 કર જોડી કોમલ સ્વરે, એમ કરે અરદાસ ॥ ૭ ॥
 શાલિકુમર સંયમ ગ્રહે, છંડી સયંલ સંસાર ॥
 તે ભણી છત્રાદિક સવે, આપોજી ઇણિવાર ॥ ૮ ॥
 મુણી ઐણિક વિસ્મિત થયો, કહે ભદ્રાને વાણ ॥
 ઓછવ દીક્ષાનો અધીક, અમે કરશું ઇણે ઠાણ ॥ ૯ ॥
 રજેહરણ પડધો તિહાં, દેઇ લક્ષ દીનાર ॥
 કૃતિયાવણથી આણીયા, ભદ્રાચે તિણિવાર ॥ ૧૦ ॥

॥ હાલ ૨૨ મી ॥

(દશી-કૃષ્ણખાની.)

ઐણિક સવિ પરિવારશું રે, આવે શાલિ આગાર ॥
 સનેહી સાજના ॥ ઉચ્છંગે આણુંદ શું રે,
 ઘેસારે તેણિવાર ॥ સનેહી સાજના ॥ ૧ ॥ એ આંકણિ ॥
 શા માટે સંયમ ગ્રહો રે, આ યૌવન વય માંહ ॥સના ભો-
 ગવિયે લક્ષ્મી ભક્તી રે, રહો મુજ બાંહની છાંદ ॥સનાર ॥
 શાલિ કહે તવ રાયને રે, તુમે કહ્યા તે સવિ સાચ ॥ સ૦ ॥
 જન્મ મરણ ભયથી સદા રે, રાખી સડો કહો વાચ ॥ સ૦ ॥
 ॥ ૩ ॥ ઐણિક કહે એહથી સવે રે, ભય પામે સવિ જીવ ॥

સં ॥ અરિદંત વિળ નવિ એદનો રે, બય વારળ ને સઠેવ
 ॥ સં ॥ ૫ ॥ શાસિ હરે ને બયમળી રે, ટાતવા લીડે આરિત્ર
 ॥ સં ॥ તવ શ્રેણિક શાસિભદ્રને રે, નમળ કરાવે પવિત્ર ॥
 સં ॥ ૫ ॥ પુલ્લ શ્રી હનરાજની રે, વિરગે સત્તર પ્રકાર
 ॥ સં ॥ આટારીક આમ્હવ કરે રે, ખરગે દામ અપાર
 ॥ સં ॥ ૬ ॥ અનુકંપાદીક અતિમળારે, દેવરાવે તીર્થીવાર
 ॥ સં ॥ દારયપને મેડે તદા રે, જે તસ લક્ષ દીનાર ॥ સં ॥
 ॥ ૭ ॥ ચાર અંગુલ વરછ સવે રે, સમરાવે શિવ કેશ ॥
 ॥ સં ॥ તવ બદ્રા રોતી ચકી રે, પાલવ મદે મુવિશેષ ॥ સં ॥
 ॥ ૮ ॥ ધાઈ મુવાસિન નીરમી રે, પુપે પુપે નામ ॥ સં ॥
 તિથિ પરવે એ દેખશું રે, પુત્રના કેશ પ્રકાસ ॥ સં ॥ ૯ ॥
 રવકરટે ચાપીને રે, રાખ્યા ચતને તેહ ॥ સં ॥ આમ્હવ
 દીક્ષાનો તિદાં રે, શ્રેણિક કરે સસનેહ ॥ સં ॥ ૧૦ ॥ પુનરપિ
 રનાન કરાવિને રે, વસ્ત્રાબરળ વિશેષ ॥ સં ॥ પદિરાવે
 મેમે કરી રે પુષ્કદામ મુવિશેષ ॥ સં ॥ ૧૧ ॥ શાસિકુમરને
 સિંદાસને રે, શિળિકામાંદિ બેસાર ॥ સં ॥ બત્રીશે નારી
 નિદાં રે, બેડી કરી શામળાર ॥ સં ॥ ૧૨ ॥ સદસ પુરૂષ
 વહે સીખીકા રે, શોભીન શુચી કરી ગાત્ર ॥ સં ॥ આગલ
 રથ ગય રથ બત્તા રે, નિમ વડી નાચે પાત્ર ॥ સં ॥ ૧૩ ॥
 જન જય જય કરે રે, ખોલે ગિરફ મુચીન ॥ સં ॥
 એ અનિ ધળાં રે, સોદવ ગાવે ગીતે ॥ સં ॥

(૨૧૬) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

॥ ૧૪ ॥ દાન દેવે યાચક પ્રતે રે, જે માગે તે તાસ ॥ સં ॥
 એહવે ગૌભદ્ર દેવતા રે, ઓછવ કરે ઉલ્લાસ ॥ સં ॥
 ॥ ૧૫ ॥ રાજગૃહી રલિયામણી રે, શિણુગારી સવિ તેહ ॥
 ॥ સં ॥ આકાશે દેવદુન્દુભી રે, વાજે ધ્વનીથી અછેહ ॥ સં ॥
 ॥ ૧૬ ॥ છત્ર ધરે શિર ઉપરે રે, મેઘાડંબર દેવ ॥ સં ॥
 ચામર અતિ સોહામણાં રે, વિંજે વિધિથી હેવ ॥ સં ॥
 ॥ ૧૭ ॥ શ્રેણિક સેચન ગજ ચઢી રે, ચાલે પરીકરજીત ॥
 ॥ સં ॥ અવર દિશે ગૌભદ્રજી રે, દેવ સ્વરૂપ પ્રયુક્ત ॥ સં ॥
 ॥ ૧૮ ॥ મણિમય શિખિકામેં તિહાં રે, પાછલ ભદ્રા માત ॥
 ॥ સં ॥ મેઘતણી પરે વરસતી રે, વસુધકી અધિક વિખ્યાત ॥
 ॥ સં ॥ ૧૯ ॥ ઇત્યાદિક આડંબરે રે, ચાલ્યા, શાલિકુમાર ॥
 ॥ સં ॥ ધન્નોશાહ પીણુ રૂઢિથી રે, આવી મિલ્યા તિણિવાર ॥
 ॥ સં ॥ ૨૦ ॥ દુધમેં જીમ મિસરી મિલ્યે રે, હોતે
 અધિક સતેજ ॥ સં ॥ તિમ શાલિભદ્રને તિણે સમે રે,
 ધન્નાથી વચ્ચે હેજ ॥ સં ॥ ૨૧ ॥ સમવસરણ
 આળ્યા વહી રે, મહોરો કરીય મંડાણ ॥ સં ॥
 ॥ છત્રાદિક દેખી કરી રે, ઊતરિયા તિણે ઠાણ ॥ સં ॥ ૨૨ ॥
 પંચાભિગમ તે સાચવી રે, વટે સવિ નર નાર ॥ સં ॥ ૨૩ ॥
 અતિ દરપિત તદા રે, ધન્નો શાલીકુમાર ॥ સં ॥ ૨૪ ॥
 પ્રભુને વાંદીને રે, લેવા સંયમ જાર ॥ સં ॥ ૨૫ ॥
 જન કહે રે, ચોથે ઉલ્લાશે ઉદાર ॥ સં ॥ ૨૬ ॥

॥ દોહા ॥

તત્ર શ્રી વીર જીનેસર, દેશના છે મુખકાર ॥
 શ્રેણિક પ્રમુખ સકલ તિહાં, મુણે વિનયથી સાર ॥ ૧ ॥
 શાલિભદ્ર ધન્નો તદા, માગે સંયમ શીખ ॥
 અદામુદં ધમ ઉચ્ચરે, વીર વચન રસ ધખ ॥ ૨ ॥
 કુણુ ધશાને આવીને, જિતારે આભણું ॥
 તે સધલાં ભદ્રામદે, ઉચિતપણાથી તુર્ણ ॥ ૩ ॥
 પંચમુષ્ટિ કરે લોચ જવ, શાલિકુમર થઈ ધીર ॥
 સગલ નયનથી તત્ર કહે, ભદ્રા વચણ ગંભીર ॥ ૪ ॥
 યતના કરજે જાત તું, આલસ તજજે દુર ॥
 પુર્ણ પરાક્રમથી ધરે, સંયમ માર્ગ સતુર ॥ ૫ ॥
 ચારિત્ર ચિંતામણિતણાં, કરજે કોડિ યતન ॥
 ફિરિ ફિરિને નથી પામવા, એહ અમુદય રતન ॥ ૬ ॥
 જે છંદ્યો છ ભોગને, વિપ સમ જાણી અત્ર ॥
 તે રખે લાલચ રાખતો, મુંદર લહી અન્યત્ર ॥ ૭ ॥
 તિમ ધન્નાને પિણુ કહે, શીખ વચન મુવિજાસ ॥
 પ્રતિ મુખદ્રા પ્રમુખને, ભદ્રા છે સાબાશ ॥ ૮ ॥
 પ્રતિવ્રતા તુમે પદમિણી, ધન ધન તુમ અવતાર ॥
 પતિ સંયોગ મહો, પાલજે નિરતીચાર ॥ ૯ ॥
 વિધિશું સવે, આવે વીર નજીક ॥

વાંદી કહે દીક્ષા દિયો, અહો સમતારસ નીક ॥૧૦॥
 વીર વાસ છવીસરે, દીક્ષા શિક્ષા રૂપ ॥
 આપીને હવે ઉપદેસે, દેશના અતિહે અનુપ ॥૧૧॥

॥ ઢાલ ૨૩ મી ॥

(તૃતીયા ગિરી શિખર સોહ.—૨૨ી.)

વીર મધુરી વાણી જાપે, મુણે પરપદ બાર રે ॥૬૪૫॥
 વિકસીત કરી નિમુણે, ધન સાલિ અણગાર રે ॥વીરના
 ॥૧૧॥ એ આંકણી ॥ ચારિત્ર ઉપર મુણે ઉપનય, રાજગૃહિ-
 મં રંગ રે ॥ ધનનોસાર્થપ મુગુણ નિવસે, ભદ્રા સ્ત્રી તસ ચંદ્ર
 રે ॥ વીં ॥ ૨ ॥ પુત્ર ચાર મુરૂપ રૂપ, ધનપાત્રને ધનદેવે
 ॥ ધનગોપને વણી ધનરક્ષિત, કરે તાતની સેવ રે ॥વીના
 ॥ ૩ ॥ પરજાવિયા તે પુત્રને તવ, રોડે ધરી મન રાગ રે ॥
 એક દિવસે રાત્રિ સમયે, ચિંતવે મદાભાગ રે ॥વીના
 સકલ નગરમેં મુજને પુછે, કાર્ય કામે લોક રે ॥નાનિમે પીતૃસ-
 સદૃ માને, વચન ન હરે કોક રે ॥ વીં ॥ ૫ ॥ દવે મુજને
 કાલધરમે, અથવા કોઈક કાજ રે ॥ ગિપને મુજ ધરનને
 મવિ, રાખશે કુળ રાજ્ય રે ॥વીના ચોગ્ય જાણી બાર યજ્ઞે,
 સોંપવો નિરધાર રે ॥ વિચરયા વિણ બાર સોંપે, કરી નાંખે
 ખવાર રે ॥વીના ગા યતનામાલિની જનમ ॥યતિ શુભમશુભ-
 વા કુવંતાંકાયંત્રેનં, પરિણિરવધાયાંયન્નનગદિનેન ॥

રભસકૃતાનાં કર્મણામાવિપતે, હૃદયદાહી શલ્યપતુલ્યો વિપાકઃ
 ॥ ૧ ॥ ભાવાર્થઃ—કામ કરનારા માણસને કામ કરતાં, જે
 કદિ સાડ અથવા નરમું જે થાય,તો તેની પરિણતી પંડિત
 પ્રરૂપે યતનથી અવધારવી જોઈએ;કારણ કે હિતાવલથી કરેલા
 કામોનો વિપાક, જ્યાં મુધી તે સંબંધી વિપત્તિ રહે છે, ત્યાં
 મુધી હૃદયને ખાલે છે અને એક શલ્ય સરખો સાલે છે. ॥૧॥
 પ્રભાતે સવિ સયણ પોપી, તેડી વહુઅર ચાર રે ॥ પાંચ
 પાંચ કણ શાલિ કેરા, દિયે કરી મનોહાર રે ॥ વીં ॥૧૮॥
 માગીએ જવ અમે તુમથી, દેજે એ કણ પંચ રે ॥ ચાર
 વહુને શીખ મુપરે, દિયે જોઈ સંચ રે ॥ વીં ॥ ૯ ચારે
 વહુ કણ લેઈ ચાલી,પહોતી નિજ નિજ કામ રે ॥ વડીચિંતે
 એહ કણથી, સીઝશે શો કામ રે ॥વીં॥૧૦॥ માગશે તવ
 અન્ય દેશું, નાંખી લેઈ જમ જાણીરે ॥ જીજીએ કણ ભક્ષ કી-
 ધા, સ્વમુર હસ્ત પ્રમાણ રે ॥ વીં ॥ ૧૧ ॥ ત્રીજી ચિંતે
 તાતજીએ,દીધા કારણ કોય રે ॥ યતન કરીને ગુપ્ત સ્થાનક,
 રાખ્યાયુગતે સોય રે ॥ વીં ॥ ૧૨ ॥ લધુ વધુ મનમેં વિ-
 માશે, વધારું એહ ખીજ રે ॥ પીયરે જઈ કૃપણકરને, દીયે
 કરી ઘણી રીઝ રે ॥વીં ॥૧૩॥ એ પાંચે કણ મુપરે કરીને,
 વાવજ્યો શુભ કામ રે ॥ કણ હુવે તવ સર્વ લેઈ, રાખજ્યો

જેતી કરનારને,

કોઈ ધામ રે ॥ વીં ॥ ૧૪ ॥ જીમ કહ્યો તિમ તિણે કીધો,
 બીજની થઈ મદિ રે ॥ વડી બીજે વરસ આવે, ખેત ખેડી
 સમૃદ્ધિ રે ॥ વીં ॥ ૧૫ ॥ બીજ સઘડો તિહાં વાળ્યો, થઈ
 બહુલી શાલિ રે ॥ વરસ પાંચસગે એમ કરતાં, કણ થયા
 અસરાસ રે ॥ વીં ॥ ૧૬ ॥ ભરી કોકા કરી મુદ્રા, લઘુ વધુ
 મન રંગ રે ॥ પાંચ વરષે ફિરી તેડ્યો, કુટુંબ સર્વિ ઉછરંગ
 રે ॥ વીં ॥ ૧૭ ॥ વડી વધુ બોલાવી વેગે, માગે કણ તે
 પાંચ રે ॥ તવ તુરતમે આણી દીધા, કરી નર્વી ખસ્યંચ રે
 ॥ વીં ॥ ૧૮ ॥ મુસરો કહે એ કણ ન માદરા, કરો સપ્ત
 મુસંગ રે ॥ તવ કહે મેં નાંખિ દીધા, એદ અવર અમંગ રે
 ॥ વીં ॥ ૧૯ ॥ વયણ નિમુળી સ્વમુર કોપ્યો, કહે રાખી
 રીશ રે ॥ છાણ લીપણ તણા કારજ, કરે તુ નિશ દીશ રે
 ॥ વીં ॥ ૨૦ ॥ રનાઉઝિતા તસ નામ દેઈ, રાખી શુદને દાર રે
 ॥ હવે બીજ વધુ બોલાવી, માગે કણ તિણિવાર રે ॥ વીં ॥
 ॥ ૨૧ ॥ તે કહે મેં ભક્ષ કીધા, મુળી કોપ પ્રકાસ રે
 ॥ ભક્ષિકા તસ નામ થાપી, કરી રાંધણ તાસ રે ॥ વીં ॥ ૨૨ ॥
 ત્રીજ પ્રતે તેડી તિવારે, આવી પ્રણમે પાય રે ॥ નેદ કણ
 ચતને કરીને, કહે વધુ તેદ નિશય, ઘડાં નદી સદેદ રે
 ॥ વીં ॥ ૨૩ ॥ રક્ષિકા તસ નામ થાપી, સોંપ્યા મયલ બંદાર
 રે ॥ તથુ વધુ પેંલાડી તવ, માગે કણ મુપકાર રે ॥ વીં ॥ ૨૪ ॥
 દસી કહે તવ નેદ બોલા, શકટ પો દશ વીશ રે ॥ જીમ તુમારૂ

દણ મહીને, લાવીએ મુજગીશ રે ॥ વીં ॥ ૨૬ ॥ મુણિ
 સસરો ચિત્ત દરખ્યો, દેખી બુદ્ધિ વિજ્ઞાસ રે ॥ રોહિણીઅલ
 પરેં રૂઠી, નામ રોહીણી ખાસ રે ॥ વીં ॥ ૨૭ ॥ ધર ભાર
 સધતો દિયો તેહને, ચોગ્ય જાણી તામ રે ॥ પંચમે પિણ
 વંધી શોભા, થયો ઇચ્છિત કામ રે ॥ વીં ॥ ૨૮ ॥ ઇમ જોદ
 દીક્ષા લેઈ ઉઝિત, કરે તે મતિ મુઠ રે દીક્ષણા ઇહ લોક પાવે,
 નરકે જાવે ગુઠ રે ॥ વીં ॥ ૨૯ ॥ લેઈ સંયમ ઉદરજતે, જ-
 તતણો કરે ભક્ષ રે ॥ ભક્ષિકાપરે પેટ ભરતાં, કહ્યો નહિ તે
 દક્ષ રે વીં ॥ ૩૦ ॥ જત ધરીને ભંગ ન કરે, પાલો નિરતિ
 ચાર રે ॥ રક્ષિકા પરે માન પામે, પરભવે શિવ સાર રે ॥ વીં
 ॥ ૩૧ ॥ રોહીણી પરે જે વધારે, જતતણા ગુણ રંગ રે ॥
 ઉપદેશથી પિણ બુજવે વડી, તરે તેહ મુચંગ રે ॥ વીં ॥
 ॥ ૩૨ ॥ શેઠ જનવર શિષ્ય તે વધુ, પંચ કણ જત પંચ રે
 ॥ તે વધારે તેહ પામે, વિમુક્ત શિવ મુખ સંચ રે ॥ વીં ॥
 ॥ ૩૩ ॥ તે ભણી જત લેઈ પાલો, રોહીણી સમ ધીર રે ॥
 એહ ઉપનય કહ્યો તુમને, ઇમ કહે શ્રી વીર રે ॥ વીં ॥
 ॥ ૩૪ ॥ મુણી પરપદ સવે દરખી, શાલિ ધન્નો તેમ રે ॥
 ત્રેવીશમી દાસ જન કહે એ, ચોથે ઉદ્ધારો એમ રે ॥ વીં ॥
 ॥ ૩૫ ॥

(૨૭૬) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

મત્યુપે શ્રી વીરને, પ્રણમી માગે શીખ ॥
 અણસણ તુમ આણા થકી, આદરિયે જીમ ધપ ॥ ૪ ॥
 વીર કહે જીમ મુખ હોવે, તિમ આરાધો દેવ ॥
 વિલંબ ન કરવો એહમે, હે 'મુરખિય સ્વયમેવ ॥ ૫ ॥
 ॥ દાલ ૨૫ મી ॥

(નિદા ન કીજે કોઈની પારકી રે.—એ દશી.)

આજા લહી શ્રી વીર જણુંદની રે, હરખ્યા મનમેં સાધુજી
 તામ રે ॥ શિષ્ય મદક્ષિણા દેયને રે, વાટે વિચિથી જીન ॥
 અભિરામ રે ॥ આજા ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ પુનરપિ પંચ મ-
 હાત્રત ઊચરે રે, આજોઈ સયત અતિચાર રે ॥ ગૌતમાદિક
 અણગારને રે, વિધીશું ખમાવે વારંવાર રે ॥ આજા ૨ ॥
 ચંદન બાજા પ્રમુખ મહાસતી રે, તેદશું પિંગુ ખામે ટાલીશાય
 રે ગૌતમસ્વામીને સાથે લેયને રે, ચઢયા વૈભારે થઈ નિર્મલ
 રે ॥ આજા ॥ ૩ ॥ રામ શિક્ષાને પડિલેદી નિદ રે, કીધા સંચાર
 અણસણ કાજ રે ॥ ચાર આદારને પચખ્યા પ્રમથુર, ચારે
 શરણું કરે રૂપિરાજ રે ॥ આજા ॥ ૪ ॥ જાખ ચોરાશી જવા-
 યોનિને રે, ખમેને ખમાવે શુભ ભાવ રે ॥ રાત્ર મિત્ર સવે
 સરિખા ગણે રે, ત્રિકરણ રાખીને ધક ભાવે રે ॥ આજા ॥ ૫ ॥
 પાદોપગમન અણસણ આદરયો રે ॥ જીવજીવતગેં કરી જોર

રે ॥ કાયા વોશરાત્રી કાચી જાળિને રે ॥ ॥ ઇદ્રિને
 વચ કીધાં દેખી ચોર રે આં ॥ ૧ ॥ મદને મદિરા સમ જાળી
 ઊઠિયા રે, રાગ દેખને રાખ્યા તે કદી દ્રવ રે ॥ બચનો બચ
 ટાકીને નિર્ભય થયારે, ખેલે તે સમતા ગંજને પુર રે ॥ આના
 ૭ ॥ સુમતિ સુપતિને ચિત્તમાં રે, ધરી રે, ભાવે ભાવે ભાવના
 બારે રે ॥ આત્મ સ્વરૂપ મન અવગાહના રે, મન ધરે ધ્યાન
 નિદાં અવિકાર રે ॥ આં ॥ ૮ ॥ એકલે ભદ્રાચે સામગ્રી
 સુચ રે, વદ્ધ જત્રીશેને લેઈ સાથ રે ॥ શ્રેણિક નૃપને સાથે
 નેડીયા રે, બંદવા ભાવે શ્રી જગનાથ રે ॥ આં ॥ ૯ ॥ વાણ-
 ન વાળે ત્રિવીધ પ્રકારનાં રે, ગાજતે ધન સમ અર્ધ રે નાદરે
 ॥ અધીક એચ્છવધી આવી વાંદવા રે, મનમાંથી ધરતી અતી
 આદદાદરે ॥ આના ૧ ॥ આવીને વાંદે જનવર વીરને રે, વીધીશું
 ચીતધી ધરીય ઉદ્ધાસ રે ॥ સાધુ સર્વેને નીરખે ખાંતીશુરે,
 શાક્તીભદ્રતીદાં નવી દેખે પાસ રે ॥ આના ૧ ॥ ૧ ॥ ધન મુનિવરને
 પિણુ દીધા નહી રે, ઉપન્યા મનમે' ભદ્રાને વિશ્લેષ રે ॥ શું
 કિદાં ધ્યાનાદિકને લેયને રે, બેઠા હુશે તે શેઠ સ્થલ દેખરે ॥
 આના ૧ ૨ ॥ પુછે કરજેલી જિનપતિ વીરને રે, શાક્તિભદ્ર
 ધન્નોએ કિણ કામ રે ॥ વીર વૃત્તાંત સવિ વિવરી કહોરે, જિ-
 દાં લગે પદોંત્યા અણસણ કામ રે ॥ આના ૧ ૩ ॥ તતક્ષણ
 ભદ્રા મુણિ વિલખી થઈ રે, રૂદન કરે તિદાં અસરાસ રે ॥
 રાજી ધરખીએ પડી રે, તિમ તરફે વિરહે નારે ॥

(૨૭૮) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાંસ.

ચોથે ઉલ્લાસે ઢાલ પચીવીશમી રે, કહે જિનસ્નેહ બંધન તે
અસાર રે ॥ આઠ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

ભડા વહુઅર તેહિને, ચાલી ચતુરાં વેગ ॥
રૂદન કરંતી રાનમેં, પુત્ર વિરહ ઉદ્વેગ ॥ ૧ ॥
પગમેં ખુચે કાંકરા, કાંટા ઠેસ અપાર ॥
કષ્ટ ઘણે ખમતી થકી, પહોતી તે વૈભાર ॥ ૨ ॥
ગિરિ જોપર ચઢી લડયડી, દેખી પોઢયા દોય ॥
ઘસક દેધ ધરણી દક્ષી, મુછાંગત થઈ સોય ॥ ૩ ॥
પવને પામી ચેતના, દેખે પુત્રનું રૂપ ॥
માંસ રૂધિર શોષીતપણે, અનિ કૃશ્ય અસ્થિ સરૂપ ॥ ૪ ॥
દાદાકાર કરે તીકાં, પુત્ર વિરહથી તેહ ॥
આ શો કષ્ટ તેં આહરયો, અદો પુત્ર ગુણગેદ ॥ ૫ ॥

॥ ઢાલ રહ મી. ॥

(પર આવો રે મન મોદન ધાન-એ રસી.)

જવ જવન તું વડત્ત મોદા, તું આધાર અતીવ બેટા ॥ તું
કુલ મંડલ મોદરે બેટા, તું દિત કરણ સદૈવ બેટા ॥ દસિ બોલોને
મન મોદન બેટા ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ તું મુજ આપક વ
રક બેટા, હારક ચિત્ત સુ હામ બે ॥ તુજ સમ અવર ન

બે, આશાનો વિસરામ બે ॥ ૬૦ ॥ ૨ ॥ તું કુલ અંબર
 દિનમણી બે, તું સુકુલીન મુલત બે ॥ તું કોમલચિત્ત
 કારક બે, મુણ મુણ માતની વાત બે ॥ ૬૦ ॥ ૩ ॥ હું
 મનમાંદિ જાણતી બે, મલશે વાર બે ચાર બેના દોશ મરી
 પાસાલશું બે, કરશું સફલ અવતાર બેના ૬૦ ॥ ૪ ॥ તું
 તો આંગણે આવીયો, બે, કરવા માતની સાર બે પિણ
 મેં તુજને ન જાણીયો બે હું જુડી તિણિવાર બે, ॥ ૬૦ ॥
 પા બે દુઃખ મુજને ધણે થયો બે, દાન્યા ઉપર હુણ બે
 ॥ તું ઇણિ રીતે ઇલાં રદ્યો બે, તે દુઃખ ટાલશે કુણ બેના
 ૬૦ ॥ ૧ ॥ તેં તપ કરી કાયા દહી બે, ફિરી ગયો તુજ આ-
 કાર બેના આંગણે આવ્યો ન ઓળખ્યો બે, નવિ પરિણા-
 બ્યો સગાર બે ॥ ૬૦ ॥ ૭ ॥ હું પુણ્યદીન અભ્યાગણી બે,
 મુજને પછે વિકાર બેના કલ્પદ્રુમ પરે આંગણે બે, આવ્યો
 ન જાણ્યો તિવાર બે ॥ ૬૦ ॥ ૮ ॥ ધન ધન તે તુજ માવડી
 બે, મદિયારી ગુણગેદ બે ॥ પુત્ર ભવાંતરે ઓલખ્યો બે
 સાચો તેહ સનેહ બે ॥ ૬૦ ॥ ૯ ॥ પુર્વે પિણ પાપસાનથી
 બે, સંતોખ્યો દતો સંત બેના આ ભવે વીણ તુમ વાંછિત બે
 દીત ધરી દધિ દિયો તંત બે ॥ ૬૦ ॥ ૧૦ ॥ જો હું જાણું
 તેહને બે, તો થાપું ધરમાંદિ બે ॥ બહિન કરીને લેખણું
 બે, સેવું તમ ઉચ્છાંદિ બે ॥ ૬૦ ॥ ૧૧ ॥ તુજ વિરહાનલ
 થી બે, દુઃખણી છું ઇણ કાલ બેના વચનામૃતજલથી કરિ

(૨૮૦) શ્રી ધન્ના શાલિભદ્રનો રાસ.

એન્ઠારોકરીયસંભાલખેના હ, ॥૧૨॥ એકથુવારખોલાવિને
એન્, તે અમ મન કોડ એન્નાગોદ બિછામને વીનવું એન્, પાય
નમુઃ કરજોડ એન્, ॥૬૦॥ ૧૩ ॥ પ્રાણ હુશે હવે પ્રાહુણ એન્, ૧૪
અણખોલે ઇણિવાર એન્ ॥ વચન એ ચાર જે ખોલશે એન્
તે અમ થાશે આધાર એન્ ॥ ૬૦ ॥ ૧૪ ॥ ઇણિપરે ત્રિવિધ
વિજ્ઞાપથી એન્, રૂઢન કરયો અસરાલ એન્ ॥ ચોથે ઉદ્ધાસે
છન્વીશમી એન્, કહી જિનવિજયે લાલ એન્ ॥ ૬૦ ॥ ૧૫ ॥

॥ દોહા ॥

ઇણપરે ભદ્રાચે ધણા, કરયા વિશેષ વિજ્ઞાપ ॥
નિરખી નિરખી શાલિને, અતિ પામે સંતાપ ॥ ૧ ॥
તેહ કાયા તેહ આતુરી, તે તનુ તેજ મુવાસ ॥
તપથી દાઝયા દેખિને, ભદ્રા થઈ ઉદ્ધાસ ॥ ૨ ॥
ભદ્રા, વિજ્ઞવિજ્ઞતે થકે, તવ બનીશે નારિ ॥
મીતમને દેખી કરિ, કરે વીજ્ઞાપ અપાર ॥ ૩ ॥
શીર કુટે કર મુટીથી, હૃદય પછાડે દેવ ॥
દાદારવ મુખથી કહે, શું કીધું દેવ ॥ ૪ ॥

॥ લાલ ૨૭ મી ॥

(યાંત્રિકો ઉચ્ચા રે હરિની આપમી રે.—એ રશી)

.. નાદલીયા નીદેજ રે કેમ ખોલો નદી રે, અમથી તુમે

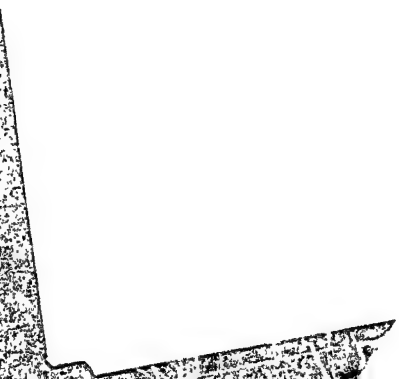
ઇર્ષીવાર ॥ ખાર વરસથી આજ તુમે મીલ્યા રે, કીમ ન કરો
 પીયુ સાર ॥ નાં ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ અમે તો નિગુણી.
 છું મુણ કંતજ રે, તુમે છો મુગુણ નીધાના ॥ અમે તો તુમચો
 પાલવ જે ગ્રહો રે, તેહનો ન રાખ્યો રે માન ॥ નાં ॥ ૨ ॥
 તુમે અમ મસ્તક મુગટ શીરોમણી રે, અમે તુમ ચરણની
 ખેહ ॥ તમે તો મેઘ સધન રૂતુના સહી રે, અમે તો પશ્ચિમ
 નીશી ગ્રેહ ॥ નાં ॥ ૩ ॥ તુમે તો માનસરોવર હંસ છો રે,
 અમે તો મંડક તુલ્યા ॥ તુમે તો વૈદુર્ય ચીંતામણી સારીખારે, અ
 મે એ હ ॥ સીંહ પરે દુર્ધર તુમે સાહીખા રે, અમે શૃંગાલ
 સરેહ ॥ નાં ॥ ૫ ॥ તે ભણી અમને મહેર કરી હવે રે, ની-
 રખી નંયણનીહાલ ॥ અમેદુઃખ્યાંનેદેખી દયાકરોરે, જીવદયામ-
 તીપાલ ॥ નાના ૬ ॥ અમે બૂદ્યાં તે વેણા અતીધણું રે, નવી
 જાણ્યા તુમ કંત ॥ તે ગુનહ અમ પડ્યો છે મીતમા રે,
 અમજ્યો તુમે મતીમંત ॥ નાના ૭ ॥ માતાજીને અમને અવ-
 ગુણી રે, નવી બોલો ઇર્ષીવાર ॥ તે વીરહાનલ દાઝ્યા
 ઉપર રે, કાતજ કાં દીયો ખાર ॥ નાના ૮ ॥ હવે અમને તુમ
 દરીશણ દોહીલો રે, દેખવો આજથી કંત છેહલો મેલો કરવા
 આવીયાં રે, અવધારો ગુણવંત ॥ નાં ॥ ૯ ॥ પડીલાભ્યાની
 હોંશહતીધણીરિ, કરવા હાથ પવીત્રા ॥ તે તો અમચી પુરી નવી
 પડી રે, એ એ કર્મ વિચીત્ર ॥ નાં ॥ ૧૦ ॥ લાછો
 વીસરશે નહી રે, જીવંતાં લગેજેર ॥ અંગણુ આંબ્યા

(૨૮૨) શ્રી ધના શાલિભદ્રનો રાસ.

પિણુ નવિ ઓલખ્યા રે, તે અમ કર્મ કઠોર ॥ નાના ૧૧ ॥
 તુમે તો બાલપણથી પ્રીતડી રે, પાણી પુરણ પ્રેમ ॥ વચન
 વિરોધ ન કીધો કોયથી રે, મુહુર્થ ચિંતવ્યો ખેમ ॥ નાના
 ॥ ૧૨ ॥ હવે ઇણ વેણા બોલાવો મુખે રે, એટલે લાખ પસાર
 ॥ અમચો જીવિત સફલ હુવે સદી રે, કહુ છું ગોડ બિહાર
 ॥ નાના ॥ ૧૩ ॥ ઇણ વેણાચે અણબોલ્યા રહો રે, તે અમ
 જીવિત શક્ય ॥ અંત સમય અવગુણવોળે કરે રે, તે તો મ
 રણને તુલ્ય ॥ નાના ॥ ૧૪ ॥ કર દોય જોડી ખોજા પાયરે રે,
 કામિની તેહ બત્રીશ ॥ પિણુ નવિ બેઠે સાધુ શિરોમણી રે,
 શાલિભદ્ર મુનિ મુજગીશ ॥ નાના ૧૫ ॥ નયન ઉઘાડી પિણ
 જોઈ નદી રે, માતા બામિની કોય ॥ ચોથે ઉદ્દાસે રાત
 સત્તાવીશમી રે, જન કહે ધન ધન સોય ॥ નાના ॥ ૧૬ ॥

॥ હોહા ॥

॥ એદવે અમયકુમાર તિમ, શ્રી શ્રેણિક ભુપાલ ॥
 રૂઢન કરતાં દેખિને, સમજાવે તિણુ તાલ ॥ ૧ ॥
 શો દુષ્ણ કરવો એદનો, એળે અમૃતાક્યા વંશ ॥
 જનશાસન શોભાવિયો, એ ઉત્તમ અવનંસ ॥ ૨ ॥
 ધન ધન તાદરી કુખને, પ્રમદ્યા પુત્ર રનન ॥
 બોગી યોગી જનમનો, મક્કલ કસા મંપન ॥ ૩ ॥
 વીરનનુ તું બારજ, વીર પ્રમદ માતાન ॥

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

અગાઉથી ગ્રાહક થનારનાં નામ.

	નામ	ગામ	
૧	શાહ ધારણી ખીમજી	કચ્છ	ગુદાસા
૧	નામણી નેણી	"	બીચરા
૧	ખીમજી હરણી	"	મેરાહી
૧	પ્રેમજી ટાકરણી	"	નરેણી
૧	દેરાજ કરમજી	મુનઇ	દાદર
૧	પુનમજી તેજણી	કચ્છ	બારોઇ
૧	પાટુ મુલજી	"	વડાસા
૧	મુરજી બાટુ નયુ	"	ટોણા
૧	વેલજી કચરા	"	બોરાસા
૧	કાનજી સાધા	"	બોરાસા
૧	માલણી જોપત	"	સાખાપુર
૧	દેવજી ગમાજર	"	સાખાપુર
૧	પ્રેમજી લગધીર	"	સાખાપુર
૧	ગુણપત વેલજી સુરા	"	બેરામ
૧	કેલવજી પાલજી	"	બેરામ
૧	શોખપાર પુનશી	"	જુજપુર
૧	વેલજી તેજપાર	"	જુજપુર
૧	ખીમજી દેવરાજ	"	જુજપુર
૧	મેજી કાયા	"	જુજપુર
૧	ખીમરાજ ધનાદજીવાર	"	જુજપુર
૧	ધનજી ખેતુ	"	જુજપુર
૧	જીવરાજ વીરજી	"	સામરોઇ

૧	લાલ કુવરગી લીલજી માપા		ખીલડા
૧	નવજી જામજીની કુ	મુંવજી	જાલર
૧	લીલજી માપા લીમજી	કપજી	જામડા
૧	જાઈ મામવાજી કાનજી		
	લા. પ્રેમજી માવજી		દેડીવા
૧	દેવજી મોજીગી કુવર		દેવમપુર
૧	દજવાર જોજરાજી	..	પરી
૧	લેવર મજીગીની કુ	મુંવજી	પરેલ
૧	જીમગી દેવર લીધુ	..	પરેલ
૧	.. કુમગી બેનુ	..	પરેલ
૧	.. મુલજી નેજી	..	પરેલ
૧	.. જામજી બેરાજી	..	પરેલ
૧	.. દેવજી રતનરી	..	કાનજીલર
૧	.. પાણુ વણુ	કપજી	નતીનાર
૧	.. ખીમજી કારમજી	..	નતીનાર
૧	.. કુવરજી મજીપત તેજરી	..	જીમપુર
૧	.. ખીમજી કયુ જોડા	..	મુદરા
૧	.. પ્રેમજી પાણુ	..	ટોળો
૧	.. જોકુ મજીપત	..	ગુડાજી
૧	.. વેલજી રીવજી	..	મુદરા
૧	.. રામજી રજીધીર	..	રાએજી
૧	.. દજવાર લામત	મુંવજી	જામવાડી
૧	.. વેલજી જોવર	મામ ટોળા	
૧	.. જામજી મેલજી	કપજી	દેવપુર
૧	.. ત્રીકમજી દેવરાજી	..	જોધરા

૧	શાહ મહીસાલ અમદાવાદ	અમદાવાદ
૧	„ મનસાલ મોજીલી	(૩૨૦) જુજ
૧	શાહ ફીરચંદ કચરાખાઈ	અમદાવાદ
૧	„ જમજીવન અમરલી	ગાવસા
૧	„ નથમલ તીતોકચંદ	ભોર
૧	„ પુષ્પરાજ ગાનખાતુ	પુષ્પરા
૧	„ સુનીલાલ આસારામ	અમદાવાદ
૧	„ સુનીલાલ જાનીલાલ	અમદાવાદ
૧	„ નામરદામ દોરચંદ	વેરાવલ
૧	„ મારાખાઈ વાડીલાલ	અમદાવાદ
૧	„ જોદરાલ લાલચંદ	પાનમર
૧	„ રતનચંદ રાખરામ	જોડાપુર
૧	„ મળીલાલ જમનલાલ	વડરમા
૧	„ શાકગચંદ મોતીરામ	રાધનપુર
૧	„ તાગચંદ બીખાચંદ	પાટણ
૧	„ મળુવત બાઈચંદ	મુજઈ
૧	„ જીજાલ જગનલાલ	„
૧	„ જોષાલ મલાલચંદ	મુંબઈ
૧	„ નાથાભાઈ ધરમચંદ	જોરલ
૧	„ આદિદાન કરપુરજી	અમદાવાદ
૧	ગાંધી ભોમીલાલ હેમચંદ	રત્નજ
૧	„ રતનચંદ માનચંદ	ગુજરાતી ચીખલી
૧	નામર ગણેશભાઈ	રત્ન
૧	„ મનસાલ કચરાખાઈ	હલોડી
૧	„ શોમચંદ મોતીલાલ	અમદાવાદ
૧	„ જમવાનલાલ માણેક	અમદાવાદ

૧	શાક માણસ કૃત્રિમી રાણા	,	શામાને: ગા
૧	.. દેવના પાત્રી	,	રાક
૧	.. રાકાળી મેવા લીલા	..	લીરજા
૧	.. જિમરમો નેત્રી		બીરજા
૧	.. રૂપા ૪૪૩	મુગધ	ગીતપુત્રી
૧	.. મોત વૃક્ષો મનુષ્યો		માદરોપ
૧	.. રત્નનો માનુષ્યો		અંદો
૧	.. માવજી ગીરજી	,	મુલિય
૧	.. રત્નબાગીચા માવનો	કાક	મુખપુર
૧	.. ગુણવતી દીગ	મુગધ	મારોડ
૧	.. બાજી નરનો	કાક	મુલાલી
૧	.. રત્ન બાગરાજ	કાક	પરી.
૧	.. રામજી મોજી	,	કારાવીયા
૧	.. જિભાબાજીમાયુ	,	રાબેજી.
૧	.. રાકાળી મેત્રી	..	કપાળ
૧	.. વેગી મારમમ	મુગધ	કાલીવાડો
૧	.. બીમજી કનુજી	કાક	પરી
૧	.. રૂપરજી કાક	..	દેવપુર
૧	.. વેમજી રામજી	..	રામાળીયા
૧	.. મુખપત્ર દીગ	..	રામાળીયા
૧	.. રીવજી મેસા	..	રામાળીયા
૫	.. હોટામામ પીત્તિર		
	દા. માણેક બેન.	અમદાવાદ	ગાપડાની પોત
૧	.. બજમદામ કોસમજી	અમદાવાદ	
૧	.. કચરામાઇ કનુજી	બોરજ	
૧	.. કુધામાઇ બેમચંદ	અમદાવાદ	

૧	કાઠ મણીલાલ અમરાલાલ	અમરાવાડ	
૧	„ મનલાલ મોજીવી	(૩૨૦) મુખ	
૧	ચૈદ કીરચંદ કચરાભાઈ	અમરાવાડ	
૧	„ જીવન અમરશી	માવલા	
૧	„ નથમલ તીર્થચંદ	બોર	
૧	„ પુષ્પરાજ ગાનખાનુ	પુષ્પરા,	
૧	„ સુનીલાલ આમરામ	અમરાવાડ	
૧	„ સુનીલાલ ઝાંભીલાલ	અમરાવાડ	
૧	„ નામરામ દીરાચંદ	પેરાવલ	
૧	„ માગભાઈ વાડીલાલ	અમરાવાડ	
૧	„ કોડરલાલ લાલચંદ	પાનસર	
૧	„ રતનચંદ રાખગામ	કોડાપુર	
૧	„ મણીરામ જનલાલ	વડરા	
૧	„ કાકગચંદ મોતીરામ	રાધનપુર	
૧	„ તારાચંદ કીખાચંદ	પાટણ	
૧	„ મજુબન ભાઈચંદ	મુંબઈ	કલ્યાણી
૧	„ જીલાલ જનલાલ	„	કલ્યાણી
૧	„ નેપાલ મજાલચંદ	મુંબઈ	
૧	„ નાથભાઈ ધરમચંદ	કોરલ	
૧	„ આદિન કસ્ટુરજી	અમરાવાડ	
૧	મંધી જોગીલાલ દેવચંદ	રણજ	
૧	„ રતનચંદ માનચંદ	મુજરાની ચીખલી	
૧	નાથર મલેશભાઈ	રંચુન	
૧	„ મનલાલ કચરામ	હડોડી	
૧	„ શેખચંદ મોતીલાલ	અમરાવાડ	
૧	„ જામવાનલાલ માણેક	અમરાવાડ	

૧	શાહ બાણુજી કુમરશી દાપા	„	શામાગોગા
૧	„ દેવજી તેજશી	„	વાકડ
૧	„ ઠાકરસી ગેલા રીધા	„	બીદજી
૧	„ ઉમરસી નેણસી	„	બીદડા
૧	„ કુરપા જોડા	મુંબઈ	ચીચપુકલી
૧	„ થોભણુ લધા મજસી	„	ગાટકોપર
૧	„ રતનસી મોણસી	„	અદેરી
૧	„ ગાયજી રીવજી	„	જીલેશ્વર
૧	„ વેલજીઆસારીઆ ચાપસી	કચ્છ	ભુજપુર
૧	„ ગણપત દીરા	મુંબઈ	મારકોટ
૧	„ બાણુજી નરસી	કચ્છ	ગુદાલા
૧	„ રવજી જોગરાજ	કચ્છ	પત્રી.
૧	„ રામજી મોણશી	„	હારાગોગા
૧	„ ઉભાઇઆખેતુયાપુ	„	રાએણુ.
૧	„ ઠાકરશી નેણશી	„	કયાપા.
૧	„ વેરસી બારમલ	મુંબઈ	કોલીવાડો
૧	„ ખીમજી કાનુજી	કચ્છ	પત્રી
૧	„ કુવરજી બાડ	„	દેવપુર
૧	„ વેલજી રામજી	„	રામાણીયા
૧	„ ગણપત દીરા	„	રામાણીયા
૧	„ રીવજી ગેલા	„	રામાણીયા
૫	„ છોટાસાલ પીતાબર		
	દા. માણેક ખેન.	અમદાવાદ	આપડાની પોળ
૧	„ બજલદાસ ડોસલભાઈ	અમદાવાદ	
૧	„ કચરાભાઈ લક્ષ્મીભાઈ	જોરજ	
૧	„ જુધાભાઈ ખેમચંદ	અમદાવાદ	

મળેલાં અમલાલ	અમદાવાદ	
મનસાલ મોજીલી	(૩૨૭) મુખ	
કીરચંદ કચરાખર્ચ	અમદાવાદ	
જાનકીન અમરગી	મીરા	
નથમલ લીમીકચંદ	મીરા	
પુરસાજ દાનખાતુ	પુરગા	
મુનીલાલ અણગામ	અમદાવાદ	
મુનીલાલ જાનીમદામ	અમદાવાદ	
નામરદાસ હીરાચંદ	પેરાવલ	
ભારાખર્ચ વાડીલાલ	અમદાવાદ	
કોદરલાલ કાલચંદ	પાનમર	
રતનચંદ રાખરામ	કોમીપુર	
મળીલાલ જનસાલ	વડરમા	
કાકેચંદ મેનીરામ	રાધનપુર	
નારાચંદ કીખાચંદ	પાદળ	
મળુનન કાર્કિચંદ	મુનઇ	કાવાળી
જાનકીન જનસાલ	"	કાવાળી
જેપાલ મલાલચંદ	મુનઇ	
નાથાખર્ચ ધીરમચંદ	કોરમ	
આદિદાન કાનુરજી	અમદાવાદ	
કોમીલાલ દેમચંદ	રત્નજી	
રતનચંદ માનચંદ	ગુજરાતી મીખલી	
મળેલાખર્ચ	રત્ન	
મનસાલ કચરાદાસ	છદોડી	
દોમચંદ મેનીલાલ	અમદાવાદ	
કાગવાનદાસ આલેક	અમદાવાદ	

૧	શાદ ભાળજી કુમરશી દાવા	..	શામાગે:ગા
૧	.. દેવજી તેજશી	..	વાકટ
૧	.. દાકરશી ગેસા રીપા	..	ખીદળા
૧	.. ઉમરશી નેજાસી	..	ખીદડા
૧	.. કુરપા જેડા	મુનર્ધ	ચીમપુકવી
૧	.. ઘેાઝળ સપા મજાસી	..	ગાટકોપર
૧	.. રતનમી મોળામી	..	અદિરી
૧	.. ગાગજી શીવજી	..	જુલેશર
૧	.. વેસજીઆસારીઆ ચાપમી	કચ્છ	જુમપુર
૧	.. ગજુપત દીરા	મુનર્ધ	મારકોટ
૧	.. આળજી નરમી	કચ્છ	ગુદાબા
૧	.. રવજી ભોજરાજ	કચ્છ	પત્રી.
૧	.. રામજી મોળાશી	..	કારાગોગા
૧	.. ઉમાપ્રઆખેતુચાપુ	..	રામેશ્વ.
૧	.. દાકરશી નેજાશી	..	કયાપા.
૧	.. વેરસી ભારમસ	મુનર્ધ	ઠાલીવાડો
૧	.. ખીમજી કાનજી	કચ્છ	પત્રી
૧	.. કુવરજી ભાડ	..	દેવપુર
૧	.. વેસજી રામજી	..	રામાણીવા
૧	.. ગજુપત દીરા	..	રામાણીવા
૧	.. શીવજી ગેસા	..	રામાણીવા
૫	.. છોટાસાસ પીતાબર		
	દા. માણેક બેન.	અમદાવાદ	આપડાની પોગ
૧	.. બજાસદાસ ડોસલભાઈ	અમદાવાદ	
૧	.. કચરાભાઈ સજુભાઈ	જોરજ	
૧	.. જુધાભાઈ જેમચંદ	અમદાવાદ	

૧	દાદ મધીલાલ અમરલાલ	અમદાવાદ	
૧	„ મનનલાલ મોજીયા	(૧૨૦) સુખ	
૧	રીડ કીરીચંદ કચરાભાઈ	અમદાવાદ	
૧	„ જયજીવન અમરશી	સાવણ	
૧	„ નમમલ તીલોકચંદ	ભોર	
૧	„ પુષ્પગજ યાનખાનુ	પુષ્પરા	
૧	„ સુનીલાલ આમરામ	અમદાવાદ	
૧	„ સુનીલાલ જાનીલાલ	અમદાવાદ	
૧	„ નામરામ દોરાચંદ	વેરાવલ	
૧	„ મારાજાજી વાડીલાલ	અમદાવાદ	
૧	„ કોદરલાલ લાલચંદ	પાનસર	
૧	„ રતનચંદ રામરામ	કોઝાપુર	
૧	„ મળીંગલ જનનલાલ	વડરમા	
૧	„ શાકગચંદ મોતીરામ	રાધનપુર	
૧	„ તારાચંદ જીખાચંદ	પાટણ	
૧	„ ગજુન બાઈચંદ	મુખઈ	કલ્યાણી
૧	„ વજલાલ જનનલાલ	„	કલ્યાણી
૧	„ જોપાલ ગલામચંદ	મુખઈ	
૧	„ નાયાભાઈ ધરમચંદ	કોરલ	
૧	„ આહવાન કરુણ	અમદાવાદ	
૧	મધી ભોમીલાલ હેમચંદ	રણજ	
૧	„ રતનચંદ માનચંદ	ગુજરાતી ચીખલી	
૧	નામર મલેઘભાઈ	રેણ	
૧	„ મનનલાલ કચરામ	હરોડી	
૧	„ શોમચંદ મોતીલાલ	અમદાવાદ	
૧	„ જગવાનલાલ ખાલેક	અમદાવાદ	

૧	શાદ બાળજી કુમરસી દાવા	„	શામાગે:ગા
૧	„ દેરજ તેજસી	„	વાકટ
૧	„ દાકરસી ગેસા રીધા	„	બીદજી
૧	„ ઉમરસી નેજસી	„	બીદડા
૧	„ કુરપા જોડા	મુનધ	ચીયપુકવી
૧	„ યોત્તજ સધા મજસી	„	ગાટકોપર
૧	„ રતનમી મોજસી	„	અદેરી
૧	„ ગામજી રીવજી	„	જુલેશ્વર
૧	„ વેસજીઆચારીઆ ચાપમી	કચ્છ	જુમપુર
૧	„ ગજપત દીરા	મુનધ	મારકોટ
૧	„ આજીજી નરસી	કચ્છ	ગુદાબા
૧	„ રવજી મોજરાજ	કચ્છ	પત્રી.
૧	„ રામજી મોજસી	„	કારાગે:ગા
૧	„ ઉભાધઆખેતુચાપુ	„	રામ્બેજી.
૧	„ દાકરસી નેજસી	„	કયાપા.
૧	„ વેરસી બારમસ	મુનધ	કોલીવાડો
૧	„ ખીમજી કાનજી	કચ્છ	પત્રી
૧	„ કુવરજી બાડ	„	દેવપુર
૧	„ વેસજી રામજી	„	રામાણીયા
૧	„ ગજપત દીરા	„	રામાણીયા
૧	„ રીવજી ગેસા	„	રામાણીયા
૫	„ હોટાસાસ પીતાબર		
	હા. માણેક બેન.	અમદાવાદ	ગાપડાની પોળ
૧	„ બજસદાસ ડોસલભાઈ	અમદાવાદ	
૧	„ કચરાભાઈ સમ્જુભાઈ	ગોરજ	
૧	„ સુધાભાઈ જેમચંદ	અમદાવાદ	

